

ГЛАСНИК

РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Београд, 2. децембар 2005.

Година L X I – број 107

Цена овог броја је 150 динара. Годишња претплата је 15.012 динара

С А Д Р Ж А Ј

Закони

Закон о изменама и допунама Закона о Фонду за развој Републике Србије	3
Закон о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса	4
Закон о спречавању прања новца	6
Закон о банкама	15
Закон о здравственом осигурању	48
Закон о Црвеном крсту Србије	92
Закон о коморама здравствених радника	96
Закон о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци	104
Закон о здравственој заштити	112

Уредбе

Уредба о условима испоруке електричне енергије	161
Исправка Кривичног законика	171
Исправка Правилника о правосудној стражи	172
Исправка Правилника о пријављивању заразних болести и других случајева утврђених Законом о заштити становништва од заразних болести	172

Наредбе

Наредба о одређивању дана пружања услуга у спољној трговини	172
---	-----

Статистика

Ииндекси цена на мало за новембар 2005. године	173
Коефицијенти раста цена у Републици Србији	173
Индекси трошкова живота за новембар 2005. године	173

Агенције

Малопродајне цене дуванских производа	174
---------------------------------------	-----

Колективни уговори

Колективни уговор Предузећа за геолошка истраживања, водoprивредне радове и пројектовање „Георад” ДОО Костолац	175
--	-----

Привредна друштва

Одлука о повећању основног капитала друштва – докапитализација, АД пристаниште „Потисје” Сента	191
Јавни позив за упис акција без накнаде, ДП „Imexplet”, Београд	191

Изворни закони и пројиси

20%
ПОПУСТ**КРИМИНАЛНИ ЗАКОН**

Предговор
проф. др Зоран Стојановић
Шифра: 101437
14 x 20 cm, стр. 302,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-437-8
Цена: 648,00 дина.
Цена са попустом:
620,00 дина.

ПОРОДИЧНИ ЗАКОН

Предговор
проф. др Миле Ракић
Шифра: 101427
14 x 20 cm, стр. 172,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-437-0
Цена: 588,00 дина.
Цена са попустом:
570,00 дина.

ЗАКОН О ПОСРЕДОВАЊУ - МЕДИЈАЦИЈИ

Предговор
Проф. др Милан Стојановић
Шифра: 101434
14 x 20 cm, стр. 58,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-434-3
Цена: 162,00 дина.
Цена са попустом:
150,00 дина.

**ЗАКОН О ГРЕЈАРИЈАЦИЈИ
(ГРЕЈАРИЈАНИ ТЕКСТ)**

Предговор: Јанковић Драгомир
Шифра: 101432
14 x 20 cm, стр. 78,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-432-7
Цена: 216,00 дина.
Цена са попустом:
170,00 дина.

**ЗАКОН О ПОРЕЗУ
НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ
(ГРЕЈАРИЈАНИ ТЕКСТ)**

Предговор: Владислав Илић

Шифра: 101433
14 x 20 cm, стр. 86,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-433-5
Цена: 205,20 дина.
Цена са попустом:
198,00 дина.

**ЗАКОН О ПЛАЊЕНИЦИ И
КОТРАДНИ**

Предговор: Проф. др Ђорђе Ђукић
Шифра: 101435
14 x 20 cm, стр. 144,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-435-1
Цена: 205,20 дина.
Цена са попустом:
198,00 дина.

ЗАКОН О ВЛАДИ

Предговор:
проф. др Зоран Томић
Шифра: 101428
14 x 20 cm, стр. 42,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-428-9
Цена: 205,20 дина.
Цена са попустом:
198,00 дина.

**ЗАКОН О ДРУЖАНОЈ
УПРАВИ**

Предговор: д-р др Зоран
Лекић
Шифра: 101429
14 x 20 cm, стр. 54,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-429-7
Цена: 205,20 дина.
Цена са попустом:
198,00 дина.

**ЗАКОН О ДРУЖАНОЈ
СТУПЕНИЦИ**

Предговор: д-р др Зоран
Лекић
Шифра: 101430
14 x 20 cm,
стр. 98, броширан покр.,

ћирилица
ISBN 86-7549-430-0
Цена: 257,40 дина.
Цена са попустом:
198,00 дина.

**ЗАКОН О ВИСОКОМ
ОБРАЗОВАЊУ**

Предговор:
проф. др Ђорђе Стојановић
Шифра: 101440
14 x 20 cm, стр. 118,
броширан покр., ћирилица
ISBN 86-7549-440-8
Цена: 368,00 дина.
Цена са попустом:
310,00 дина.

**ЗАКОН О ЗАШТИТНОЈ
ГРУПА**

Предговор:
проф. др Драган Милић
Шифра: 101431
14 x 20 cm, стр. 50, броширан
покр., ћирилица
ISBN 86-7549-431-0
Цена: 142,00 дина.
Цена са попустом:
130,00 дина.

**ЗАПРА СУДСКОЈ ОДНОЈА
ИЗ КРИМИНАЛНЕ
МАТЕРИЈЕ**

300 примера
Место штампа
Предговор: Проф. др Стојановић
и Александар Трешњак
Шифра: 101417
14 x 20 cm, стр. 328, броширан
покр., ћирилица
ISBN 86-7549-417-9
Цена: 702,20 дина.
Цена са попустом:
540,00 дина.

Књиге се могу купити у књижарима „Службеној Писмени“
ул. Кнеза Милоша 16, Београд, тел. 011/334-64-55 и у књижари С. ПЕНК, Сунђевак 2, Нови Сад, тел. 021/48-82-409

НАРУЧЕНИЦА

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ / НАЗНА ПРЕДУЗЕЋА

УЛИЦА И БРОЈ

ТЕЛЕФОН

МЕСТО

НАРУЧИМ КЊИГУ ПОД ШИФРОМ

БРОЈ ПРИМЕРАКА

УКУПАН ИЗНОС СА ПОШТАРИНОМ

ДИНАРА

УПЛАЋЕНО ДИНАРА

2005. ГОДИНЕ

Како до стваре заказања поштом издатица се упућују
по примеру књига за 48,50 динара на име поштоматског трошка

М.П.

ПОТПИС

ЗАКОНИ

3374

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

**о проглашењу Закона о изменама и допунама
Закона о Фонду за развој Републике Србије**

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о Фонду за развој Републике Србије, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 100
У Београду, 2. децембра 2005. године
Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

**о изменама и допунама Закона о Фонду за развој
Републике Србије**

Члан 1.

У Закону о Фонду за развој Републике Србије („Службени гласник РС”, број 20/92), у члану 1. речи: „стварања услова за подстицање” замењују се речима: „подстицања равномерног”, а речи: „за реструктурирање предузећа и за развој тржишта капитала” замењују се речима: „запошљавања, извоза, оснивања и развоја малих и средњих предузећа и предузетништва”.

Члан 2.

Члан 3. мења се и гласи:

„Фонд на развојним принципима подстиче привредни развој, учествује у остваривању политике регионалног развоја, а може у име и за рачун Републике Србије, да обавља и друге послове.”

Члан 3.

Члан 4. мења се и гласи:

„Средства за обављање послова Фонда обезбеђују се из:

- 1) ануитета по основу кредитних пласмана;
- 2) средстава солидарне помоћи и других средстава међународних финансијских организација, односно појединих земаља, која се одобравају земљама у транзицији за подстицање програма запошљавања и реализацију регионалних програма;
- 3) других извора.

Фонд се не финансира из средстава буџета Републике Србије.

Средства из става 1. овог члана воде се на посебним рачунима Фонда.

Фонд обезбеђује ревизију финансијских извештаја од стране међународно признатог ревизора.”

Члан 4.

Члан 5. брише се.

Члан 5.

Члан 6. мења се и гласи:

„Средства Фонда користе се у складу са законом, статутом и програмом Фонда.

Средства Фонда користе се за намене из члана 3. овог закона у висини, под условима и на начин утврђеним годишњим програмом Фонда.

Кредити из средстава Фонда не могу се одобравати предузећима са друштвеним односно државним капиталом, као ни јавним предузећима.

Слободна средства Фонд може краткорочно пласирати, у складу са пословном политиком Фонда.”

Члан 6.

У члану 7. став 1. речи: „свака три месеца” замењују се речима: „најмање једном годишње”.

Члан 7.

У члану 8. став 2. реч: „деоничарско” замењује се речју: „акционарско” а реч: „деонице” замењује се речју: „акције”.

Став 3. мења се и гласи:

„Средства буџета Републике Србије не могу се користити за докапитализацију Фонда.”

Члан 8.

Члан 9. мења се и гласи:

„Орган управљања Фонда јесте Управни одбор. Управни одбор има председника и шест чланова, које по функцији чине министар надлежан за привреду, министар надлежан за финансије, министар надлежан за науку, министар надлежан за капиталне инвестиције, министар надлежан за економске односе са иностранством, министар надлежан за пољопривреду, шумарство и водопривреду, министар надлежан за рад.

Председника Управног одбора одређује Влада.

Кад се Фонд организује као акционарско друштво, број чланова Управног одбора из става 2. овог члана повећава се сразмерно висини уложеног капитала акционара, с тим да те чланове бира Скупштина акционара.”

Члан 9.

У чл. 10, 12. и 13. речи: „деоничарско друштво” у различитом падежу замењују се речима: „акционарско друштво” у одговарајућем падежу.

Члан 10.

У члану 14. став 1. речи: „ако ти послови нису поверени банци или другој стручној организацији,” бришу се.

Члан 11.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3375

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

**о проглашењу Закона о изменама и допунама
Закона о јавним предузећима и обављању
делатности од општег интереса**

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 101

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,

Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

**о проглашењу Закона о изменама и допунама
Закона о јавним предузећима и обављању
делатности од општег интереса**

Члан 1.

У Закону о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/00 и 25/02) у члану 1. став 1. после речи: „локалне самоуправе” додају се речи: „или аутономна покрајина”.

Став 2. мења се и гласи:

„Јавно предузеће се оснива и послује у складу са овим законом и законом којим се уређују услови и начин обављања делатности од општег интереса.”

После става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„На пословно име, седиште, заступање и статусне промене јавног предузећа, као и на друга питања која нису посебно уређена овим законом, односно законом којим се уређују услови и начин обављања делатности од општег интереса, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује правни положај привредних друштава које се односе на друштво с ограниченом одговорношћу и акционарско друштво (у даљем тексту: друштва капитала).”

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 4. и 5.

Члан 2.

У члану 3. став 2. мења се и гласи:

„Делатност од општег интереса може да обавља и привредно друштво, односно други облик предузећа (у даљем тексту: други облици предузећа), део предузећа и предузетник, у складу са законом којим се уређује њихов правни положај, када им надлежни орган повери обављање те делатности.”

Члан 3.

Члан 5. мења се и гласи:

„Акт о оснивању јавног предузећа (у даљем тексту: оснивачки акт) садржи одредбе о:

- 1) називу и седишту оснивача;
- 2) пословном имену и седишту јавног предузећа;
- 3) делатности јавног предузећа;
- 4) правима, обавезама и одговорностима оснивача према јавном предузећу и јавног предузећа према оснивачу;
- 5) условима и начину утврђивања и распоређивања добити и сношењу ризика;
- 6) заступању јавног предузећа;
- 7) износу основног капитала, као и опису, врсти и вредности неновчаног улога;
- 8) органима јавног предузећа;
- 9) имовини која се не може отуђити, односно имовини за чије је располагање (отуђење и прибављање) потребна сагласност оснивача;
- 10) заштити животне средине;
- 11) другим питањима која су од значаја за неметано обављање делатности за коју се оснива јавно предузеће.”

Одредба става 1. овог члана сходно се примењује и на садржину оснивачких аката предузећа са већинским учешћем државног капитала која обављају делатност од општег интереса.

Члан 4.

У члану 8. став 1. речи: „предузећа са већинским учешћем” замењују се речима: „привредних друштава са већинским учешћем”.

Члан 5.

У члану 9. ст. 3. и 4. мењају се и гласе:

„Јавна предузећа и привредна друштва са већинским учешћем државног капитала која обављају делатност од општег интереса имају своју имовину којом управљају и располажу у складу са законом, оснивачким актом и уговором.

Привредна друштва са приватним капиталом, односно привредна друштва са већинским учешћем приватног капитала, која обављају делатност од општег интереса, имају своју имовину којом управљају и располажу у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава, оснивачким актом и уговором.”

Члан 6.

После члана 9. додаје се поднаслов и члан 9а који гласе:

**„4а Продаја капитала и пренос акција
запосленима без накнаде у поступку
приватизације**

Члан 9а

Оснивачким актом јавног предузећа и предузећа са већинским учешћем државног капитала које обавља делатност од општег интереса ближе се уређује процентуални износ државног капитала који је предмет продаје у поступку приватизације.

У јавним предузећима и предузећима са већинским учешћем државног капитала који обављају

делатност од општег интереса, капитал за стицање акција без накнаде износи највише 30% државног капитала који се приватизује.

Државни капитал који се у акцијама преноси без накнаде запосленима у јавном предузећу и предузећу са већинским учешћем државног капитала које обавља делатност од општег интереса, који се приватизује методом јавног тендера, односно методом јавне аукције, не може бити већи од 15% капитала који се приватизује. Акције које су преостале после продаје и преноса запосленима без накнаде евидентирају се у Приватизационом регистру”.

Члан 7.

У члану 10. став 2. речи: „савезним законом којим је уређен правни положај предузећа” замењују се речима: „законом којим се уређује правни положај привредних друштава”.

Члан 8.

У члану 14. став 4. брише се.

Члан 9.

Члан 16. мења се и гласи:

„Управни одбор:

- 1) утврђује пословну политику;
- 2) доноси дугорочни и средњорочни план рада и развоја и годишњи програм пословања;
- 3) доноси статут;
- 4) одлучује о смањењу и повећању основног капитала;
- 5) одлучује о оснивању зависног друштва капитала;
- 6) усваја извештаје о пословању предузећа и годишњи обрачун;
- 7) одлучује о расподели добити;
- 8) доноси инвестиционе програме и програме и критеријуме за инвестициона улагања;
- 9) одлучује о издавању, продаји и куповини акција, као и продаји удела у јавном предузећу или куповини удела у другом предузећу, односно привредном друштву;
- 10) врши и друге послове утврђене оснивачким актом и статутом.”

Члан 10.

После члана 16. додају се два члана који гласе:

„Члан 16а

Директор јавног предузећа представља и заступа предузеће; организује и руководи процесом рада и води пословање предузећа; одговара за законитост рада предузећа; предлаже програм рада и план развоја и предузима мере за њихово спровођење; подноси финансијске извештаје, извештаје о пословању и годишњи обрачун; извршава одлуке управног одбора; врши и друге послове одређене законом, оснивачким актом и статутом.

Члан 16б

Надзорни одбор надзире пословање јавног предузећа; прегледа годишњи извештај, годишњи обрачун и предлог за расподелу добити.

Надзорни одбор најмање једанпут годишње подноси оснивачу извештај о извршеном надзору.

Извештај из става 2. овог члана надзорни одбор истовремено доставља управном одбору.”

Члан 11.

У члану 17. став 2. речи: „савезним законом којим се уређује правни положај предузећа” замењују се речима: „законом којим се уређује правни положај привредних друштава”.

Члан 12.

Члан 18. мења се и гласи:

„Јавна предузећа, као и други облици предузећа и предузетници који обављају делатност од општег интереса, региструју се у регистар у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.”

Члан 13.

У члану 19. став 1. речи: „предузећа са већинским учешћем” замењују се речима: „привредна друштва са већинским учешћем”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи: „Јавно предузеће према зависном друштву капитала из става 1. овог члана, има права, обавезе и одговорности које има и оснивач јавног предузећа према јавном предузећу.”

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Члан 14.

У члану 20. речи: „као и предузећа” замењују се речима: „као и привредна друштва”.

Члан 15.

У члану 21. додаје се став 2. који гласи:

„Одлуком из става 1. овог члана део средстава по основу добити усмерава се оснивачу и уплаћује се на рачун прописан за уплату јавних прихода.”

Члан 16.

Члан 22. мења се и гласи:

„Унапређење рада и развоја јавног предузећа и предузећа, односно зависног друштва капитала, чији је оснивач јавно предузеће, заснива се на дугорочном и средњорочном плану рада и развоја.

За сваку календарску годину јавно предузеће и предузеће, односно зависно друштво капитала, чији је оснивач јавно предузеће, доносе годишњи програм пословања (у даљем тексту: Програм) и достављају га оснивачу јавног предузећа ради давања сагласности најкасније до 1. децембра текуће године за наредну годину.

Програм се сматра донетим када на њега сагласност да оснивач јавног предузећа.

Програм садржи, нарочито: планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама; планирани начин расподеле добити јавног предузећа; елементе за целовито сагледавање политике цена производа и услуга, као и политике зарада и запослености у том предузећу, односно зависном друштву капитала, који се утврђују у складу са политиком пројектованог раста цена и зарада коју утврђује Влада Републике Србије за годину за коју се Програм доноси; критеријуме за кори-

шћење средстава за помоћ, спортске активности, пропаганду и репрезентацију, као и критеријуме за одређивање зараде председника управног одбора и одређивање накнаде за рад председника надзорног одбора и чланова управног и надзорног одбора.”

Члан 17.

После члана 22. додају се два члана који гласе:

„Члан 22а

У јавном предузећу, односно предузећу или зависном друштву капитала чији је оснивач јавно предузеће, у коме Програм није донет до почетка календарске године за коју се Програм доноси, зараде се обрачунавају и исплаћују на начин и под условима утврђеним програмом за претходну годину а цене њихових производа и услуга не могу се повећавати, до доношења Програма у складу са чланом 22. овог закона.

Члан 22б

Програми јавних предузећа чији је оснивач локална самоуправа, односно аутономна покрајина, као и предузећа, односно зависних друштава капитала, чији је оснивач то јавно предузеће, а на које је оснивач јавног предузећа дао сагласност, достављају се министарству надлежном за послове трговине, министарству надлежном за послове рада, министарству надлежном за послове финансија и министарству надлежном за послове локалне самоуправе, ради праћења кретања цена и зарада.

Ако је надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно аутономне покрајине, дао сагласност на програм из става 1. овог члана, а тај програм садржи елементе који нису у складу са политиком пројектованог раста цена и зарада коју за ту годину утврђује Влада Републике Србије, министар надлежан за послове финансија може издати налог да се привремено обустави пренос трансферних средстава из буџета Републике Србије јединици локалне самоуправе, односно пренос припадајућег дела пореза на зараде и пореза на добит предузећа аутономној покрајини, до усклађивања тог програма са одредбом члана 22. став 4. овог закона.

Налог из става 2. овог члана министар надлежан за послове финансија може издати и ако надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно аутономне покрајине, не обезбеди да се програм из става 1. овог члана, који је донет у складу са чланом 22. овог закона, извршава у делу који се односи на исплату зарада и на цене производа и услуга.

Влада Републике Србије ближе ће уредити поступак привремене обуставе средстава из ст. 2. и 3. овог члана, као и начин обавештавања и садржину обавештења о усклађивању програма из става 1. овог члана са одредбом члана 22. став 4. овог закона и о извршавању тог програма.”

Члан 18.

У члану 25. став 1. речи: „предузећа са већинским учешћем” замењују се речима: „привредног

друштва са већинским учешћем”, после речи: „функционисање предузећа” ставља се запета и додају речи: „односно привредних друштава”, а после речи: „за које је предузеће” ставља се запета и додају речи: „односно привредно друштво”.

У тачки 2) после речи: „предузећа” ставља се запета и додају речи: „односно привредног друштва”.

Члан 19.

У члану 26. речи: „предузећу са већинским учешћем” замењују се речима: „привредном друштву са већинским учешћем”.

Члан 20.

У члану 27. став 1. тачка 3) речи: „осим на одлуку о ценама производа и услуга које су на савезном нивоу” бришу се.

Члан 21.

У члану 28. став 1. тачка 2) речи: „осим на одлуку о ценама производа и услуга које су на савезном нивоу” бришу се.

Члан 22.

У члану 29. реч: „савезним” брише се.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3376

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о спречавању прања новца

Проглашава се Закон о спречавању прања новца, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 102

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о спречавању прања новца

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом прописују се радње и мере које се предузимају ради откривања и спречавања прања новца.

Овим законом уређује се надлежност Управе за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа) и надлежност других органа за спровођење одредаба овог закона.

Члан 2.

Прањем новца, у смислу овог закона, сматра се:

- 1) конверзија или пренос имовине, са знањем да је та имовина стечена извршењем кривичног дела, у намери да се прикрије или нетачно прикаже незаконито порекло имовине;
- 2) прикривање или нетачно приказивање чињеница у вези са имовином, са знањем да је та имовина стечена извршењем кривичног дела;
- 3) стицање, држање или коришћење имовине са знањем, у тренутку пријема, да је та имовина стечена извршењем кривичног дела;
- 4) прикривање, у процесу својинске трансформације предузећа и других правних лица, незаконито стечене друштвене или државне имовине и друштвеног или државног капитала.

Имовином, у смислу овог закона, сматрају се ствари (покретне и непокретне), новац, права, хартије од вредности и друге исправе којима се може утврдити право својине и других права.

Новцем, у смислу овог закона, сматра се готов новац, ефективни страни новац, депозити на рачунима (динарски и девизни), као и друга средства плаћања.

Странком, у смислу овог закона, сматра се физичко лице, предузетник и правно лице које врши трансакцију, отвара рачун или успоставља пословну сарадњу са обвезником.

Члан 3.

Радње и мере за откривање и спречавање прања новца предузимају се пре, у току и након пријема, замене, чувања и коришћења имовине, полагања и подизања готовог новца и ефективног страног новца са рачуна, преноса имовине преко државне границе, склапања послова којима се стиче имовина или другог поступања са том имовином (у даљем тексту: трансакције).

Члан 4.

Радње и мере за откривање и спречавање прања новца дужни су да предузимају правна лица (у даљем тексту: обвезници) и одговорна лица у правним лицима.

Обвезници, у смислу овог закона, су:

- 1) банке и друге финансијске организације (штедионице, штедно-кредитне организације и штедно-кредитне задруге);
- 2) мењачи;
- 3) предузећа поштанско-телефонско-телеграфског саобраћаја и друга предузећа и задруге;
- 4) осигуравајуће организације;
- 5) инвестициони фондови и друге институције које послују на финансијском тржишту;
- 6) берзе, брокерско-дилерска друштва, кастоди банке, овлашћене банке за трговање хартијама од вредности и други субјекти који се баве трансакцијама у вези са хартијама од вредности, племенитим металима и драгим камењем;

- 7) приређивачи класичних и посебних (казина, аутомат-клубови, кладионице) игара на срећу, као и других игара на срећу;
- 8) залагаонице.

Обвезницима, у смислу овог закона, сматрају се и друга правна лица, предузетници и физичка лица која обављају послове који се односе на:

- 1) управљање имовином за друга лица;
- 2) факторинг и форфетинг;
- 3) лизинг;
- 4) издавање платних картица и пословање тим картицама;
- 5) промет непокретности;
- 6) промет уметничких предмета, антиквитета и других предмета веће вредности;
- 7) промет аутомобила, пловила и других објеката веће вредности;
- 8) обраду и промет племенитих метала и драгог камења;
- 9) организацију путовања;
- 10) посредовање у преговорима у вези са давањем кредита;
- 11) посредовање и заступање у осигурању;
- 12) организовање аукција.

II. РАДЊЕ И МЕРЕ КОЈЕ ПРЕДУЗИМАЈУ ОБВЕЗНИЦИ

Члан 5.

Обвезник је дужан да утврди идентитет странке, прикупи податке о странци и трансакцији, као и друге податке који су, у смислу овог закона, значајни за откривање и спречавање прања новца (у даљем тексту: идентификација) у следећим случајевима:

- 1) при отварању рачуна или успостављању другог облика пословне сарадње са странком;
- 2) при свакој трансакцији (готовинској или безготовинској) или при више међусобно повезаних трансакција у укупном износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности, по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан извршења трансакције (у даљем тексту: у динарској противвредности), осим у случају кад је идентификација извршена у складу са тачком 1) овог става;
- 3) код послова у вези са животним осигурањем:
 - када вредност поједине рате премије или више рата премије, које је потребно платити у једној години износи 1.000 евра или више у динарској противвредности;
 - када плаћање једнократне премије прелази вредност 2.500 евра у динарској противвредности;
 - када се поједина рата премије или више рата премије, које је потребно платити у једној години, повећа и пређе вредност од 1.000 евра у динарској противвредности;
- 4) при свакој трансакцији (готовинској или безготовинској) независно од вредности те трансакције, ако се сумња да се ради о прању новца у вези са трансакцијом или странком;
- 5) при уплати или исплати новца код приређивача класичних игара на срећу и других игара на срећу у износу од 1.000 евра или више у динарској

противвредности, а код приређивача посебних игара на срећу – одмах по уласку у играоницу.

Обвезник није дужан да изврши идентификацију у случајевима међубанкарских трансакција.

Члан 6.

Приликом идентификације из члана 5. став 1. тачка 1) овог закона обвезник је дужан да утврди податке из члана 34. став 1. тач. 1), 2), 3), 5), 6) и 13) овог закона.

Приликом идентификације из члана 5. став 1. тачка 2) овог закона обвезник је дужан да утврди податке из члана 34. став 1. тач. 1) до 4) и 7) до 10) овог закона.

Приликом идентификације из члана 5. став 1. тачка 3) овог закона обвезник је дужан да утврди податке из члана 34. став 1. тач. 1) до 10) овог закона.

Приликом идентификације из члана 5. став 1. тачка 4) овог закона обвезник је дужан да утврди податке из члана 34. став 1. овог закона.

Приликом идентификације из члана 5. став 1. тачка 5) овог закона обвезник је дужан да утврди податке из члана 34. став 1. тачка 3) и тач. 6) до 9) овог закона.

Ако се трансакције из члана 5. став 1. тач. 2) до 4) овог закона врше на основу отвореног рачуна или успостављене пословне сарадње обвезник је дужан да приликом идентификације утврди податке који недостају.

Обвезник је дужан да податке о правном лицу из члана 34. став 1. тачка 1) овог закона утврди увидом у оригиналну или оверену документацију из регистра који води надлежни орган државе седишта, предату од стране странке, а која не сме бити старија од три месеца.

Обвезник је дужан да податке о физичком лицу из члана 34. став 1. тач. 2) и 3) овог закона утврди увидом у лична документа тог лица изда-та од стране надлежног државног органа (лична карта, путна исправа или друга јавна исправа на основу које се несумњиво може утврдити идентитет физичког лица).

Обвезник је дужан да податке из члана 34. став 1. тач. 4) до 11) овог закона утврди увидом у документа и пословну документацију предату од стране странке.

Ако из докумената издатих од стране надлежног органа, докумената и пословне документације није могуће утврдити све податке из члана 34. став 1. овог закона, подаци који недостају, осим података из члана 34. став 1. тач. 12) и 13) овог закона обвезник је дужан да утврди на основу писмене изјаве странке.

Ако је странка страни држављанин, приликом идентификације из члана 5. став 1. тач. 1) и 4) овог закона обвезник је дужан да прибави фотокопију личног документа тог лица.

Ако страном правно лице, осим међународних владиних организација, обавља трансакције из члана 5. овог закона, обвезник је дужан, најмање једанпут годишње, да изврши поновну идентификацију утврђивањем података из члана 34. став 1. тач. 1) и 13) овог закона и на основу новог овлашћења из члана 7. став 2. овог закона.

Члан 7.

Обвезник је дужан да, приликом идентификације странке, од странке тражи изјаву о томе у чије име и за чији рачун врши трансакцију, отвара рачун или успоставља пословну сарадњу.

Обвезник је дужан да, ако странка врши трансакцију, отвара рачун или успоставља пословну сарадњу за туђ рачун (пуномоћник), од странке тражи писмено овлашћење (пуномоћје), као и документацију из члана 6. овог закона на основу које се може извршити идентификација лица за чији рачун се врши трансакција, отвара рачун или успоставља пословна сарадња.

Обвезник је дужан да одбије извршење трансакције ако не може да утврди идентитет странке у складу са чланом 6. овог закона и овим чланом.

Ако пуномоћник отвара рачун или обавља трансакцију из члана 5. став 1. тач. 2) и 4) овог закона за рачун страног правног лица, које не обавља или не сме да обавља производну или трговинску делатност у држави у којој је регистровано или страног правног лица са непознатим власницима или управљачима, обвезник је дужан да утврди податке из члана 34. став 1. тачка 13) овог закона, увидом у оригиналну и оверену документацију из судског или одговарајућег јавног регистра, која не сме бити старија од три месеца. Ако није могуће утврдити све податке из судског или одговарајућег јавног регистра, обвезник је дужан да податке који недостају утврди увидом у документа и пословну документацију, коју доставља пуномоћник. Ако податке који недостају, није могуће из објективних разлога утврдити на прописани начин, обвезник је дужан да податке који недостају утврди на основу писмене изјаве пуномоћника.

Обвезник је, у случају из става 4. овог члана, у свим случајевима када је друго правно лице има-лац 10% пословног удела, акција или других права правног лица или у његовом капиталу учествује са најмање 10% учешћа, дужан да утврди податке из члана 34. став 1. тачка 13) овог закона и за то друго правно лице.

Обвезник може приликом отварања рачуна или успостављања пословне сарадње да изврши идентификацију странке и без њеног присуства, али при томе мора неспорно да утврди идентитет странке утврђивањем свих података у складу са овим законом и прописом донетим на основу члана 13. став 2. овог закона.

Идентификација на основу става 6. овог члана могућа је само ако је странка нерезидент, државни орган или организација са јавним овлашћењима или обвезник из члана 4. овог закона.

Обвезник може на основу става 6. овог члана да изврши идентификацију странке која је нерезидент ако је странка држављанин Републике Србије или држављанин стране државе која примењује стандарде из области откривања и спречавања прања новца.

Идентификација без присуства странке приликом отварања рачуна или успостављања пословне сарадње не може да се обави ако се ради о страном правном лицу које не обавља или не

сме да обавља производну или трговинску делатност у држави у којој је регистровано или страном правном лицу са непознатим власницима или управљачима.

Члан 8.

Обвезник је дужан да Управи доставља податке из члана 34. став 1. тач. 1) до 4) и тач. 7) до 10) овог закона о свакој готовинској трансакцији, односно о више међусобно повезаних готовинских трансакција у укупном износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности.

Обвезник је дужан да Управи доставља податке из става 1. овог члана код послова у вези са животним осигурањем: када вредност поједине рате премије или више рата премије које је потребно платити у једној години износи 1.000 евра или више у динарској противвредности; када плаћање једнократне премије прелази вредност 2.500 евра у динарској противвредности; када се поједина рата премије или више рата премије, које је потребно платити у једној години, повећа и пређе вредност од 1.000 евра у динарској противвредности.

Обвезник је дужан да Управи доставља податке из члана 34. став 1. тач. 1) до 4) и 7) до 10) и тачка 12) овог закона, који се односе на трансакције (готовинске и безготовинске) или на лица, за која се сумња да су у вези са прањем новца.

Обвезник је дужан да Управи доставља податке из ст. 1. до 3. овог члана, у складу са прописом донетим на основу члана 13. став 2. овог закона.

Члан 9.

Надлежни царински органи дужни су да Управи доставе податке о сваком преносу преко државне границе готовог новца, ефективног страног новца, чекова, хартија од вредности, племенитих метала и драгог камења у вредности преко дозвољених износа утврђених прописима о изношењу и уношењу динара, ефективног страног новца, чекова и хартија од вредности преко државне границе, и то најкасније у року од три дана од дана тог преноса.

Члан 10.

Обвезник је дужан да о трансакцијама из члана 8. ст. 1. до 3. овог закона, у писменој форми, обавести Управу одмах по извршењу трансакције, а најкасније у року од три дана од дана извршења трансакције.

Обвезник је дужан да о трансакцијама из члана 8. став 4. овог закона, у писменој форми, обавести Управу пре извршења трансакције и наведе рок у коме ће се трансакција извршити.

Обавештење из става 2. овог члана може се дати и телефонским путем, али се мора потврдити у писменој форми, најкасније првог наредног радног дана од дана извршења трансакције.

Ако обвезник, због природе трансакције из члана 8. став 4. овог закона, не може да о тој трансакцији обавести Управу пре извршења трансакције, учиниће то после њеног извршења, а нај-

касније у року од наредна 24 сата уз образложену писмену изјаву о разлозима због којих није поступио у складу са одредбом става 2. овог члана.

Ако овлашћено лице из члана 11. овог закона сумња да се ради о прању новца, може да изда налог за привремено обустављање извршења трансакције, а најдуже 72 сата, о чему ће обавестити Управу, одмах по обустављању извршења трансакције.

Члан 11.

Обвезник је дужан да одреди једно или више лица која ће бити одговорна за откривање, спречавање и пријављивање Управи трансакција и лица, за која се сумња да су у вези са прањем новца (у даљем тексту: овлашћено лице).

Обвезник је дужан да запосленим лицима која извршавају обавезе из овог закона, обезбеди обуку у складу са стандардима и по методологији утврђеној прописом донетим на основу члана 13. став 2. овог закона, да обавља унутрашњу контролу послова које извршава према овом закону, као и да састави листу показатеља (индикатора) за препознавање сумњивих трансакција.

Обвезник не одговара за штету нанету странкама или трећим лицима ако је поступао у складу са одредбама овог закона.

III. УПРАВА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА

Члан 12.

Управа за спречавање прања новца образује се као орган управе у саставу министарства надлежног за послове финансија.

Управом руководи директор, кога поставља и разрешава Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада), на предлог министра надлежног за послове финансија (у даљем тексту: министар).

Члан 13.

Министар, на предлог директора Управе:

1) уређује унутрашњу организацију и систематизацију радних места у Управи, којом се прописују посебна знања и способности за поједина радна места;

2) уређује права и обавезе запослених у Управи из радног односа (звања, плате, накнаде зарада, критеријуми за стимулативно награђивање, признања, вођење дисциплинског поступка и изрицање дисциплинских мера, као и овлашћење за вођење дисциплинског поступка и преношење тог овлашћења);

3) одлучује о стручном образовању, оспособљавању и усавршавању запослених у Управи;

4) утврђује правила понашања запослених у Управи;

5) утврђује послове који су неспојиви са службеном дужношћу;

6) уређује друга питања у складу са законом.

Министар, на предлог директора Управе, прописује методологију за извршавање послова које обвезник врши у складу са овим законом, начин и рокове у којима је обвезник дужан да обавести

Управу о трансакцијама из овог закона, утврђује листу страних држава које не примењују стандарде у области спречавања прања новца, као и случајеве у којима одређени обвезници нису дужни да Управи пријаве готовинске трансакције у укупном износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности.

Члан 14.

Управа обавља послове из свог делокруга који се односе на:

1) прикупљање, обраду, анализирање и чување података и информација добијених од обвезника и државних органа;

2) праћење извршавања одредаба овог закона и предузимање мера из своје надлежности ради отклањања уочених неправилности у примени овог закона као и предлагање министру измена и допуна овог закона и других прописа који уређују откривање и спречавање прања новца;

3) примање и тражење од надлежних државних органа података и информација потребних за оцену да ли у вези са одређеном трансакцијом или одређеним лицем постоји сумња да се ради о прању новца, података и информација о поступцима у вези са прекршајима, привредним преступима и кривичним делима која се односе на прање новца, као и њиховим извршиоцима (обвезници, друга правна и физичка лица), а од министарства надлежног за унутрашње послове – и тражење података из кривичне евиденције и података о поднетим кривичним пријавама;

4) сарадњу са надлежним државним органима ради размене података и информација од значаја за откривање и спречавање прања новца;

5) учествовање у изради листе показатеља (индикатора) за препознавање сумњивих трансакција;

6) достављање надлежним државним органима података и информација о трансакцијама и лицима за које постоји сумња да се ради о прању новца;

7) процену података и информација које се односе на организовани криминал и финансирање тероризма и оцену да ли у вези са конкретном трансакцијом постоји сумња да се ради о прању новца;

8) обављање билатералне и мултилатералне сарадње, размену података на бази реципроцитета у области откривања и спречавања прања новца, иницирање закључивања споразума о сарадњи са међународним органима и организацијама и учествовање у раду међународних органа и организација у области откривања и спречавања прања новца;

9) планирање и спровођење обуке запослених у Управи и организовање семинара за обвезнике у вези са применом прописа из области спречавања прања новца;

10) вођење евиденције података и информација у складу са овим законом;

11) друге послове у складу са законом и другим прописима.

Члан 15.

Директор Управе, у зависности од потребе посла, одређује рад и по истеку радног времена, суботом и недељом, као и у дане празника.

Запослени у Управи не може да обавља послове који су неспојиви са његовим послом у Управи и са радом Управе, а приликом обављања послова из своје надлежности дужан је да поштује правила понашања запослених у Управи.

Члан 16.

Ако Управа оцени да у вези са одређеним трансакцијама или лицима постоји сумња да се ради о прању новца, може од обвезника да захтева податке о имовинском стању и банкарским улозима, податке о инструментима платног промета (готовинског и безготовинског) у земљи и иностранству, као и друге податке и информације потребне за откривање и спречавање прања новца.

У случају из става 1. овог члана обвезник је дужан да Управи, на њен захтев, достави документацију из става 1. овог члана, без одлагања, а најкасније у року од осам дана од дана пријема захтева или омогући Управи директан електронски приступ подацима и информацијама, без накнаде.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, Управа може, због обимности документације или из других оправданих разлога, обвезнику да утврди и дужи рок за достављање документације или да документацију прегледа код обвезника.

Члан 17.

Управа може издати налог којим се привремено обуставља извршење трансакције, ако оцени да у вези са трансакцијом или лицем које обавља трансакцију постоји сумња да се ради о прању новца, о чему ће обавестити надлежне правосудне и инспекцијске органе, као и органе унутрашњих послова, ради предузимања мера из њихове надлежности.

Директор Управе или лице које он овласти може, у хитним случајевима, усмено издати налог којим се привремено обуставља извршење трансакције, који мора, у писменој форми, потврдити најкасније следећег дана, о чему саставља службену белешку.

Привремено обустављање извршења трансакције из ст. 1. и 2. овог члана може трајати најдуже 72 сата од момента привременог обустављања извршења трансакције.

Обвезник је дужан да се придржава налога и инструкција Управе који се односе на трансакцију чије је извршење привремено обустављено.

Члан 18.

Ако Управа оцени да у вези са одређеним трансакцијама или лицима постоји сумња да се ради о прању новца може обвезнику издати налог да прати све трансакције које се врше преко рачуна одређених у том налогу.

Обвезник је дужан да, без одлагања, обавештава Управу о свакој трансакцији која се врши

преко рачуна одређених у налогу из става 1. овог члана.

Мера из ст. 1. и 2. овог члана може трајати најдуже три месеца од момента издавања налога из става 1. овог члана.

Члан 19.

Надлежни државни органи из члана 17. став 1. овог закона, дужни су да одмах по пријему обавештења да постоји сумња да се ради о прању новца, предузму мере у складу са својим овлашћењима и одмах о томе обавесте Управу.

Члан 20.

Ако Управа у року из члана 17. став 3. овог закона утврди да не постоји сумња да се ради о прању новца, дужна је да обавести обвезника да може да изврши трансакцију.

Ако Управа у року из члана 17. став 3. овог закона не обавести обвезника о резултатима спроведених радњи, сматра се да је обвезнику дозвољено да изврши трансакцију.

Члан 21.

Управа може, ради оцене да ли у вези са одређеним трансакцијама или одређеним лицима постоји сумња да се ради о прању новца, да од државних органа, организација и правних лица којима су поверена јавна овлашћења, захтева податке, информације и документацију који су потребни за откривање и спречавање прања новца.

Органи и организације из става 1. овог члана дужни су да Управи у писменој форми доставе тражене податке, у року од осам дана од дана пријема захтева или да омогуће Управи директан електронски приступ подацима и информацијама, без накнаде.

Управа може, ради оцене да ли у вези са одређеним трансакцијама или одређеним лицима постоји сумња да се ради о прању новца, да од адвоката, ортачког адвокатског друштва, предузећа за ревизију, овлашћеног ревизора и правног или физичког лица које пружа књиговодствене услуге или се бави пореским саветовањем захтева податке, информације и документацију који су потребни за откривање и спречавање прања новца.

Правна и физичка лица из става 3. овог члана дужна су да Управи у писменој форми доставе тражене податке, у року од осам дана од дана пријема захтева.

Члан 22.

Управа може, на иницијативу суда, јавног тужиоца, Народне банке Србије, министарства надлежног за унутрашње послове, министарства надлежног за финансије, Агенције за приватизацију, Комисије за хартије од вредности и других надлежних државних органа, да изврши проверу свих трансакција и лица за које постоји сумња да се ради о прању новца.

Члан 23.

Надлежни државни органи дужни су да Управи редовно достављају податке и информације о поступцима у вези са прекршајима, привредним

преступима и кривичним делима који се односе на прање новца, као и о њиховим извршиоцима (лични подаци, фаза поступка, правоснажна одлука).

Надлежни државни органи дужни су да Управи податке из става 1. овог члана достављају два пута годишње, а на захтев Управе и више пута.

Судови су дужни да Управи достављају извештаје о свим закљученим уговорима о промету непокретности најмање четири пута годишње, а на захтев Управе и више пута.

Министар, на предлог директора Управе, ближе прописује садржину извештаја из става 3. овог члана.

Подаци из ст. 1. и 3. овог члана достављају се Управи ради њиховог обједињавања и анализе.

Члан 24.

Ако Управа на основу добијених података, информација и документације, оцени да у вези са одређеном трансакцијом или лицем постоји сумња да се ради о прању новца, дужна је да у писменој форми о томе обавести надлежне државне органе, ради предузимања мера из њихове надлежности.

Члан 25.

Управа може да тражи податке, информације и документацију потребну за откривање и спречавање прања новца од надлежних органа страних држава или међународних организација.

Податке и информације у вези са прањем новца Управа може да достави и надлежним органима страних држава или међународним организацијама на њихов захтев или на своју иницијативу, под условом реципроцитета.

Управа може да достави личне податке надлежним органима страних држава под условом да држава којој се подаци достављају има уређену заштиту личних података и уз потврду да ће надлежни органи те државе користити личне податке само у циљу откривања и спречавања прања новца.

Члан 26.

Министар је дужан да Влади подноси извештај о раду Управе за претходну годину најкасније до 31. марта текуће године.

IV. ОБАВЕЗЕ АДВОКАТА, ОРТАЧКОГ АДВОКАТСКОГ ДРУШТВА, ПРЕДУЗЕЋА ЗА РЕВИЗИЈУ, ОВЛАШЋЕНИХ РЕВИЗОРА И ПРАВНИХ И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА КОЈА СУ ОДГОВОРНА ЗА ВОЂЕЊЕ ПОСЛОВНИХ КЊИГА ИЛИ СЕ БАВЕ ПОРЕСКИМ САВЕТОВАЊЕМ

Члан 27.

Ако адвокат, адвокатско ортачко друштво, предузеће за ревизију, овлашћени ревизор и правно или физичко лице које је одговорно за вођење пословних књига или које се бави пореским саветовањем, када учествује у планирању или обављању трансакција за свог клијента у вези са купопродајом непокретности или правних

лица, управљањем новцем или имовином, отварањем или управљањем банкарским рачунима или рачунима за хартије од вредности и оснивањем, вођењем или управљањем правним лицима, као и када иступају за рачун свог клијента у финансијској трансакцији или трансакцији у вези са прометом непокретности, оцени да постоји сумња да се ради о прању новца у вези са одређеном трансакцијом или лицем или када клијент тражи савет у вези са прањем новца, дужан је да у писменој форми о томе обавести Управу, у року од три дана од дана откривања разлога за сумњу.

Члан 28.

Правна и физичка лица из члана 27. овог закона дужна су да, при успостављању пословне сарадње са клијентом, као и у случају да постоји сумња да се ради о прању новца, изврше идентификацију клијента у складу са чл. 6. и 7. овог закона, да о томе воде евиденцију, као и да ту евиденцију чувају најмање пет година од дана окончања пословне сарадње или од дана извршења трансакције.

Евиденција из става 1. овог члана садржи податке из члана 34. став 1. овог закона.

Правна и физичка лица из члана 27. овог закона дужни су да, на писмени захтев Управе, без одлагања доставе тражене податке, информације и документацију о трансакцији или лицу за које постоји сумња да се ради о прању новца.

Правна и физичка лица из члана 27. овог закона дужна су да запосленим лицима, која извршавају обавезе из овог закона, обезбеде обуку у складу са стандардима и по методологији утврђеној прописом донетим на основу члана 13. став 2. овог закона, као и да саставе листу показатеља (индикатора) за препознавање сумњивих трансакција.

Правна и физичка лица из члана 27. овог закона не одговарају за штету која је странкама или трећим лицима нанета због тога што су поступали у складу са одредбама овог закона.

Члан 29.

Правна и физичка лица из члана 27. овог закона нису дужна да Управи доставе информације које добију од клијента или о клијенту, при утврђивању правног положаја или при заступању клијента у судском поступку или у вези са судским поступком, што укључује саветовање о покретању или избегавању судског поступка, без обзира да ли су те информације прибављене пре, у току или након судског поступка.

Правна и физичка лица из члана 27. овог закона нису дужна да на захтев Управе доставе податке, информације и документацију о трансакцији или лицу за које постоји сумња да се ради о прању новца у случајевима из става 1. овог члана.

У случају из става 2. овог члана правна и физичка лица из члана 27. овог закона су дужна да, у писменој форми, обавесте Управу о разлозима због којих нису поступили у складу са ставом 3. члана 28. овог закона, у року од осам дана од дана пријема захтева.

V. ЕВИДЕНЦИЈА, ЗАШТИТА И ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА

Члан 30.

Подаци, информације и документација прикупљени у складу са овим законом представљају службену тајну и могу се користити, у складу са овим законом.

Директор Управе или лице које он овласти може да располаже подацима, информацијама и документацијом из става 1. овог члана.

Достављање Управи, надлежним државним органима и надлежним органима других држава и међународним организацијама, података, информација и документације из става 1. овог члана, не сматра се повредом службене тајне, у складу са овим законом.

Члан 31.

Податке, информације и документацију прикупљене у складу са овим законом и радње извршене у вези са тим подацима, информацијама и документацијом Управа, други државни орган, обвезник, адвокат, ортачко адвокатско друштво, предузеће за ревизију, овлашћени ревизор и правно или физичко лице које је одговорно за вођење пословних књига или које се бави пореским саветовањем не може открити физичком или правном лицу на које се односе, као ни трећем лицу.

Члан 32.

Обвезник води евиденцију о подацима из чл. 5. до 7. овог закона.

Надлежни царински орган води евиденцију о преносу преко државне границе готовог новца, ефективног страног новца, чекова, хартија од вредности, племенитих метала и драгог камења.

Управа води евиденцију о:

- 1) лицима и трансакцијама из чл. 8. и 9. овог закона;
- 2) иницијативама из члана 22. овог закона;
- 3) подацима које су Управи доставили надлежни државни органи, у складу са одредбама члана 23. овог закона;
- 4) подацима, информацијама и документацији које Управа доставља надлежним државним органима, у складу са одредбом члана 24. овог закона;
- 5) подацима, информацијама и документацији које Управа доставља надлежним органима других држава и међународним организацијама, као и о подацима, информацијама и документацији, које Управа тражи од надлежних органа других држава или међународних организација, у складу са одредбама члана 25. овог закона;
- 6) подацима из чл. 27. и 28. овог закона.

Члан 33.

Обвезник је дужан да податке и документацију из чл. 5. до 7. овог закона, као и другу документацију у вези са отварањем рачуна, успостављањем пословне сарадње, као и извршеном

трансакцијом или странком чува најмање пет година од дана извршења трансакције или окончања пословне сарадње.

Надлежни царински орган дужан је да податке о преносу готовог новца, ефективног страног новца, чекова, хартија од вредности, племенитих метала и драгог камења преко државне границе чува најмање пет година од дана извршеног преноса.

Управа је дужна да податке из евиденција које води у складу са овим законом чува најмање 10 година од дана њиховог добијања. По истеку тог рока ти подаци се архивирају.

Подаци из става 3. овог члана чувају се у архиви Управе три године, а по истеку тог рока уништавају се.

Члан 34.

Евиденција лица и трансакција из чл. 8. и 9. и члана 32. став 1. овог закона садржи:

- 1) фирму, седиште, матични број, порески идентификациони број (у даљем тексту: ПИБ) правног лица које отвара рачун, успоставља сарадњу или врши трансакцију, односно за које се отвара рачун, успоставља пословна сарадња или врши трансакција;
- 2) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште, број личног документа и место издавања, јединствени матични број грађана (у даљем тексту: ЈМБГ) радника или пуномоћника који за правно лице отвара рачун, успоставља пословну сарадњу или врши трансакцију;
- 3) име, презиме, датум и место рођења, пребивалиште, број личног документа и место издавања и ЈМБГ физичког лица које отвара рачун, успоставља пословну сарадњу, улази у играчницу код приређивача посебних игара на срећу или врши трансакцију, односно за које се отвара рачун, успоставља пословна сарадња или врши трансакција;
- 4) врсту и намену трансакције и име, презиме и ЈМБГ физичког лица, односно фирму, седиште, матични број и ПИБ правног лица коме је трансакција намењена;
- 5) разлоге за отварање рачуна или успостављање пословне сарадње и информације о активностима странке;
- 6) датум отварања рачуна или успостављања пословне сарадње или уласка у играчницу код приређивача посебних игара на срећу;
- 7) датум и време вршења трансакције;
- 8) износ трансакције у динарима;
- 9) валуту у којој се трансакција врши;
- 10) начин вршења трансакције, а ако се трансакција врши на основу закључених уговора и предмет уговора и уговорне стране;
- 11) информације о пореклу новца или имовине која је предмет трансакције;
- 12) разлоге за сумњу да се ради о прању новца;
- 13) име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште физичког лица, које је ималац најмање 10% пословног удела, акција или других права на основу којих има учешће у

управљању правног лица, односно има учешће у капиталу правног лица са најмање 10% удела или има доминантан положај приликом управљања средствима правног лица.

Евиденција о иницијативама из члана 22. овог закона садржи:

- 1) име, презиме, пребивалиште и ЈМБГ физичког лица, односно фирму, седиште, матични број и ПИБ правног лица за која постоји сумња да се ради о прању новца;
- 2) податке о трансакцији за коју постоји сумња да се ради о прању новца (износ трансакције, валута, датум, односно период извршења трансакције);
- 3) разлоге за сумњу да се ради о прању новца.

Евиденција о подацима које су Управи доставили надлежни државни органи, у складу са одредбама члана 23. овог закона садржи:

- 1) име, презиме, датум и место рођења, пребивалиште и ЈМБГ физичког лица, односно фирму, седиште, матични број и ПИБ правног лица, против којих је поднет захтев за покретање кривичног, односно прекршајног поступка;
- 2) место, време и начин извршења радње за коју постоји сумња да је том радњом извршено кривично дело или привредни преступ;
- 3) фазу у којој се налази судски поступак, законску дефиницију кривичног дела прања новца и кривичног дела из члана 2. овог закона или законску дефиницију привредног преступа;
- 4) износ заплетењеног новца или вредност незаконито стечених средстава и датум и место одузимања.

Евиденција о подацима, информацијама и документацији које Управа доставља надлежним државним органима, у складу са одредбом члана 24. овог закона садржи:

- 1) име, презиме, датум и место рођења, пребивалиште и ЈМБГ физичког лица, односно фирму, седиште, матични број и ПИБ правног лица у вези са којима је Управа надлежном државном органу доставила податке, информације и документацију;
- 2) податке о трансакцији за коју постоји сумња да се ради о прању новца (износ трансакције, валута, датум, односно време извршења трансакције);
- 3) разлоге за сумњу да се ради о прању новца.

Евиденција о подацима, информацијама и документацији које Управа доставља надлежним органима других држава и међународним организацијама, као и о подацима, информацијама и документацији које Управа тражи од надлежних органа других држава или међународних организација, у складу са одредбама члана 25. овог закона садржи:

- 1) назив државе или органа којима Управа доставља или тражи податке, информације и документацију;

- 2) податке о трансакцијама или лицима о којима Управа доставља или тражи податке из става 1. овог члана.

Евиденција о извештајима из члана 28. овог закона садржи:

- 1) фирму, седиште, матични број и ПИБ правног лица, односно име, презиме, датум и место рођења, пребивалиште и ЈМБГ физичког лица које самостално обавља делатност над чијим се рачунима врши ревизија или за које се обављају рачуноводствене услуге или којем се дају савети у вези са порезом;
- 2) информације о трансакцији у вези са којом постоје разлози за сумњу да се ради о прању новца (износ, валута, датум или време обављања трансакције);
- 3) разлоге за сумњу да се ради о прању новца.

Евиденција из члана 32. став 2. овог закона садржи: име, презиме, датум и место рођења, ЈМБГ, пребивалиште, број путне исправе и државу издавања те исправе лица које врши трансакцију, износ трансакције, место и време преласка државне границе, као и сврху преноса готовог новца, чекова, ефективног страног новца, хартија од вредности, племенитих метала и драгог камења.

VI. НАДЗОР

Члан 35.

Народна банка Србије, министарство надлежно за унутрашње послове, министарство надлежно за финансије, Комисија за хартије од вредности, Адвокатска комора Србије и инспекцијски органи, у оквиру овлашћења утврђених законом, врше надзор над применом овог закона од стране обвезника, адвоката, ортачког адвокатског друштва, предузећа за ревизију, овлашћених ревизора и правних или физичких лица која су одговорна за вођење пословних књига или се баве пореским саветовањем.

Надлежни органи из става 1. овог члана достављају Управи извештаје о извршеном надзору најмање једанпут у три месеца.

Ако у вршењу својих овлашћења надлежни органи из става 1. овог члана код обвезника, адвоката, ортачког адвокатског друштва, предузећа за ревизију, овлашћених ревизора и правних или физичких лица која су одговорна за вођење пословних књига или се баве пореским саветовањем утврде постојање неке од радњи из члана 37. овог закона и предузму одговарајуће мере у оквиру своје надлежности, о томе без одлагања, у писменој форми обавештавају Управу и прилажу потребну документацију.

Члан 36.

Управа врши надзор над применом овог закона прикупљањем, обрадом и анализом података, информација и документације који се Управи достављају у складу са овим законом.

Ако Управа у вршењу надзора из става 1. овог члана утврди постојање неке од радњи из чл. 37. и 38. овог закона, може да:

- 1) захтева отклањање неправилности од обвезника, предузећа за ревизију, овлашћеног

ревизора и правног или физичког лица које је одговорно за вођење пословних књига или се бави пореским саветовањем;

- 2) захтева од надлежних органа да у оквиру својих овлашћења предузму мере;
- 3) поднесе захтев надлежном органу за покретање поступка за утврђивање привредног преступа или прекршаја.

На рокове за отклањање неправилности из става 2. тачка 1. овог члана сходно се примењују одредбе члана 16. ст. 2. и 3. овог закона.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 37.

Новчаном казном у износу од 45.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

- 1) не изврши идентификацију странке (чл. 5, 6. и 7);
- 2) не обавести Управу о трансакцијама, односно не обавести је у прописаним роковима (чл. 8. и 10);
- 3) не одреди лице које ће бити одговорно за откривање, спречавање и пријављивање Управи трансакција и лица за које се сумња да је у вези са прањем новца – овлашћено лице (члан 11. став 1);
- 4) не обезбеди унутрашњу контролу послова које извршава у складу са овим законом, не обезбеди обуку запосленим лицима која извршавају обавезе из овог закона по стандардима и методологији утврђеној прописом донетим на основу члана 13. став 2. овог закона и не састави листу показатеља (индикатора) за препознавање сумњивих трансакција (члан 11. став 2);
- 5) не достави Управи податке, информације и документацију или их не достави у прописаним роковима (чл. 16. и 21);
- 6) не изврши налог Управе да привремено обустави извршење трансакције или се не придржава налога и инструкција Управе који се односе на трансакцију чије је извршење привремено обустављено (члан 17);
- 7) не поступи по налогу Управе да прати трансакције које се врше преко рачуна одређених у том налогу и да обавештава Управу о свакој трансакцији која се врши преко тих рачуна (члан 18);
- 8) податке, информације и документацију не користи у складу са овим законом (члан 30);
- 9) податке, информације и документацију прикупљене у складу са овим законом и радње извршене у вези са тим подацима, информацијама и документацијом открије физичком или правном лицу на које се односе или трећем лицу (члан 31);
- 10) не води прописане евиденције (члан 32);
- 11) не чува податке и документацију најмање пет година након извршене трансакције или окончања пословне сарадње (члан 33);
- 12) евиденције које води не садрже прописане податке (члан 34).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и овлашћено лице обвезника новчаном казном у износу од 3.000 до 200.000 динара.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном у износу од 3.000 до 200.000 динара.

2. Прекршаји

Члан 38.

Новчаном казном у износу од 5.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако изврши неку од радњи из члана 37. овог закона.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

Прописи донети на основу Закона о спречавању прања новца („Службени лист СРЈ”, број 53/01) примењиваће се до доношења одговарајућих аката на основу овог закона, осим ако нису у супротности са овим законом.

Члан 40.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о спречавању прања новца („Службени лист СРЈ”, број 53/01).

Члан 41.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3377

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о банкама

Проглашава се Закон о банкама, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 103

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о банкама

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се оснивање, пословање и организација банака, начин управљања банкама, као и контрола и престанак рада банака.

Значење појединих појмова

Члан 2.

Банка је акционарско друштво са седиштем у Републици Србији, које има дозволу за рад Народне банке Србије и обавља депозитне и кредитне послове, а може обављати и друге послове у складу са законом.

Страна банка је правно лице са седиштем ван Републике Србије које је, у складу са прописима државе порекла, основано и у регистар надлежног органа те државе уписано као банка, које поседује дозволу за рад регулаторног тела те државе и које обавља депозитне и кредитне послове.

Филијала је организациони део банке, без статуса правног лица, који обавља послове које може обављати банка у складу са овим законом.

Представништво је организациони део банке у иностранству или стране банке у Републици Србији, без статуса правног лица, који не обавља послове које може обављати банка, већ послове истраживања тржишта, и који представља банку, односно страну банку чији је део.

Регулаторно тело је национално тело државе које је прописима те државе овлашћено да даје и одузима дозволе за рад лицима у финансијском сектору или врши контролу ових лица, односно надзор над тим лицима.

Држава порекла је држава у којој су страна банка или друго лице у финансијском сектору основани и у којој су добили дозволу за рад.

Депозит има значење утврђено у закону којим се уређује осигурање депозита.

Кредит има значење утврђено у закону којим се уређују облигациони односи.

Лице у финансијском сектору је банка, друштво за осигурање, покровитељ емисије хартија од вредности, друштво за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима, брокерско-дилерско друштво, привредно друштво које обавља послове финансијског лизинга, као и друго правно лице које се претежно бави финансијском делатношћу у земљи или иностранству.

Индиректно власништво означава могућност лица које нема директно власништво у правном лицу да ефективно оствари власничка права у том лицу користећи власништво које друго лице директно има у том правном лицу.

Учешће означава квалификовано, знатно и контролно учешће.

Квалификовано учешће постоји када једно лице има:

1) директно или индиректно право или могућност да оствари најмање 5% гласачких права у правном лицу, односно директно или индиректно власништво над најмање 5% капитала тог правног лица, или

2) могућност ефективног вршења утицаја на управљање правним лицем или на пословну политику тог лица.

Знатно учешће постоји када једно лице има:

1) директно или индиректно право или могућност да оствари најмање 20% гласачких права у правном лицу, односно директно или индиректно власништво над најмање 20% капитала тог правног лица, или

2) могућност ефективног вршења знатног утицаја на управљање правним лицем или на пословну политику тог лица.

Контролно учешће постоји када једно лице има:

1) директно или индиректно право или могућност да оствари најмање 50% гласачких права у правном лицу, односно директно или индиректно власништво над најмање 50% капитала тог правног лица, или

2) могућност избора најмање половине чланова управног одбора или другог органа руковођења и управљања тог правног лица, или

3) могућност ефективног вршења доминантног утицаја на управљање правним лицем или на пословну политику тог лица.

Матично друштво правног лица је друштво које у том лицу има контролно учешће.

Зависно друштво правног лица је друштво у коме то лице има контролно учешће.

Придружено друштво правног лица је друштво у коме то лице има знатно учешће.

Подређено друштво правног лица је зависно или придружено друштво тог лица.

Група друштава је група коју чине највише матично друштво правног лица, његова подређена друштва и придружена друштва зависних друштава правног лица.

Највише матично друштво групе друштава је правно лице у коме ниједно друго правно лице нема контролно учешће.

Банкарска група је група друштава коју чине искључиво лица у финансијском сектору и у којој најмање једна банка има својство највишег матичног друштва или својство зависног друштва.

Банкарски холдинг је највише матично друштво у банкарској групи које није банка. Ако се највише матично друштво не може поуздано утврдити, утврђује га Народна банка Србије.

Повезана лица су лица која испуњавају најмање један од следећих услова:

1) да су два или више правних или физичких лица повезана тако да једно од њих има учешће у другом правном лицу;

2) да су два или више правних или физичких лица међу којима не постоји однос из тачке 1) овог става повезана тако да постоји могућност да се услед погоршања или побољшања финансијског положаја једног лица погорша или побољша финансијски положај другог или других лица а Народна банка Србије процени да постоји и могућност преноса губитка, добити или кредитне способности;

3) да су правно и физичко лице повезани тако да је физичко лице пуномоћник правног лица;

4) да су два или више правних и физичких лица повезана тако да је физичко лице члан управног или извршног одбора или другог органа управљања другог или других правних лица;

5) да су два или више правних и физичких лица повезана тако да су чланови породице физичког лица чланови управног или извршног одбора или другог органа управљања другог или других правних лица;

6) да су чланови породице физичких лица која су чланови управног или извршног одбора или другог органа управљања или лица с посебним овлашћењима и одговорностима једног правног лица истовремено чланови управног или извршног одбора или другог органа управљања или лица с посебним овлашћењима и одговорностима другог или других правних лица.

Лица повезана с банком су:

1) чланови банкарске групе у којој је банка;

2) чланови управног и извршног одбора банке, чланови органа управљања и руковођења члана банкарске групе у којој је банка, запослени у банци, као и чланови породице ових лица;

3) лица са учешћем у банци и у лицима која су чланови банкарске групе у којој је банка, као и чланови породице ових лица;

4) правна лица у којима лица из тач. 2) и 3) овог става имају контролно учешће.

Чланови породице имају значење утврђено у закону којим се уређују привредна друштва.

Поткапитализована банка је банка чији је показатељ адекватности капитала нижи од прописаног, односно чији је капитал нижи од прописаног, али која није знатно поткапитализована банка.

Знатно поткапитализована банка је банка чији је показатељ адекватности капитала за трећину или више нижи од прописаног, односно чији је капитал за трећину или више нижи од прописаног, али која није критично поткапитализована банка.

Критично поткапитализована банка је банка чији је показатељ адекватности капитала за половину или више нижи од прописаног, односно чији је капитал за половину или више нижи од прописаног.

Примена закона којим се уређују привредна друштва

Члан 3.

Основне одредбе закона којим се уређују привредна друштва које се односе на оснивање привредног друштва, на одговорност оснивача и других лица, на седиште и пословно име, на заступање и заступнике, на лица која имају дужност према друштву, на индивидуалну и деривативну тужбу и на информисање, објављивање и застарелост, као и одредбе тог закона које се односе на акције и друге хартије од вредности акционарског друштва, примењују се на банке ако нису у супротности са овим законом.

Послови које банка може обављати**Члан 4.**

Банка може, у складу са законом, обављати следеће послове:

- 1) депозитне послове (примање и полагање депозита);
- 2) кредитне послове (давање и узимање кредита);
- 3) девизне, девизно-валутне и мењачке послове;
- 4) послове платног промета;
- 5) издавање платних картица;
- 6) послове с хартијама од вредности (издавање хартија од вредности, послови кастоди банке и др.);
- 7) брокерско-дилерске послове;
- 8) издавање гаранција, авала и других облика јемства (гаранцијски посао);
- 9) куповину, продају и наплату потраживања (факторинг, форфетинг и др.);
- 10) послове заступања у осигурању;
- 11) послове за које је овлашћена законом;
- 12) друге послове чија је природа сродна или повезана с пословима из тач. 1) до 11) овог става а у складу са оснивачким актом и статутом банке.

Послове из става 1. тачка 10) овог члана банка може обављати уз претходну сагласност Народне банке Србије.

Ближе услове и начин давања и одузимања сагласности из става 2. овог члана прописује Народна банка Србије.

Послови које може обављати само банка**Члан 5.**

Нико осим банке не може се бавити примањем депозита.

Нико осим банке не може се бавити давањем кредита и издавањем платних картица, осим ако је за то овлашћен законом.

Пословно име банке и неовлашћено коришћење речи „банка”**Члан 6.**

Банка у свом пословном имену мора имати реч „банка”.

Нико осим банке не може у свом пословном имену имати, односно у обављању своје делатности употребити, односно користити реч „банка” или изведеницу од те речи.

Забрана повреде конкуренције**Члан 7.**

Банци је забрањено да закључује споразуме којима се битно спречава, ограничава или нарушава конкуренција и да злоупотребљава доминантан положај, или да спроводи концентрацију којом се битно спречава, ограничава или нарушава конкуренција, и то нарочито да је спроводи стварањем, односно јачањем доминантног положаја на финансијском тржишту.

Народна банка Србије утврђује да је дошло до повреде конкуренције из става 1. овог члана и у

вези са тим предузима мере у складу са овим законом.

Код утврђивања повреде конкуренције из става 1. овог члана Народна банка Србије може тражити мишљење организације надлежне за заштиту конкуренције.

Народна банка Србије даје сагласност на концентрацију коју банка спроводи на финансијском тржишту.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин утврђивања повреде конкуренције из става 1. овог члана.

На поступак утврђивања повреде конкуренције из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе закона којим се уређује заштита конкуренције.

Сарадња Народне банке Србије с регулаторним телима**Члан 8.**

Народна банка Србије сарађује са страним и домаћим регулаторним телима ради вршења и унапређења своје контролне функције и обављања других послова утврђених овим законом.

Народна банка Србије може с телима из става 1. овог члана размењивати податке прибављене у вршењу своје контролне функције и обављању других послова утврђених овим законом.

Управни поступак**Члан 9.**

Народна банка Србије, у поступку утврђеном овим законом, врши контролу бонитета и законитости послова банака и, на основу надлежности утврђених овим законом, решава о правима, обавезама и правним интересима лица.

На поступак из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није друкчије уређено.

У поступку из става 1. овог члана Народна банка Србије одлучује решењем.

Решење из става 3. овог члана је коначно.

Против решења из става 3. овог члана може се водити управни спор, али тужба против овог решења не може спречити ни одложити његово извршење.

У управном спору против решења из става 3. овог члана суд не може решити управну ствар за чије је решавање овим законом утврђена надлежност Народне банке Србије.

Глава II**ОСНИВАЊЕ БАНКЕ****Одељак 1.****Правна форма, оснивачи, оснивачки капитал, оснивачки акт и статут****Правна форма****Члан 10.**

Банка се оснива као акционарско друштво.

*Оснивачи***Члан 11.**

Банку могу основати домаћа и страна правна и физичка лица (оснивачи банке).

*Оснивачки капитал***Члан 12.**

Оснивачи банке обезбеђују средства за оснивачки капитал банке.

Средства из става 1. овог члана могу бити у новчаном и неновчаном облику (ствари и права који су у функцији пословања банке).

Новчани део оснивачког капитала банке не може бити мањи од 10.000.000 евра у динарској противвредности, према званичном средњем курсу на дан уплате.

Оснивачи банке не могу повлачити средства уложена у оснивачки капитал банке.

На процену улога у стварима и правима који су у функцији пословања банке примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва које се односе на акционарско друштво.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин обезбеђивања средстава из става 1. овог члана.

*Оснивачки акти***Члан 13.**

Оснивачки акт банке садржи:

1) пословно име и седиште правног лица оснивача банке, односно име и пребивалиште физичког лица оснивача банке;

2) пословно име и седиште банке;

3) износ укупног оснивачког капитала банке у новчаном и неновчаном облику, као и удео сваког оснивача у том капиталу;

4) рок до ког су оснивачи банке дужни да уплате новчана средства, односно да неновчана средства пренесу у оснивачки капитал банке;

5) права, обавезе и одговорности оснивача банке;

6) број акција банке и њихову номиналну вредност код првог издавања, врсте и класе акција које је банка овлашћена да изда, као и права из акција сваке класе;

7) послове које банка обавља;

8) начин покривања губитака банке;

9) начин решавања спорова међу оснивачима банке;

10) права оснивача банке у случају статусних промена банке;

11) укупни или процењени износ трошкова у вези са оснивањем банке;

12) друге елементе, односно податке.

Народна банка Србије може прописати да оснивачки акт банке садржи и друге обавезне елементе, односно податке.

*Статут***Члан 14.**

Банка има статут.

Статут банке садржи:

1) организацију и начин пословања банке;

2) питања о којима одлучује скупштина банке;

3) питања о којима одлучују други органи банке, састав и поступак одлучивања ових органа, као и мандат чланова тих органа;

4) мере и одговорност органа банке за обезбеђење ликвидности и солвентности банке;

5) права, обавезе и одговорност чланова управног и извршног одбора банке и других лица с посебним овлашћењима и одговорностима утврђених статутом банке;

6) овлашћење за потписивање и заступање банке;

7) начин вршења унутрашње контроле и унутрашње ревизије банке;

8) податке и исправе који се сматрају пословном тајном банке и начин поступања с тим подацима и исправама;

9) друге елементе, односно податке.

Народна банка Србије може прописати да статут банке садржи и друге обавезне елементе, односно податке.

Одељак 2.**ПРЕЛИМИНАРНО ОДОБРЕЊЕ И ДОЗВОЛА ЗА РАД***ПРЕЛИМИНАРНО ОДОБРЕЊЕ***Члан 15.**

Оснивачи банке подносе Народној банци Србије захтев за прелиминарно одобрење за оснивање банке (у даљем тексту: прелиминарно одобрење), уз који достављају:

1) податке о оснивачима банке, износу њихових улога и броју, врсти и номиналном износу акција које стичу;

2) оснивачки акт и предлог статута банке;

3) изјаву да ће новчани део оснивачког капитала уплатити на привремени рачун код Народне банке Србије;

4) изјаву да ће неновчана средства пренети у оснивачки капитал банке;

5) податке о свим лицима која ће имати учешће у банци и о основу тог учешћа;

6) имена предложених чланова управног и извршног одбора банке и податке о њиховој квалификацији, искуству и пословној репутацији;

7) предлог програма активности банке за период од три године и предлог плана пословне политике банке;

8) предлог процедура за управљање ризицима и за унутрашњу контролу банке;

9) доказ да је надлежно регулаторно тело државе порекла одобрило страном банци или другом страном лицу из финансијског сектора учешће у оснивању банке у Републици Србији или доказ да такво одобрење није потребно према прописима те државе ако се банка оснива као зависно друштво стране банке или другог страног лица из финансијског сектора које је предмет контроле, односно надзора овог регулаторног тела;

10) доказе о испуњености услова из члана 94. став 3. овог закона ако је оснивач банке страна банка или страном лице из финансијског сектора

које је предмет контроле, односно надзора регулаторног тела државе порекла.

Народна банка Србије може захтевати да јој оснивачи банке доставе и друге податке и документе.

О захтеву из става 1. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева.

Оснивачи банке дужни су да, најкасније у року од 60 дана од дана добијања прелиминарног одобрења, Народној банци Србије поднесу захтев за издавање дозволе за рад банке.

Ако оснивачи банке захтев из става 4. овог члана не поднесу у року из тог става, прелиминарно одобрење престаје да важи.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин добијања прелиминарног одобрења.

Члан 16.

Народна банка Србије одбиће захтев из члана 15. став 1. овог закона ако:

- 1) оснивачки акт и предложени статут банке нису у складу са законом и другим прописом;
- 2) предложени члан управног или извршног одбора банке нема одговарајуће квалификације или искуство, односно добру пословну репутацију;
- 3) лице које би стекло учешће у банци не испуњава услове за то стицање;
- 4) предложени програм активности банке, план пословне политике и процедуре за управљање ризицима и за унутрашњу контролу нису одговарајући;
- 5) власничка и управљачка структура банке не омогућава ефективну контролу бонитета и законитости пословања банке или одговарајућу спољну, односно унутрашњу ревизију у банци;
- 6) структура банкарске групе чији би члан постала банка није транспарентна или не омогућава несметано вршење контроле на консолидованој основи ове групе или одговарајућу спољну, односно унутрашњу ревизију.

Члан 17.

Ако се после давања прелиминарног одобрења промене подаци или документи из члана 15. став 1. овог закона, оснивачи банке дужни су да о томе без одлагања обавесте Народну банку Србије.

После пријема обавештења из става 1. овог члана, Народна банка Србије укинуће решење о давању прелиминарног одобрења ако више нису испуњени услови за давање тог одобрења.

Оснивачи банке којима је захтев за прелиминарно одобрење одбачен или одбијен или је да то прелиминарно одобрење престало да важи не могу поново поднети овај захтев у року од једне године од дана одбацивања или одбијања тог захтева, односно престанка важења прелиминарног одобрења.

Након добијања прелиминарног одобрења а пре уписа банке у регистар привредних субјеката, оснивачи банке могу, у име банке у оснива-

њу, обављати само послове који се односе на испуњење услова неопходних за добијање дозволе за рад банке и за упис у регистар.

Дозвола за рад

Члан 18.

Дозволу за рад банке Народна банка Србије даје после давања прелиминарног одобрења и подношења захтева за давање ове дозволе.

Уз захтев из става 1. овог члана оснивачи банке достављају:

- 1) доказ о уплати новчаног дела оснивачког капитала, као и доказ о преносу неновчаних средстава у оснивачки капитал банке и изјаву о пореклу тих средстава;
- 2) доказе о томе да су обезбедили: одговарајући пословни простор и набавили и припремили опрему за несметано пословање банке, да тај простор испуњава законом утврђене услове што се тиче техничке опремљености, заштите на раду и заштите и унапређења животне средине, као и да тај простор и та опрема омогућавају приступ свим релевантним подацима и информацијама потребним за вршење контролне функције Народне банке Србије;
- 3) доказ о томе да су ангажовали спољног ревизора банке са листе из члана 52. став 3. овог закона;
- 4) податке о организационој структури и кадровској оспособљености банке.

О захтеву из става 1. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева.

Решење о издавању дозволе за рад банке објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Ако Народна банка Србије одбаци или одбије захтев из става 1. овог члана, лице које је поднело тај захтев не може поднети захтев за прелиминарно одобрење у року од годину дана од дана одбацивања или одбијања захтева из тог става.

Народна банка Србије може ближе уредити садржину доказа и података из става 2. овог члана.

Одељак 3.

Оснивачка скупштина и регистрација

Оснивачка скупштина

Члан 19.

Оснивачка скупштина банке одржава се после пријема решења Народне банке Србије о давању дозволе за рад банке, и то најкасније у року од 30 дана од дана његовог пријема.

Оснивачку скупштину чине оснивачи банке.

Оснивачи банке право гласа на оснивачкој скупштини остварују сразмерно висини свог улога.

На оснивачкој скупштини се, и то двотрећинском већином гласова оснивача банке, доноси статут банке, бирају председник и чланови

управног и извршног одбора банке, усвајају програм активности банке за период од три године и пословна политика банке и доноси одлука о првом издавању акција.

Оснивачи банке дужни су да акте усвојене на оснивачкој скупштини доставе на сагласност Народној банци Србије у року од пет дана од дана њиховог усвајања.

Народна банка Србије одлучује о давању сагласности из става 5. овог члана у року од 60 дана од дана пријема аката из тог става.

Регистрација

Члан 20.

Оснивачи банке дужни су да пријаву за упис банке у регистар привредних субјеката поднесу у року од 30 дана од дана добијања сагласности из члана 19. став 5. овог закона.

Уз пријаву из става 1. овог члана подноси се решење Народне банке Србије о давању дозволе за рад банке и сагласност из тог става.

Банка стиче својство правног лица моментом уписа у регистар привредних субјеката.

Оснивачи банке дужни су да решење о упису у регистар привредних субјеката доставе Народној банци Србије у року од пет дана од дана пријема тог решења.

Ако се у поступку утврђеном законом којим се уређује регистрација привредних субјеката утврди ништавост регистрације оснивања банке, ова ништавост нема правно дејство на правне послове те банке са савесним трећим лицима.

Ако се утврди ништавост регистрације оснивања банке, акционари банке постају солидарно одговорни за намирне потреживања поверилаца те банке.

Глава III

ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Одељак 1.

Капитал банке

Износ и облик капитала

Члан 21.

Банка је дужна да одржава прописани износ капитала ради стабилног и сигурног пословања, односно ради испуњења обавеза према повериоцима.

Капитал банке састоји се од основног и допунског капитала, као и других облика капитала које пропише Народна банка Србије.

Народна банка Србије прописује начин израчунавања капитала и адекватности капитала банке.

Минимални износ капитала

Члан 22.

Банка је дужна да у свом пословању обезбеди да капитал банке увек буде у висини која није

мања од динарске противвредности 10.000.000 евра према званичном средњем курсу.

Показатељ адекватности капитала

Члан 23.

Банка је дужна да, ради стабилног и сигурног пословања, односно ради испуњења обавеза према повериоцима, показатељ адекватности капитала одржава на прописаном нивоу.

Показатељ адекватности капитала представља однос између капитала и ризичне aktive банке.

Народна банка Србије може банци одредити и показатељ адекватности капитала већи од прописаног ако се на основу врсте и степена ризика и пословних активности банке утврди да је то потребно ради стабилног и сигурног пословања банке, односно ради испуњења њених обавеза према повериоцима.

Народна банка Србије прописује критеријуме за одређивање показатеља адекватности капитала из става 3. овог члана.

Ризична актива

Члан 24.

Ризична актива банке је збир књиговодствених вредности позиција билансне active и ванбилансних ставки помножених пондерима кредитног и тржишног ризика и других ризика.

Пондере ризика из става 1. овог члана прописује Народна банка Србије, према ризичности позиција које чине ризичну активу банке.

Расподела добити

Члан 25.

Банка не може расподелу добити вршити исплатом дивиденди својим акционарима или исплатом учешћа у добити, односно других давања из добити банке члановима органа управљања и запосленима у банци ако:

1) своју ликвидност не одржава у складу с прописима Народне банке Србије;

2) због те расподеле не би могла да одржава своју ликвидност у складу с прописима Народне банке Србије;

3) није отклонила слабости и недостатке које јој је наложила Народна банка Србије у вези с неправилним исказивањем пословних промена и других догађаја, а који могу утицати на биланс успеха банке;

4) није поступила у складу с налозима за отклањање неправилности;

5) Народна банка Србије то одреди својом корективном мером.

Лицима из става 1. овог члана банка не може исплаћивати аконтације које се односе на расподелу добити из тог става.

Ако укупан износ исплата из става 1. овог члана прелази 10% капитала банке или биланс успеха банке исказује губитак у текућем или претходном тромесечју, односно за пословну годину до тог датума, банка расподелу ових испла-

та може вршити само уз претходно одобрење Народне банке Србије.

Стицање сопствених акција

Члан 26.

Банка не може стицати сопствене акције, осим ако су их акционари банке понудили у секундарној продаји а продајом тих акција другим лицима нанела би се знатна штета акционарима банке.

Стицање акција из става 1. овог члана врши се из средстава која потичу из добити банке.

Стицање акција из става 1. овог члана не може се спровести без претходне сагласности Народне банке Србије.

Уз образложени захтев за давање сагласности из става 3. овог члана, банка је дужна да Народној банци Србије достави и податке о условима под којима се стичу сопствене акције.

О захтеву из става 4. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева.

Правни посао стицања сопствених акција без сагласности Народне банке Србије ништав је.

Банка је дужна да сопствене акције отуђи у року од једне године од дана њиховог стицања, а ако то не учини, дужна је да их повуче и поништи на терет свог акционарског капитала.

Одредба става 7. овог члана примењује се и на стицање сопствених акција по основу наслеђивања, правног следбеништва или другог стицања независног од воље банке.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин давања сагласности из става 3. овог члана.

Недозвољени послови ради стицања акција банке

Члан 27.

Правни посао чији је предмет давање кредита, аванса, јемства или гаранције банке ради директног или индиректног стицања акција те банке, лица које у њој има учешће или подређеног друштва те банке, као и стицање тих акција средствима обезбеђеним на овај начин ништави су.

Одељак 2.

Управљање ризицима

Начин управљања ризицима

Члан 28.

Банка идентификује, мери и процењује ризике којима је изложена у свом пословању и управља тим ризицима.

Банка је дужна да образује посебну организациону јединицу у чијем је делокругу управљање ризицима.

Управљање ризицима усклађује се с величином и организационом структуром банке, обимом њене активности и врстама послова које банка обавља.

Банка својим актима прописује процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика, као и управљање ризицима, у складу с прописима, стандардима и правилима струке.

Акти из става 4. овог члана садрже:

1) одредбе којима се обезбеђује функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима и редовних пословних активности банке;

2) процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика;

3) процедуре за управљање ризицима;

4) процедуре којима се обезбеђује контрола и доследна примена свих унутрашњих процедура банке у вези са управљањем ризицима;

5) процедуре за редовно извештавање органа банке и регулаторног тела о управљању ризицима.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин идентификације, мерења и процене ризика из става 1. овог члана, као и управљања тим ризицима.

Врсте ризика

Члан 29.

Актами из члана 28. овог закона обухватају се све врсте ризика којима је банка изложена у свом пословању, а нарочито:

1) ризик ликвидности;

2) кредитни ризик;

3) каматни и девизни ризик и остали тржишни ризици;

4) ризици изложености банке према једном лицу или групи повезаних лица;

5) ризици улагања банке у друга правна лица и у основна средства;

6) ризици који се односе на земљу порекла лица према коме је банка изложена;

7) оперативни ризик, укључујући и правни ризик, као и ризик неодговарајућег управљања информационом и другим технологијама значајним за пословање банке.

Ризик ликвидности

Члан 30.

Ризик ликвидности је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед неспособности те банке да испуњава своје доспеле обавезе.

Банка својом имовином и обавезама управља на начин који јој омогућава да у сваком тренутку испуни своје доспеле обавезе (ликвидност) и да трајно испуњава све своје обавезе (солвентност).

Ради ефикасног управљања ризицима ликвидности, надлежни орган банке усваја и спроводи политику управљања ликвидношћу, која обухвата планирање прилива и одлива новчаних средстава, праћење ликвидности и доношење одговарајућих мера за спречавање или отклањање узрока неликвидности.

Народна банка Србије прописује начин утврђивања и нивое ликвидности банке, укључујући и критично низак ниво ликвидности.

Кредитни ризик

Члан 31.

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед неизвршавања обавеза дужника према банци.

Банка је дужна да кредитни ризик идентификује, мери и процењује према кредитној способности дужника и његовој уредности у извршавању обавеза према банци, као и према квалитету instrumenata обезбеђења потраживања банке.

Ради адекватног и ефикасног управљања кредитним ризиком, банка је дужна да, у складу с прописима Народне банке Србије и својим актима, обрачунава и издваја резерве за процењене губитке који могу настати по основу билансне активе и ванбилансних ставки банке.

Банка је дужна да својим унутрашњим актима пропише посебне политике и процедуре за идентификовање лоше активе и управљање том активом, као и за редовно извештавање органа банке о квалитету кредитног портфолија.

Каматни и девизни ризик и други тржишни ризици

Члан 32.

Каматни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед промена каматних стопа.

Девизни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед промене девизног курса.

Банка је дужна да обим и структуру своје имовине и обавеза усклади на начин који омогућује ефикасно управљање тржишним ризицима.

Банка је дужна да својим унутрашњим актима пропише посебне политике и процедуре за идентификовање тржишних ризика и управљање овим ризицима, као и за редовно извештавање органа банке о врстама и нивоу тих ризика.

Ризици изложености банке

Члан 33.

Изложеност банке према једном лицу је укупан износ потраживања и ванбилансних ставки који се односе на то лице или групу повезаних лица (кредити, улагања у дужничке хартије од вредности, власнички улози и учешћа, издате гаранције и авали и сл.).

Велика изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица је изложеност која износи најмање 10% капитала банке.

Изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица не сме прећи 25% капитала банке.

Изложеност банке према лицу повезаном с банком не сме прећи 5% капитала банке.

Укупна изложеност банке према лицима повезаним с банком не сме прећи 20% капитала банке.

Народна банка Србије прописује збир свих великих изложености банке, који не може бити мањи од 400% нити већи од 800% капитала банке.

Ризици улагања банке

Члан 34.

Улагање банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала банке.

Укупна улагања банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства банке не смеју прећи 60% капитала банке.

Улагањима из става 2. овог члана није обухваћено стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања тих акција.

Оперативни ризик

Члан 35.

Оперативни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал банке услед пропуста у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима, као и услед непредвидивих екстерних догађаја.

Члан 36.

Народна банка Србије прописује критеријуме за идентификовање, мерење и процену ризика, као и за управљање ризицима, укључујући и:

- 1) начин израчунавања појединачних показатеља пословања банке у вези са управљањем ризицима и ограничења која се односе на те ризике;
- 2) начин, форму и рокове извештавања банке о показатељима из тачке 1) овог става.

Пословање с повезаним лицем

Члан 37.

Банка у свом пословању не може лицу повезаном с банком одобрити услове који су повољнији од услова одобрених другим лицима која нису повезана с том банком.

Правни послови с повезаним лицем

Члан 38.

Правни послови банке с повезаним лицем обухватају послове које банка закључи са овим лицем и лицем које је повезано с повезаним лицем те банке.

Банка правни посао с повезаним лицем може закључити након добијања писменог одобрења управног одбора банке.

Одобрење из става 2. овог члана није обавезно у случају:

- 1) полагања депозита повезаних лица;
- 2) давања кредита обезбеђеног везаним депозитом повезаног лица;
- 3) давања кредита обезбеђеног дужничким хартијама од вредности Републике Србије или Народне банке Србије, односно дужничким хартијама од вредности лица чији рејтинг, према оцени признатих међународних рејтинг агенција, није испод „А”.

Члан управног одбора банке не сме учествовати у разматрању или одобравању било ког правног посла између њега и банке, између банке и било ког члана његове породице и између банке и правног лица у коме он или било који члан његове породице учествује у управљању или руковођењу, или у коме има знатно или контролно учешће.

Правне радње у корист повезаних лица и лица која су повезана с повезаним лицима, банка може предузимати након добијања писменог одобрења управног одбора банке.

Забрана давања кредитних акционарима

Члан 39.

Банка не може одобравати кредите својим акционарима пре истека рока од једне године од дана када је почела да послује.

Нештавост правних послова

Члан 40.

Правни посао који банка закључи супротно условима прописаним чл. 37. до 39. овог закона ништав је.

Одељак 3.

Однос банке с клијентима

Заступање клијената

Члан 41.

Клијент банке, у смислу овог закона, је било које лице које користи или је користило услуге банке или лице које се обратило банци ради коришћења услуга и које је банка као такво идентификовала.

Клијент банке има право приступа свим подацима који му према овом закону морају бити доступни, а банка је дужна да му на захтев обезбеди овај приступ.

Банка слободно одлучује о избору клијента.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин остваривања права из става 2. овог члана.

Објављивање општих услова пословања

Члан 42.

Банка је дужна да опште услове пословања, као и њихове измене и допуне, истакне у својим пословним просторијама на видном месту, и то најкасније 15 дана пре њихове примене.

Примена општих услова пословања обезбеђује се писменим уговором закљученим између банке и клијента.

Клијент може од банке да тражи одговарајућа објашњења и инструкције који се односе на примену општих услова пословања.

Општим условима пословања, у смислу овог закона, сматра се сваки документ који садржи стандардне услове пословања применљиве на све клијенте банке, опште услове за успоставља-

ње односа између клијената и банке, поступак комуникације између клијената и банке и опште услове за обављање трансакција између клијената и банке.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин објављивања и примене општих услова пословања банке.

Јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга

Члан 43.

Народна банка Србије може прописати јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова.

Обавештавање клијената

Члан 44.

Банка је дужна да клијенту, на његов захтев, обезбеди информације о стању његовог кредита, односно депозитног рачуна, као и друге информације из пословног односа клијента и банке.

Банка на својој Интернет презентацији објављује податке о именима лица која имају учешће у тој банци, односно која су чланови њеног управног и извршног одбора, као и податке о својству тих лица.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин обавештавања клијената банке.

Приговор клијената

Члан 45.

Ако клијент сматра да се банка не придржава обавеза из закљученог уговора, приговор на поступак банке може упутити руководиоцу организационе јединице банке у чијем је делокругу унутрашња ревизија, надлежној организационој јединици или надлежном органу банке.

Банка је дужна да подносиоцу приговора из става 1. овог члана одговори у разумном року.

Народна банка Србије овлашћена је да, у оквиру своје контролне функције, проверава да ли се банка придржава добрих пословних обичаја, објављених општих услова пословања и одредаба уговора закључених с клијентима.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин поступања банке по приговору клијената.

Одељак 4.

Тајност података

Банкарска тајна

Члан 46.

Банкарска тајна је пословна тајна.

Банкарском тајном сматрају се:

1) подаци који су познати банци а односе се на личне податке, финансијско стање и трансакције, као и на власништво или пословне везе клијената те или друге банке;

2) подаци о стању и промету на индивидуалним депозитним рачунима;

3) други подаци до којих банка дође у пословању с клијентима.

Банкарском тајном не сматрају се:

1) јавни подаци и подаци који су заинтересованим лицима са оправданим интересом доступни из других извора;

2) консолидовани подаци на основу којих се не открива идентитет појединачног клијента;

3) подаци о акционарима банке и висини њиховог учешћа у акционарском капиталу банке, као и подаци о другим лицима са учешћем у банци и подаци о том учешћу, без обзира на то да ли су они клијенти банке;

4) подаци који се односе на уредност испуњавања обавеза клијента према банци.

Обавеза чувања банкарске тајне

Члан 47.

Банка и чланови њених органа, акционари и запослени у банци, као и спољни ревизор банке и друга лица која због природе посла који обављају имају приступ подацима из члана 46. став 2. овог закона, не могу те податке саопштавати трећим лицима ни користити их противно интересу банке и њених клијената, нити могу трећим лицима омогућити приступ тим подацима.

Обавеза чувања банкарске тајне за лица из става 1. овог члана не престаје ни после престанка статуса на основу ког су остварили приступ подацима из тог става.

Банка може податке о клијенту који се сматрају банкарском тајном саопштити трећим лицима само уз писмено одобрење тог клијента, осим ако овим или другим законом није другачије прописано.

Изузеци од обавезе чувања банкарске тајне

Члан 48.

Обавеза чувања банкарске тајне не постоји ако се подаци саопштавају:

1) на основу одлуке или захтева надлежног суда;

2) за потребе органа надлежног за спречавање прања новца, у складу с прописима којима се уређује спречавање прања новца;

3) у вези са имовинским поступком, а на основу захтева стараоца имовине или конзуларних представништава страних држава, после подношења писмених докумената којима се доказује оправдани интерес ових лица;

4) у вези са извршењем надлежног органа на имовини клијента банке;

5) регулаторним телима у Републици Србији ради обављања послова из њихове надлежности;

6) лицу које су банке основале ради прикупљања података о укупном износу, врсти и ажурности у испуњавању обавеза физичких и правних лица клијената банака;

7) надлежном органу у вези с вршењем контроле обављања платног промета код правних и физичких лица која обављају делатност, у складу с прописима којима се уређује платни промет;

8) пореској управи, у складу с прописима којима се уређују послови из њене надлежности;

9) органу надлежном за контролу девизног пословања;

10) на захтев организације за осигурање депозита, у складу са законом којим се уређује осигурање депозита;

11) страном регулаторном телу под условима предвиђеним споразумом о сарадњи закљученим између тог тела и Народне банке Србије.

Изузетно од одредаба става 1. овог члана, банка има право да податке који представљају банкарску тајну саопшти истражном судији, јавном тужиоцу и судовима, односно другим органима који врше јавноправна овлашћења искључиво ради заштите својих права, у складу са законом.

Послуживање с подацима који представљају банкарску тајну

Члан 49.

Народна банка Србије, судови и други органи који врше јавноправна овлашћења могу податке до којих су дошли у складу с чланом 47. овог закона користити искључиво у сврху за коју су прибављени и не могу их саопштавати трећим лицима нити тим лицима омогућити да сазнају и користе ове податке, осим у случајевима предвиђеним законом.

Одредбе става 1. овог члана сходно се примењују и на лица која су запослена, односно која су била запослена у органима из тог става.

Одељак 5.

Финансијска евиденција и извештавање

Финансијска евиденција

Члан 50.

Банка је дужна да води пословне књиге и рачуноводствену евиденцију и да годишње финансијске извештаје, који истинито и објективно одражавају њено пословање и финансијско стање, припрема са садржајем и у облику који су утврђени законом којим се уређују рачуноводство и ревизија, овим законом и прописима Народне банке Србије.

Извештавање Народне банке Србије

Члан 51.

Банка је дужна да, ради процене финансијског стања банке и њених подређених друштава на појединачној и консолидованој основи, припреми и Народној банци Србије поднесе извештаје који се односе на управљање банком, као и на пословање организационих структура, планиране пословне активности, ликвидност, солвентност и профитабилност банке и њених подређених друштава.

Народна банка Србије прописује садржину и облик извештаја из става 1. овог члана, као и начин и рокове њиховог достављања.

Одељак 6.

Спољна ревизија

Именовање спољног ревизора

Члан 52.

Ради обављања годишње ревизије својих финансијских извештаја, банка, банкарска група и банкарски холдинг годишње ангажују спољног ревизора (предузеће за ревизију).

О именовању спољног ревизора банка или банкарски холдинг обавештавају Народну банку Србије у року од 15 дана од дана тог именовања.

Народна банка Србије утврђује и објављује листу спољних ревизора који могу вршити ревизију из става 1. овог члана, на основу критеријума које пропише.

Члан 53.

Банка не може именовати спољног ревизора чији је приход од ревизије те банке у претходној години већи од половине његових укупних прихода.

Спољни ревизор може код банке обављати највише три узастопне ревизије годишњих финансијских извештаја.

Спољни ревизор не може у истој години обављати и ревизију финансијских извештаја банке и пружати јој консултантске услуге, нити ревизију може вршити за пословну годину у којој јој је пружао те услуге.

Ако ревизију изврши спољни ревизор који није на листи из члана 52. став 3. овог закона, односно ако је ревизија извршена супротно одредбама овог закона и других прописа, Народна банка Србије неће прихватити извештај о ревизији.

Члан 54.

Лице које руководи ревизијом банке и потписује извештај спољног ревизора мора имати највише професионално звање у области ревизије, према закону којим се уређује ревизија, три године искуства у обављању послова ревизије банака и мора бити независно од банке.

Лице из става 1. овог члана не сматра се независним од банке ако је оно или предузеће за ревизију у коме је то лице ангажовано, или руководиоца тог предузећа – у текућој години и у две претходне пословне године, као и за време обављања ревизије:

- 1) било лице повезано с банком или било којим чланом банкарске групе;
- 2) било пословни партнер банке или било ког члана банкарске групе;
- 3) било лице које има директно или индиректно власништво у банци или члану банкарске групе;
- 4) било ликвидациони или стечајни управник члана банкарске групе;
- 5) било уговорна страна у уговорном односу с лицем које би могло негативно утицати на његову непристрасност и независност.

Ревизија на консолидованој основи

Члан 55.

Годишња ревизија финансијских извештаја банкарских група мора се спроводити на консолидованој основи.

Свако подређено друштво банке или банкарског холдинга обавезно је да обезбеди спољну ревизију својих појединачних годишњих финансијских извештаја.

Ревизију из става 1. овог члана врши спољни ревизор, кога именује највише матично друштво банкарске групе.

Уз сагласност Народне банке Србије, подређено друштво које није банка не мора бити укључено у ревизију из става 1. овог члана ако је:

- 1) његов капитал, према билансу стања, мањи од 5% укупног капитала банке, односно банкарског холдинга;
- 2) током претходне пословне године остварило мање од 5% прихода банке, односно банкарског холдинга.

Уз сагласност или на захтев Народне банке Србије, подређено друштво које није банка не мора бити укључено у ревизију банкарске групе ако би то, према мишљењу Народне банке Србије, допринело објективном сагледавању финансијског стања те групе.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења ревизије из става 1. овог члана.

Извештај спољног ревизора

Члан 56.

Спољни ревизор сачињава извештај и даје мишљење о томе да ли су годишњи финансијски извештаји банке сачињени у складу са међународним стандардима финансијског извештавања, односно међународним рачуноводственим стандардима, законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и прописима Народне банке Србије и да ли истинито и објективно приказују финансијски положај банке, резултате пословања и новчане токове за ту годину по свим материјално значајним питањима.

Спољни ревизор даје управном и извршном одбору банке, као и Народној банци Србије, мишљење о ефикасности функционисања унутрашње ревизије, систему управљања ризицима и систему унутрашњих контрола.

Народна банка Србије прописује минималан обим и садржај извештаја из става 1. овог члана.

Народна банка Србије може од спољног ревизора захтевати и додатна обавештења у вези са извршеном ревизијом.

Ревизија код ситних предузећа

Члан 57.

Банка која је основана спајањем дужна је да Народној банци Србије достави мишљење спољног ревизора о истинитости и објективности

свог почетног биланса стања на дан спајања у року од 60 дана од дана уписа те банке у регистар привредних субјеката.

Банка којој се припаја друга банка дужна је да ангажује спољног ревизора ради обављања ревизије својих финансијских извештаја са стањем на дан припајања.

Извештај спољног ревизора о обављеној ревизији из става 2. овог члана банка из тог става дужна је да достави Народној банци Србије у року од 60 дана од дана уписа припајања у регистар привредних субјеката.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења ревизије из овог члана.

Обавеза обавештавања спољног ревизора

Члан 58.

Спољни ревизор дужан је да управни и извршни одбор банке, односно члана банкарске групе, као и Народну банку Србије, обавести, и то одмах након што за њих сазна, о свакој чињеници која представља:

1) повреду закона и прописа Народне банке Србије;

2) материјално значајну промену финансијског резултата исказаног у неревидираним годишњим финансијским извештајима;

3) повреду унутрашњих процедура или аката банке или банкарске групе којој банка припада;

4) околност која би могла довести до материјалног губитка за банку или члана банкарске групе или би могла угрозити континуитет њиховог пословања.

Обавештење из става 1. овог члана не сматра се повредом тајности података банке или поверљивих информација и спољни ревизор због њега не може сносити одговорност.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин давања обавештења из става 1. овог члана.

Мере на основу извештаја спољног ревизора

Члан 59.

Кад су неправилности у пословању банке утврђене у извештају спољног ревизора, банка је дужна да те неправилности отклони и да о томе обавести Народну банку Србије.

Ако банка не отклони неправилности из става 1. овог члана, Народна банка Србије може према тој банци предузети мере прописане овим законом.

Повлачење или разрешење дужности спољног ревизора

Члан 60.

Банка и банкарски холдинг достављају Народној банци Србије писмено обавештење о повлачењу или разрешењу дужности спољног ревизора банке, банкарског холдинга или банкарске групе, са изјавом о разлозима за повлачење, односно разрешење – најкасније у року од 15 дана од дана повлачења, односно разрешења.

Кад се спољни ревизор банке, банкарског холдинга или банкарске групе повуче или буде разрешен дужности, други спољни ревизор не може прихватити ту дужност ако од претходног ревизора не прибави писмену изјаву из става 1. овог члана.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, избор спољног ревизора банке, банкарског холдинга или банкарске групе може се прихватити и без прибављања изјаве из тог става ако нови ревизор обавести Народну банку Србије да није примио изјаву у року од 15 дана од дана подношења захтева за давање те изјаве.

Народна банка Србије неће прихватити извештај спољног ревизора који је именован на ову функцију ако није захтевао изјаву из става 1. овог члана или је то именовање прихватио пре истека рока из става 3. тог члана.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин повлачења или разрешења дужности спољног ревизора.

Достављање и објављивање годишњих финансијских извештаја са извештајем спољног ревизора

Члан 61.

Банка је дужна да Народној банци Србије достави појединачне финансијске извештаје банке и њеног банкарског холдинга са извештајем спољног ревизора, за претходну пословну годину – у року од 120 дана након завршетка те године.

Народна банка Србије може од било ког члана банкарске групе захтевати да јој достави појединачне финансијске извештаје са извештајем спољног ревизора.

Банка је дужна да достави консолидоване финансијске извештаје банкарске групе са извештајем спољног ревизора, за претходну пословну годину – у року од 150 дана након завршетка те године.

Извештај спољног ревизора у скраћеном облику банка и банкарски холдинг објављују у најмање једним дневним новинама које се дистрибуирају на територији Републике Србије, и то у року од 15 дана од дана пријема тог извештаја.

Комплетан извештај спољног ревизора о годишњим финансијским извештајима за банку, банкарски холдинг и банкарску групу, укључујући и напомене уз финансијске извештаје, банка објављује на својој Интернет презентацији.

Поред објављивања ревидираног годишњег финансијског извештаја, банка тромесечно на својој Интернет презентацији објављује и неревидиране финансијске извештаје, у року од 30 дана након истека обрачунског периода, који садрже биланс стања, с ванбилансним ставкама, биланс успеха и извештај о токовима готовине, а објављује и имена чланова управног и извршног одбора банке и лица која имају учешће у банци или банкарском холдингу и податке о овим лицима, као и организациону структуру и списак организационих јединица те банке.

Ако се у извештајима и подацима који су објављени утврди грешка, банка или спољни ревизор дужни су да о томе одмах обавесте Народну банку Србије, а банка је дужна и да кориговане извештаје и податке поново објави.

Одбијање Народне банке Србије да прихвати извештај спољног ревизора

Члан 62.

Ако Народна банка Србије утврди да ревизија банке, банкарског холдинга или банкарске групе није обављена у складу са одредбама овог закона, неће прихватити извештај о тој ревизији и захтеваће да други спољни ревизор поново обави ревизију о трошку банке.

Посебна ревизија

Члан 63.

Народна банка Србије може да захтева посебну ревизију банке и члана банкарске групе ако су њихови извештаји нетачни или су закључили трансакције које су по банку могле имати или су имале знатну штету.

Народна банка Србије може да именује ревизора ради посебне ревизије банке или члана банкарске групе. Банка или члан банкарске групе дужни су да том ревизору доставе, без одлагања и ограничења, све податке и документе неопходне за ревизију и да му пружи сву потребну помоћ, у складу са овим законом.

Трошкове посебне ревизије сноси банка.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења посебне ревизије.

Одељак 7.

Удружење банака

Оснивање удружења банака

Члан 64.

Банке могу, ради унапређивања сопственог пословања и усклађивања своје делатности, оснивати удружења.

Удружење банака има својство правног лица.

Удружење банака уписује се у регистар, у складу са законом.

Уговором о оснивању удружења банака утврђују се назив, делатност и седиште удружења, заступање удружења и одговорност у правном промету, престанак рада удружења и начин управљања удружењем, као и друга питања значајна за оснивање удружења банака.

Удружење банака доставља Народној банци Србије уговор из става 4. овог члана, као и друге акте удружења и споразуме које удружење закључује с банкама.

Банка доставља Народној банци Србије споразуме које закључи с другим банкама ради унапређивања сопственог пословања и усклађивања своје делатности.

Банка не може закључити споразум с другом банком или са удружењем банака који би могао да повреди конкуренцију.

Народна банка Србије може прописати ближе услове, рокове и начин достављања уговора, споразума и аката из ст. 5. и 6. овог члана.

Глава IV

ОРГАНИЗАЦИЈА БАНКЕ И НАЧИН УПРАВЉАЊА БАНКОМ

Одељак 1.

ОРГАНИ БАНКЕ

Скупштина банке

Састав

Члан 65.

Скупштину банке чине акционари банке.

Право гласа акционари остварују непосредно или преко својих представника.

Статутом банке се акционарима који имају 1% или више акција с правом гласа не може онемогућити непосредно вршење права гласа.

Делокруг

Члан 66.

Скупштина банке:

- 1) усваја пословну политику и стратегију банке;
- 2) доноси статут банке и усваја измене и допуне оснивачког акта и статута банке;
- 3) усваја годишњи рачун банке и одлучује о употреби и распоређивању остварене добити, односно покрићу губитака;
- 4) одлучује о повећању капитала банке, односно о улагањима капитала у другу банку или у друга правна лица, као и о висини улагања у основна средства банке;
- 5) именује и разрешава председника и чланове управног одбора банке;
- 6) одређује накнаду члановима управног одбора банке;
- 7) одлучује о статусним променама и о престанку рада банке;
- 8) одлучује о стицању стечајне, односно ликвидационе масе банке у стечају, односно ликвидацији;
- 9) именује и разрешава спољног ревизора;
- 10) доноси пословник о свом раду и одлучује о другим питањима, у складу са законом и статутом банке.

Статутом се могу скупштини банке утврдити и друга права и обавезе.

Скупштина банке не може доношење одлука из става 1. овог члана пренети на други орган банке.

Народна банка Србије даје сагласност на статут банке, односно на измене и допуне оснивачког акта и статута банке.

Статут банке, односно измене и допуне оснивачког акта и статута банке не могу ступити на снагу пре достављања сагласности из става 4. овог члана.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин давања сагласности из става 4. овог члана.

Редовно заседање скупштинине

Члан 67.

Редовно заседање скупштине банке одржава се најмање једном годишње, на начин предвиђен статутом банке.

Народна банка Србије може захтевати да се одређена питања уврсте у дневни ред редовног заседања скупштине банке.

На поступак сазивања, обавештавања и рада редовног заседања скупштине банке примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва које се односе на скупштину акционарског друштва, осим ако овим законом није drukчије прописано.

Ванредно заседање скупштинине

Члан 68.

Ванредно заседање скупштине банке може се сазвати на захтев:

- 1) управног одбора или другог органа банке који је статутом банке овлашћен да сазове ванредно заседање скупштине;
- 2) акционара банке с најмање 10% акција с правом гласа;
- 3) ликвидационог управника банке, у поступку добровољне ликвидације банке.

На поступак сазивања ванредног заседања скупштине банке примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва.

Управни одбор банке сазваће ванредно заседање скупштине банке:

- 1) када банка постане поткапитализована;
- 2) на захтев унутрашње ревизије банке, спољног ревизора банке или одбора за праћење пословања банке;
- 3) на захтев Народне банке Србије;
- 4) увек када оцени да је то потребно.

Народна банка Србије може захтевати да се одређена питања уврсте у дневни ред ванредног заседања скупштине банке.

Присуство представника Народне банке Србије на седници скупштинине банке

Члан 69.

Представник Народне банке Србије може присуствовати седници скупштине банке и може се обраћати акционарима на тој седници.

Управни одбор банке обавестиће Народну банку Србије о датуму одржавања и дневном реду седнице скупштине банке у року предвиђеном за обавештавање чланова скупштине банке.

Управни и извршни одбор банке

Члан 70.

Органи управљања банком су управни и извршни одбор банке.

Управни и извршни одбор банке дужни су да предузимају мере ради спречавања незаконитих или непримерених радњи и утицаја, који су штетни или нису у најбољем интересу банке и њених акционара и које врше лица која имају знатно или контролно учешће у тој банци.

Управни одбор

Састав

Члан 71.

Управни одбор банке чини најмање пет чланова, укључујући и председника.

Најмање једна трећина чланова управног одбора банке морају бити лица независна од банке.

Независним од банке сматра се лице које нема директно или индиректно власништво ни у банци ни у члану банкарске групе у којој је та банка.

Народна банка Србије може прописати додатне услове које лице мора испунити да би се сматрало независним од банке.

Чланови управног одбора банке морају имати добру пословну репутацију и одговарајуће квалификације, које прописује Народна банка Србије.

Најмање три члана управног одбора банке морају имати одговарајуће искуство из области финансија.

Најмање један члан управног одбора банке мора активно знати српски језик и имати пребивалиште на територији Републике Србије.

Именовање чланова управног одбора

Члан 72.

Банка подноси Народној банци Србије захтев за давање претходне сагласности на именовање члана управног одбора банке, уз који доставља документе и даје податке којима се доказују пословна репутација и квалификације лица предложеног за члана управног одбора банке.

Народна банка Србије прописује ближе услове за давање сагласности из става 1. овог члана.

Народна банка Србије одбиће захтев из става 1. овог члана ако је лице предложено за члана управног одбора банке:

1) лице које је на дан покретања стечајног поступка, односно одузимања дозволе за рад или шест месеци пре тог дана било овлашћено за представљање и заступање, односно члан органа управљања и надзора банке против које је покренут стечајни поступак или којој је одузета дозвола за рад, осим ако су протекле три године од отварања стечајног поступка, односно одузимања дозволе за рад;

2) члан било ког органа управљања друге банке;

3) правноснажно осуђено за кривично дело на безусловну казну затвора или правноснажно осуђено за кривично дело против права по основу рада, имовине, привреде, уставног уређења и безбедности Републике Србије и државне заједнице Србија и Црна Гора, државних органа, правосуђа, правног саобраћаја и службене дужности.

жности, односно друго кажњиво дело које га чини неподобним за обављање те функције.

За члана управног одбора банке из члана 71. став 6. овог закона, уз захтев из става 1. овог члана, подноси се и доказ да то лице има најмање три године искуства на руководећем положају у лицу у финансијском сектору или шест година искуства у области финансија и банкарства и да се истакло као стручњак или научни радник у тим областима. За остале чланове управног одбора, уз захтев из става 1. овог члана, подноси се докази из става 3. тог члана или доказ да то лице има најмање шест година искуства на руководећем положају у привредном друштву.

Банка обавештава Народну банку Србије о разрешењу или оставци члана управног одбора банке у року од десет дана од дана разрешења или оставке, наводећи разлоге за то.

Члан управног одбора банке не може бити члан извршног одбора банке.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин именовања чланова управног одбора банке.

Делокрућ

Члан 73.

Управни одбор банке одговоран је да пословање банке буде у складу са законом, прописима и актима Народне банке Србије, као и актима и другим процедурама које утврде органи банке.

Управни одбор банке одговоран је за успостављање јединственог система управљања ризицима у банци и за надзор над тим системом, а дужан је и да обезбеди да извршни одбор банке идентификује ризике којима је банка изложена, као и да контролу тих ризика врши у складу са одобреним политикама и процедурама.

Управни одбор банке:

- 1) сазива седнице скупштине банке;
- 2) припрема за скупштину банке предлоге одлука и одговоран је за спровођење тих одлука;
- 3) доноси, између две седнице скупштине банке, акте којима се спроводи пословна политика банке;
- 4) утврђује опште услове пословања банке, као и њихове измене и допуне;
- 5) бира и разрешава председника и чланове извршног одбора банке;
- 6) бира и разрешава чланове одбора из члана 79. став 1. овог закона;
- 7) утврђује износе до којих извршни одбор банке може одлучивати о пласманима и задужевању банке и одлучује о пласманима и задужевању банке преко тих износа;
- 8) даје претходну сагласност за изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица преко 10%, односно за повећање ове изложености преко 20% капитала банке;
- 9) надзире рад извршног одбора банке;
- 10) усваја програм и план унутрашње ревизије банке;
- 11) успоставља систем унутрашњих контрола;

12) утврђује процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика и за управљање ризицима;

13) разматра извештаје спољне и унутрашње ревизије;

14) усваја тромесечне и годишње извештаје извршног одбора банке о пословању банке и скупштини банке подноси усвојени годишњи извештај на коначно усвајање;

15) доноси пословнике о свом раду и о раду извршног одбора;

16) обавештава Народну банку Србије и друге надлежне органе о утврђеним неправилностима;

17) обавља друге послове у складу са статутом банке.

Управни одбор банке одговоран је за тачност свих извештаја о пословању, финансијском стању и резултатима пословања банке упућених акционарима банке, јавности и Народној банци Србије.

Седнице

Члан 74.

Седнице управног одбора банке одржавају се по потреби, а најмање једном у три месеца.

Седнице управног одбора банке одржавају се у просторијама седишта или других организационих делова банке на територији Републике Србије најмање једном у три месеца.

Управни одбор банке одржаће ванредну седницу ако то Народна банка Србије захтева ради разматрања одређених питања.

Ако Народна банка Србије оцени да је то потребно, представник Народне банке Србије може присуствовати седници управног одбора банке и обраћати се његовим члановима.

Управни одбор банке обавестиће Народну банку Србије о датуму одржавања и дневном реду седнице управног одбора банке у року предвиђеном за обавештавање чланова управног одбора банке.

Банка је дужна да, уз годишњи извештај који Народној банци Србије доставља у складу са овим законом, достави и извештај о укупном броју одржаних седница управног одбора банке и месту њиховог одржавања.

Извршни одбор банке

Састав

Члан 75.

Извршни одбор банке чине најмање два члана, укључујући и председника.

Председник извршног одбора банке представља и заступа банку.

При предузимању правних радњи у име и за рачун банке, председник извршног одбора банке дужан је да обезбеди потпис једног члана тог одбора.

Чланови извршног одбора банке су у радном односу у банци на неодређено време с пуним радним временом.

Чланови извршног одбора банке морају имати добру пословну репутацију и одговарајуће квалификације, које прописује Народна банка Србије.

Најмање један члан извршног одбора банке мора активно знати српски језик и имати пребивалиште на територији Републике Србије, а сви чланови извршног одбора морају имати боравиште на територији Републике Србије.

На именовање чланова извршног одбора банке сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на именовање чланова управног одбора банке.

Делокрућ

Члан 76.

Извршни одбор банке организује пословање банке и врши дневни надзор над активностима запослених у банци.

Извршни одбор банке:

- 1) извршава одлуке скупштине банке и управног одбора банке;
- 2) обезбеђује законитост рада банке;
- 3) одлучује о пласманима и задуживању банке до износа који утврди управни одбор банке;
- 4) одлучује о сваком повећању изложености банке према лицу повезаном с банком и о томе обавештава управни одбор банке;
- 5) примењује пословну стратегију банке;
- 6) идентификује и мери ризике којима је банка изложена у свом пословању и примењује принципе управљања ризицима које одобри управни одбор банке;
- 7) утврђује организациону структуру банке која одговара стратегији банке;
- 8) примењује процедуре надзора над активностима банке, редовно оцењује њихов квалитет и, ако је потребно, побољшава их, у складу с пословном политиком банке;
- 9) обезбеђује да сви запослени буду упознати с прописима и другим актима банке којима се уређују њихове радне обавезе;
- 10) обезбеђује сигурност и редовно праћење система информационе технологије банке;
- 11) обезбеђује сигурност и редовно праћење система трезорског пословања;
- 12) информисе управни одбор банке о свим поступањима која нису у складу с прописима и другим актима банке;
- 13) најмање једном у току пословног тромесечја подноси управном одбору банке преглед пословних активности, биланс стања и биланс успеха банке;
- 14) без одлагања информисе управни одбор банке и Народну банку Србије о сваком погоршању финансијског стања банке или постојању опасности од тог погоршања, као и о другим чињеницама које могу знатно утицати на финансијско стање банке;
- 15) одлучује о свим питањима која нису у надлежности скупштине банке и управног одбора банке.

Обавеза информисања скупштине банке о приходима чланова органа управљања

Члан 77.

Скупштина банке најмање једном годишње разматра писмену информацију с детаљним по-

дацима о свим зарадама, накнадама и другим примањима чланова управног и извршног одбора банке и о свим уговорима између банке и чланова тих одбора и других лица која су повезана с тим члановима чија је последица имовинска корист за та лица, као и предлог управног одбора банке о зарадама, накнадама и другој имовинској користи тих лица за наредну годину.

Сукоб интереса

Члан 78.

Чланови управног и извршног одбора банке дужни су да, у року од месец дана од дана ступања на дужност, управном одбору банке доставе писмену изјаву која садржи податке о:

- 1) имовинским правима тих лица и чланова њихових породица чија тржишна вредност прелази 10.000 евра у динарској противвредности према званичном средњем курсу на дан процене вредности ових права;
- 2) правном лицу у коме лица која дају изјаву или чланови њихових породица учествују у органима управљања или руковођења или имају учешће у том правном лицу, односно статус ортака или комплементара.

Ако се промене подаци из става 1. овог члана, чланови управног и извршног одбора банке обавештавају управни одбор банке о тој промени у року од месец дана од дана кад су сазнали за промену.

Податке из става 1. овог члана управни одбор банке доставља скупштини банке најмање једном годишње.

Народна банка Србије може прописати да изјава из става 1. овог члана садржи и друге податке.

Чланови управног и извршног одбора банке дужни су да без одлагања обавесте управни одбор банке о правном лицу из става 1. тачка 2. овог члана с којим је банка успоставила или планира да успостави пословни однос.

Други одбори банке

Члан 79.

Банка је дужна да образује одбор за праћење пословања банке (одбор за ревизију), кредитни одбор и одбор за управљање активом и пасивом. Банка може образовати и друге одборе.

Одбор за праћење пословања банке (одбор за ревизију)

Члан 80.

Одбор за праћење пословања банке чине најмање три члана, од којих су најмање два чланови управног одбора банке који имају одговарајуће искуство из области финансија.

Најмање један члан одбора за праћење пословања банке мора бити лице независно од банке.

Чланови одбора за праћење пословања банке не могу бити лица повезана с банком, осим по основу чланства у управном одбору банке или у

органу управљања, односно надзора лица у саставу исте банкарске групе.

Одбор за праћење пословања банке помаже управном одбору банке у надзору над радом извршног одбора банке и запослених у банци.

Одбор за праћење пословања банке дужан је да:

1) анализира годишње извештаје и друге финансијске извештаје банке који се управном одбору банке подносе на разматрање и усвајање;

2) анализира и усваја предлоге политика и процедура банке у вези са управљањем ризицима и системом унутрашњих контрола које се управном одбору банке подносе на разматрање и усвајање;

3) анализира и надзире примену и адекватно спровођење усвојених политика и процедура за управљање ризицима и спровођење система унутрашњих контрола;

4) најмање једном месечно извештава управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима, као и да предлаже начин на који ће се отклонити те неправилности, односно унапредити политике и процедуре за управљање ризицима и спровођење система унутрашњих контрола;

5) на предлог управног или извршног одбора банке или спољног ревизора банке разматра улагања и активности банке;

6) управном одбору и скупштини банке предлаже спољног ревизора банке;

7) разматра, са спољним ревизором банке, годишње ревизије финансијских извештаја банке;

8) предлаже управном одбору банке да се одређена питања у вези са спољном и унутрашњом ревизијом уврсте у дневни ред седнице скупштине;

9) доноси пословник о свом раду.

Кад оцени да банка послује супротно закону, другом пропису, статуту или другом акту банке или се то може закључити на основу извештаја о ревизији, односно кад утврди друге неправилности у пословању банке одбор за праћење пословања банке обавезно предлаже управном одбору банке да отклони уочене неправилности, као и да закаже ванредно заседање скупштине банке у случају да установљене неправилности могу имати теже последице на пословање банке.

Чланови одбора за праћење пословања банке састају се најмање једном месечно, а најмање једном у три месеца састају се у седишту банке.

Кредитни одбор и одбор за управљање активом и пасивом

Члан 81.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима банке и обавља друге послове утврђене актима банке.

Одбор за управљање активом и пасивом прати изложеност банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних обавеза и потраживања и ванбилансних ставки, предлаже мере за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности, а обавља и друге послове утврђене актима банке.

Народна банка Србије може прописати и друге послове које су дужни да обављају одбори из овог члана.

Одељак 2.

Систем унутрашњих контрола, функција контроле усклађености пословања банке и функција унутрашње ревизије

Унутрашња контрола

Члан 82.

Чланови извршног одбора банке одговорни су за вршење унутрашње контроле над пословањем банке на свим нивоима, у складу са успостављеним системом те контроле.

Одбор за праћење пословања банке и унутрашња ревизија банке врше контролу правилности рада банке и ефикасности функционисања система унутрашњих контрола.

Банка је дужна да поступке система унутрашњих контрола уреди и спроводи на начин да омогућавају континуирано праћење и мерење ризика који могу негативно утицати на остваривање утврђених пословних циљева банке, као што су кредитни ризик, ризик земље дужника, девизни ризик, ризик тржишта, каматни ризик, ризик ликвидности, оперативни и други ризик.

Банка је дужна да систем унутрашњих контрола развија на начин који омогућава благовремену процену постојећих и нових ризика, укључујући и ризике који претходно нису контролисани, као и ризике изван контроле банака (спољни ризици), као и контролу тих ризика која ће негативне утицаје на пословање и бонитет банке свећи на најмању могућу меру.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин уређивања и спровођења система унутрашњих контрола.

Функција контроле усклађености пословања банке

Члан 83.

У банци постоји организациона јединица у чијем делокругу је контрола усклађености пословања банке.

Руководиоца организационе јединице из става 1. овог члана именује и разрешава управни одбор банке.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана одговоран је за идентификацију и праћење ризика усклађености пословања банке и за управљање тим ризиком, који посебно обухвата ризик од санкција регулаторног тела и финансијских губитака, као и репутациони ризик. Ризик усклађености пословања банке настаје као последица пропуштања усклађивања пословања са законом и другим прописом, стандардима пословања, процедурама о спречавању прања новца и финансирања тероризма, као и са другим актима којима се уређује пословање банке.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана и запослени у тој организационој једи-

ници независни су у свом раду и обављају искључиво послове из става 3. тог члана.

Запослени у банци дужни су да запосленима у организационој јединици из става 1. овог члана омогуће увид у документацију коју поседују и да им пружи потребне информације.

Народна банка Србије ближе прописује начин и услове идентификације, праћења и управљања ризицима из става 3. овог члана.

Члан 84.

Организациона јединица у чијем делокругу је контрола усклађености пословања банке дужна је да најмање једном годишње идентификује и процени главне ризике те усклађености и предложи планове управљања тим ризицима, о чему саставља извештај који доставља извршном одбору и одбору за праћење пословања банке.

Извештај из става 1. овог члана усваја извршни одбор.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана дужан је да о утврђеним пропустима који се односе на усклађеност пословања одмах обавести извршни одбор и одбор за праћење пословања банке.

Организациона јединица из става 1. овог члана дужна је да састави програм праћења усклађености пословања банке, који посебно садржи методологију рада те организационе јединице, планиране активности, начин и рокове израде извештаја, начин провере те усклађености, као и план обуке запослених.

Функција унутрашње ревизије

Члан 85.

У банци постоји организациона јединица у чијем је делокругу унутрашња ревизија.

Основни задаци организационе јединице из става 1. овог члана су да управном одбору банке пружа независно и објективно мишљење о питањима која су предмет ревизије, да обавља саветодавну активност усмерену на унапређење постојећег система унутрашњих контрола и пословања банке и да управном одбору банке пружа помоћ у остваривању његових циљева, и то примењујући систематичан, дисциплинован и документован приступ вредновању и унапређењу постојећег начина управљања ризицима, контроле и руковођења процесима.

Банка је дужна да функцију унутрашње ревизије врши у складу с прописима који уређују основне принципе организације и рада унутрашње ревизије банке.

Банка има најмање једног запосленог у организационој јединици из става 1. овог члана, који има звање утврђено законом којим се уређује ревизија и другим прописима из те области.

Руководиоца организационе јединице из става 1. овог члана бира и разрешава управни одбор банке.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана израђује програм унутрашње ревизије и утврђује методологију њеног рада, а посебно упут-

ство за рад унутрашње ревизије, начин и рокове израде и достављања надлежним органима банке извештаја о унутрашњој ревизији, начин праћења препоручених активности за отклањање неправилности и недостатака утврђених у пословању банке, као и начин и одговорност за израду, коришћење и чување документације о обављеним активностима унутрашње ревизије према годишњем плану. Овај руководиоца извештава управни одбор о резултатима извршене ревизије.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана има право да се непосредно обрати управном одбору банке кад год је то потребно.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана овлашћен је да предложи сазивање седнице одбора за праћење пословања банке, о чему обавештава управни одбор, а ако седница тог одбора не буде одржана, обавештава о томе скупштину банке на првој наредној седници.

Запослени у организационој јединици из става 1. овог члана не могу обављати руководеће ни друге послове из делатности банке, осим послова који се односе на вршење унутрашње ревизије, нити могу учествовати у припреми и изради аката и друге документације који могу бити предмет унутрашње ревизије.

Руководилац организационе јединице из става 1. овог члана одговоран је за ефикасно, континуирано, редовно и квалитетно вршење функције унутрашње ревизије и ефикасно спровођење програма и оперативних годишњих планова те ревизије.

Унутрашња ревизија дужна је да:

1) оцењује адекватност и поузданост система унутрашњих контрола банке и функције контроле усклађености пословања банке;

2) обезбеди да се ризици на одговарајући начин идентификују и контролишу;

3) утврђује слабости у пословању банке и њених запослених, као и случајеве неизвршења обавеза и прекорачења овлашћења и припрема предлоге за отклањање тих слабости, као и препоруке за њихово спречавање;

4) одржава састанке са управним одбором банке, као и одбором за праћење пословања банке;

5) редовно припрема извештаје о активностима унутрашње ревизије и доставља их управном одбору банке, као и одбору за праћење пословања банке.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења функција унутрашње ревизије.

Овлашћења унутрашње ревизије

Члан 86.

Запослени у организационој јединици у чијем је делокругу унутрашња ревизија имају право увида у све документе банке и њених подређених друштава, као и чланова исте банкарске групе, без ограничења врше надзор над пословањем банке и учествују на седницама управног одбора банке и његових одбора.

На захтев запослених у организационој јединици из става 1. овог члана, запослени у банци дужни су да доставе писмено објашњење у вези са слабостима и грешкама у свом раду, као и да их отклоне.

Организациона јединица из става 1. овог члана извештаје о свом раду подноси одбору за праћење пословања банке и управном одбору банке.

Годишњи извештај о адекватности управљања ризицима и унутрашњој контроли

Члан 87.

Банка је дужна да Народној банци Србије достави годишњи извештај о адекватности управљања ризицима и унутрашњој контроли банке.

Извештај из става 1. овог члана банка доставља с годишњим финансијским извештајем.

Извештај из става 1. овог члана одобрава управни одбор банке.

Садржину извештаја из става 1. овог члана и рокове његовог достављања ближе прописује Народна банка Србије, с тим да извештај мора садржати следеће изјаве:

- 1) да ли су управни и извршни одбор банке идентификовали значајне ризике;
- 2) да ли су политике унутрашње контроле и управљања ризицима у банци адекватне и да ли се ефикасно примењују;
- 3) да ли су Народној банци Србије достављени тачни прикази политика управљања ризицима и система унутрашњих контрола;
- 4) да је утврђен план активности за отклањање недостатака и да се примењује или да ће бити утврђен и достављен на усвајање управном одбору банке.

Одељак 3.

Филијале и представништва

Отварање филијале и другој организационој облика банке на територији Републике Србије

Члан 88.

Банка обавештава Народну банку Србије о отварању филијале или другог организационог облика на територији Републике Србије најкасније у року од осам дана од дана њиховог отварања.

Отварање филијале банке у иностранству

Члан 89.

Ради отварања филијале у иностранству, банка подноси Народној банци Србије захтев за давање сагласности.

Банка је дужна да Народној банци Србије подноси годишњи извештај о пословању филијале у иностранству и да је без одлагања обавести о свим променама које се односе на активности ове филијале.

Директор филијале банке у иностранству мора испуњавати услове који су овим законом про-

писани за именовање члана извршног одбора банке.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин давања и одузимања сагласности из става 1. овог члана.

Отварање другој организационој облика банке у иностранству

Члан 90.

На друге организационе облике банака у иностранству сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на филијале банака у иностранству.

Отварање представништва банке у иностранству

Члан 91.

Ради отварања представништва у иностранству, банка подноси Народној банци Србије захтев за давање сагласности.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин давања и одузимања сагласности из става 1. овог члана.

Отварање представништва стране банке у Републици Србији

Члан 92.

Представништво стране банке у Републици Србији региструје се у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.

Уз пријаву за упис у регистар привредних субјеката страна банка подноси и сагласност Народне банке Србије.

Уз захтев за добијање сагласности из става 2. овог члана достављају се:

- 1) потврда регулаторног тела државе порекла да страна банка има дозволу за рад и потребно овлашћење за отварање представништва у Републици Србији или доказ да такво овлашћење није потребно према прописима те државе;
- 2) подаци о имену, правном статусу и седишту стране банке;
- 3) копија оснивачког акта стране банке;
- 4) подаци о финансијском стању стране банке;
- 5) одлука надлежног органа стране банке о отварању представништва;
- 6) одлука о именовању лица одговорног за рад представништва стране банке и овлашћење за то лице;
- 7) предложено име и седиште представништва стране банке;
- 8) предложене активности и програм рада представништва стране банке;
- 9) подаци о руководству представништва стране банке;
- 10) оверена изјава стране банке којом потврђује да преузима обавезе које проистекну из пословања њеног представништва.

Народна банка Србије одузеће страном банци сагласност из става 2. овог члана ако:

- 1) страном банци дозвола за рад престане да важи у држави порекла;

2) представништво стране банке обавља послове који прописима нису дозвољени представништву;

3) страна банка поднесе захтев за брисање представништва стране банке из регистра.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин давања и одузимања сагласности из става 2. овог члана.

Евиденције о филијалама и представништвима

Члан 93.

Народна банка Србије води регистре датих сагласности за отварање филијала, других организационих облика и представништва банака у иностранству, као и представништва страних банака у Републици Србији.

Глава V

КОНТРОЛНА ФУНКЦИЈА НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

Одељак 1.

Учешће у банци

Сагласности за стицање власништва

Члан 94.

Ниједно лице не може без претходне сагласности Народне банке Србије стећи директно или индиректно власништво у банци које му омогућава од 5% до 20%, више од 20% до 33%, више од 33% до 50% и више од 50% гласачких права.

О захтеву за давање сагласности из става 1. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 60 дана од дана пријема уредног захтева.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин давања сагласности из става 1. овог члана.

Ако је подносилац захтева за давање сагласности из става 1. овог члана страна банка или страног лице из финансијског сектора, Народна банка Србије ту сагласност даје под условом:

1) да контролу, односно надзор на консолидованој основи тог подносиоца регулаторно тело државе порекла врши на начин који задовољава прописане услове Народне банке Србије;

2) да постоји одговарајућа сарадња Народне банке Србије с регулаторним телом државе порекла подносиоца;

3) да су испуњени други услови које пропише Народна банка Србије.

Услове под којима међународна финансијска организација може стећи власништво из става 1. овог члана прописује Народна банка Србије.

Решењем којим даје сагласност из става 1. овог члана, Народна банка Србије одређује и рок у ком подносилац захтева за давање сагласности може стећи власништво за које је дата та сагласност, и то за физичка лица најкасније годину дана од дана достављања тог решења, а за

правна лица најкасније до дана усвајања првих наредних годишњих финансијских извештаја, односно ревидираних финансијских извештаја тих правних лица.

Ако подносилац захтева за давање сагласности за стицање власништва из става 1. овог члана то власништво не стекне у року из става 5. тог члана, дата сагласност престаје да важи.

Стицалац власништва

Члан 95.

Сматра се да, ради стицања власништва из члана 94. став 1. овог закона, следећа лица наступају као један стицалац:

1) правно лице и лица која учествују у управљању или руковођењу тим правним лицем или његовим подређеним друштвом;

2) правно лице и лица која директно именује и разрешава орган управљања или руковођења тог правног лица или његовог подређеног друштва;

3) правно лице и заступници и ликвидациони управници тог правног лица или његовог подређеног друштва;

4) чланови породице;

5) правна лица у којима лица из тачке 4) овог става учествују у управљању или руковођењу или у њима имају контролно учешће;

6) правна лица – чланови исте групе друштава;

7) лица која учествују у управљању или руковођењу истим правним лицем;

8) лица која имају контролно учешће у истом правном лицу;

9) давалац и прималац кредита за куповину акција банке или банкарског холдинга;

10) лице које другом лицу омогућава да обезбеди средства за куповину акција банке или банкарског холдинга и то друго лице;

11) властодавац и пуномоћник;

12) два или више правних или физичких лица међу којима не постоји однос из тач. 1) до 11) овог става а повезана су тако да постоји могућност да се услед погоршања или побољшања финансијског положаја једног лица погорша или побољша финансијски положај другог или других лица а Народна банка Србије, на основу документације, процени да постоји и могућност преноса губитка, добити или кредитне способности.

Ради стицања власништва из члана 94. став 1. овог закона, лице наступа као један стицалац с другим лицем и када између њих не постоји веза из става 1. овог члана али свако то лице наступа као један стицалац с трећим истим лицем, и то на неки од начина утврђених тач. 1) до 12) тог става.

Одбијање захтева

Члан 96.

Народна банка Србије одбиће захтев за давање сагласности из члана 94. став 1. овог закона:

1) ако финансијско стање подносиоца захтева није одговарајуће;

2) ако подносилац захтева нема добру пословну репутацију;

3) ако пословне активности подносиоца захтева могу изазвати значајан ризик за сигурно и законито управљање банком, односно банкарским холдингом;

4) ако би давање сагласности довело до повреде конкуренције из члана 7. овог закона;

5) ако је подносилац захтева доставио податке који се не могу проверити или који нису у складу с прописима Народне банке Србије;

6) ако лице са знатним или контролним учешћем код подносиоца захтева нема добру пословну репутацију;

7) ако члан органа управљања подносиоца захтева који стиче знатно или контролно учешће нема добру пословну репутацију и одговарајуће искуство;

8) ако би банка постала члан банкарске групе која не испуњава услове који се односе на транспарентност;

9) ако код подносиоца захтева није могуће утврдити лица са учешћем;

10) ако није могуће утврдити извор средстава којима подносилац захтева намерава да купи акције банке, односно банкарског холдинга;

11) ако би део средстава за куповину акција банке, односно банкарског холдинга обезбедило лице које нема добру пословну репутацију.

Обавештавање Народне банке Србије о стицању власништва

Члан 97.

Подносилац захтева за давање сагласности из члана 94. став 1. овог закона дужан је да обавести Народну банку Србије о стицању власништва за које је дата ова сагласност у року од 15 дана од дана тог стицања.

Укидање решења о давању сагласности

Члан 98.

Народна банка Србије може укинути решење о давању сагласности из члана 94. став 1. овог закона ако утврди да више нису испуњени услови за давање сагласности или ако лице које је добило сагласност своја права користи на начин који угрожава стабилно пословање банке.

Правне последице недозвољеног стицања и укидања решења о давању сагласности

Члан 99.

Ако лице без претходне сагласности Народне банке Србије стекне директно или индиректно власништво у банци које омогућава од 5% до 20%, више од 20% до 33%, више од 33% до 50% и више од 50% гласачких права, Народна банка Србије наложиће том лицу да отуђи власништво, односно забраниће му да посредно или непосредно остварује гласачка права у банци и да утиче на управљање банком или на пословну политику банке.

Ако лице које је власништво из става 1. овог члана стекло без сагласности Народне банке Ср-

бије власништво не отуђи на начин и у року које је утврдила Народна банка Србије, правни посао на основу кога је стечено то власништво ништав је.

Ако Народна банка Србије донесе решење из члана 98. овог закона, забраниће лицу коме је укинута сагласност за стицање власништва да посредно или непосредно остварује гласачка права у банци и да утиче на управљање банком или на пословну политику банке, а може му наложити и да отуђи то власништво.

Ако лице коме је укинута решење из става 3. овог члана власништво из става 1. овог члана не отуђи на начин и у року које је утврдила Народна банка Србије, банка је дужна да акције на основу којих је стечено власништво поништи на терет свог акционарског капитала.

Стицање власништва без сагласности

Члан 100.

Лице може и без сагласности Народне банке Србије стећи власништво из члана 94. став 1. овог закона ако га је стекло наслеђивањем, правним следбеништвом или другим стицањем независним од воље стицаоца.

Лице које је власништво стекло на начин из става 1. овог члана не може вршити никакав утицај на управљање банком у којој је стекло власништво или на пословну политику те банке, нити може остваривати гласачка права по основу тог власништва док не добије сагласност Народне банке Србије на то стицање.

Лице из става 1. овог члана дужно је да, у року од 30 дана од дана стицања власништва из тог става, Народној банци Србије поднесе захтев за давање сагласности на то стицање или да је обавести да је отуђило то власништво.

О захтеву из става 3. овог члана Народна банка Србије одлучује на начин и у року утврђеним у члану 94. овог закона.

Ако Народна банка Србије решењем одбије да да сагласност за стицање власништва из става 1. овог члана, наложиће лицу из тог става да стечено власништво отуђи до нивоа и у року одређеним тим решењем. Ако то лице тако не поступи, банка је дужна да акције на основу којих је стечено власништво поништи на терет свог акционарског капитала.

Захтев за достављање информација

Члан 101.

Ако постоје основи сумње да је неко лице без сагласности Народне банке Србије стекло власништво из члана 94. став 1. овог закона, Народна банка Србије може од тог лица или матичног друштва тог лица, као и од чланова органа тих лица, захтевати да јој доставе информације и релевантну документацију који се односе на испуњеност услова за давање сагласности.

Народна банка Србије може захтевати да јој информације и документацију из става 1. овог члана доставе и лица којима је дата сагласност из члана 94. став 1. или члана 100. став 2. овог закона у року важења те сагласности, као и после стицања власништва, а најмање једном годишње.

Лица из става 2. овог члана дужна су да Народној банци Србије доставе податке и информације о новоименованим члановима органа управљања, о лицу које стекне учешће у тим лицима, о новом ортаку (ортачко друштво) и о новом комплементару (командитно друштво) најкасније у року од 15 дана од дана именовања, односно од дана стицања тог својства.

Банка је дужна да најмање једном годишње, као и на захтев Народне банке Србије, Народну банку Србије обавести о идентитету свих лица која имају учешће у банци.

Банка је дужна да Народну банку Србије обавести и о повећању или смањењу учешћа у банци у року од 15 дана од дана сазнања за повећање или смањење.

Банка је дужна да Народну банку Србије обавести о промени статуса лица повезаног с банком у року од 15 дана од дана сазнања за промену.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин достављања података и информација из овог члана.

Одељак 2.

Контрола бонитета и законитости пословања банке

Контрола Народне банке Србије

Члан 102.

Народна банка Србије врши контролу бонитета и законитости пословања банке у складу са овим законом и законом којим се уређују положај, организација, овлашћења и функције Народне банке Србије.

Контролу у смислу става 1. овог члана Народна банка Србије врши посредно – контролом извештаја и друге документације коју банка доставља Народној банци Србије у складу са овим законом, као и других података о пословању банке којима Народна банка Србије располаже, и непосредно – увидом у пословне књиге и другу документацију банке.

Народна банка Србије може извршити контролу над било којим чланом банкарске групе на начин утврђен у ставу 2. овог члана.

При вршењу контроле из овог члана, Народна банка Србије има право увида у пословне књиге и другу документацију правних лица која су с банком код које се врши контрола повезана имовинским, управљачким и пословним односима, а може од тих лица захтевати да јој доставе и друге податке.

Лица код којих се врши контрола из овог члана дужна су да овлашћеним лицима Народне банке Србије омогуће несметано вршење контроле и да сарађују с њима.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења контроле из овог члана.

Лица овлашћена за непосредну контролу

Члан 103.

Непосредну контролу над пословањем банке, у складу с политиком и процедурама Народне

банке Србије, врше запослени Народне банке Србије које решењем за то одреди гувернер Народне банке Србије или лице које он овласти.

У поступку непосредне контроле банке могу учествовати и овлашћена лица страног регулаторног тела које контролише, односно надзире пословање чланова исте банкарске групе у којој је и банка, у складу са споразумом о сарадњи закљученим између Народне банке Србије и тог тела.

У решењу из става 1. овог члана наводе се банка, односно друга лица код којих се врши контрола и предмет контроле.

Нейосредна контрола

Члан 104.

Банка је дужна да овлашћеним лицима Народне банке Србије (у даљем тексту: овлашћена лица) омогући да контролу њеног пословања изврше у седишту банке и у свим њеним организационим деловима.

Банка је дужна да овлашћеним лицима омогући да изврше контролу усклађености с прописима њених пословних књига и друге документације, као и информационе технологије.

Банка је дужна да овлашћеним лицима стави на увид пословне књиге и документацију коју та лица буду захтевала у писменој, односно електронској форми, као и да им, ради вршења контроле рачунарских програма, омогући приступ систему базе података који банка користи.

Непосредну контролу у складу са овим законом овлашћена лица врше радним даном у току редовног радног времена, а када је то неопходно због обима и природе контроле, могу је вршити и ван радног времена.

Овлашћена лица у вршењу контроле могу да:

- 1) приступају свим организационим деловима и просторијама банке, уз поштовање њених безбедносних процедура;
- 2) захтевају да им се стави на располагање засебна просторија за обављање послова контроле;
- 3) захтевају да им се обезбеде копије докумената који су у вези с предметом контроле;
- 4) непосредно комуницирају с руководиоцима банке и запосленима у банци ради добијања неопходних појашњења.

Банка која податке обрађује или пословне књиге и другу документацију води у електронском облику, дужна је да овлашћеним лицима, на њихов захтев, пружи неопходну техничку подршку у контроли тих књига, односно те документације.

Банка је дужна да именује свог представника који ће овлашћеним лицима пружити сву неопходну помоћ да несметано врше контролу.

Записник о контроли

Члан 105.

Овлашћена лица која врше контролу дужна су да о извршеној контроли сачине записник (у даљем тексту: записник о контроли).

Записник о контроли Народна банка Србије доставља банци, која на њега може дати примедбе у року од 15 дана од дана кад јој је записник достављен.

Народна банка Србије неће разматрати примедбе банке на записник о контроли које се односе на промену чињеничног стања насталу након периода у коме је извршена контрола (пресечни датум).

Контролом из члана 102. став 2. овог закона Народна банка Србије проверава наводе банке садржане у примедбама из става 2. овог члана.

Допуна записника о контроли

Члан 106.

Када се провером навода изнетих у примедбама банке на записник о контроли утврди чињенично стање битно различито од оног наведеног у записнику, сачињава се допуна записника о контроли.

Допуна записника о контроли доставља се банци у року од 15 дана од дана достављања примедба на тај записник.

Примедбе на допуну записника о контроли банка може дати у року од пет дана од дана када јој је достављена допуна записника.

Закључак о обустави послова контроле

Члан 107.

Народна банка Србије донеће закључак о обустави поступка контроле ако у записнику о контроли нису утврђене неправилности или су утврђене мање значајне неправилности, или ако банка, у року прописаном овим законом, својим примедбама основано оспори све налазе из записника о контроли, односно допуне тог записника или део тих налаза тако да преостале неправилности представљају мање значајне неправилности.

Закључак из става 1. овог члана доставља се банци.

Предузимање мера

Члан 108.

Ако банка, у роковима прописаним овим законом, не достави примедбе на записник о контроли, односно на допуну тог записника или достављеним примедбама основано не оспори налазе из записника, односно допуне записника којима је утврђено да је банка поступала супротно прописима или на начин који угрожава њен бонитет, Народна банка Србије предузеће према тој банци једну од мера из члана 112. овог закона.

Ако провером навода из примедба банке на записник о контроли, односно на допуну тог записника утврди да оне битно не мењају чињенично стање, Народна банка Србије предузеће према тој банци једну од мера из члана 112. овог закона.

Члан 109.

Изузетно од одредаба члана 102. овог закона, ако Народна банка Србије у току вршења непосредне контроле или на основу извештаја прибављених посредном контролом, оцени да је банка

учинила теже неправилности, односно да се њено финансијско стање знатно погоршало или да постоји могућност знатног погоршања финансијског стања или ликвидности банке, решењем о привременој мери забраниће банци да предузима радњу чији је циљ отуђење имовине банке и наложиће јој да предузме једну или више активности из члана 116. став 1. овог закона.

Одељак 3.

Корективне и принудне мере

Поткапитализована банка

Члан 110.

Ако је банка поткапитализована, дужна је да о томе без одлагања обавести Народну банку Србије и достави јој информацију која садржи разлоге због којих је банка поткапитализована.

Поткапитализована банка, од момента сазнања за то да је поткапитализована, не може:

- 1) започети нову врсту посла без сагласности Народне банке Србије;
- 2) повећати ризичну активу без сагласности Народне банке Србије;
- 3) исплаћивати дивиденде или вршити расподелу капитала у било ком облику;
- 4) члановима свог управног и извршног одбора исплаћивати накнаде веће од утврђених.

Знатно поткапитализована банка

Члан 111.

Ако је банка знатно поткапитализована, дужна је да о томе без одлагања обавести Народну банку Србије и достави јој информацију која садржи разлоге због којих је банка знатно поткапитализована.

Знатно поткапитализована банка, од момента сазнања за то да је знатно поткапитализована, не може обављати активности из члана 110. став 2. овог закона, нити може:

- 1) примати нове депозите;
- 2) плаћати на депозите каматне стопе које су изнад просечних тржишних;
- 3) повећавати плате или друге видове накнада за рад или исплаћивати бонусе члановима управног и извршног одбора;
- 4) без сагласности Народне банке Србије закључивати правне послове с повезаним лицима, односно предузимати правне радње у корист повезаних лица или лица повезаних с тим лицима.

Мере у случају повреде процена или праксе која угрожава банке

Члан 112.

Ако контролом из члана 102. овог закона утврди да је банка поступала супротно одредбама овог закона, прописима Народне банке Србије и другим прописима, као и стандардима опрезног банкарског пословања, односно на други начин који угрожава њен бонитет, Народна банка Ср-

бије ће према тој банци, у складу с критеријумима прописаним у члану 120. овог закона, предузети једну од следећих мера:

- 1) упутити писмену опомену;
- 2) упутити налогодавно писмо;
- 3) изрећи налоге и мере за отклањање утврђених неправилности;
- 4) увести принудну управу;
- 5) одузети јој дозволу за рад.

О спровођењу мера из става 1. тач. 3) до 5) овог члана Народна банка Србије доноси решење.

Новчана казна

Члан 113.

Народна банка Србије може, независно од предузете мере из члана 112. став 1. овог закона, банци, као и члану управног и извршног одбора банке, изрећи новчану казну.

Решењем о изрицању новчане казне, Народна банка Србије изриче банци новчану казну која не може бити мања од 1‰ ни већа од 5% прописаног новчаног дела оснивачког капитала банке, а члану управног и извршног одбора те банке новчану казну која не може бити мања од једне зараде ни већа од збира дванаест зарада које су та лица примала у периоду до дана доношења тог решења, узимајући у обзир критеријуме из члана 120. овог закона.

Новчане казне из става 1. овог члана уплаћују се на рачун Народне банке Србије.

Решење о изрицању новчане казне, након достављања лицу из става 1. овог члана, представља извршну исправу.

Писмена опомена

Члан 114.

Писмена опомена упућује се банци у чијем су пословању утврђене неправилности које нису битно ни непосредно утицале на њено финансијско стање али би могле имати такав утицај ако се не би отклониле.

Писмена опомена садржи и рок за отклањање неправилности из става 1. овог члана.

Налогодавно писмо

Члан 115.

Налогодавно писмо упућује се банци у чијем су пословању контролом утврђена поступања, односно непоступања супротна прописима или стандардима савесног банкарског пословања која би могла угрозити њено финансијско стање.

Налогодавно писмо садржи:

- 1) приказ поступања, односно непоступања из става 1. овог члана која су угрозила бонитет банке, односно проузроковала или могла проузроковати незадовољавајуће стање у њеном пословању, а утврдила их је Народна банка Србије;
- 2) обавезу банке да у одређеном року Народној банци Србије достави план активности за отклањање утврђених неправилности, ради добијања сагласности на тај план;
- 3) рок у коме се план активности мора спровести;

4) начин и рокове у којима ће банка обавештавати Народну банку Србије о спровођењу плана активности, уз достављање доказа о спровођењу тог плана.

Решење о налозима и мерама

Члан 116.

Решење којим се изричу налози и мере за отклањање неправилности утврђених у пословању доноси се за:

1) банку којој је упућено налогодавно писмо а она у остављеном року Народној банци Србије не достави на сагласност план активности из члана 115. став 2. тачка 2) овог закона, или Народна банка Србије не да сагласност на план, или банка не спроведе план, или се током спровођења плана контролом утврди да се финансијско стање банке погоршало;

2) банку у чијем се пословању контролом утврде поступања, односно непоступања супротна прописима или стандардима савесног банкарског пословања која могу угрозити њено финансијско стање.

Решењем из става 1. овог члана банци се налаже да у одређеном року спроведе једну или више активности, и то да:

- 1) своје пословање усклади с прописима;
- 2) повећа износ капитала;
- 3) повећа адекватност капитала;
- 4) повећа износ посебне резерве за обезбеђење од потенцијалних губитака;
- 5) обустави припис камате на активу одређеног степена наплативости;
- 6) привремено обустави кредитирање појединих својих акционара и других лица;
- 7) обустави у одређеном периоду пласирање средстава;
- 8) привремено обустави или ограничи узимање нових кредита, као и пријем нових депозита и других видова задужења;
- 9) смени члана управног и извршног одбора, као и друго лице на руководећем положају;
- 10) обустави дистрибуцију капитала појединим или свим акционарима;
- 11) затвори једну или више организационих јединица, односно обустави или ограничи ширење своје организационе мреже;
- 12) обустави плаћања са својих рачуна, осим плаћања за која претходно добије одобрење Народне банке Србије;
- 13) обустави плаћања према иностранству, осим плаћања за која претходно добије одобрење Народне банке Србије;
- 14) рационализује своју унутрашњу организацију;
- 15) структуру банкарске групе чији је члан учини транспарентном;
- 16) предузме, односно обустави друге активности.

Решењем из става 1. овог члана утврђују се начин на који ће и рокови у којима ће банка отклонити утврђене неправилности и о томе обавестити Народну банку Србије.

*Принудна управа***Члан 117.**

Народна банка Србије доноси решење о увођењу принудне управе у банци:

1) ако су контролом пословања банке утврђена поступања, односно непоступања супротна прописима или стандардима савесног банкарског пословања која су угрозила њено финансијско стање;

2) ако банка у року из решења из члана 116. овог закона не изврши налоге из тог решења;

3) чије се финансијско стање погоршало у току рока за извршење налога из решења из члана 116. овог закона.

Народна банка Србије доноси решење из става 1. овог члана ако оцени да би се променом начина управљања и руковођења банком могле отклонити неправилности у њеном пословању и побољшати њено финансијско стање а органи и руководство банке не могу да спроведу ту промену.

Решењем из става 1. овог члана именују се два принудна управника, одређује рок трајања принудне управе и утврђује висина накнаде за рад принудних управника, која пада на терет банке.

Принудни управници морају бити лица независна од банке и имати добру пословну репутацију и одговарајуће квалификације, а морају испуњавати и услове из члана 72. став 4. овог закона.

Принудни управници не могу бити лица из члана 72. став 3. овог закона.

Даном доношења решења из става 1. овог члана функције управног и извршног одбора банке преузимају принудни управници.

Увођење принудне управе у банци уписује се у регистар привредних субјеката.

Принудни управници нису дужни да поступе по одлукама скупштине банке ако оцене да те одлуке не доприносе побољшању финансијског стања банке.

Принудни управници имају право да сазову скупштину банке и предложи доношење одређених одлука. Ове одлуке достављају се скупштини банке и имају исто правно дејство као и одлуке те скупштине. Ако скупштина банке одбије да донесе одлуке принудних управника, те одлуке могу донети принудни управници, уз сагласност Народне банке Србије.

Принудни управници дужни су да се у свом раду придржавају инструкција Народне банке Србије и да је најмање једном месечно обавештавају о пословању банке у којој је уведена принудна управа.

Принудна управа над банком може се окончати и пре истека рока из става 3. овог члана ако принудни управници или Народна банка Србије оцене да увођење принудне управе није довело до побољшања финансијског стања банке или да се финансијско стање те банке поправило у мери да принудна управа више није потребна.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења принудне управе над банком.

*Разрешење и сусјензија члана управног или извршног одбора банке***Члан 118.**

Народна банка Србије може наложити разрешење члана управног или извршног одбора банке ако утврди да то лице не испуњава услове из овог закона или да поступа супротно одредбама овог закона, односно да сноси одговорност за неправилности у пословању банке.

У случају из става 1. овог члана, Народна банка Србије мора узети у обзир тежину утврђених неправилности, као и то да ли би задржавање тог лица као члана управног или извршног одбора банке негативно утицало на интересе депонената и поверилаца банке.

Налогом из става 1. овог члана, Народна банка Србије може да:

1) лицу из тог става забрани или ограничи обављање било које активности у банци;

2) лицу из тог става забрани посредно или непосредно остваривање гласачког права у банци;

3) од лица из тог става захтева да отуђи директно или индиректно власништво које има у банци, у року који она одреди;

4) лицу из тог става забрани вршење функције у било којој банци или члану банкарске групе или учествовање у обављању активности без претходне сагласности Народне банке Србије.

Члан 119.

Ако је члан управног или извршног одбора банке правноснажно осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора или је правноснажно осуђен за кривично дело против права по основу рада, имовине, привреде, уставног уређења и безбедности Републике Србије и државне заједнице Србија и Црна Гора, државних органа, правосуђа, правног саобраћаја и службене дужности, Народна банка Србије издаће налог којим се то лице разрешава ове функције, уз који може изрећи једну или више мера из члана 118. став 3. овог закона.

Ако је лице из става 1. овог члана оптужено за кривично дело из тог става, Народна банка Србије може издати налог којим се том лицу привремено забрањује вршење те функције у банци и посредно и непосредно вршење гласачког права, до окончања кривичног поступка.

*Дискреционо право Народне банке Србије***Члан 120.**

Одлуку о мери коју предузима према банци у чијем је пословању утврдила неправилности, Народна банка Србије доноси на основу дискреционе оцене:

1) тежине утврђених неправилности;

2) показане спремности и способности органа банке да отклоне утврђене неправилности;

3) степена којим банка угрожава финансијску дисциплину и несметано функционисање банкарског система.

Код оцене тежине неправилности утврђених у пословању банке процењују се нарочито:

- финансијски положај банке,
- степен адекватности капитала у односу на преузете ризике,
- степен изложености банке појединим врстама ризика,
- утицај учињене неправилности на будући положај банке,
- број утврђених неправилности и њихова међусобна зависност,
- трајање и учесталост учињених неправилности,
- законитост рада банке.

Код оцене показане спремности и способности органа банке да отклоне утврђене неправилности процењују се нарочито:

- способност руководства банке да идентификује, вреднује и надзире ризике из пословања банке и да управља тим ризицима,
- делотворност система унутрашње ревизије у банци,
- ефикасност у отклањању раније утврђених неправилности, а нарочито у спровођењу мера из члана 112. овог закона,
- информисаност акционара банке, лица са учешћем у банци и управног и извршног одбора банке о тешкоћама у пословању банке,
- степен сарадње руководства банке и управног одбора са овлашћеним лицима током контроле,
- поступање, односно непоступање органа банке по раније утврђеној неправилности и упозорењима Народне банке Србије.

Код оцене степена којим банка угрожава финансијску дисциплину и несметано функционисање банкарског система процењују се нарочито:

- значај банке у финансијском систему,
- обим и врста пословних активности банке,
- разгранатост пословне мреже банке у земљи и иностранству,
- имовинске, управљачке и дужничко-поверљачке везе банке с другим банкама и другим лицима у финансијском сектору.

Одговорности за циљеву насталу вршењем дужности утврђених овим законом

Члан 121.

Народна банка Србије и запослени у Народној банци Србије, као и лице које по налогу Народне банке Србије врши дужност утврђену овим законом, не одговарају за штету која настане вршењем те дужности, осим ако се докаже да је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом.

Лица из става 1. овог члана не могу одговарати за штету из тог става ни након престанка радног односа у Народној банци Србије, односно престанка вршења дужности.

Народна банка Србије надокнадиће трошкове заступања запослених у Народној банци Србије у судским и управним поступцима покренутим у вези с дужностима које ти запослени обављају на основу овог закона.

Народна банка Србије надокнадиће трошкове из става 3. овог члана и лицима којима је престао радни однос у Народној банци Србије.

Одељак 4.

Контрола банкарске групе на консолидованој основи

Контрола на консолидованој основи

Члан 122.

Народна банка Србије врши контролу банкарске групе на консолидованој основи.

Контролу из става 1. овог члана врши регулаторно тело државе порекла банкарског холдинга, и то:

- 1) ако је седиште банкарског холдинга ван Републике Србије;
- 2) ако регулаторно тело државе порекла банкарског холдинга контролу на консолидованој основи врши на начин који задовољава услове Народне банке Србије;
- 3) ако постоји одговарајућа сарадња Народне банке Србије с регулаторним телом из тачке 2) овог става.

Народна банка Србије може наложити банци чији је банкарски холдинг ван Републике Србије да изврши консолидацију финансијских извештаја чланица банкарске групе са седиштем у Републици Србији.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин вршења контроле из овог члана.

Транспарентности струкутуре банкарских група

Члан 123.

Структура банкарске групе мора бити транспарентна у мери која Народној банци Србије омогућава да утврди:

- 1) највише матично друштво банкарске групе и лица која имају контролно или знатно учешће у том друштву;
- 2) место и врсте пословних активности које се обављају у оквиру банкарске групе;
- 3) финансијско стање и резултате пословања банкарске групе и њених чланова;
- 4) врсте и нивое ризика којима су банкарска група и њени чланови изложени;
- 5) начин на који се управљање ризицима организује и спроводи на нивоу банкарске групе;
- 6) пословне, финансијске и друге односе између чланова банкарске групе.

Структура банкарске групе мора бити таква да омогућава адекватну унутрашњу и спољну ревизију, као и несметано вршење контролне функције Народне банке Србије.

Подређено друштво банке

Члан 124.

Банка може основати или стећи подређено друштво само уз сагласност Народне банке Србије.

Подређена друштва банке могу бити само лица у финансијском сектору.

Народна банка Србије прописује начин и ближе услове добијања сагласности из става 1. овог члана.

Подређено друштво банкарској холдинга

Члан 125.

Банкарски холдинг не може основати или стећи директно или индиректно власништво у подређеном друштву ако такво стицање може негативно утицати на пословање банке у којој тај холдинг има контролно учешће.

Банкарски холдинг обавештава Народну банку Србије о стицању директног или индиректног власништва у подређеном друштву у року од 15 дана од дана тог стицања.

Ако Народна банка Србије утврди да стицање директног или индиректног власништва у подређеном друштву може имати негативне последице за банку из става 1. овог члана, примениће мере прописане овим законом.

Консолидовани финансијски извештаји банкарске групе

Члан 126.

Највише матично друштво банкарске групе припрема и Народној банци Србије подноси консолидоване финансијске извештаје те групе.

За обавезе у вези с достављањем консолидованих финансијских извештаја банкарске групе у складу са овим законом одговара банка и највише матично друштво банкарске групе.

Народна банка Србије може од члана банкарске групе захтевати да јој, осим појединачних финансијских извештаја, достави и друге извештаје и податке.

Извештаји банкарске групе из става 1. овог члана припремају се у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања, односно Међународним рачуноводственим стандардима.

Народна банка Србије прописује обим и учесталост подношења извештаја, из става 1. овог члана, као и садржај тих извештаја.

Народна банка Србије може наложити банци која је члан банкарске групе да изврши консолидацију појединачних ставки финансијских извештаја из става 1. овог члана, послова или група послова у оквиру банкарске групе ако је то неопходно за потпуно и објективно утврђивање финансијског стања и пословних резултата банкарске групе или банке која је члан те групе.

Управљање ризицима на нивоу банкарске групе

Члан 127.

За банкарску групу на консолидованој основи утврђују се:

- 1) показатељ адекватности капитала,
- 2) велика изложеност,
- 3) улагање у друга правна лица и у основна средства,
- 4) отворена нето девизна позиција.

Ако Народна банка Србије, на основу података из става 1. овог члана, односно на основу консолидованих финансијских извештаја банкарске групе, оцени да ниво капитала банкарске групе угрожава стабилно пословање банке, може од банке захтевати да обезбеди додатни капитал и да банци одреди показатељ адекватности капитала већи од прописаног, у складу с чланом 23. овог закона.

Банкарска група мора обезбедити процедуре за управљање ризицима и процедуре унутрашње ревизије и унутрашње контроле које одговарају активностима ове групе, као и редовно праћење и ажурирање тих процедура.

Банка и највише матично друштво одговорни су за утврђивање и достављање података из става 1. овог члана Народној банци Србије.

Народна банка Србије може прописати начин утврђивања и достављања података из става 1. овог члана, као и ближе услове и начин управљања ризицима на нивоу банкарске групе.

Примена мера према члановима банкарске групе и лицима са учешћем

Члан 128.

Ако Народна банка Србије утврди да је било који члан банкарске групе, осим банке, повредио одредбе овог закона или прописа које она доноси или да активности или финансијско стање било ког члана штетно утичу на финансијску стабилност банке или да би могли угрозити интересе депонената банке наложиће том члану да ове неправилности отклони у року који Народна банка Србије утврди.

Ако се неправилности из става 1. овог члана не отклоне у утврђеном року, Народна банка Србије може предузети следеће мере:

- 1) банци наложити привремену обуставу улагања у њено подређено друштво;
- 2) банкарском холдингу наложити привремену обуставу вршења права и погодности који произлазе из контролног учешћа тог холдинга у банци, укључујући и директно или индиректно вршење гласачких права, односно наложити му додатно улагање у капитал банке;
- 3) члану банкарске групе наложити привремену обуставу свих пословних активности (директних или индиректних) између банке и тог члана;
- 4) наложити правном лицу у коме контролно учешће има друго лице које има и учешће у банци привремену обуставу права и погодности који произлазе из учешћа тог лица у банци, укључујући и директно или индиректно вршење гласачких права, односно наложити привремену обуставу свих пословних активности (директних или индиректних) између банке и тог лица.

Ако се након предузимања мера из става 2. овог члана не отклоне неправилности утврђене у ставу 1. овог члана, Народна банка Србије може предузети и следеће мере:

- 1) од банке захтевати да улагања у подређено друштво смањи толико да оно више не буде подређено друштво банке;

2) банкарском холдингу укинути решење о давању сагласности за стицање контролног учешћа у банци;

3) од банкарског холдинга захтевати да отуђи знатно или контролно учешће у његовом подређеном друштву;

4) лицу које има учешће у банци а у коме друго лице има контролно учешће повући сагласност за стицање учешћа у банци.

Када околности налажу неодложно поступање, мере из ст. 2. и 3. овог члана Народна банка Србије може предузети и пре рока утврђеног у ставу 1. овог члана.

Ако је члан банкарске групе из става 1. овог члана лице које надзире друго регулаторно тело у Републици Србији, Народна банка Србије обавестиће то тело о мерама предузетим према том лицу.

Глава VI

ПРЕСТАНАК РАДА БАНКЕ

Основ престанка важења дозволе за рад

Члан 129.

Дозвола за рад банке престаје да важи:

- 1) одузимањем дозволе за рад;
- 2) добровољним престанком рада банке;
- 3) статусном променом банке;
- 4) ако се оснивачка скупштина банке не одржи у року прописаном овим законом;
- 5) ако банка захтев за упис у регистар привредних субјеката не достави у року прописаном овим законом.

Одељак 1.

Одузимање дозволе за рад

Члан 130.

Народна банка Србије одузима банци дозволу за рад ако:

- 1) утврди да је банка критично поткапитализована;
- 2) банка Народној банци Србије не омогући да изврши контролу бонитета и законитости њеног пословања;
- 3) банка шест месеци непрекидно обустави примање депозита или одобравање кредита, осим ако јој је то наложено корективном мером Народне банке Србије.

Народна банка Србије може банци одузети дозволу за рад ако:

- 1) утврди да банка има критично низак ниво ликвидности;
- 2) утврди да је дозвола за рад банке дата на основу неистинитих података;
- 3) оснивач банке повуче средства уложена у оснивачки капитал банке;
- 4) утврди да банка није почела да послује у року од 60 дана од дана уписа у регистар привредних субјеката;
- 5) утврди да више нису испуњени услови из члана 16. став 1. тач. 5) и 6) и члана 19. став 1. овог закона;

6) утврди да је банка знатно поткапитализована;

7) утврди да поткапитализована банка не испуњава неки од показатеља пословања прописаних овим законом или прописом Народне банке Србије;

8) утврди да је банка теже или трајније повредила закон или други пропис;

9) банка у прописаном року не поступи по наложима из члана 116. овог закона;

10) банка премију за осигурање депозита не плаћа у складу са законом којим се уређује осигурање депозита;

11) су активности банке повезане с прањем новца, финансирањем тероризма или вршењем других кажњивих радњи.

Кад Народна банка Србије одузме банци дозволу за рад одмах доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка, односно решење о ликвидацији банке, у складу са законом којим се уређују стечај и ликвидација банака.

Решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка над банком доноси се само када су обавезе те банке веће од њене имовине.

Даном доношења решења о одузимању банци дозволе за рад, Народна банка Србије блокира све рачуне банке и тим решењем истовремено изриче меру забране располагања имовином банке до отварања поступка стечаја, односно ликвидације.

Правни послови који су у име и за рачун банке којој је одузета дозвола за рад закључени у периоду од доношења решења о одузимању банци те дозволе до отварања поступка стечаја, односно ликвидације ништави су.

Одељак 2.

Добровољни престанак рада банке

Члан 131.

На основу одлуке скупштине банке о престанку рада банке, банка подноси захтев Народној банци Србије за давање сагласности за спровођење поступка добровољне ликвидације, у складу са законом којим се уређују стечај и ликвидација банака.

Одељак 3.

Статусне промене

Сјајање банака

Члан 132.

Народна банка Србије даје дозволу за рад банке која се оснива спајањем две или више банака на захтев банака које се спајају.

Уз захтев из става 1. овог члана, банке које се спајају прилажу:

- 1) одлуке скупштина банака о спајању;
- 2) оснивачки акт који, поред елемената из члана 13. овог закона, садржи и податке о начину и року замене акција ових банака;
- 3) предлог статута банке која се оснива спајањем;

4) имена и податке о квалификацијама, искуству и пословној репутацији предложених чланова управног и извршног одбора банке која се оснива спајањем;

5) програм активности банке за период од три године и предлог пословне политике банке за годину у којој се врши спајање;

6) податке о кадровској и техничкој оспособљености банке која се оснива спајањем;

7) анализу економске оправданости спајања израђену на основу последњих извештаја које су те банке доставиле Народној банци Србије у складу с чланом 51. овог закона;

8) анализу да спајање не може имати негативне последице на стање на финансијском тржишту, односно да се њиме не врши повреда конкуренције из члана 7. овог закона.

Народна банка Србије може од банака које се спајају захтевати да јој доставе и друге податке и документе.

О захтеву из става 1. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин спајања банака.

Пријајање банке

Члан 133.

Банка којој се припаја друга банка подноси Народној банци Србије захтев за давање сагласности за припајање.

Банка којој се припаја друга банка дужна је да свој оснивачки акт измени тако да наведе:

1) износ свог укупног акционарског капитала у новчаном и неновчаном облику након припајања, као и удео сваког оснивача у акционарском капиталу;

2) да је она правни следбеник свих права и обавеза банке којој се припаја.

Уз захтев из става 1. овог члана, банка којој се припаја друга банка дужна је да Народној банци Србије достави:

1) измене оснивачког акта;

2) одлуку скупштине банке о прихватању припајања;

3) одлуку скупштине банке која јој се припаја о припајању;

4) анализу економске оправданости припајања израђену на основу последњих извештаја које су банке доставиле Народној банци Србије у складу с чланом 51. овог закона;

5) анализу да припајање не може имати негативне последице на стање на финансијском тржишту, односно да се њиме не врши повреда конкуренције из члана 7. овог закона.

Народна банка Србије може од банке којој се припаја друга банка захтевати да јој достави и друге податке и документе.

Народна банка Србије даје сагласност за припајање банке:

1) ако припајање не угрожава финансијско стање банке којој се припаја друга банка;

2) ако банка којој се припаја друга банка поседује такав систем организације, управљања, одлучивања и информационе технологије који јој је до дана подношења захтева из става 1. овог члана омогућавао да адекватно управља ризицима у пословању и који ће јој омогућити да банку која јој се припаја потпуно интегрише у свој систем, и то тако да не угрози његово функционисање;

3) ако је припајање економски оправдано, односно не може имати негативне последице на стање на финансијском тржишту, нити се њиме врши повреда конкуренције из члана 7. овог закона.

О захтеву из става 1. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева.

Народна банка Србије може прописати ближе услове и начин припајања банке другој банци.

Преузимање права и обавеза банке у стечају, односно ликвидацији

Члан 134.

Банка подноси Народној банци Србије захтев за давање сагласности за преузимање права и обавеза банке у стечају, односно ликвидацији.

На захтев из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе члана 133. овог закона.

Глава VII

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Кривична дела

Члан 135.

Ко се без дозволе за рад Народне банке Србије бави примањем депозита казниће се за кривично дело казном затвора од три месеца до пет година.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист чији износ прелази 100.000 динара учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година, а ако износ те користи прелази 1.500.000 динара учинилац ће се казнити казном затвора од две до десет година.

За дело из ст. 1. и 2. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу ако се правно лице примањем депозита бави без дозволе за рад Народне банке Србије.

Члан 136.

Ко се без дозволе за рад Народне банке Србије бави давањем кредита и издавањем платних картица а за то није овлашћен законом казниће се за кривично дело казном затвора од три месеца до пет година.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист чији износ прелази 100.000 динара учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година, а ако износ те користи прелази 1.500.000 динара учинилац ће се казнити казном затвора од две до десет година.

За дело из ст. 1. и 2. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу ако се правно лице пословима давања кредита и издавањем платних картица бави без дозволе за рад Народне банке Србије а за то није овлашћено законом.

Привредни преступи банке

Члан 137.

Новчаном казном од 300.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ банка ако:

1) закључује споразуме којима се битно спречава, ограничава или нарушава конкуренција, ако злоупотребљава доминантан положај или спроводи концентрацију којом се битно спречава, ограничава или нарушава конкуренција и то нарочито ако је спроводи стварањем, односно јачањем доминантног положаја на финансијском тржишту (члан 7. став 1);

2) у свом пословању не обезбеди да капитал банке увек буде у висини која није мања од динарске противвредности 10.000.000 евра по званичном средњем курсу (члан 22);

3) не одржава показатељ адекватности капитала на прописаном нивоу (члан 23. став 1);

4) изврши расподелу добити исплатом дивиденди својим акционарима или исплатом учешћа у добити, односно других давања из добити банке члановима органа управљања и запосленима у банци у случајевима прописаним у члану 25. став 1. овог закона (члан 25. став 1);

5) лицима из члана 25. став 1. овог закона исплаћује аконтације које се односе на расподелу добити из тог става у случајевима прописаним у члану 25. став 1. овог закона (члан 25. став 2);

6) без претходног одобрења Народне банке Србије врши расподелу исплата из члана 25. став 1. чији укупан износ прелази 10% капитала банке или биланс успеха банке исказује губитак у текућем или претходном тромесечју, односно за пословну годину до тог датума (члан 25. став 3);

7) стиче сопствене акције без претходно прибављене сагласности Народне банке Србије (члан 26. став 3);

8) не отуђи сопствене акције у року од једне године од дана њиховог стицања, односно ако их не повуче и не поништи на терет свог акционарског капитала (члан 26. став 7);

9) закључује правни посао чији је предмет давање кредита, аванса, јемства или гаранције банке ради директног или индиректног стицања акција банке, лица које у њој има учешће или подређеног друштва те банке (члан 27);

10) не образује посебну организациону јединицу у чијем је делокругу управљање ризицима, односно не пропише процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика, као и управљање ризицима у складу с прописима, стандардима и правилима струке (члан 28. ст. 2. и 4);

11) не обрачунава и не издваја резерве за процене губитке који могу настати по основу билансне активе и ванбилансних ставки банке у складу с прописима Народне банке Србије и својим актима, односно ако својим актима не

пропише посебне политике и процедуре за идентификовање и управљање лошом активом, као и за редовно извештавање органа банке о квалитету кредитног портфолија (члан 31. ст. 3. и 4);

12) обим и структуру своје имовине и обавеза не усклади на начин који омогућује ефикасно управљање тржишним ризицима, односно својим актима не пропише посебне политике и процедуре за идентификовање тржишних ризика и за управљање њима, као и за редовно извештавање органа банке о врстама и нивоу тих ризика (члан 32. ст. 3. и 4);

13) изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица пређе 25% капитала банке, односно ако изложеност банке према лицу повезаном с банком пређе 5% капитала банке (члан 33. ст. 3. и 4);

14) укупна изложеност банке према лицима повезаним с банком пређе 20% капитала банке, односно ако збир свих великих изложености банке није у распону који пропише Народна банка Србије (члан 33. ст. 5. и 6);

15) у једно лице које није лице у финансијском сектору улаже преко 10% капитала банке, односно ако су њена укупна улагања у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства изнад 60% капитала банке (члан 34. ст. 1. и 2);

16) лицу повезаном с банком одобри услове који су повољнији од услова одобрених другим лицима која нису повезана с том банком (члан 37);

17) без добијеног писменог одобрења управног одбора банке закључи правни посао с повезаним лицем, односно предузима правне радње у корист повезаних лица, као и лица повезаних с повезаним лицима те банке (члан 38. ст. 2. и 5);

18) својим акционарима одобри кредит пре истека једне године од дана када је почела да послује (члан 39);

19) на видном месту у својим пословним просторијама не истакне опште услове пословања и њихове измене и допуне најмање 15 дана пре почетка њихове примене (члан 42. став 1);

20) клијенту не обезбеди, на његов захтев, информације о стању његовог кредита, односно депозитног рачуна, као и друге информације из њиховог пословног односа, односно ако на својој Интернет презентацији не објави податке о именима лица која имају учешће у тој банци, односно која су чланови управног и извршног одбора, као и податке о својству тих лица (члан 44);

21) се не придржава обавеза из уговора закљученог с клијентом, као и добрих пословних обичаја и објављених општих услова пословања (члан 45. став 3);

22) пословне књиге и рачуноводствену евиденцију не води, односно годишње финансијске извештаје не припрема у складу с чланом 50. овог закона (члан 50);

23) не припреми и Народној банци Србије не поднесе прописане извештаје који се односе на управљање банком, као и на пословање организационих структура, планиране пословне активности, ликвидност, солвентност и профитабил-

ност банке и њених подређених друштава, а ради процене финансијског стања банке и њених подређених друштава на појединачној и консолидованој основи (члан 51);

24) именује спољног ревизора чији је приход од ревизије те банке у претходној години већи од половине његових укупних прихода, односно ако ангажује истог спољног ревизора који је обавио више од три узастопне ревизије њених годишњих финансијских извештаја, односно спољног ревизора који је у истој години обављао и ревизију финансијских извештаја банке и пружао јој консултанске услуге, односно ако је тај ревизор ревизију вршио за пословну годину у којој јој је пружао те услуге (члан 53. ст. 1. до 3);

25) Народној банци Србије не достави писмено обавештење о повлачењу или разрешењу дужности спољног ревизора банке, банкарског холдинга или банкарске групе, с прописаном изјавом, и то најкасније у року од 15 дана од дана повлачења, односно разрешења тог ревизора (члан 60. став 1);

26) Народној банци Србије у прописаном року не достави појединачне финансијске извештаје банке и њеног банкарског холдинга са извештајем спољног ревизора, за претходну пословну годину, односно консолидоване финансијске извештаје банкарске групе са извештајем спољног ревизора за претходну пословну годину, односно ако их не објави на начин и у роковима прописаним чланом 61. овог закона, односно ако о грешци утврђеној у објављеном извештају и подацима не обавести Народну банку Србије и кориговани извештај и податке поново не објави (члан 61);

27) не прибави претходну сагласност Народне банке Србије за именовање члана управног или извршног одбора банке, односно Народну банку Србије не обавести о разрешењу или оставци тог члана и разлозима за то, у прописаном року (члан 72. ст. 1. и 5. и члан 75. став 7);

28) не образује одбор за праћење пословања банке, кредитни одбор и одбор за управљање активом и пасивом (члан 79. став 1);

29) поступке система унутрашњих контрола не уреди, не спроводи и не развија у складу с чланом 82. ст. 3. и 4. овог закона (члан 82. ст. 3. и 4);

30) не образује организациону јединицу у чијем је делокругу унутрашња ревизија (члан 85. став 1);

31) функцију унутрашње ревизије не врши у складу с чланом 85. ст. 2. до 10. овог закона (члан 85. ст. 2. до 10);

32) Народној банци Србије не достави годишњи извештај о адекватности управљања ризицима и унутрашњој контроли банке у прописаној садржини, који је одобрио управни одбор банке, односно ако га не достави с годишњим финансијским извештајем (члан 87);

33) без сагласности Народне банке Србије отвори филијалу у иностранству, ако Народној банци Србије не поднесе годишњи извештај о пословању те филијале и ако је без одлагања не

обавести о свим променама које се односе на активности те филијале (члан 89. ст. 1. и 2);

34) без прибављене сагласности Народне банке Србије отвори представништво у иностранству (члан 91. став 1);

35) не поништи акције у складу с чланом 99. став 4. и чланом 100. став 5. овог закона (члан 99. став 4. и члан 100. став 5);

36) најмање једном годишње или на захтев Народне банке Србије не обавести Народну банку Србије о идентитету свих лица која имају учешће у банци, односно о повећању или смањењу учешћа у тој банци, и то у року од 15 дана од дана сазнања за то повећање или смањење, односно Народну банку Србије не обавести о промени статуса лица повезаног с том банком, и то у року од 15 дана од дана сазнања за ту промену (члан 101. ст. 4, 5. и 6);

37) не именује свог представника који ће овлашћеним лицима Народне банке Србије пружити сву неопходну помоћ да несметано врше контролу (члан 104. став 7);

38) Народну банку Србије не обавести да је поткапитализована и не достави јој информацију која садржи разлоге због којих је поткапитализована, односно ако обавља послове из члана 110. став 2. овог закона (члан 110);

39) Народну банку Србије не обавести да је знатно поткапитализована и не достави јој информацију која садржи разлоге због којих је знатно поткапитализована, односно ако обавља послове из члана 111. став 2. овог закона (члан 111);

40) не прибави сагласност Народне банке Србије за оснивање или стицање подређеног друштва (члан 124. став 1);

41) Народној банци Србије не поднесе консолидоване финансијске извештаје (члан 126. став 2);

42) не утврди и не достави податке у складу с чланом 127. став 1. овог закона (члан 127);

43) се споји с другом банком без дозволе за рад Народне банке Србије (члан 132. став 1);

44) не прибави сагласност Народне банке Србије за припајање с другом банком, односно не измени свој оснивачки акт (члан 133. ст. 1. и 2).

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице у банци новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредни преступ из става 2. овог члана може се изрећи и заштитна мера забране обављања одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Привредни преступи другог правног лица

Члан 138.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за привредни преступ друго правно лице ако:

1) се бави примањем депозита (члан 5. став 1);

2) се без дозволе за рад Народне банке Србије бави давањем кредита или издавањем платних картица а за то није овлашћено законом (члан 5. став 2);

3) у свом пословном имену има, односно у обављању своје делатности употребљава, односно користи реч „банка” или изведеницу од те речи (члан 6. став 2);

4) као оснивач банке повуче средства уложена у оснивачки капитал банке (члан 12. став 4);

5) као спољни ревизор обави више од три узастопне ревизије годишњих финансијских извештаја банке, односно ако у истој години обавља истовремено ревизију финансијских извештаја и пружа консултантске услуге тој банци (члан 53. ст. 2. и 3);

6) као спољни ревизор у извештају и мишљењу о годишњем финансијском извештају банке не укаже да годишњи финансијски извештај банке неистинито и необјективно приказује финансијски положај банке, резултате пословања и новчане токове за пословну годину, односно управном и извршном одбору банке, као и Народној банци Србије не да мишљење о ефикасности функционисања унутрашње ревизије, систему управљања ризицима и систему унутрашњих контрола, односно на захтев Народне банке Србије не достави додатна обавештења у вези са извршеном ревизијом (члан 56);

7) као спољни ревизор одмах након што за њих сазна, управни и извршни одбор банке или члана банкарске групе, као и Народну банку Србије, не обавести о чињеницама из члана 58. став 1. овог закона (члан 58. став 1);

8) као спољни ревизор у случају из члана 60. став 2. овог закона, у прописаном року, не прибави писмену изјаву претходног спољног ревизора о разлозима његовог повлачења, односно разрешења, односно ако Народну банку Србије не обавести да ту изјаву није примио у прописаном року (члан 60. ст. 2. и 3);

9) као спољни ревизор о грешци утврђеној у објављеном извештају из члана 61. овог закона не обавести Народну банку Србије (члан 61. став 7);

10) не прибави претходну сагласност Народне банке Србије за стицање директног или индиректног власништва у банци које омогућава остваривање гласачких права у процентима из члана 94. став 1. овог закона (члан 94. став 1);

11) о стицању власништва у банци за које је Народна банка Србије дала сагласност из члана 94. став 1. овог закона не обавести Народну банку Србије у року од 15 дана од дана тог стицања (члан 97);

12) без прибављене сагласности Народне банке Србије врши било какав утицај на управљање банком у којој је стекло власништво у смислу члана 100. став 1. овог закона или на пословну политику те банке, односно остварује гласачка права по основу тог власништва (члан 100. став 2);

13) на захтев Народне банке Србије не достави информације и релевантну документацију којом се односе на испуњеност услова за давање сагласности из члана 94. став 1. овог закона (члан 101. став 1);

14) Народној банци Србије у прописаним роковима не достави информације, документацију и податке у складу са чланом 101. ст. 2. и 3 (члан 101. ст. 2. и 3);

15) као највише матично друштво банкарске групе, Народној банци Србије не поднесе консолидоване финансијске извештаје у складу са чланом 126. овог закона (члан 126).

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Члан 139.

Новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ одговорно лице у Народној банци Србије ако:

1) у року од 90 дана од дана пријема уредног захтева за прелиминарно одобрење не одлучи о захтеву оснивача банке за добијање тог одобрења (члан 15. став 3);

2) о захтеву за давање дозволе за рад банке не одлучи у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева (члан 18. став 3);

3) у року од 60 дана од дана пријема аката из члана 19. став 5. овог закона не одлучи о давању сагласности на те акте (члан 19. став 6);

4) у року од 60 дана од дана пријема уредног захтева лица из члана 94. став 1. овог закона не одлучи о том захтеву (члан 94. став 2);

5) не одлучи по захтевима из члана 89. став 4, члана 91. став 2, члана 100. став 4, члана 132. став 4, члана 133. став 6. и члана 134. став 2. овог закона у роковима прописаним тим члановима.

Прекршаји

Члан 140.

Новчаном казном од 10.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај правно лице – оснивач банке ако:

1) се после давања прелиминарног одобрења промене подаци или документи из члана 15. став 1. овог закона а о томе без одлагања не обавести Народну банку Србије (члан 17. став 1);

2) у име банке у оснивању не обавља послове у складу са чланом 17. став 4. овог закона (члан 17. став 4);

3) акте усвојене на оснивачкој скупштини не достави на сагласност Народној банци Србије у року од пет дана од дана усвајања (члан 19. став 5);

4) пријаву за упис у регистар привредних субјеката не поднесе у року од 30 дана од дана добијања сагласности Народне банке Србије, односно ако решење о упису у тај регистар не достави Народној банци Србије у року од пет дана од дана пријема тог решења (члан 20. ст. 1. и 4).

За радње из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу – оснивачу банке новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се и физичко лице – оснивач банке новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара.

Члан 141.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако:

1) као члан управног одбора банке учествује у разматрању или одобравању било ког правног

посла у случајевима из члана 38. став 4. овог закона (члан 38. став 4);

2) као члан управног одбора банке, у случају да управни одбор не обезбеди успостављање јединственог система управљања ризицима у банци и надзор над тим системом, односно не обезбеди да извршни одбор банке идентификује ризике којима је банка изложена, односно контролу тих ризика не врши у складу са одобреним политикама и процедурама (члан 73. став 2);

3) као члан управног одбора банке, у случају да управни одбор акционарима те банке, јавности и Народној банци Србије упути нетачне извештаје о пословању, финансијском стању и резултатима пословања (члан 73. став 4);

4) као члан управног и извршног одбора банке у роковима из члана 78. овог закона не доставе писмену изјаву с подацима из тог члана, односно обавештење о промени тих података (члан 78);

5) не прибави претходну сагласност Народне банке Србије за стицање директног или индиректног власништва у банци које омогућава остваривање гласачких права у процентима из члана 94. став 1. овог закона (члан 94. став 1);

6) о стицању власништва у банци за које је Народна банка Србије дала сагласност не обавести Народну банку Србије у року од 15 дана од дана тог стицања (члан 97);

7) без прибављене сагласности Народне банке Србије врши било какав утицај на управљање банком у којој је стекло власништво у смислу члана 100. став 1. овог закона или на пословну политику те банке, односно ако остварује гласачка права по основу тог власништва (члан 100. став 2);

8) на захтев Народне банке Србије не достави информације и релевантну документацију који се односе на испуњеност услова за давање те сагласности (члан 101. став 1);

9) Народној банци Србије у прописаним роковима на достави информације, документацију и податке у складу с чланом 101. став 2. овог закона (члан 101. став 2).

Глава VIII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Банке и друге финансијске организације

Члан 142.

Банке основане у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ”, бр. 32/93, 61/95, 44/99 и 36/02 и „Службени гласник РС”, бр. 72/03 и 61/05) дужне су да своје пословање, организацију и акте ускладе са одредбама овог закона најкасније до дана почетка његове примене.

Народна банка Србије одузеће дозволу за рад банци која не поступи на начин из става 1. овог члана.

Друге финансијске организације основане у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама дужне су да своје посло-

вање, организацију и акте ускладе са одредбама овог закона најкасније у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Под усклађивањем из става 3. овог члана подразумева се обавеза друге финансијске организације:

- 1) да се трансформише у банку,
- 2) да се припоји банци,
- 3) да престане да ради.

Друге финансијске организације дужне су да, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, Народној банци Србије поднесу на сагласност план који се односи на обавезу усклађивања предвиђену ставом 4. овог члана.

О сагласности из става 5. овог члана Народна банка Србије одлучује у року од 30 дана од дана достављања плана из тог става.

Народна банка Србије одузеће дозволу за рад другој финансијској организацији која сагласност на план из става 5. овог члана не поднесе у прописаном року, или којој Народна банка Србије не да сагласност на овај план, или која своје пословање не усклади са овим законом у року из става 3. тог члана.

До окончања усклађивања на начин предвиђен у ставу 4. овог члана, друге финансијске организације пословаће у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама.

Афилијације и представништва страних банака

Члан 143.

Афилијације, односно представништва страних банака који су основани у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама дужни су да своје пословање, организацију и акте ускладе са одредбама овог закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Народна банка Србије одузеће дозволу за рад, односно брисаће из регистра афилијацију, односно представништво стране банке ако не поступи на начин из става 1. овог члана.

Удружење банака

Члан 144.

Удружења банака основана до дана почетка примене овог закона настављају да послују по одредбама Закона о банкама и другим финансијским организацијама до дана почетка примене овог закона, с тим што су дужна да Народној банци Србије доставе акте из члана 64. став 5. овог закона у року од 30 дана од дана почетка његове примене.

Прописи Народне банке Србије

Члан 145.

Народна банка Србије донеће прописе за спровођење овог закона најкасније до 30. јуна 2006. године.

Започети поступци**Члан 146.**

Поступци за издавање дозволе за рад банке који су започети до 30. јуна 2006. године окончаће се по одредбама Закона о банкама и другим финансијским организацијама.

Поступци за давање сагласности Народне банке Србије који су започети до дана почетка примене одредаба овог закона, окончаће се у складу с тим одредбама.

Примена одредаба о контроли и финансијском извештавању на консолидованој основи**Члан 147.**

Одредбе овог закона којима се уређују контрола банкарске групе на консолидованој основи и консолидовани финансијски извештаји примењиваће се од 31. децембра 2006. године.

Ступање на снагу**Члан 148.**

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ”, бр. 32/93, 61/95, 44/99 и 36/02 и „Службени гласник РС”, бр. 72/03 и 61/05).

Члан 149.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. октобра 2006. године, осим одредаба чл. од 10. до 20. и чл. од 94. до 101, које ће се примењивати од 1. јула 2006. године.

3378

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**о проглашењу Закона о здравственом осигурању**

Проглашава се Закон о здравственом осигурању, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 104

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.**ЗАКОН****о здравственом осигурању****І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

Овим законом уређују се права из обавезног здравственог осигурања запослених и других грађана, обухваћених обавезним здравственим

осигурањем, организација и финансирање обавезног здравственог осигурања, добровољно здравствено осигурање и друга питања од значаја за систем здравственог осигурања.

Члан 2.

У Републици Србији (у даљем тексту: Република) здравствено осигурање је обавезно здравствено осигурање и добровољно здравствено осигурање.

Члан 3.

Обавезно здравствено осигурање је здравствено осигурање којим се запосленима и другим грађанима обухваћеним обавезним здравственим осигурањем обезбеђују право на здравствену заштиту и право на новчане накнаде за случајеве утврђене овим законом.

Члан 4.

Добровољно здравствено осигурање је осигурање од настанка ризика плаћања учешћа у трошковима здравствене заштите у складу са овим законом, осигурање грађана који нису обавезно осигурани по овом закону односно који се нису укључили у обавезно здравствено осигурање, као и осигурање на већи обим и стандард и друге врсте права из здравственог осигурања.

Члан 5.

Обавезно здравствено осигурање организује се на начелу солидарности и узајамности, као и другим начелима, утврђеним овим законом.

У спровођењу обавезног здравственог осигурања примењују се начела здравствене заштите и остварују права пацијената, утврђена законом којим се уређује здравствена заштита.

Члан 6.

Обавезно здравствено осигурање обезбеђује се и спроводи у Републичком заводу за здравствено осигурање (у даљем тексту: Републички завод) и у организационим јединицама Републичког завода (у даљем тексту: филијале).

Одређени послови обавезног здравственог осигурања спроводе се и у Покрајинском заводу за здравствено осигурање (у даљем тексту: Покрајински завод), у складу са законом.

Добровољно здравствено осигурање спроводи Републички завод и друга правна лица, у складу са законом.

Члан 7.

Права из обавезног и добровољног здравственог осигурања не могу се преносити на друга лица, нити се могу наслеђивати.

Новчане накнаде које су доспеле за исплату, а остале су неисплаћене услед смрти лица обухваћених обавезним, односно добровољним здравственим осигурањем, могу се наслеђивати.

Члан 8.

Средства за остваривање права из обавезног здравственог осигурања обезбеђују се уплатом доприноса за обавезно здравствено осигурање

(у даљем тексту: допринос), као и из других извора, у складу са законом.

Средства за остваривање права из добровољног здравственог осигурања обезбеђују се у складу са законом.

II. ОБАВЕЗНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

Члан 9.

Обавезно здравствено осигурање обухвата:

1) осигурање за случај болести и повреде ван рада;

2) осигурање за случај повреде на раду или професионалне болести.

1) НАЧЕЛА ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

Начело обавезности

Члан 10.

Начело обавезности остварује се организовањем и спровођењем свеобухватног обавезног здравственог осигурања за запослене и друге грађане у Републици (у даљем тексту: осигураници) у складу са овим законом, којим осигураници за себе и чланове својих породица (у даљем тексту: осигурана лица) обезбеђују право на здравствену заштиту и право на новчане накнаде, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Начело обавезности обезбеђује се обавезом плаћања доприноса за обавезно здравствено осигурање од стране запослених и послодаваца, као и других обвезника уплате доприноса у складу са законом, што представља услов за остваривање права из обавезног здравственог осигурања.

Начело обавезности остварује се и спроводи укупном организацијом обавезног здравственог осигурања, којом се запосленима и другим лицима обухваћеним овим осигурањем обезбеђује и гарантује остваривање права из обавезног здравственог осигурања прописаних овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Начело солидарности и узајамности

Члан 11.

Начело солидарности и узајамности остварује се успостављањем међугенерациске солидарности и узајамности, солидарности и узајамности између полова, између болесних и здравих, као и између лица различитог материјалног статуса, у обезбеђивању и коришћењу права из обавезног здравственог осигурања.

Начело солидарности и узајамности остварује се успостављањем таквог система обавезног здравственог осигурања у којем трошкове обавезног здравственог осигурања сноси осигураници и други уплатиоци доприноса, сразмерно својим материјалним могућностима, и то уплатом доприноса на остварене приходе, с тим да права из обавезног здравственог осигурања користе она лица код којих је наступила болест или други осигурани случај.

Начело јавности

Члан 12.

Начело јавности остварује се правом осигураних лица на све врсте информација у вези са правима из обавезног здравственог осигурања и јавношћу рада органа и служби Републичког завода за потребе осигураних лица, органа и организација заинтересованих за рад Републичког завода.

Начело заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса

Члан 13.

Начело заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса остварује се предузимањем мера и активности које омогућавају да интерес осигураног лица, заснован на праведној доступности, представља основу система обавезног здравственог осигурања, као и да осигурано лице што лакше заштити и оствари своја права из обавезног здравственог осигурања, водећи рачуна да остваривање тих права не буде на штету права и правних интереса других осигураних лица нити у супротности са законом утврђеним јавним интересом.

Начело заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса остварује се и обавезом Републичког завода да осигураним лицима укаже на постојање основа за остваривање права из обавезног здравственог осигурања, као и на обавезе осигураног лица ради остваривања права из обавезног здравственог осигурања.

Начело заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса остварује се и предузимањем мера и активности за финансирање права из обавезног здравственог осигурања на начин који омогућава да финансијска средства која се обезбеђују од уплате доприноса за обавезно здравствено осигурање прате осигураника према месту утврђивања својства осигураника, односно остваривања права.

Начело сталног унапређивања квалитета обавезног здравственог осигурања

Члан 14.

Начело сталног унапређивања квалитета обавезног здравственог осигурања остварује се праћењем савремених достигнућа у области обавезног здравственог осигурања и спровођењем мера и активности којима се у складу са развојем система здравственог осигурања повећавају могућности повољнијег остваривања права из обавезног здравственог осигурања за свако осигурано лице.

Начело економичности и ефикасности обавезног здравственог осигурања

Члан 15.

Начело економичности обавезног здравственог осигурања остварује се сталним настојањем да се права из обавезног здравственог осигурања остварују уз што мање финансијских и других средстава.

Начело ефикасности обавезног здравственог осигурања остварује се постизањем најбољих могућих резултата у односу на расположиве ресурсе, као и постизањем највишег нивоа права из обавезног здравственог осигурања уз најнижи утрошак финансијских средстава.

2) ОСИГУРАНА ЛИЦА И ДРУГА ЛИЦА ОСИГУРАНА ЗА ОДРЕЂЕНЕ СЛУЧАЈЕВЕ

Члан 16.

Осигураним лицима, у смислу овог закона, сматрају се осигураници и чланови њихових породица, којима се у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона обезбеђују права из обавезног здравственог осигурања.

Права из обавезног здравственог осигурања обезбеђују се и другим лицима која су осигурана за одређене случајеве, у складу са овим законом.

1. Осигураници

Члан 17.

Осигураници су физичка лица која су обавезно осигурана у складу са овим законом, и то:

1) лица у радном односу, односно запослена у привредном друштву, другом правном лицу, државном органу, органу јединице локалне самоуправе и аутономне покрајине, као и код физичких лица (у даљем тексту: запослени);

2) цивилна лица на служби у Војсци и војним јединицама и војним установама;

3) изабрана, именована или постављена лица, ако за обављање функције остварују зараду, односно плату или накнаду зараде;

4) лица која, у складу са законом којим се уређује рад, обављају послове ван просторија послодавца;

5) лица која, у складу са законом којим се уређује рад, обављају послове кућног помоћног особља;

6) држављани Републике који су на територији Републике запослени код страних или међународних организација и установа, страних конзуларних или дипломатских представништава или су запослени код страних правних или физичких лица, ако међународним уговором није друкчије одређено;

7) лица у радном односу, односно запослени пућени на рад у иностранство, односно запослени у привредном друштву или другом правном лицу које обавља делатност или услуге у иностранству, ако нису обавезно осигурани по прописима те земље, или ако међународним уговором није друкчије одређено;

8) запослени родитељ, усвојитељ, хранитељ, односно старатељ који одсуствује са рада док дете не наврши три године живота, док му мирују права и обавезе по основу рада, у складу са прописима о раду;

9) држављани Републике запослени у иностранству код страног послодавца који немају здравствено осигурање страног носиоца здравственог осигурања или који нису обавезно осигурани према прописима стране државе, одно-

сно ако права из здравственог осигурања по прописима те државе, за себе или чланове своје породице, не могу остваривати или користити ван територије те државе;

10) страни држављани и лица без држављанства који су, на територији Републике, запослени код страних правних или физичких лица, ако међународним уговором није друкчије одређено, као и код међународних организација и установа и страних дипломатских и конзуларних представништава, ако је такво осигурање предвиђено међународним уговором;

11) држављани Републике запослени у домаћинствима држављана Републике у радном односу у иностранству код организације чије је седиште на територији Републике;

12) лица која имају право на новчану накнаду по основу незапослености, према прописима о запошљавању;

13) лица која обављају привремене и повремене послове у складу са законом којим се уређује рад (лица која нису у радном односу, запослени који раде непуно радно време – до пуног радног времена и корисници старосне пензије);

14) лица која у складу са законом обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге а имају навршених 26 година живота, односно без обзира на године живота ако нису на школовању;

15) лица која по престанку радног односа остварују право на накнаду зараде због повреде на раду или професионалне болести, у складу са овим законом;

16) лица која обављају послове по основу уговора о делу, по основу ауторског уговора, по основу уговора о породичном смештају према прописима о социјалној заштити, као и по основу других уговора код којих се за извршен посао остварује накнада (у даљем тексту: уговорена накнада);

17) лица која су оснивачи, чланови, односно акционари привредних друштава (ортачка друштва, командитна друштва, друштва са ограниченом одговорношћу, акционарска друштва и друге правне форме привредних друштава, односно предузећа), који у њима нису засновали радни однос али обављају одређене послове (у даљем тексту: оснивачи привредних друштава);

18) предузетници који су регистровани за обављање законом дозвољене делатности у виду занимања ради самосталног обављања делатности, обављања делатности слободне професије, као и самостални уметници, у складу са законом (у даљем тексту: предузетници);

19) спортисти, који у складу са законом којим се уређује спорт обављају спортску делатност као самосталну делатност;

20) свештеници и верски службеници који те послове обављају као самосталну делатност;

21) пољопривредници старији од 18 година живота, који обављају пољопривредну делатност као једино или основно занимање, у складу са законом, ако нису: осигураници запослени, осигураници самосталних делатности, осигураници

из тачке 14) овог става, корисници пензија, лица на школовању;

22) корисници пензије и права на новчане накнаде који су ова права остварили према прописима о пензијском и инвалидском осигурању;

23) држављани Републике који примају пензију или инвалиднину искључиво од иностраног носиоца осигурања док бораве или имају пребивалиште на територији Републике, односно који примају пензију од државе са којом не постоји билатерални споразум о социјалном осигурању или ако права из здравственог осигурања по прописима државе исплатиоца пензије, за себе или чланове своје породице, не могу користити или остваривати ван територије те државе;

24) страни држављани који на територији Републике раде код домаћих организација, односно приватних послодаваца на основу посебних уговора о размени стручњака или споразума о међународној техничкој сарадњи;

25) страни држављани за време школовања или стручног усавршавања на територији Републике.

Својство осигураника из става 1. овог члана може се стећи само по једном основу осигурања.

Изузетно од става 1. тачка 16) овог члана, лица која остварују уговорену накнаду на основу уговора о давању у закуп пољопривредног земљишта, а нису: осигураници запослени, осигураници самосталних делатности, осигураници из става 1. тачка 14) овог члана, корисници пензија или лица на школовању, својство осигураника стичу у складу са ставом 1. тачка 21) овог члана.

Члан 18.

Под обављањем одређених послова у смислу члана 17. став 1. тачка 17) овог закона сматра се представљање и заступање привредног друштва од стране његових оснивача, ортака, чланова друштва, односно акционара и других лица у складу са законом, на основу уписа у регистар надлежног органа, као и обављање пословодствених овлашћења и послова управљања у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Члан 19.

Предузетнику из члана 17. став 1. тачка 18) овог закона престаје својство осигураника по том основу за време привремене одјаве обављања делатности, ако за то време не плаћа допринос за обавезно здравствено осигурање, осим за време трајања привремене спречености за рад настале пре одјаве, у складу са овим законом.

Члан 20.

Осигуранику из члана 17. став 1. тачка 21) овог закона који је навршио 65 година живота престаје својство осигураника под условом:

1) да је неспособан за самостални рад и остваривање прихода;

2) да није остварио право на пензију у складу са законом;

3) да су приходи осигураника испод прихода утврђених актом из члана 22. став 2. овог закона.

Осигуранику из става 1. овог члана коме је престало својство осигураника по том основу, утврђује се нови основ за обавезно здравствено осигурање у складу са чланом 22. овог закона, на лични захтев осигураника.

Члан 21.

Ако осигураник из члана 17. овог закона испуњава услове за стицање својства осигураника по више основа осигурања, приоритетни основ осигурања, који искључује друге основе осигурања, утврђује се по следећим приоритетима:

1) осигурање по основу запослења (члан 17. став 1. тач. 1) – 12) овог закона);

2) осигурање по основу оснивања привредних друштава, по основу предузетништва, односно по основу самосталног обављања делатности (члан 17. став 1. тач. 17) – 20) овог закона);

3) осигурање по основу бављења пољопривредом (члан 17. став 1. тачка 21) овог закона);

4) осигурање по основу других прописаних основа осигурања (члан 17. став 1. тач. 13) – 16), 24) и 25) овог закона).

Кориснику пензије – осигуранику из члана 17. став 1. тач. 22) и 23) овог закона приоритетни основ осигурања, у смислу овог члана, јесте осигурање по основу оствареног права на пензију.

Осигураници из става 1. овог члана права из обавезног здравственог осигурања остварују према приоритетно утврђеном основу осигурања.

Члан 22.

Осигураницима, у смислу овог закона и под условима прописаним овим законом, сматрају се и лица која припадају групацији становништва која је изложена повећаном ризику обољевања; лица чија је здравствена заштита потребна у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем болести од већег социјално-медицинског значаја; као и лица која су у категорији социјално угроженог становништва, ако не испуњавају услове за стицање својства осигураника из члана 17. овог закона, или ако права из обавезног здравственог осигурања не остварују као чланови породице осигураника, и то:

1) деца до навршених 15 година живота, школска деца и студенти до краја прописаног школовања, а најкасније до навршених 26 година, у складу са законом;

2) жене у вези са планирањем породице, као и у току трудноће, порођаја и материнства до 12 месеци након порођаја;

3) лица старија од 65 година живота;

4) особе са инвалидитетом и ментално недовољно развијена лица;

5) лица у вези са лечењем од ХИВ инфекције или других заразних болести које су утврђене посебним законом којим се уређује област заштите становништва од заразних болести, малигних болести, хемофилије, шећерне болести, психозе, епилепсије, мултипле склерозе, лица у терминалној фази хроничне бубрежне инсуфицијен-

ције, цистичне фиброзе, системске аутоимуне болести, реуматске грознице, болести зависности, оболела односно повређена лица у вези са пружањем хитне медицинске помоћи, као и лица обухваћена здравственом заштитом у вези са давањем и примањем ткива и органа;

6) монаси и монахиње;

7) материјално необезбеђена лица која примају материјално обезбеђење по прописима о социјалној заштити, односно по прописима о заштити бораца, војних инвалида и цивилних инвалида рата;

8) корисници сталних новчаних помоћи, као и помоћи за смештај у установе социјалне заштите или у друге породице, по прописима о социјалној заштити;

9) незапослена лица и друге категорије социјално угрожених лица чији су месечни приходи испод прихода утврђених у складу са овим законом;

10) корисници помоћи – чланови породице чији је хранилац на одслужењу војног рока;

11) лица ромске националности која због традиционалног начина живота немају стално пребивалиште, односно боравиште у Републици.

Месечни износ прихода као цензус за стицање својства осигураног лица из става 1. тачка 9) овог члана споразумно прописују министар надлежан за послове здравља (у даљем тексту: министар) и министар надлежан за послове обезбеђивања социјалне заштите грађана.

Домаћинством, у смислу овог закона, сматра се заједница живота, привређивања и трошења прихода остварених радом њених чланова без обзира на сродство.

Осигураником, у смислу овог закона, сматра се и лице коме је надлежни републички орган утврдио статус избеглог, односно прогнаног лица из бивших република СФРЈ, ако испуњава услов из става 2. овог члана и ако има боравиште на територији Републике.

У буџету Републике обезбеђују се средства за уплату доприноса за обавезно здравствено осигурање за лица из ст. 1. и 4. овог члана, на основу и по стопи доприноса за обавезно здравствено осигурање које су прописане овим законом.

Осигураници из ст. 1. и 4. овог члана остварују права из обавезног здравственог осигурања у садржају, обиму, на начин и по поступку прописаном овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

2. Лица која се укључују у обавезно здравствено осигурање

Члан 23.

Лица која нису обавезно осигурана у смислу овог закона могу да се укључе у обавезно здравствено осигурање ради обезбеђивања за себе и чланове своје уже породице права из обавезног здравственог осигурања, под условима, на начин, у садржају и обиму прописаним овим законом.

Лица из става 1. овог члана имају својство осигураника, односно осигураног лица.

Својство осигураника стиче се, односно престаје даном подношења захтева, у складу са овим законом.

Лица из става 1. овог члана која имају својство осигураника плаћају допринос из својих средстава у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

3. Чланови породице осигураника

Члан 24.

Права из обавезног здравственог осигурања утврђена овим законом обезбеђују се и члановима породице осигураника из члана 17. став 1. овог закона, осим из става 1. тач. 24) и 25) тог члана.

Права из обавезног здравственог осигурања утврђена овим законом обезбеђују се и члановима уже породице осигураника из члана 22. став 1. тач. 7) – 9) и 11) овог закона, као и из члана 23. став 1. овог закона.

Права из обавезног здравственог осигурања утврђена овим законом обезбеђују се и члановима уже породице осигураника из члана 22. став 4. овог закона, под условима који су прописани за те осигуранике.

Члановима породице, у смислу овог закона, сматрају се:

1) чланови уже породице (супружник или ванбрачни партнер, деца рођена у браку или ванбрака, усвојена и пасторчад и деца узета на издржавање);

2) чланови шире породице (родитељи, очух, маћеха, усвојитељ, деда, баба, унучад, браћа и сестре, које осигураник издржава, у смислу прописа о породичној заштити, као и прописа о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана).

Ванбрачни партнер сматра се чланом уже породице, у смислу овог закона, ако са осигураником живи у ванбрачној заједници најмање две године пре дана подношења пријаве на осигурање.

Члан 25.

Супружник или ванбрачни партнер осигураника има права из обавезног здравственог осигурања док је са осигураником у браку или у ванбрачној заједници у смислу прописа о породици.

Разведени супружник коме је судском одлуком утврђено право на издржавање има права из обавезног здравственог осигурања ако је у моменту развода био старији од 45 година (жена) односно 55 година (мушкарац), или без обзира на године живота ако му је у време развода утврђен потпуни губитак радне способности у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

Члан 26.

Дете осигураника има права из обавезног здравственог осигурања до навршене 18. године живота, односно за студенте до краја прописаног школовања, а најкасније до навршених 26 година живота.

Дете из става 1. овог члана које је због болести прекинуло школовање има права из обавезног здравственог осигурања и за време трајања те болести, а ако настави школовање има права из обавезног здравственог осигурања и после старосне границе утврђене у ставу 1. овог члана, али најдуже онолико времена колико је трајао прекид школовања због болести. Оправданост прекида школовања због болести цени лекарска комисија која се образује у складу са овим законом.

Ако дете из става 1. овог члана постане неспособно за самосталан живот и рад у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању пре него што истекну рокови за школовање, има права из обавезног здравственог осигурања и за време док таква неспособност траје.

Дете из става 1. овог члана које постане неспособно за самосталан живот и рад у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању и после узраста утврђеног у ставу 1. овог члана има права из обавезног здравственог осигурања док таква неспособност траје ако га осигураник издржава због тога што нема сопствених прихода за издржавање.

Члан 27.

Родитељи, очух и маћеха, усвојитељ, које осигураник издржава у смислу прописа о породици, због тога што немају довољно средстава за издржавање имају права из обавезног здравственог осигурања ако су навршили 65 година живота, или ако су млађи али су неспособни за привређивање, а та неспособност одговара потпуном губитку радне способности у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

Деда и баба осигураника имају права из обавезног здравственог осигурања под условима из става 1. овог члана.

4. Лица којима се у одређеним случајевима обезбеђују права из обавезног здравственог осигурања

Члан 28.

Права из обавезног здравственог осигурања утврђена овим законом, само у случају настанка повреде на раду или професионалне болести, обезбеђују се:

1) ученицима и студентима који се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави;

2) лицима која, у складу са законом, обављају одређене послове за које не примају зараду, односно уговорену накнаду (на основу уговора о волонтерском раду);

3) лицима која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске односно студентске задруге до навршених 26 година живота, ако су на школовању;

4) лицима која се налазе на додатном образовању и обуци по упуту организације надлежне за запошљавање;

5) лицима која учествују у организованим јавним радовима од општег значаја;

6) лицима која учествују у акцијама спасавања или у заштити и спасавању приликом елементарних непогода и других несрећа;

7) лицима ангажованим у ватрогасним службама за гашење пожара и на обуци за гашење пожара;

8) лицима која се налазе на оспособљавању и обучавању за одбрану и друге видове обуке за потребе одбране земље;

9) лицима која су ангажована на обезбеђивању јавних скупова, културних и спортских догађаја и других јавних окупљања грађана;

10) лицима која се налазе на издржавању казне затвора док раде у привредној јединици завода за издржавање казне затвора (радионица, радилиште и сл.) и на другом месту рада.

5. Држављани, односно осигураници земаља са којима је закључен међународни уговор о социјалном осигурању

Члан 29.

Држављани, односно осигураници земаља са којима је закључен међународни уговор о социјалном осигурању остварују права из обавезног здравственог осигурања у садржају и обиму који су утврђени овим законом, ако међународним уговором о социјалном осигурању није друкчије одређено.

Трошкови здравствене заштите страних држављана, односно осигураника из става 1. овог члана, ако је међународним уговором утврђено реципрочно плаћање, исплаћују се у складу са законом, односно међународним уговором.

Трошкове здравствене заштите држављана, односно осигураника земаља са којима је закључен међународни уговор о социјалном осигурању, ако је тим уговором утврђена накнада стварних трошкова, сноси Републички завод у целини, а надокнађује их од иностраног носиоца здравственог осигурања.

3) ПРАВА ИЗ ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

Члан 30.

Права из обавезног здравственог осигурања јесу:

1) право на здравствену заштиту;

2) право на накнаду зараде за време привремене спречености за рад осигураника (у даљем тексту: накнада зараде);

3) право на накнаду трошкова превоза у вези са коришћењем здравствене заштите (у даљем тексту: накнада трошкова превоза).

Права из здравственог осигурања из става 1. овог члана остварују се под условом да је доспели допринос за здравствено осигурање плаћен, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 31.

Осигураницима из члана 17. став 1. овог закона обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања из члана 30. став 1. тач. 1) – 3) овог закона, ако овим законом није друкчије одређено.

Осигураницима из члана 17. став 1. тач. 24) и 25) обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања из члана 30. став 1. тач. 1) и 3) овог закона.

Осигураницима из члана 22. ст. 1. и 4. овог закона обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања из члана 30. став 1. тач. 1) и 3) овог закона.

Лицима која се укључују у обавезно здравствено осигурање из члана 23. став 1. овог закона обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања из члана 30. став 1. тач. 1) и 3) овог закона.

Право на накнаду зараде припада осигураницима из члана 17. став 1. овог закона, под условима прописаним овим законом, ако за време привремене спречености за рад губе зараду или део зараде.

Члановима породице из чл. 24 – 27. овог закона обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања из члана 30. став 1. тач. 1) и 3) овог закона.

Лицима из члана 28. овог закона обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања из члана 30. став 1. тач. 1) и 3) овог закона само у случају повреде на раду или професионалне болести.

Држављанима, односно осигураницима земаља са којима је закључен међународни уговор о социјалном осигурању из члана 29. овог закона обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања у складу са тим уговором.

1. Претходни стаж здравственог осигурања

Члан 32.

За остваривање права из члана 30. овог закона, осигураници морају да имају стаж осигурања у обавезном здравственом осигурању, у својству осигураника у складу са овим законом, у трајању од најмање три месеца непрекидно или шест месеци са прекидима у последњих 18 месеци, пре почетка коришћења права из обавезног здравственог осигурања (у даљем тексту: претходно осигурање).

У претходно осигурање рачуна се време од дана када је осигураник стекао својство осигураника у складу са овим законом, за које је уплаћен допринос.

Изузетно од става 1. овог члана, осигураник остварује права из обавезног здравственог осигурања и у случају ако нису испуњени услови у погледу претходног осигурања, и то:

1) у случају повреде на раду или професионалне болести осигураника из члана 17. овог закона;

2) у случају хитне медицинске помоћи и остваривања припадајућих новчаних накнада из члана 30. овог закона;

3) за остваривање права на накнаду зараде у висини минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду за месец за који се накнада зараде исплаћује.

Чланови породице осигураника остварују права из обавезног здравственог осигурања под условом да осигураник на основу кога остварују

та права испуњава услове у погледу претходног осигурања.

2. Право на здравствену заштиту

Члан 33.

Право на здравствену заштиту за случај настанка болести и повреде ван рада обухвата здравствену заштиту у погледу превенције и раног откривања болести, здравствену заштиту у вези са планирањем породице, као и у току трудноће, порођаја и материнства до 12 месеци након порођаја, као и здравствену заштиту у случају болести и повреде ван рада без обзира на узрок, која се обезбеђује на примарном, секундарном и терцијерном нивоу, у зависности од здравственог стања осигураног лица, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Право на здравствену заштиту у случају повреде на раду или професионалне болести обухвата здравствену заштиту у случају настанка повреде на раду или професионалне болести која се обезбеђује на примарном, секундарном и терцијерном нивоу.

Здравствена заштита из ст. 1. и 2. овог члана пружа се на начин да сачува, поврати или унапреди здравствено стање осигураног лица и његову способност да ради и задовољи своје личне потребе у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Поведа на раду из става 2. овог члана утврђује се на основу извештаја о повреди на раду која се догоди на раду који је под непосредном или посредном контролом послодавца, у складу са прописима којима се уређује заштита здравља и безбедност на раду.

Поведа на раду или професионална болест утврђују се у складу са прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Републички завод, односно матична филијала, у поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања осигураних лица процењује извештај о повреди на раду из става 4. овог члана, односно да ли је повреда на раду утврђена у складу са прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Члан 34.

Право на здравствену заштиту које се обезбеђује обавезним здравственим осигурањем из члана 33. овог закона, обухвата:

- 1) мере превенције и раног откривања болести;
- 2) прегледе и лечење жена у вези са планирањем породице као и у току трудноће, порођаја и материнства до 12 месеци након порођаја;
- 3) прегледе и лечење у случају болести и повреде;
- 4) прегледе и лечење болести уста и зуба;
- 5) медицинску рехабилитацију у случају болести и повреде;
- 6) лекове и медицинска средства;
- 7) протезе, ортозе и друга помагала за кретање, стајање и седење, помагала за вид, слух, говор, стоматолошке надокнаде, као и друга помагала (у даљем тексту: медицинско-техничка помагала).

Републички завод може прописати претходну сагласност првостепене лекарске комисије за коришћење здравствене заштите из става 1. овог члана, а посебно за одређене врсте дијагностичких и терапијских поступака, стационарно лечење или кућну негу.

Мере превенције и раној откривања болести

Члан 35.

Осигураним лицима се, ради очувања и унапређења здравља, спречавања, сузбијања и раног откривања болести и других поремећаја здравља обезбеђују следеће мере:

1) здравствено васпитање које се спроводи организовањем посебних предавања или давања савета од стране здравственог радника у вези са заштитом, очувањем и унапређењем здравља, стицањем знања и навика о здравом начину живота, откривањем и сузбијањем фактора ризика;

2) систематски и остали прегледи деце, школске омладине, студената до краја прописаног школовања, а најкасније до навршених 26 година живота, жена у вези са трудноћом и одраслих особа у складу са републичким програмом превенције и раног откривања болести од већег социјално-медицинског значаја и утврђеним стандардима;

3) превентивне стоматолошке и профилактичке мере за превенцију болести уста и зуба код трудница и деце до навршених 18 година живота, као и старијих лица која су тешко душевно или телесно ометена у развоју;

4) здравствено васпитање у вези са планирањем породице, превенцијом трудноће, контрацепцијом и хируршком стерилизацијом, тестирањем на трудноћу, тестирањем и лечењем сексуално преносивих болести и ХИВ инфекције;

5) вакцинација, имунопрофилактика и хемопрофилактика која је обавезна према републичком програму имунизације становништва против одређених заразних болести;

6) хигијенско-епидемиолошке и друге законом предвиђене мере и поступке у вези са спречавањем, откривањем и лечењем ХИВ инфекције и других заразних болести и спречавањем њиховог ширења.

Влада доноси републички програм превенције и раног откривања болести од већег социјално-медицинског значаја, републички програм стоматолошке здравствене заштите деце до навршених 18 година живота и трудница, као и републички програм имунизације становништва против одређених заразних болести, као и медицинске стандарде мера и поступака који проистичу из програма.

Прегледи и лечење у вези са трудноћом, порођајем и посљедицама периода

Члан 36.

Женама у вези са планирањем породице, у трудноћи, за време порођаја и материнства до 12 месеци обезбеђује се:

1) прегледи и лечење од стране гинеколога и бабице који се односе на трудноћу (укључујући пренатални период, порођај и постпорођајни пе-

риод), стања која могу да изазову компликацију трудноће, као и прекид трудноће из медицинских разлога;

2) болничко лечење када је медицински неопходно и порођај у здравственој установи;

3) патронажне посете и помоћ породици и рутинска нега новорођенчета од стране патронажне сестре;

4) дијагностика и лечење стерилитета.

Под прегледом у смислу става 1. тачка 1) овог члана подразумева се и пренатално и генетско тестирање и друге превентивне мере, у складу са медицинским стандардима.

Прегледи и лечење у случају болести и повреда

Члан 37.

Оболелим, односно повређеним осигураним лицима, у зависности од медицинских индикација и стручно-методолошких и доктринарних ставова, обезбеђују се:

1) указивање хитне медицинске помоћи на месту медицинске хитности или у здравственој установи, односно другом облику здравствене службе (у даљем тексту: приватна пракса);

2) хитан санитарски превоз за болести или повреде које су опасне по живот осигураног лица;

3) санитарски превоз који није хитан, када је оправдан и медицински неопходан;

4) прегледи и лечење у примарној здравственој заштити, као и у кући осигураника, од стране изабраног лекара;

5) амбулантни прегледи и лечење код специјалисте и здравственог сарадника, по упуту изабраног лекара;

6) лабораторијска, рендгенска и друга дијагностика која је предложена од изабраног лекара или лекара специјалисте, а медицински је неопходна и оправдана за дијагностику и лечење болести или повреде;

7) стационарно лечење када је оправдано и медицински неопходно, које обухвата прегледе и лечење од стране лекара специјалисте, медицинску негу, смештај у заједничкој соби или соби интензивне неге и исхрану, односно специфичну дијету у стационарној здравственој установи;

8) право на пратиоца осигураном лицу до навршених 15 година живота, као и старијем лицу теже душевно или телесно ометеном у развоју за време стационарног лечења и медицинске рехабилитације, када је то медицински неопходно;

9) кућно лечење када је оправдано и медицински неопходно.

Члан 38.

Хитан санитарски превоз из члана 37. тачка 2) овог закона обухвата превоз санитарским возилом због болести или повреде које су опасне по живот осигураног лица до најближе здравствене установе која је оспособљена за наставак даљег лечења оболелог, односно повређеног.

Санитарски превоз који није хитан, из члана 37. тачка 3) овог закона, обухвата превоз до здравствене установе у којој се пружа здравствене

на заштита која је оправдана и медицински неопходна, као и превоз из здравствене установе до куће осигураног лица.

Санитетски превоз који није хитан оправдан је и медицински неопходан у случају да транспорт било којим другим транспортним средством може угрожити живот и здравље осигураног лица.

Члан 39.

Стационарно лечење из члана 37. тачка 7) овог закона оправдано је и медицински неопходно ако потребна здравствена заштита (дијагностика, лечење или рехабилитација) или њен део може искључиво да се пружи у стационарним здравственим условима, односно ако се не може обезбедити амбулантним и кућним лечењем.

Изузетно од става 1. овог члана, осигураном лицу које је у терминалној фази болести и непокретно, односно покретно уз помоћ других лица, а коме је потребно палијативно збрињавање, има право на краткотрајно болничко лечење ради примене симптоматске терапије и здравствене неге, под условима прописаним општим актом Републичког завода.

Члан 40.

Кућно лечење из члана 37. тачка 9) овог закона оправдано је и медицински неопходно у случају када је од стране изабраног лекара или лекара специјалисте индикована примена парентералних лекова, медицинских и рехабилитационих процедура које здравствени радник може да пружи у кућним условима осигураном лицу које је непокретно или чије кретање захтева помоћ другог лица.

Кућно лечење се спроводи и као наставак стационарног лечења.

Прегледи и лечења болести уста и зуба

Члан 41.

Осигураним лицима обезбеђују се прегледи и лечења болести уста и зуба у амбулантно-поликлиничким и стационарним условима и то најмање:

1) прегледи и лечење болести уста и зуба код деце до навршених 18 година живота, старијих лица која су тешко душевно или телесно ометена у развоју, као и лица са тежим урођеним и стеченим деформитетом лица и вилица;

2) прегледи и лечење болести уста и зуба, изузев протетског збрињавања, код жена у вези са трудноћом и 12 месеци после порођаја;

3) указивање хитне стоматолошке здравствене заштите за одрасле;

4) прегледи уста и зуба, изузев протетског збрињавања, пре трансплантације бубрега, односно операција на срцу;

5) прегледи и лечење болести уста и зуба у оквиру преоперативног и постоперативног третмана малигних болести максилофацијалног предела;

6) ургентни стоматолошки и хируршки прегледи и лечење повреда зуба и костију лица, укључујући примарну реконструкцију остеосинтетским материјалом;

7) израда акрилатне тоталне и субтоталне протезе код особа старијих од 65 година живота;

8) неопходан стоматолошки третман, укључујући и фиксне ортодонске апарате у оквиру преоперативног и постоперативног третмана код особа са урођеним и стеченим тежим деформитетом лица и вилице;

9) израда протетских надокнада лица и вилице (интраоралне постресекционе протезе и протезе лица) у оквиру посттуморске рехабилитације и реконструкције, укључујући и имплантате за њихово учвршћивање.

Медицинска рехабилитација у случају болести и повреде

Члан 42.

Осигураним лицима обезбеђује се медицинска рехабилитација ради побољшања или враћања изгубљене или оштећене функције тела као последице акутне болести или повреде, погоршања хроничне болести, медицинске интервенције, конгениталне аномалије или развојног поремећаја.

Медицинском рехабилитацијом обезбеђује се утврђивање, примена и евалуација рехабилитационих поступака који обухватају кинезитерапију и све видове физикалне, окупационе терапије и терапије гласа и говора, као и одређене врсте медицинско-техничких помагала, намештање, примену и обуку за употребу тог помагала код осигураног лица.

Окупационом терапијом се осигураном лицу обезбеђују поступци медицинске рехабилитације после болести и повреде који имају за циљ да се осигурано лице оспособи за самосталну бригу о себи, односно да унапреди функционисање у осталим активностима свакодневног живота.

Рехабилитацијом гласа и говора се осигураном лицу обезбеђују медицински поступци уз употребу одговарајућих помагала која су неопходна за дијагнозу и третман болести и повреда или конгениталне аномалије које за последицу имају поремећај гласа и говора који онемогућава комуникацију осигураног лица, односно поремећај гутања који је последица болести или повреде.

Физикалном терапијом обезбеђује се утврђивање, примена и евалуација свих одговарајућих физикалних агенаса, укључујући природни лековити фактор у третману повређеног и оболелог осигураног лица.

Осигураном лицу обезбеђује се медицинска рехабилитација у амбулантно-поликлиничким и болничким условима када је оправдана и неопходна за третман стања осигураног лица.

Осигураним лицима се рехабилитацијом у стационарним здравственим установама (рана рехабилитација) обезбеђује спровођење интензивног програма рехабилитације, за који је неопходан мултидисциплинарни тимски рад, у оквиру основног медицинског третмана, ради побољшања здравственог стања и отклањања функционалних сметњи.

Осигураним лицима обезбеђује се рехабилитација у стационарним здравственим установама специјализованим за рехабилитацију (продужена рехабилитација) као континуирани продужетак лечења и рехабилитације, у оквиру индикационог подручја, када се функционалне сметње не могу ублажити или отклонити са подједнаком ефикасношћу у амбулантно-поликлиничким условима и у оквиру болничког лечења основне болести.

Републички завод општим актом утврђује врсте индикација за коришћење медицинске рехабилитације, дужину трајања рехабилитације, начин и поступак остваривања рехабилитације и упућивања на рехабилитацију из става 1. овог члана.

Општи акт из става 1. овог члана објављује се „Службеном гласнику Републике Србије”.

Лекови и медицинска средства

Члан 43.

Право на лекове и медицинска средства обухвата:

1) право на лекове са Листе лекова који се прописују на рецепт или издају на налог на терет средстава обавезног здравственог осигурања (у даљем тексту: Листа лекова);

2) право на медицинска средства која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, односно која се прописују на налог или се уграђују у организам осигураног лица.

Изузетно од става 1. овог члана, осигураном лицу обезбеђује се и лек који није на Листи лекова, а медицински је неопходан за лечење, под условима утврђеним општим актом Републичког завода.

Републички завод доноси општи акт којим утврђује Листу лекова, која најмање садржи неопходне – есенцијалне лекове за лечење болести и повреда, без обзира на узрок, у складу са листом есенцијалних лекова Светске здравствене организације.

Републички завод доноси општи акт којим се утврђују критеријуми, начин и поступак за стављање лекова на Листу лекова, односно за скидање лекова са Листе лекова.

Републички завод доноси општи акт којим се утврђују врста и стандард медицинских средстава која се уграђују у организам осигураног лица (у даљем тексту: имплантати), као и друге врсте неопходних медицинских средстава.

Влада даје сагласност на општи акт Републичког завода из става 3. овог члана.

Општи акти из ст. 3, 4. и 5. овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Медицинско-техничка помоћ

Члан 44.

Осигураним лицима обезбеђују се медицинско-техничка помоћ која служи за функционалну и естетску замену изгубљених делова тела, односно за омогућавање ослонца, спречавање настанка деформитета и кориговање постојећих

деформитета, као и олакшавање вршења основних животних функција.

Осигураним лицима обезбеђују се медицинско-техничка помоћ потребна за лечење и рехабилитацију која омогућавају побољшање основних животних функција, омогућавају самосталан живот, омогућавају савладавање препрека у средини и спречавају суштинско погоршање здравственог стања или смрт осигураног лица.

Републички завод општим актом утврђује врсту медицинско-техничких помоћала и индикације за њихово коришћење, стандарде материјала од којих се израђују, рокове трајања, односно набавку, одржавање и њихово занављање, као и начин и поступак остваривања права на медицинско-техничка помоћала.

Општи акт из става 3. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Здравствене услуге које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања

Члан 45.

У остваривању права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања из чл. 34. – 44. овог закона, осигураним лицима обезбеђује се:

1) 100% плаћања од цене здравствене услуге из средстава обавезног здравственог осигурања за:

– мере превенције и раног откривања болести;
– прегледе и лечење у случају планирања породе, трудноће, порођаја и у постнаталном периоду, укључујући прекид трудноће из медицинских разлога;

– прегледе, лечење и медицинску рехабилитацију у случају болести и повреда деце, ученика и студената до краја прописаног школовања а најкасније до навршених 26 година живота, односно старијих лица која су тешко телесно или душевно ометена у развоју;

– прегледе и лечење болести уста и зуба деце до навршених 18 година живота, као и старијих лица која су тешко телесно или душевно ометена у развоју, жена у вези са трудноћом и 12 месеци после порођаја, као и лица са урођеним или стеченим деформитетом лица и вилица;

– прегледе и лечење у вези са ХИВ инфекцијом и осталим заразним болестима за које је законом предвиђено спровођење мера за спречавање њиховог ширења;

– прегледе и лечење од малигних болести, хемотофилије, шећерне болести, психозе, епилепсије, мултипле склерозе, прогресивних неуромускуларних болести, церебралне парализе, параплегије, тетраплегије, трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције код које је индикована дијализа или трансплантација бубрега, цистичне фиброзе, системских аутоимуних болести, реуматске болести и њених компликација;

– прегледе и лечење у вези са узимањем, давањем и разменом ткива и органа за трансплантацију од осигураних и других лица за обезбеђивање здравствене заштите осигураних лица;

– прегледе, лечење и рехабилитацију због професионалних болести и повреда на раду;

– пружање хитне медицинске и стоматолошке помоћи, као и хитан санитетски превоз;

– медицинско-техничка помагала, имплантате и медицинска средства, у вези са лечењем болести и повреда из ове тачке;

2) најмање 95% од цене здравствене услуге из средстава обавезног здравственог осигурања за:

– интензивну негу у стационарној здравственој установи;

– оперативне захвате који се изводе у операционој сали, укључујући и имплантате за најсложеније и најскупље здравствене услуге;

– најсложеније лабораторијске, рендгенске и друге дијагностичке и терапијске процедуре (магнетна резонанца, скенер, нуклеарна медицина и др.);

– лечење осигураних лица упућених у иностранство;

3) најмање 80% од цене здравствене услуге из средстава обавезног здравственог осигурања за:

– прегледе и лечење од стране изабраног лекара и лекара специјалисте;

– лабораторијске, рендген и друге дијагностичке и терапијске процедуре које нису обухваћене тачком 2) овог члана;

– кућно лечење;

– стоматолошке прегледе и лечење у вези са повредом зуба и костију лица, као и стоматолошке прегледе и лечење зуба пре операције срца и трансплантације бубрега;

– лечење компликација каријеса код деце и омладине, вађење зуба као последице каријеса, као и израду покретних ортодонских апарата;

– стационарно лечење, као и рехабилитацију у стационарној здравственој установи;

– прегледе и лечење у дневној болници, укључујући и хируршке захвате ван операционе сале;

– медицинску рехабилитацију у амбулантним условима;

– медицинско-техничка помагала, имплантате и медицинска средства, која нису обухваћена тачком 1) овог члана;

4) најмање 65% од цене здравствене услуге из средстава обавезног здравственог осигурања за:

– дијагностику и лечење стерилитета;

– израду акрилатне тоталне и субтоталне протезе код лица старијих од 65 година живота;

– очна и слушна помагала за одрасле;

– санитетски превоз који није хитан.

Члан 46.

У Листи лекова из члана 43. став 3. овог закона Републички завод утврђује износ средстава који се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, односно износ средстава који обезбеђује осигурано лице.

Члан 47.

Републички завод за сваку календарску годину доноси општи акт којим уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања из члана 45. овог закона за поједине врсте здравствених услуга и поједине врсте болести, проценат плаћања из

средстава обавезног здравственог осигурања до пуног износа цене здравствене услуге, као и проценат плаћања осигураног лица.

Општи акт из става 1. овог члана мора бити усклађен са планом здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања и годишњим финансијским планом Републичког завода.

За поједине врсте здравствених услуга и поједине врсте болести, актом из става 1. овог члана, Републички завод може утврдити да се из средстава обавезног здравственог осигурања плаћа већи проценат цене здравствене услуге до пуног износа цене из члана 45. став 1. тач. 2) – 4) овог закона.

У општем акту из става 1. овог члана, Републички завод утврђује и највиши годишњи износ, односно највиши износ по одређеној врсти здравствене услуге, који осигурано лице плаћа из својих средстава, водећи рачуна да такав износ не одвраћа осигурано лице од коришћења здравствене заштите, односно да онемогућава осигураном лицу успешно спровођење здравствене заштите.

Републички завод доноси општи акт из става 1. овог члана најкасније до 31. децембра текуће године за наредну годину.

Влада даје сагласност на акт из става 1. овог члана.

Акт из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Партиципација

Члан 48.

Новчани износ до пуног износа цене здравствене услуге из члана 45. тач. 2) – 4) овог закона, као и новчани износ из члана 46. овог закона (у даљем тексту: партиципација) плаћа осигурано лице које користи ту здравствену услугу, односно лекове, ако овим законом није друкчије одређено, односно плаћа правно лице које осигураном лицу обезбеђује добровољно здравствено осигурање.

Републички завод може општим актом из члана 47. став 1. овог закона утврдити да се партиципација која пада на терет осигураног лица плаћа у фиксном износу, с тим да фиксни износ не сме бити већи од процентуалног износа одређеног у складу са овим законом.

Општим актом из члана 47. став 1. овог закона Републички завод уређује начин и поступак наплаћивања партиципације, престанак плаћања партиципације у току календарске године, као и повраћај средстава уплаћених изнад највишег годишњег износа, односно највишег износа партиципације по одређеној врсти здравствене услуге.

Забрањено је да здравствена установа, односно приватна пракса, или друго правно лице са којима је матична филијала, односно Републички завод закључио уговоре о пружању здравствених услуга (у даљем тексту: давалац здравствених услуга) наплати друкчије износе партиципације за пружене здравствене услуге које су обухваћене обавезним здравственим осигурањем од прописаних у складу са чл. 45–47. овог закона, као и да наплати партиципацију осигураном лицу које је уплатило највиши годишњи износ пар-

тиципације или највиши износ партиципације по одређеној врсти здравствене услуге.

Забрањено је да давалац здравствене услуге наплати износ партиципације од осигураног лица које има добровољно здравствено осигурање.

Члан 49.

Давалац здравствене услуге дужан је да осигураном лицу изда рачун за извршену здравствену услугу који садржи податак о износу који се обезбеђује из средстава Републичког завода као право из обавезног здравственог осигурања и износу партиципације коју плаћа осигурано лице.

Образац рачуна из става 1. овог члана прописује Републички завод.

Акт из става 2. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Осигурано лице дужно је да чува све рачуне о наплаћеној партиципацији у току једне календарске године, који служе као доказ у поступку утврђивања права на престанак плаћања партиципације у току те календарске године.

Осигурана лица којима се обезбеђује здравствена заштитица у пуном износу

Члан 50.

Осигураним лицима обезбеђује се здравствена заштита у пуном износу из средстава обавезног здравственог осигурања без плаћања партиципације, и то:

- 1) ратним војним инвалидима и цивилним инвалидима рата;
- 2) слепим лицима и трајно непокретним лицима, као и лицима која остварују новчану накнаду за туђу помоћ и негу другог лица, у складу са законом;
- 3) добровољним даваоцима крви који су крв дали десет и више пута, осим за лекове са Листе лекова, као и за медицинско-техничка помагала и имплантате;
- 4) добровољним даваоцима крви који су крв дали мање од десет пута, осим за лекове са Листе лекова, као и за медицинско-техничка помагала и имплантате, у року од 12 месеци после сваког давања крви.

Члан 51.

Осигураницима из члана 22. ст. 1. и 4. овог закона обезбеђује се здравствена заштита у пуном износу из средстава обавезног здравственог осигурања без плаћања партиципације.

Члановима уже породице осигураника из члана 22. став 1. тач. 7) – 9) и 11) овог закона, као и члановима уже породице осигураника из става 4. тог члана, обезбеђује се здравствена заштита у пуном износу из средстава обавезног здравственог осигурања без плаћања партиципације.

Садржај, обим и стандард здравствене заштитице

Члан 52.

Под садржином здравствене заштите, у смислу овог закона, подразумевају се поступци и методи

дијагностике, лечења и рехабилитације ради спречавања, сузбијања, раног откривања и лечења болести, повреда и других поремећаја здравља, а који су обухваћени обавезним здравственим осигурањем.

Под обимом здравствене заштите, у смислу овог закона, подразумева се број и дужина трајања поступака и метода дијагностике, лечења и рехабилитације, као и друге величине којима се може изразити обим појединих садржаја здравствене заштите (систематско пружање здравствених услуга у одређеном временском периоду и др), а који чине садржину права из обавезног здравственог осигурања.

Под стандардима здравствене заштите, у смислу овог закона, подразумевају се услови за коришћење поступака и метода који чине садржину права из обавезног здравственог осигурања, укључујући ограничења за коришћење и начин пружања тих здравствених услуга.

Хитна медицинска помоћ и неопходна здравствена заштитица

Члан 53.

Хитна медицинска помоћ, у смислу овог закона, јесте непосредна – тренутна медицинска помоћ која се пружа да би се избегло довођење осигураног лица у животну опасност, односно непоправљиво или озбиљно слабљење или оштећење његовог здравља или смрт.

Под хитном медицинском помоћи, у смислу овог закона, сматра се и медицинска помоћ која се пружи у току од 12 сати од момента пријема осигураног лица да би се избегао очекивани настанак хитног медицинског стања.

Неопходна здравствена заштита, у смислу овог закона, обухвата здравствену заштиту која је одговарајућа, односно потребна за дијагностику, односно лечење болести или повреда осигураног лица, која је у складу са стандардима добре медицинске праксе у земљи и која није пружена, на захтев осигураног лица или здравственог радника, ради стављања осигураног лица у повољнији положај у односу на друга осигурана лица, односно ради стицања посебних користи за здравствену установу, приватну праксу или здравственог радника.

Хитну и неопходну здравствену заштиту у поступку остваривања права осигураних лица из обавезног здравственог осигурања утврђују стручно-медицински органи у поступку остваривања права.

План здравствене заштитице из обавезног здравственог осигурања

Члан 54.

Право осигураног лица на здравствену заштиту из чл. 34–45. овог закона утврђује се на основу плана здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања који се доноси на основу:

- 1) здравствених потреба осигураних лица;
- 2) обезбеђених финансијских средстава за спровођење обавезног здравственог осигурања;

3) утврђених приоритета за спровођење здравствене заштите на примарном, секундарном и терцијерном нивоу;

4) расположивих капацитета здравствене службе.

План из става 1. овог члана доноси Републички завод за сваку календарску годину, најкасније до 31. децембра претходне године.

Министар даје сагласност на план из става 1. овог члана.

План из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Номенклајтура и цене здравствених услуга

Члан 55.

Номенклатуру здравствених услуга из члана 45. тач. 1)–4) овог закона утврђује министар.

Републички завод доноси акт којим се утврђују цене здравствених услуга из члана 45. тач. 1) – 4) овог закона.

Министар даје сагласност на акт из става 2. овог члана.

Цене здравствених услуга из става 2. овог члана формирају се на основу:

- 1) номенклатуре здравствених услуга и норматива рада за вршење тих услуга;
- 2) трошкова уложеног рада запослених за здравствене услуге;
- 3) материјалних трошкова;
- 4) амортизације прописане законом;
- 5) других законских обавеза.

Акт о ценама здравствених услуга из става 2. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Листа чекања

Члан 56.

За одређене врсте здравствених услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања и које нису хитне може се утврдити редослед коришћења, у зависности од медицинских индикација и здравственог стања осигураног лица, као и датума јављања здравственој установи, с тим да време чекања не може да буде такво да угрози здравље или живот осигураног лица (у даљем тексту: листа чекања).

Републички завод доноси општи акт којим утврђује врсте здравствених услуга за које се утврђује листа чекања, као и критеријуме и стандардизоване мере за процену здравственог стања пацијената и за стављање на листу чекања, најдуже време чекања за здравствене услуге, неопходне податке и методологију за формирање листе чекања.

Акт из става 2. овог члана Републички завод доноси на основу стручно-методолошке инструкције министра.

Актом из става 2. овог члана уређује се и начин информисања пацијента, лекара који је упutio пацијента и Републичког завода о битним подацима са листе чекања, изменама, допунама, као и брисању осигураних лица са листе чекања,

надзор над листом чекања, као и начин коришћења здравствене заштите мимо листе чекања.

Давалац здравствених услуга са којим је матична филијала, односно Републички завод закључио уговор о пружању здравствене заштите на терет средстава обавезног здравственог осигурања дужан је да утврди листу чекања у складу са ст. 1 – 4. овог члана и да осигураном лицу пружи здравствену услугу у складу са том листом чекања.

Претходно обавештење осигураног лица

Члан 57.

Ако давалац здравствених услуга са којим је Републички завод, односно матична филијала закључила уговор утврди да здравствена услуга није медицински неопходна, односно оправдана за здравствено стање осигураног лица, дужан је да о томе изда писмено обавештење осигураном лицу, пре пружања здравствене заштите (у даљем тексту: претходно обавештење).

Претходно обавештење давалац здравствених услуга мора дати и осигураном лицу кога ставља на листу чекања, у складу са чланом 56. овог закона.

Претходно обавештење садржи писмену информацију даваоца здравствених услуга о разлозима због којих здравствена услуга није медицински неопходна, односно оправдана за здравствено стање осигураног лица, као и разлозима за стављање на листу чекања и о утврђеном редоследу на листи чекања.

Ако се осигураном лицу и поред претходног обавештења из става 1. овог члана здравствена услуга пружи на лични захтев осигураног лица, трошкови здравствене услуге падају на терет осигураног лица.

Право Републичког завода да одбије плаћање одређених здравствених услуга

Члан 58.

Републички завод има право да одбије плаћање трошкова даваоцима здравствених услуга за пружене здравствене услуге, медицинско-техничка помагала, лекове, медицинска средства, имплантате, као и за друге врсте здравствених услуга које нису утврђене као право из обавезног здравственог осигурања, односно које нису у складу са садржином, обимом и стандардом здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања.

Остваривање права из обавезног здравственог осигурања у посебним околностима

Члан 59.

Уколико се садржина и обим права на здравствену заштиту обухваћеног обавезним здравственим осигурањем, утврђених у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, не може остварити услед недовољно остварених прихода Републичког завода, односно услед других посебних околности, Влада

може донети акт којим ће се утврдити приоритети у обезбеђивању и спровођењу здравствене заштите.

*Државна гаранција за извршење обавеза
Републичког завода*

Члан 60.

Република је гарант за извршење обавеза Републичког завода у остваривању права из обавезног здравственог осигурања (државна гаранција), за хитну медицинску помоћ и здравствену заштиту која се пружа у стационарним здравственим установама осигураним лицима, а која је као приоритет утврђена у складу са чланом 59. овог закона.

*Здравствена заштитиња која се не обезбеђује
у обавезном здравственом осигурању*

Члан 61.

Осигураним лицима у оквиру обавезног здравственог осигурања не обезбеђује се здравствена заштита која обухвата следеће:

1) медицинска испитивања ради утврђивања здравственог стања, телесног оштећења и инвалидности у поступцима код надлежног органа, осим испитивања по упуту стручно-медицинског органа у поступку остваривања права из здравственог осигурања, односно ради остваривања одређених права код других органа и организација;

2) здравствени прегледи ради уписа у средње школе, високошколске установе и на курсеве, добијање уверења о здравственој способности за заснивање радног односа, односно добијање других дозвола за рад, за бављење рекреацијом и спортом;

3) утврђивање здравственог стања осигураног лица по захтеву других органа, односно које се не остварује по захтеву стручно-медицинских органа у поступку у складу са овим законом (код осигуравајућих друштава, судова, у кривичном и преткривичном поступку, код издавања потврда за возаче моторних возила, утврђивања здравствене способности по предлогу послодавца, мера у вези са заштитом на раду итд.), ако овим законом није друкчије одређено;

4) обавеза послодавца да из својих средстава обезбеди специфичну здравствену заштиту запослених, као друштвену бригу за здравље на нивоу послодавца у складу са законом којим се уређује здравствена заштита;

5) коришћење здравствене заштите у супротности са начином и поступком остваривања здравствене заштите који је прописан овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;

6) лични комфор и посебна удобност смештаја и личне неге у стационарној здравственој установи, односно смештај у једнокреветну или двокреветну болничку собу са посебним купатилом, као и телевизором, телефоном и другим ванстандардним условима смештаја, а који није медицински неопходан или се врши на лични захтев;

7) здравствена заштита која је повезана са лечењем акутног пијанства;

8) козметичке хируршке процедуре које имају за циљ да побољшају спољашњи изглед без успостављања и враћања телесне функције, као и вршење хируршких естетских корекција органа и делова тела, осим за: корекције урођених аномалија које проузрокују функционалне сметње, естетске реконструкције дојке које су настале након мастектомије и естетске корекције након тешких повреда, односно болести које су неопходне за успостављање битних функција органа и делова тела;

9) прекид трудноће из немедицинских разлога;

10) необавезне имунизације и имунизације које су везане за путовање у иностранство или за обављање одређеног посла;

11) стоматолошке услуге које нису утврђене као право из обавезног здравственог осигурања у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;

12) дијагностика и лечење сексуалне дисфункције или сексуалне неадекватности, укључујући импотенцију, здравствене услуге, лекове и медицинско-техничка помагала која су везана за промену пола и реверзија претходне добровољне хируршке стерилизације;

13) хируршки или инвазивни третман (укључујући гастични балон) који се односи на редукцију телесне тежине, осим ако су медицински неопходни, дијететски савети и програм губитка телесне тежине код лица старијих од 15 година живота, изузев предлагања дијететске исхране код новооткривених болесника са шећерном болешћу и болесника са терминалном бубрежном инсуфицијенцијом;

14) методи и поступци алтернативне, комплементарне или традиционалне медицине;

15) лекови који нису на Листи лекова (осим лекова из члана 43. став 2. овог закона), односно лекови који се издају без рецепта, профилактички лекови и лекови који служе за промену атлетских могућности, лекови који се дају у сврху козметике, за престанак пушења, губитак телесне тежине, као и суплементи хране за специфичне дијете осим за лечење наследних метаболичких болести и болести праћених малапсорпцијом;

16) дијагностика и лечење који су у фази истраживања, односно експеримента, лечење уз примену лекова и медицинских средстава који су у фази клиничких испитивања, дијагностика, лечење и рехабилитација, лекови и медицинско-техничка помагала који нису пружени у складу са прихваћеним стандардима медицинске, стоматолошке и фармацеутске праксе;

17) прегледи и лечење професионалних и аматерских спортиста који нису утврђени као право из обавезног здравственог осигурања, односно програми медицине спорта који имају за циљ побољшање спортске способности;

18) радијална кератотомија или било која друга хируршка процедура за побољшање вида, у случају када се вид може адекватно побољшати коришћењем наочара или контактних сочива;

19) санитарски превоз у случају када осигурано лице може да буде безбедно транспортовано на други адекватан начин, и хитан ваздушни саобраћај у случају када осигурано лице може бити сигурно транспортовано друмским или другим превозом;

20) хидротерапија, терапија хипнозом, електрохипноза, електрослип терапија, електронаркоза и наркосинтеза;

21) психолошко саветовање које се односи на промену понашања, третман лоших породичних и радних односа и неспособност памћења и учења;

22) дуготрајна нега и кућна нега, као и нега у здравственој установи и установи социјалне заштите која се превасходно пружа с циљем уобичајене личне неге и опоравка, односно ради старања и помоћи при дневним животним активностима, као што су помоћ при ходу, смештање и устајање из кревета, купање, облачење, спремање хране, надзор над узимањем лекова, и која нема за циљ дијагностику, терапију или рехабилитацију због болести или повреде;

23) медицинско-техничка помагала и имплантати који су преко стандарда функционалности који је медицински неопходан за третман болести или повреде;

24) лечење компликација које су последица здравствених услуга које се не обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, у складу са овим законом;

25) друге врсте здравствених услуга које нису утврђене као право из обавезног здравственог осигурања, у складу са општим актом Републичког завода.

Услуге из става 1. овог члана плаћа осигурано лице из својих средстава, по ценама које утврђује давалац здравствене услуге.

Коришћење здравствене заштите осигураних лица у иностранству

Члан 62.

Осигураник из члана 17. овог закона кога је послодавац упутио на рад, стручно усавршавање или школовање у земљу са којом је закључен међународни уговор о социјалном осигурању има право на коришћење здравствене заштите на терет средстава обавезног здравственог осигурања, у складу са закљученим међународним уговором о социјалном осигурању.

Осигураник из става 1. овог члана користи здравствену заштиту у иностранству у садржају, обиму, на начин и по поступку прописаним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, као и закљученим међународним уговором о социјалном осигурању.

Члан уже породице осигураника из става 1. овог члана који борави са осигураником у иностранству користи здравствену заштиту под istim условима под којима здравствену заштиту користи и осигураник из става 1. овог члана.

Члан 63.

Осигураник, који је од стране послодавца са седиштем на територији Републике, упућен у земљу са којом није закључен међународни уговор о социјалном осигурању, има право на коришћење здравствене заштите на терет средстава обавезног здравственог осигурања, ако је:

1) као запослен у домаћем или мешовитом привредном друштву, установи, другој организацији или код предузетника (деташирани радници) упућен на рад;

2) као запослен у домаћинству домаћег држављанина на служби у тој земљи, код међународних и страних организација, односно послодавца, упућен на рад;

3) упућен на школовање, стручно усавршавање и специјализацију;

4) на службеном путу.

Лица из става 1. овог члана за време боравка у иностранству имају право на коришћење здравствене заштите само у случају хитне медицинске помоћи како би се отклонила непосредна опасност по живот и здравље осигураног лица.

Право на коришћење здравствене заштите у иностранству, под istim условима као и осигураник из става 1. овог члана, имају чланови уже породице док са осигураником борава у иностранству, осим у случају службеног путовања осигураника.

Члан 64.

Осигурано лице за време приватног боравка у иностранству (туристичко путовање и др.) има право на коришћење здравствене заштите на терет средстава обавезног здравственог осигурања само у случају хитне медицинске помоћи како би се отклонила непосредна опасност по живот и здравље осигураног лица.

Члан 65.

Право на коришћење здравствене заштите у иностранству на терет средстава обавезног здравственог осигурања осигураних лица имају ако је пре њиховог одласка у иностранство утврђено да не болују од акутне болести, хроничне болести у акутној фази и других поремећаја здравственог стања које захтевају лечење или стални лекарски надзор.

Здравствено стање из става 1. овог члана утврђује првостепена лекарска комисија матичне филијале, а филијала издаје потврду о здравственом стању осигураног лица ради коришћења здравствене заштите у иностранству (у даљем тексту: потврда о коришћењу здравствене заштите).

Потврда о коришћењу здравствене заштите издаје се на основу налаза и мишљења изабраног лекара да осигурано лице не болује од акутних или хроничних обољења за које је потребно дужи или стално лечење, односно да се осигурано лице не налази у стању које би убрзо по доласку у иностранство захтевало дужи лечење, односно смештај у стационарну здравствену установу (тешкоћа и сл.).

Ради издавања потврде о коришћењу здравствене заштите, првостепена лекарска комисија може наложити да осигурано лице изврши одре-

ђене врсте медицинских прегледа с циљем утврђивања здравственог стања осигураног лица.

Давање налаза и мишљења изабраног лекара из става 3. овог члана обезбеђује се осигураном лицу из средстава обавезног здравственог осигурања.

Потврда о коришћењу здравствене заштите издаје се на основу непосредног прегледа осигураног лица од стране изабраног лекара, као и на основу медицинске документације, и то: увида у здравствени картон, односно увида у извод из здравственог картона, налаза и мишљења изабраног лекара да осигурано лице није боловало од акутне или хроничне болести у последњих 12 месеци, као и потврде изабраног лекара – стоматолога о стању зуба.

Матична филијала издаје потврду о коришћењу здравствене заштите на обрасцу који прописује Републички завод, а на којем је одштампано и детаљно објашњење о начину, поступку и условима за коришћење здравствене заштите у иностранству.

Члан 66.

Потврда о коришћењу здравствене заштите важи до истека времена за које је издата, а најдуже за период од 12 месеци од дана издавања, односно за краћи период за који је осигураник упућен у иностранство, и не може се издати осигураном лицу уколико првостепена лекарска комисија утврди да постоје сметње у погледу здравственог стања осигураног лица.

Изузетно од става 1. овог члана, потврда о коришћењу здравствене заштите за време приватног боравка у иностранству из члана 64. овог закона издаје се најдуже за период од 90 дана од дана издавања потврде.

Члан 67.

Осигурано лице које је боравило у иностранству без претходно утврђеног здравственог стања од стране првостепене лекарске комисије, односно без претходно издате потврде о коришћењу здравствене заштите, нема право на накнаду трошкова који су настали коришћењем хитне медицинске помоћи за време боравка у иностранству.

Члан 68.

Уколико осигурано лице за време боравка у иностранству користи хитну медицинску помоћ у стационарној здравственој установи, може је користити у иностранству само онолико времена колико је потребно да се оспособи за здравствено безбедан повратак у земљу.

Оправданост болничког лечења из става 1. овог члана цени првостепена лекарска комисија матичне филијале.

Члан 69.

За време боравка у иностранству осигурано лице може користити здравствену заштиту из средстава обавезног здравственог осигурања само у здравственим установама које су у систему јавног здравља стране државе.

Члан 70.

Оправданост привремене спречености за рад осигураника, која је наступила приликом привременог боравка у иностранству, у земљи са којом није закључен споразум о социјалном осигурању, цени лекарска комисија матичне филијале на предлог изабраног лекара по захтеву осигураника и приложене медицинске документације, од првог дана те спречености.

Члан 71.

Осигурана лица остварују у иностранству право на набавку медицинско-техничких помагала, као и имплантата, који су неопходни у случају хитне медицинске помоћи, на начин на који то право остварују осигураници у земљи, по претходно добијеном одобрењу лекарске комисије матичне филијале.

Право из става 1. овог члана остварује се на основу приложене медицинске документације коју захтева лекарска комисија, као и предрачуна и спецификације трошкова.

Из средстава обавезног здравственог осигурања надокнађују се трошкови за остваривање права из ст. 1. и 2. овог члана највише до износа трошкова за коришћење тих права у земљи, под условима прописаним овим законом.

Уједињавање на лечење у иностранство

Члан 72.

Осигураном лицу може се изузетно одобрити лечење у иностранству, на терет средстава обавезног здравственог осигурања, за лечење обољења, стања или повреде који се не могу успешно лечити у Републици, а у земљи у коју се осигурано лице упућује постоји могућност за успешно лечење тог обољења, стања или повреде.

Републички завод доноси општи акт којим ближе уређује услове, начин и поступак, као и врсте обољења, стања или повреда за које се може одобрити лечење у иностранству.

Влада даје сагласност на акт из става 2. овог члана.

Акт из става 2. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3. Право на накнаду зараде за време привремене спречености за рад

Случајеви и услови за стицање права на накнаду зараде

Члан 73.

Право на накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања имају осигураници:

- 1) запослени из члана 17. став 1. тач. 1)–7) овог закона;
- 2) предузетници из члана 17. став 1. тачка 18) овог закона;
- 3) свештеници и верски службеници из члана 17. став 1. тачка 20) овог закона.

Члан 74.

Накнада зараде за време привремене спречености за рад припада осигураницима из члана 73.

овог закона, ако је здравствено стање осигураника, односно члана његове уже породице такво да је осигураник спречен за рад из разлога прописаних овим законом, без обзира на исплатиоца накнаде зараде, и то ако је:

- 1) привремено спречен за рад услед болести или повреде ван рада;
- 2) привремено спречен за рад услед професионалне болести или повреде на раду;
- 3) привремено спречен за рад због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће;
- 4) привремено спречен за рад због прописане мере обавезне изолације као клицоноше или због појаве заразних болести у његовој околини;
- 5) привремено спречен за рад због неге болесног члана уже породице, под условима утврђеним овим законом;
- 6) привремено спречени за рад због добровољног давања органа и ткива, изузев добровољног давања крви;
- 7) привремено спречен за рад јер је одређен за пратиоца болесног осигураног лица упућеног на лечење или лекарски преглед у друго место, односно док борави као пратилац у стационарној здравственој установи, у складу са општим актом Републичког завода.

Дужину привремене спречености за рад оцењује стручно-медицински орган Републичког завода, односно матичне филијале на основу медицинско-доктринарних стандарда за утврђивање привремене спречености за рад.

Медицинско-доктринарне стандарде из става 2. овог члана утврђује Републички завод на основу предлога републичких стручних комисија за одређене врсте болести.

Забрањено је да изабрани лекар или члан стручно-медицинског органа Републичког завода, односно матичне филијале утврди да код осигураника постоји привремена спреченост за рад ако нису испуњени услови из става 1. тач. 1) – 7) овог члана.

Члан 75.

Осигуранику који у моменту наступања привремене спречености за рад нема претходно осигурање из члана 32. овог закона, припада право на накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања у висини минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду за месец за који се накнада зараде исплаћује.

Даном стицања услова у погледу претходног осигурања, као и остваривања зараде која представља основ за обрачун накнаде зараде, у складу са овим законом, осигуранику припада накнада зараде која се обрачунава и исплаћује под условима прописаним овим законом.

Повезивање привремене спречености за рад

Члан 76.

У случају да је осигураник привремено спречен за рад из једног од разлога из члана 74. став 1. овог закона, а затим без прекида (наредни дан) буде спречен за рад из другог разлога привремене

не спречености за рад из члана 74. став 1. овог закона, дани привремене спречености за рад осигураника не повезују се у погледу основа, висине и исплатиоца накнаде зараде.

У случају да је осигураник привремено спречен за рад због једне болести или повреде, а наредног дана (без прекида), односно најдуже у року од шест дана од последњег дана претходне спречености за рад, буде спречен за рад због исте или друге болести или повреде, дани спречености за рад повезују се у погледу основа, висине и исплатиоца накнаде зараде.

У случају да је осигураник привремено спречен за рад због исте или две различите болести, односно повреде, са прекидом између спречености за рад који је дужи од шест дана од последњег дана претходне спречености за рад, дани спречености за рад не повезују се у погледу основа, висине и исплатиоца накнаде зараде.

У случају из става 2. овог члана изабрани лекар дужан је да осигураника упуту на првостепену лекарску комисију по истеку 30. дана укупне спречености за рад.

У случају из става 3. овог члана изабрани лекар дужан је да осигураника упуту на првостепену лекарску комисију ако је осигураник био спречен за рад у укупном трајању од 30 дана у периоду од 45 дана од дана прве спречености за рад.

Дужина коришћења права на накнаду зараде за време привремене спречености за рад

Члан 77.

Спреченост за рад осигураника наступа даном када изабрани лекар установи да осигураник није способан за обављање свог рада због болести или повреде, односно даном када изабрани лекар установи потребу за негу члана уже породице осигураника или када установи други прописани разлог за привремену спреченост за рад осигураника.

Изузетно од става 1. овог члана, изабрани лекар може да оцени привремену спреченост за рад осигураника и за период пре првог јављања осигураника на преглед, односно јављања осигураника изабраном лекару, али највише за три дана уназад од дана када се осигураник јавио изабраном лекару.

Ако је осигураник био на стационарном лечењу или ако је привремена спреченост за рад настала за време његовог боравка у иностранству, као и у другим оправданим случајевима у којима осигураник није могао да дође код изабраног лекара, односно није могао да га обавести о разлозима за спреченост за рад, по предлогу изабраног лекара, лекарска комисија може дати оцену о спречености за рад осигураника за период дужи од три дана пре јављања изабраном лекару.

Члан 78.

Изабрани лекар, односно лекарска комисија одређује привремену спреченост за рад осигураника датумом почетка привремене спречености за рад и датумом завршетка привремене спречености за рад.

Право на накнаду за време привремене спречености за рад осигураника може трајати до отклањања узрока спречености за рад, у зависности од врсте и узрока болести, односно повреде, у складу са овим законом.

Право на накнаду зараде припада од првог дана спречености за рад и за све време њеног трајања, али само за време трајања радног односа за које би осигураник примао зараду, у складу са прописима о раду, односно за време за које би обављао делатност као предузетник да није наступила привремена спреченост за рад.

Изузетно од става 3. овог члана, ако је привремена спреченост за рад настала као последица повреде на раду или професионалне болести, накнада зараде припада осигуранику од првог дана спречености и за све време њеног трајања, као и после престанка радног односа осигураника, до престанка узрока привремене спречености за рад по оцени изабраног лекара, односно лекарске комисије.

Члан 79.

Осигуранику из члана 73. овог закона припада накнада зараде због неге оболелог члана уже породице млађег од седам година живота или старијег члана уже породице који је тешко телесно или душевно ометен у развоју, у сваком појединачном случају болести најдуже до 15 дана, а ако је оболели, односно повређени члан уже породице старији од седам година живота, најдуже до седам дана.

Изузетно од става 1. овог члана, када постоје оправдани разлози који се односе на здравствено стање члана уже породице, првостепена лекарска комисија може продужити трајање привремене спречености за рад због неге члана уже породице, најдуже до 30 дана за негу детета млађег од седам година живота или старијег члана уже породице који је тешко телесно или душевно ометен у развоју, односно до 14 дана за негу члана уже породице који је старији од седам година живота.

У случају тешког оштећења здравственог стања детета до навршених 18 година живота због тешког оштећења можданих структура, малигне болести, или другог тешког погоршања здравственог стања детета, другостепена лекарска комисија може, на предлог здравствене установе која обавља здравствену делатност на терцијерном нивоу у којој се дете лечи, као и упута изабраног лекара, продужити право на накнаду зараде због неге члана уже породице до четири месеца.

Члан 80.

Накнада зараде због неге детета припада осигуранику ако су оба родитеља запослена, односно ако оба родитеља обављају делатност као предузетник на основу које су осигурани, или ако дете има само једног родитеља или ако један од родитеља није запослен, односно не обавља делатност као предузетник, али је из здравствених разлога неспособан да негује оболело дете.

Обавезно упућивање осигураника на оцену радне способности пред надлежним пензијско-инвалидским органом

Члан 81.

Изабрани лекар, односно лекарска комисија, без обзира на дужину трајања и узрок привремене спречености за рад осигураника, дужан је да осигураника без одлагања упутити надлежном органу за оцену радне способности, односно инвалидности по прописима о пензијском и инвалидском осигурању (у даљем тексту: инвалидска комисија) ако оцени да здравствено стање осигураника указује на губитак радне способности, односно да се не очекује побољшање здравственог стања осигураника које би му омогућило враћање радне способности.

У случају дужег трајања спречености за рад проузроковане болешћу или повредом, а најкасније по истеку шест месеци непрекидне спречености за рад, односно ако је осигураник у последњих 18 месеци био спречен за рад 12 месеци са прекидима, изабрани лекар, односно лекарска комисија, дужна је да осигураника са потребном медицинском документацијом упутити на инвалидску комисију ради утврђивања губитка радне способности.

Члан 82.

Када је осигураник у току привремене спречености за рад упућен на инвалидску комисију из члана 81. овог закона, има право на накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања најдуже 60 дана од дана подношења захтева за покретање поступка пред надлежном организацијом за обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Организација надлежна за обавезно пензијско и инвалидско осигурање дужна је да у року из става 1. овог члана, за осигуранике који су упућени на утврђивање губитка радне способности у складу са чланом 81. овог закона, утврди да ли постоји или не постоји потпуни губитак радне способности, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Ако организација надлежна за обавезно пензијско и инвалидско осигурање не донесе решење из става 2. овог члана, у року од 60 дана од дана подношења захтева за покретање поступка у складу са чланом 81. овог закона, осигураник, почев од 61-ог дана има право на накнаду зараде коју обезбеђује надлежна организација за обавезно пензијско и инвалидско осигурање из својих средстава.

Изузетно од става 1. овог члана, уколико се потпуни губитак радне способности утврди пре истека рока од 60 дана од дана подношења захтева, накнада зараде до дана утврђивања потпуног губитка радне способности пада на терет средстава обавезног здравственог осигурања, а после тога дана на терет средстава надлежне организације за обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Потраживање исплаћене накнаде зараде од надлежне организације за пензијско и инвалидско осигурање доспева исплатом накнаде зараде

осигуранику, а повраћај исплаћене накнаде врши се према одредбама закона којим се уређују облигациони односи.

Члан 83.

За све време трајања привремене спречености за рад, осигуранику који је упућен на инвалидску комисију, у складу са овим законом, без обзира на исплатиоца накнаде зараде, привремену спреченост за рад на сваких 30 дана спречености за рад цени лекарска комисија, по предлогу изабраног лекара, на начин и по поступку који је уређен овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, а до дана добијања решења из члана 82. овог закона.

Члан 84.

Надлежна организација за обавезно пензијско и инвалидско осигурање дужна је да матичној филијали, односно Републичком заводу одмах достави решење којим је утврђен потпуни губитак радне способности осигураника, односно решење да не постоји потпуни губитак радне способности, а најкасније у року од 15 дана од дана доношења решења.

Осигураник има право на накнаду зараде до дана достављања правноснажног решења из става 1. овог члана.

Односи између Републичког завода и надлежне организације за пензијско и инвалидско осигурање о питањима у вези са упућивањем осигураника на оцену радне способности, исплатом накнаде зараде и другим питањима од заједничког интереса, уређују се уговором.

Случајеви у којима не припада право на накнаду зараде

Члан 85.

Осигуранику привремено спреченом за рад у складу са овим законом не припада право на накнаду зараде, без обзира на исплатиоца:

- 1) ако је намерно проузроковао неспособност за рад;
- 2) ако је неспособност за рад проузрокована акутним пијанством или употребом психотропних супстанци;
- 3) ако је намерно спречавао оздрављење, односно оспособљавање за рад;
- 4) ако се без оправданог разлога не подвргне лечењу, осим ако за лечење није потребан престанак предвиђен законом;
- 5) ако се без оправданог разлога не јави изабраном лекару за оцену привремене спречености за рад или се не одазове на позив лекарске комисије, у року од три дана од дана настанка привремене спречености за рад, односно од дана добијања позива за излазак на лекарску комисију, односно од престанка околности које су га у томе спречавале;
- 6) ако се за време привремене спречености за рад бави привредном или другом активношћу којом остварује приходе;
- 7) ако без дозволе стручно-медицинског органа матичне филијале, односно Републичког за-

вода отпутује из места пребивалишта, односно боравишта или ако изабрани лекар, односно орган надлежан за контролу остваривања права из обавезног здравственог осигурања, утврди да не поступа по упутству за лечење;

8) ако прима накнаду зараде по другим прописима;

9) ако злоупотреби право на коришћење одсуствовања са рада због привремене спречености за рад на неки други начин.

Осигуранику не припада накнада зараде од дана када су утврђене околности из става 1. овог члана, за све време док трају те околности или њихове последице.

Накнада зараде не припада лицима на издржавању казне затвора и лицима према којима се спроводи мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи и обавезног лечења алкохоличара и наркомана у здравственој установи.

Ако се чињенице из става 1. овог члана утврде после започињања са коришћењем права на накнаду зараде, односно после остваривања права на накнаду зараде, исплата накнаде се обуставља, односно исплатилац накнаде има право на повраћај исплаћених средстава.

Члан 86.

Осигуранику из члана 17. став 1. тачка 18) овог закона не припада накнада зараде из средстава обавезног здравственог осигурања ако за време привремене спречености за рад није привремено одјавио обављање делатности, без обзира ко је исплатилац накнаде.

У случају из става 1. овог члана осигуранику који запошљава једног или више радника припада 50% од накнаде зараде која би му припадала да је одјавио радњу.

Основ за накнаду зараде

Члан 87.

Основ за накнаду зараде за осигуранике запослене из члана 73. тачка 1) овог закона, коју исплаћује послодавац из својих средстава, утврђује се у складу са прописима о раду.

Члан 88.

Основ за обрачун накнаде зараде (у даљем тексту: основ за накнаду зараде) која се исплаћује из средстава обавезног здравственог осигурања, за осигуранике из члана 73. тачка 1) овог закона, чини просечна зарада коју је осигураник остварио у претходна три месеца пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад.

Зараду у смислу става 1. овог члана чини зарада за обављени рад и време проведено на раду, утврђена у складу са прописима о раду, и то:

- 1) основна зарада запосленог;
- 2) увећана зарада по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу.

За све време исплате накнаде зараде из средстава обавезног здравственог осигурања, за осигураника који има претходно осигурање, основ за накнаду утврђује се у складу са ставом 1. овог члана.

За осигураника који не испуњава услов у погледу претходног осигурања у моменту почетка коришћења права на накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања, основ за накнаду зараде утврђује се у складу са ставом 1. овог члана, од момента испуњења услова у погледу претходног осигурања, као и остваривања зараде из става 2. овог члана.

Члан 89.

Основ за накнаду зараде за сваки појединачни месец који улази у износ просечне зараде из члана 88. овог закона, не може бити виши од највише месечне основице на коју се плаћа допринос за месец који улази у просечан износ зараде, у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

Највиши основ за накнаду зараде чини збир највиших месечних основица на које се плаћа допринос за сваки од три месеца који улазе у просечан износ зараде.

Ако осигураник који испуњава услов у погледу претходног осигурања није остварио зараду у три календарска месеца која претходе месецу у којем је наступила привремена спреченост за рад, основ за накнаду зараде чини просечан износ зараде из члана 88. став 2. овог закона за време за које је осигураник остварио зараду, уз ограничење највишег основа за накнаду из става 2. овог члана.

Ако осигураник који испуњава услов у погледу претходног осигурања није остварио зараду ни у једном од три месеца која претходе месецу пре наступања привремене спречености за рад, основ за накнаду зараде чини зарада коју би осигураник остварио у складу са чланом 88. став 2. овог закона, у месецу за који се исплаћује накнада зараде, да није наступила привремена спреченост за рад.

Члан 90.

Основ за накнаду зараде за осигуранике из члана 73. тач. 2) и 3) овог закона, који испуњавају услов у погледу претходног осигурања, чини просечна месечна основица на коју је плаћен допринос за обавезно здравствено осигурање у складу са законом, утврђена у календарском тромесечју које претходи тромесечју у којем је наступио случај по којем се стиче право на накнаду зараде, а ако је у претходном тромесечју по том основу осигурања био осигуран краће, основ за накнаду зараде чини основица на коју је плаћен допринос за обавезно здравствено осигурање, утврђена према времену за које је био осигуран у претходном тромесечју.

Ако осигураник из става 1. овог члана у претходном тромесечју није обављао делатност предузетника, односно верску функцију, основ за накнаду зараде чини основица из става 1. овог члана утврђена за текуће календарско тромесечје.

Члан 91.

Осигуранику који је пре наступања привремене спречености за рад, односно у периоду из којег се утврђује основ за накнаду зараде, радио код два или више послодаваца или ако је као предузетник обављао делатност и радио код послодавца, основ за накнаду зараде се утврђује према укупном збиру основа за накнаду зараде из чл. 88. и 90. овог закона, а који не може бити већи од највишег основа за накнаду зараде из члана 89. став 2. овог закона.

Усклађивање основа за накнаду зараде

Члан 92.

Када осигураник из члана 73. тачка 1) овог закона прима накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања дуже од два календарска месеца, има право на усклађивање основа за накнаду зараде.

Усклађивање основа за накнаду зараде врши се од првог дана наредног календарског месеца по истеку другог календарског месеца непрекидне спречености за рад.

Основ за накнаду зараде из става 1. овог члана усклађује се са кретањем зарада код послодавца у месецу који претходи месецу од којег осигуранику припада право на усклађивање основа за накнаду зараде (прво усклађивање основа за накнаду зараде).

Свако наредно усклађивање основа за накнаду зараде врши се месечно према кретању зарада код послодавца.

Члан 93.

Када осигураник из члана 73. тач. 2) и 3) овог закона прима накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања дуже од два календарска месеца, има право на усклађивање основа за накнаду зараде.

Усклађивање основа за накнаду зараде врши се од првог дана наредног календарског месеца по истеку другог календарског месеца непрекидне спречености за рад.

Основ за накнаду зараде из става 1. овог члана усклађује се са кретањем просечне месечне зараде по запосленом на територији Републике према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, у месецу који претходи месецу од којег осигуранику припада право на усклађивање основа за накнаду зараде (прво усклађивање основа за накнаду зараде).

Свако наредно усклађивање основа за накнаду зараде врши се месечно према кретању просечне месечне зараде по запосленом на територији Републике према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Члан 94.

Усклађени износ основа за накнаду зараде из чл. 92. и 93. овог закона не може бити већи од највишег основа за накнаду зараде из члана 89. став 2. овог закона.

*Висина накнаде зараде***Члан 95.**

Висина накнаде зараде коју обезбеђује послодавац за првих 30 дана спречености за рад осигураника из својих средстава у случајевима из члана 74. став 1. овог закона, утврђују се у складу са прописима о раду и овим законом.

Члан 96.

Висина накнада зараде која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, као и из средстава послодаваца у случајевима из члана 74. став 1. тач. 1), 3), 4), 5) и 7) овог закона износи 65% од основа за накнаду зараде.

Висина накнаде зараде која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, као и из средстава послодаваца, у случајевима из члана 74. став 1. тач. 2) и 6) овог закона износи 100% од основа за накнаду зараде.

Члан 97.

Висина накнаде зараде која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду за месец за који се врши обрачун накнаде зараде, нити виша од 65%, односно 100% највишег основа за накнаду зараде утврђеног у складу са овим законом.

Члан 98.

Осигураник има право на накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања у висини минималне зараде утврђене за месец у којем се врши исплата накнаде зараде, у складу са прописима о раду, за време док његов послодавац не врши исплату зарада запосленима, а обрачунава и уплаћује допринос – али не дуже од три месеца.

Ако послодавац накнадно исплати зараду запосленима, осигураник из става 1. овог члана има право на прерачун накнаде зараде из средстава обавезног здравственог осигурања, под условима прописаним овим законом.

*Накнада зараде у посебним случајевима***Члан 99.**

Када стручно-медицински орган матичне филијале, односно Републичког завода у току лечења осигураника који прима накнаду зараде, утврди да је његово здравствено стање побољшано и да би рад за осигураника био користан за брже успостављање пуне радне способности, може одредити да запослени одређено време ради са скраћеним радним временом код послодаваца, а најмање четири часа дневно.

Рад са скраћеним радним временом из става 1. овог члана може трајати најдуже три месеца непрекидно или са прекидима у току дванаест месеци од дана почетка рада са скраћеним радним временом.

Послодавац код кога је запослени у радном односу дужан је да запосленом обезбеди рад са скраћеним радним временом у складу са ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 100.

Осигуранику који за време привремене спречености за рад ради са скраћеним радним временом, у складу са чланом 99. овог закона, накнада зараде припада сразмерно времену проведеном на раду према пуном радном времену.

Члан 101.

Ако је за осигураника за време коришћења права на накнаду зараде донета одлука о удаљењу са рада, у вези са покренутим кривичним поступком, у случају одређивања притвора, као и у другим случајевима утврђеним законом, накнада зараде исплаћује се у висини једне четвртине утврђене накнаде зараде, а ако осигураник издржава чланове уже породице, у висини једне трећине те накнаде зараде.

Ако поступак против осигураника из става 1. овог члана буде обустављен, односно ако осигураник буде ослобођен оптужбе, ако осигуранику не буде изречена мера у вези са повредом радне обавезе или кршењем радне дисциплине, исплатиће му се део накнаде зараде до пуног износа утврђеног у складу са овим законом.

*Обезбеђивање исплате накнаде зараде***Члан 102.**

Накнаду зараде за случајеве привремене спречености за рад из члана 74. овог закона за првих 30 дана спречености за рад обезбеђује послодавац из својих средстава, а од 31. дана накнаду зараде обезбеђује Републички завод, односно матична филијала.

Изузетно од става 1. овог члана, накнада зараде обезбеђује се осигуранику из средстава обавезног здравственог осигурања од првог дана спречености за рад због добровољног давања ткива и органа, као и осигуранику мајци, односно оцу, усвојитељу или другом осигуранику који се стара о детету, за време привремене спречености за рад због неге болесног детета млађег од три године.

Изузетно од става 1. овог члана, за осигураника из члана 73. тачка 1) овог закона накнаду зараде у случају привремене спречености за рад због повреде на раду или професионалне болести, обезбеђује послодавац из својих средстава за време трајања радног односа осигураника, од првог дана привремене спречености за рад, за све време трајања привремене спречености за рад осигураника.

За осигураника коме је престао радни однос у току коришћења права на накнаду зараде због повреде на раду или професионалне болести, исплату накнаде зараде обезбеђује матична филијала, односно Републички завод, од дана престанка радног односа осигураника.

За осигураника из члана 73. тач. 2) и 3) овог закона, накнаду зараде због повреде на раду или професионалне болести обезбеђује матична филијала, односно Републички завод од 31. дана спречености за рад и за све време трајања привремене спречености за рад осигураника због повреде на раду или професионалне болести.

Члан 103.

Послодавац исплаћује и накнаду зараде запосленима која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, у складу са овим законом.

Послодавац врши обрачун накнаде зараде из става 1. овог члана у складу са овим законом и доставља га матичној филијали.

Матична филијала утврђује право на накнаду зараде и висину накнаде и најкасније у року од 30 дана од дана пријема обрачуна из става 2. овог члана преноси одговарајући износ средстава на посебан рачун послодавца.

Средства из става 3. овог члана која не исплати осигуранику у року од 30 дана од дана њиховог пријема послодавац је дужан да врати матичној филијали са каматом за коју су средства увећана док су се налазила на посебном рачуну послодавца.

Средства из става 3. овог члана не могу бити предмет извршења, осим за сврху из става 1. овог члана.

Накнаду зараде предузетницима и запосленима код предузетника, под условом да предузетници немају посебан рачун, као и свештеницима и верским службеницима, која се обезбеђује из средстава матичне филијале, обрачунава и исплаћује матична филијала.

Послодавац може из својих средстава исплатити накнаду зараде и када се та накнада обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, с тим да је матична филијала дужна да исплаћене износе накнади послодавцу у року од 30 дана од дана предаје захтева матичној филијали.

4. Право на накнаду трошкова превоза

Члан 104.

Накнада трошкова превоза у вези са коришћењем здравствене заштите обезбеђује се осигураним лицима, као и пратиоцу осигураног лица, у случају упућивања у здравствену установу ван подручја матичне филијале, ако је здравствена установа удаљена најмање 50 километара од места његовог становања, у складу са одредбама овог закона.

Накнада трошкова превоза припада осигураном лицу када је од изабраног лекара, здравствене установе или надлежне лекарске комисије упућен или позван у друго место ван подручја матичне филијале у вези са остваривањем здравствене заштите или ради оцене привремене спречености за рад.

Изузетно од става 1. овог члана, осигураном лицу упућеном на хемодијализу, детету до навршених 18 година живота и старијем лицу које је тешко душевно или телесно ометено у развоју, упућеним на свакодневно лечење и рехабилитацију у здравствену установу, односно приватну праксу, ван места пребивалишта у друго место на подручју матичне филијале, припада накнада трошкова превоза на основу мишљења лекарске комисије.

Члан 105.

Осигурана лица имају право на накнаду трошкова превоза према најкраћој релацији у висини цене коштања карте аутобуса или другог разреда воза.

Изузетно од става 1. овог члана, узимајући у обзир природу обољења или повреде, накнада трошкова превоза припада и за друга средства јавног саобраћаја ако је такав превоз неопходан.

Као превозно средство осигурано лице може у случају неопходне здравствене заштите да користити, по налогу лекарске комисије, санитарска кола, а ако му се и поред утврђене неопходности не могу обезбедити санитарска кола, осигурано лице има право на накнаду стварних трошкова превоза, највише до износа 10% од цене једног литра бензина за сваки пређени километар.

Члан 106.

Осигурано лице које се за време боравка у другом месту (службени пут, годишњи одмор и сл.) разболи, односно повреди нема право на накнаду трошкова превоза за повратак у место за послења односно пребивалишта, осим ако због здравственог стања осигураног лица постоји потреба посебног превоза, о чему одлуку доноси првостепена лекарска комисија.

Члан 107.

Ако осигурано лице по другим прописима има право на бесплатан превоз, не припада му накнада трошкова превоза, а ако има право на превоз са попустом, припада му део накнаде трошкова превоза у висини разлике до пуне цене коштања превоза.

Члан 108.

Осигураном лицу може бити одређен пратилац за време путовања или за време путовања и боравка у другом месту, ако је то неопходно.

Пратиоцу припада накнада трошкова превоза под истим условима који су прописани и за осигурано лице.

Пратиоцу припада накнада трошкова превоза и када се сам враћа у своје место пребивалишта, односно боравак или када одлази у друго место ради праћења осигураног лица.

Сматра се да је пратилац за време путовања неопходан ако се на лечење или лекарски преглед у друго место упућује дете млађе од 18 година живота, односно старије лице које је теже телесно или душевно ометено у развоју.

5. Доследост права и рок за исплату доспелих права

Члан 109.

Накнада зараде доспева истеком последњег дана за који осигуранику припада накнада ако привремена спреченост за рад траје краће од једног месеца, а ако траје један месец или дуже, истеком последњег дана у месецу за сваки месец у којем припада накнада зараде.

Накнада трошкова превоза доспева за исплату даном завршеног путовања у вези са лечењем.

Филијала врши исплату накнада из ст. 1. и 2. овог члана у року од 30 дана од дана пријема захтева за исплату накнаде.

Члан 110.

Захтев за остваривање новчаних накнада и других права из здравственог осигурања може се поднети у року од три године од дана доспелости права.

4) УТВРЂИВАЊЕ СВОЈСТВА ОСИГУРАНОГ ЛИЦА И ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

1. Утврђивање својства осигураног лица

Члан 111.

Својство осигураног лица утврђује филијала на чијем подручју осигурано лице има пребивалиште, односно на чијем подручју је седиште обвезника уплате доприноса, која се у смислу овог закона сматра матичном филијалом, ако овим законом није другачије одређено.

Својство осигураног лица утврђује се само по једном основу.

Својство осигураног лица престаје даном престанка основа по којем је то својство признато.

Члан 112.

Лицу којем је признато својство осигураног лица матична филијала издаје прописану исправу о здравственом осигурању (у даљем тексту: исправа о осигурању), којом се доказује својство осигураног лица.

Лицу којем се права из обавезног здравственог осигурања обезбеђују у одређеним случајевима, из члана 28. овог закона, издаје се посебна исправа за коришћење здравствене заштите само у случају повреде на раду или професионалне болести.

Републички завод општим актом уређује садржај и облик исправе о осигурању, односно посебне исправе за коришћење здравствене заштите, из ст. 1. и 2. овог члана, њихову оверу и друга питања од значаја за коришћење тих исправа.

Члан 113.

Правна и физичка лица дужна су да матичној филијали доставе све податке у вези са пријавом на обавезно здравствено осигурање, пријавом промене у обавезном здравственом осигурању или одјавом са обавезног здравственог осигурања, ради утврђивања својства осигураног лица, односно податке о престанку или промени у утврђеном својству осигураног лица.

На основу података из става 1. овог члана, матична филијала утврђује чињенице за стицање својства обавезно осигураног лица.

Рок за подношење пријаве на осигурање, пријаве промене или одјаве јесте осам дана од дана када су се за то стекли услови.

Члан 114.

Ако матична филијала, за лице за које је поднета пријава на обавезно здравствено осигурање, не призна својство осигураног лица по осно-

ву осигурања из поднете пријаве, или ако му то својство призна по неком другом основу, дужна је да о томе донесе решење које доставља подносиоцу пријаве.

Матична филијала дужна је да донесе решење о утврђеном својству обавезно осигураног лица или престанку, односно промени у својству обавезно осигураног лица, на захтев осигураног лица или другог надлежног органа.

Ако правно или физичко лице није поднело пријаву на обавезно здравствено осигурање у року прописаном овим законом, матична филијала по службеној дужности утврђује својство осигураног лица, о чему доноси решење.

У решењу из става 3. овог члана, матична филијала утврђује датум стицања својства осигураног лица и доспеле обавезе по основу уплате доприноса на дан доношења решења.

2. Матична евиденција о осигураним лицима и коришћењу права из обавезног здравственог осигурања

Члан 115.

Својство осигураног лица у обавезном здравственом осигурању утврђује се на основу података који се воде у матичној евиденцији о осигураним лицима и коришћењу права из обавезног здравственог осигурања (у даљем тексту: матична евиденција), коју јединствено за територију Републике устројава и организује Републички завод.

Матична филијала обавља одређене послове матичне евиденције, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Члан 116.

У матичној евиденцији воде се подаци о осигураницима, односно осигураним лицима, обвезницима плаћања доприноса и коришћењу права из обавезног здравственог осигурања.

Матична евиденција води се по прописаним јединственим методолошким принципима.

Подаци се уносе у матичну евиденцију према прописаном јединственом кодексу шифара.

Подаци се уносе у матичну евиденцију на основу пријава поднесених на прописаним образцима, које се могу достављати и путем средстава за електронску обраду података.

У случају када су пријаве на осигурање, пријаве промене у осигурању и одјаве са осигурања достављене путем средстава за електронску обраду података, подносилац пријаве, односно одјаве дужан је да их, на захтев Републичког завода, односно матичне филијале, поднесе на прописаном образцу.

Јединствене методолошке принципе за вођење матичне евиденције, јединствени кодекс шифара и образце пријаве на осигурање, пријаве промене у осигурању и одјаве са осигурања и друга питања од значаја за вођење матичне евиденције – уређује Влада.

Члан 117.

Матична евиденција устројава се уношењем података о осигуранику и другом обвезнику

уплате доприноса, на основу података из пријаве на осигурање, као и на основу других података у складу са овим законом.

Члан 118.

У матичну евиденцију уносе се подаци о:

- 1) осигураницима;
- 2) члановима породице осигураника;
- 3) обвезницима плаћања доприноса за обавезно здравствено осигурање;
- 4) коришћењу права из обавезног здравственог осигурања.

Подаци из става 1. тачка 4) овог члана представљају службену тајну, воде се одвојено од других података, а те податке може уносити, односно њима руковати за то посебно овлашћено службено лице матичне филијале, односно Републичког завода.

Члан 119.

У матичну евиденцију уносе се следећи подаци о осигураницима:

- 1) презиме и име;
- 2) јединствени матични број грађана и порески идентификациони број;
- 3) пол;
- 4) дан, месец и година рођења;
- 5) занимање;
- 6) школска спрема;
- 7) основ осигурања;
- 8) датум стицања, односно престанка својства осигураника, као и промене у току осигурања;
- 9) стаж здравственог осигурања;
- 10) обвезник плаћања доприноса;
- 11) висина уплате доприноса;
- 12) зараде, накнаде зарада и друга примања и накнаде које служе за утврђивање основице осигурања на коју се обрачунава и плаћа допринос;
- 13) висина уплаћеног доприноса;
- 14) адреса пребивалишта;
- 15) назив послодавца, регистарски број послодавца, шифра делатности и адреса седишта послодавца;
- 16) општина на којој се непокретност налази;
- 17) држављанство.

За чланове породице осигураника, поред података о осигуранику из става 1. овог члана, уносе се и следећи подаци:

- 1) презиме и име;
- 2) јединствени матични број грађана;
- 3) пол;
- 4) дан, месец и година рођења;
- 5) сродство са осигураником;
- 6) адреса пребивалишта;
- 7) занимање;
- 8) држављанство.

У матичну евиденцију уносе се и подаци о повреди на раду, односно професионалној болести осигураника.

Члан 120.

У матичну евиденцију уносе се и подаци прописани законом којим се уређује евиденција у области здравства а који се односе на осигурана лица.

У матичну евиденцију уносе се и подаци о коришћењу права из обавезног здравственог осигурања, а нарочито о:

- 1) врсти права из здравственог осигурања која се обезбеђују осигураном лицу;
- 2) пруженим здравственим услугама;
- 3) новчаним накнадама;
- 4) медицинско-техничким помагалима и имплантатима;
- 5) лековима издатим на рецепт;
- 6) годишњем износу плаћених партиципација;
- 7) изабраном лекару осигураног лица;
- 8) остваривању права пред лекарским комисијама;
- 9) остваривању права у вези са професионалном болешћу или повредом на раду осигураника;
- 10) упућивању на инвалидску комисију у складу са овим законом.

Републички завод може општим актом прописати и друге податке који се воде у матичној евиденцији, а који се односе на остваривање права из обавезног здравственог осигурања, као и посебне обрасце за вођење евиденције о остваривању права из обавезног здравственог осигурања (рачунае и другу специфичну документацију, а која није прописана законом којим се уређују евиденције у области здравства).

У матичну евиденцију уносе се и подаци о давању здравствених услуга са којим је филијала, односно Републички завод закључио уговор о пружању здравствене заштите осигураним лицима из средстава обавезног здравственог осигурања.

Акт из става 3. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 121.

Републички завод, односно матична филијала има право да по службеној дужности прибави податке из чл. 119. и 120. овог закона који се воде код других надлежних државних органа и организација о осигураним лицима.

Члан 122.

Републички завод одређује обвезницима плаћања доприноса регистарски број.

Регистарски број из става 1. овог члана састоји се од ознаке Републичког завода, односно филијале, општине, текућег редног броја регистра и контролног броја.

Члан 123.

Пријаву података за матичну евиденцију подносе матичној филијали, односно Републичком заводу:

- 1) послодавац:
 - (1) пријаву података о обвезнику плаћања доприноса која обухвата пријаву почетка пословања, пријаву промене у току пословања и пријаву престанка пословања;
 - (2) пријаву на осигурање, пријаву промена у осигурању и одјаву са осигурања – за осигуранике из члана 17. став 1. тач. 1)–8), тачка 10) и тач. 13) и 14) овог закона;

(3) пријаву података за утврђивање стажа у здравственом осигурању, података о заради и накнадама зараде које служе за утврђивање основице и висине уплаћеног доприноса;

(4) пријаву о уплати доприноса по основу уговорене накнаде и о висини те накнаде;

2) орган надлежан за послове јавних прихода: пријаву података за утврђивање стажа здравственог осигурања, података о основици осигурања и висини уплаћеног доприноса – за осигуранике самосталних делатности (предузетнике) и осигуранике пољопривреднике, свештенике и верске службенике, као и пријаву промене тих података;

3) организација, савез и удружење: пријаву на осигурање и одјаву са осигурања, осим за осигуранике који самостално обављају привредну делатност (предузетници), као и пријаву промене тих података;

4) осигураник који је сам обвезник плаћања доприноса за обавезно здравствено осигурање, осим осигураника из тач. 2) и 3) овог члана:

(1) пријаву података о обвезнику плаћања доприноса;

(2) пријаву на осигурање, пријаву промене података у току осигурања и одјаву са осигурања;

5) организација за запошљавање:

(1) пријаву на осигурање и одјаву са осигурања за осигуранике – за које је, у складу са законом, обвезник плаћања доприноса за обавезно здравствено осигурање, као и пријаву промене тих података;

(2) пријаву података о утврђеном стажу у здравственом осигурању, накнади зараде и висини уплаћеног доприноса за лица из подтачке (1) ове тачке, као и пријаву промене тих података;

6) организација за пензијско и инвалидско осигурање:

(1) пријаву на осигурање, пријаву промена у осигурању и одјаву са осигурања – за осигуранике за које, у складу са законом плаћа допринос за обавезно здравствено осигурање;

(2) пријаву података о стажу осигурања и висини уплаћеног доприноса за лица из подтачке (1) ове тачке, као и пријаву промене тих података;

7) Републички завод:

(1) уноси у матичну евиденцију податке о пријавама на здравствено осигурање, пријавама промена у осигурању и одјавама са осигурања, у складу са овим законом, о утврђеном стажу здравственог осигурања, заради, накнадама зараде, основицама осигурања, уговореним накнадама и другим накнадама које служе за обрачун и уплату доприноса као и о висини уплаћеног доприноса за осигуранике који су сами обвезници плаћања доприноса, ако овим законом није другачије одређено;

(2) води посебну евиденцију о уплаћеним доприносима из тачке 1) подтачка (4) овог члана.

Члан 124.

За осигураника из члана 22. овог закона пријаву на осигурање, пријаву промене у осигурању и одјаву са осигурања подноси тај осигураник уз

потребне доказе за утврђивање својства осигураника, осим за осигуранике из тач. 7) и 8) тог члана за које пријаву, промену и одјаву подноси исплатилац материјалног обезбеђења, односно сталне новчане помоћи.

За лице које се укључује у обавезно здравствено осигурање, из члана 23. овог закона, пријаву на осигурање, пријаву промене у осигурању, односно одјаву са осигурања подноси то лице, уз потребне доказе за утврђивање својства осигураника.

Републички завод води посебну евиденцију за осигуранике из чл. 22. и 23. овог закона.

Републички завод општим актом уређује начин и поступак, као и потребне доказе, за утврђивање својства осигураника из члана 22. овог закона.

Републички завод општим актом уређује начин и поступак, као и потребне доказе, за укључивање у обавезно здравствено осигурање лица из члана 23. овог закона.

Општи акти из ст. 4. и 5. овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 125.

У пријаве података за матичну евиденцију подаци се уносе само на основу јавних исправа и евиденција прописаних законом и прописима донетим за спровођење закона.

Члан 126.

За тачност података унесених у пријаве података за матичну евиденцију одговоран је подносилац пријаве.

Матична филијала дужна је да провери тачност података унесених у пријаве података за матичну евиденцију, да захтева доказе и врши увид у евиденције и документацију на којима се заснивају подаци унесени у пријаве, као и да по потреби прибави податке.

Подносилац пријаве дужан је да осигуранику, односно кориснику права из обавезног здравственог осигурања, даје тачна обавештења, односно податке од значаја за утврђивање чињеница важних за стицање и остваривање права из обавезног здравственог осигурања, као и да матичној филијали пружи доказе и омогући увид у евиденцију и документацију.

Члан 127.

Својство осигураника за лица за која је поднета пријава на осигурање утврђује се увођењем у матичну евиденцију и потврдом пријема на обрасту пријаве на осигурање.

Приликом пријема пријаве на осигурање врши се провера података садржаних у пријави и захтевају докази на којима се ти подаци заснивају.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примењују се и приликом пријема одјаве са осигурања, односно пријаве промене у осигурању.

Подносилац је дужан да лицу, за које је поднео пријаву на осигурање, пријаву промене у осигурању, односно одјаву осигурања, преда оверену фотокопију потврде о пријему те пријаве, одјаве, односно промене, у року од осам дана од дана њеног издавања.

Ако се на основу поднесене пријаве на осигурање утврди да нису испуњени услови за признавање својства осигураника, подносиоцу пријаве издаје се писмено решење.

Копију потврде о пријему пријаве на осигурање и одјаве са осигурања за осигуранике који обављају самосталну делатност (предузетнике), за пољопривреднике, као и за друга лица о којима надлежни порески орган води евиденције, матична филијала, односно Републички завод дужан је да достави пореском органу до 5. у месецу за претходни месец.

Достављање података из става 6. овог члана може се вршити и у електронској форми, уз обавезу достављања копије потврде о пријему пријаве, односно одјаве, у року од осам дана.

Члан 128.

Лице за које обвезник подношења пријаве није поднео пријаву на осигурање Републичком заводу, односно матичној филијали, може поднети захтев за утврђивање својства осигураника.

Захтев из става 1. овог члана може се поднети и обвезнику подношења пријаве.

Матична филијала ће покренути поступак за утврђивање својства осигураника и када, приликом контроле или на други начин, утврди да пријава на осигурање није поднета за лица која имају права из обавезног здравственог осигурања.

У случајевима из ст. 1–3. овог члана матична филијала доноси решење о утврђивању својства осигураника.

Обвезник подношења пријаве дужан је да на основу решења из става 4. овог члана, којим је утврђено својство осигураника, поднесе пријаву на осигурање.

Одредбе ст. 1–5. овог члана примењују се и у случају кад обвезник подношења одјаве са осигурања, односно пријаве промене у осигурању, није поднео одјаву, односно пријаву промене осигурања.

Члан 129.

Пријава података за матичну евиденцију подноси се матичној филијали, и то:

1) за осигуранике из члана 17. став 1. тач. 1)–8), тач. 10) и 11), тач. 13)–16) и тачка 24) овог закона – према седишту послодавца, односно његове организационе јединице (филијала, експозитура, испостава, пословница, представништво, заступништво или друга пословна радна јединица), а за осигуранике из тачке 17) – према седишту привредног друштва;

2) за осигуранике из члана 17. став 1. тачка 9) овог закона – према пребивалишту осигураника у Републици;

3) за осигуранике из члана 17. став 1. тачка 12) овог закона – према пребивалишту осигураника или месту последњег престанка радног односа;

4) за осигуранике самосталних делатности (предузетнике) из члана 17. став 1. тачка 18) овог закона, изузев за осигуранике који не остварују редован месечни приход – према месту у којем је осигураник регистровао обављање делатности по основу које је осигуран;

5) за осигуранике самосталних делатности (предузетнике) из члана 17. став 1. тач. 19) и 20) овог закона и за осигуранике из тачке 18) који не остварују редован месечни приход – према пребивалишту, односно боравишту осигураника у Републици;

6) за осигуранике из члана 17. став 1. тачка 22) овог закона – према пребивалишту;

7) за осигуранике из члана 17. став 1. тачка 23) овог закона – према боравишту или пребивалишту;

8) за осигуранике из члана 17. став 1. тачка 25) овог закона – према седишту школе, односно високошколске установе;

9) за осигуранике пољопривреднике из члана 17. став 1. тачка 21) овог закона – према седишту органа надлежног за утврђивање пореза на катастарски приход од пољопривредне делатности.

За чланове породице осигураника пријава података за матичну евиденцију подноси се матичној филијали, односно филијали на начин прописан у ставу 1. овог члана.

Члан 130.

Пријава података за матичну евиденцију за осигураника из члана 22. став 1. овог закона подноси се матичној филијали према пребивалишту, а за осигуранике из тачке 11) тог члана – према пребивалишту, односно боравишту.

Пријава података за матичну евиденцију за лице које се укључује у обавезно здравствено осигурање, из члана 23. овог закона, подноси се према пребивалишту тог лица.

За чланове породице осигураника из ст. 1. и 2. овог члана пријава података за матичну евиденцију подноси се оној матичној филијали која је утврдила својство осигураника за лица из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 131.

Својство осигураника, висину зараде, накнада и осталих примања која служе за утврђивање основнице осигурања на коју се обрачунава и плаћа допринос матична филијала утврђује на основу пријаве података из члана 119. овог закона.

Члан 132.

Ако матична филијала, приликом провере података, утврди да пријава, у погледу стажа осигурања, зараде, накнаде зараде, основнице осигурања на коју се обрачунава и плаћа допринос, уговорене накнаде и висине уплаћених доприноса, није правилно попуњена или да подаци нису унесени у складу са прописима о обавезном здравственом осигурању, наложиће подносиоцу пријаве да их исправи у року који не може бити дужи од 30 дана.

Члан 133.

Матична филијала дужна је да осигураном лицу, на лични захтев осигураника, изда уверење о подацима унетим у матичну евиденцију.

Уверење из става 1. овог члана има својство јавне исправе.

Члан 134.

Подаци унети у матичну евиденцију, на начин утврђен овим законом, могу се накнадно мењати у следећим случајевима:

1) ако надлежни орган накнадно, у прописаном поступку, утврди промену података;

2) ако су подаци о осигуранику, стажу здравственог осигурања, зарадама, накнадама зарада, уговореним накнадама, основицама осигурања и стопи односно висини уплаћених доприноса, као и други подаци који се воде у матичној евиденцији, унети у матичну евиденцију на основу лажних исправа;

3) ако се накнадно, провером података или на други начин, утврди да су у матичну евиденцију унети нетачни или непотпуни подаци.

Промена података унетих у матичну евиденцију врши се на основу одговарајуће пријаве промене података, по поступку утврђеном овим законом.

Члан 135.

Пријава података који се уносе у матичну евиденцију, у складу са овим законом, доставља се у року од осам дана од дана почетка пословања, односно запослења, односно закључења уговора, или од дана почетка обављања друге делатности по основу које се стиче својство осигураника.

Пријава података о стажу здравственог осигурања, заради, накнади зараде, основици осигурања, односно уговореној накнади, које служе за уплату доприноса, доставља се по извршеној исплати.

Пријава промене података доставља се у року од осам дана од дана утврђене промене, односно од дана пријема правноснажног решења којим је утврђена промена података.

Матична филијала дужна је да податке унесе у матичну евиденцију у року од 60 дана од дана пријема, а најдоцније до краја текуће године за претходну годину.

Члан 136.

Пријава података за вођење матичне евиденције чува се најмање десет година од дана последњег уношења података у евиденцију.

Уместо оригиналних пријава података могу се чувати пријаве података снимљене на микрофилмовима, односно средствима за електронску обраду података.

Члан 137.

Уништавање оригиналних пријава на основу којих су подаци унети у матичну евиденцију врши комисија коју образује Републички завод.

Члан 138.

Подаци који се воде у матичној евиденцији користе се само за потребе обавезног здравственог осигурања, ако овим законом није друкчије одређено.

Подаци из матичне евиденције који се односе на поједино осигурано лице, односно на коришћење права из обавезног здравственог осигура-

ња, јесу лични подаци и представљају службену тајну, односно не могу се износити и објављивати у јавности.

Подаци садржани у матичној евиденцији могу се користити за статистичка истраживања у складу са законом.

Заштита података из матичне евиденције обезбеђује се на начин прописан у складу са законом.

3. Обезбеђивање и остваривање права из обавезног здравственог осигурања

Члан 139.

Осигуранику се обезбеђује остваривање права из обавезног здравственог осигурања у матичној филијали, ако овим законом није друкчије одређено.

Финансијска средства за обезбеђивање права из обавезног здравственог осигурања осигураних лица са подручја матичне филијале, Републички завод преноси тој филијали, у складу са законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Члановима породице осигураника обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања у матичној филијали у којој се та права обезбеђују осигуранику од кога они изводе право на здравствено осигурање, ако овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона није друкчије одређено.

Осигураницима из члана 22. овог закона, лицима која се укључују у обавезно здравствено осигурање из члана 23. овог закона, као и лицима из члана 28. овог закона, права из обавезног здравственог осигурања обезбеђују се у филијали на чијем подручју та лица имају пребивалиште, односно боравиште.

Члан 140.

Права из здравственог осигурања обезбеђују се:

1) осигуранику из члана 17. став 1. тач. 1)–8), тач. 10) и 11), тач. 13)–16) и тачка 24) овог закона – у филијали на чијем подручју је седиште његовог послодавца, а лицу запосленом у пословној јединици ван седишта послодавца – у филијали према седишту пословне јединице;

2) осигуранику из члана 17. став 1. тачка 17) овог закона – у филијали према седишту привредног друштва, а осигуранику из тачке 18) – према седишту радње или према месту обављања делатности;

3) осигуранику из члана 17. став 1. тачка 25) овог закона – у филијали према седишту школе, односно високошколске установе;

4) осталим осигураницима – у филијали према месту пребивалишта.

Изузетно од става 1. овог члана, осигуранику из члана 17. став 1. тачка 21) овог закона права из обавезног здравственог осигурања обезбеђују се у филијали на чијем подручју се налази претежни део непокретности на којој се обавља пољопривредна делатност.

Осигурано лице које нема пребивалиште на подручју матичне филијале, може остваривати

право на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања, у складу са општим актом Републичког завода, у филијали на чијем подручју има пребивалиште.

Осигурана лица ученици и студенти остварују право на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања, у складу са општим актом Републичког завода, и у филијали према седишту школе, односно високошколске установе.

Пословном јединицом, у смислу става 1. тачка 1) овог члана, сматра се погон, продавница, стовариште, представништво и сл.

Пословна јединица организована за обављање делатности до шест месеци не сматра се пословном јединицом у смислу става 1. тачка 1) овог члана.

Члан 141.

Осигурано лице остварује здравствену заштиту у здравственој установи, односно код другог даваоца здравствених услуга, који има седиште на подручју матичне филијале са којим је закључен уговор о пружању здравствене заштите осигураним лицима.

Осигурано лице остварује здравствену заштиту и код здравствене установе, односно код другог даваоца здравствених услуга, ван подручја матичне филијале, под условима прописаним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

У остваривању здравствене заштите, осигураним лицу обезбеђује се право на слободан избор здравствене установе и слободан избор лекара (у даљем тексту: изабрани лекар), са којима је Републички завод закључио уговор о пружању здравствене заштите.

Републички завод општим актом ближе уређује начин и поступак остваривања права из обавезног здравственог осигурања.

Општи акт из става 4. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 142.

Права из здравственог осигурања остварују се на основу оверене исправе о осигурању, односно посебне исправе о коришћењу здравствене заштите.

Оверу исправе о осигурању врши матична филијала, на основу расположивих података, односно на основу доказа да је уплаћен доспели допринос, у складу са законом.

Ако исправа о осигурању није оверена због тога што доспели допринос није плаћен, извршиће се накнадна овера када тај допринос буде у целини уплаћен.

У случају да уплата доприноса за обавезно здравствено осигурање није извршена, односно да није извршена у целини, право на здравствену заштиту може се користити само у случају хитне медицинске помоћи.

Члан 143.

Трошкове настале по основу коришћења здравствене заштите осигураних лица за која ни-

је уплаћен допринос за здравствено осигурање, односно није уплаћен у целини, здравственој установи плаћа осигурано лице које користи ту здравствену заштиту, осим у случају хитне медицинске помоћи.

Уколико је обвезник уплате доприноса послодавац, односно други обвезник уплате доприноса у складу са законом, а који није извршио уплату доприноса, осигурано лице има право на накнаду плаћених трошкова за пружену здравствену заштиту из става 1. овог члана, од послодавца, односно другог обвезника уплате доприноса за обавезно здравствено осигурање.

Послодавац, односно други обвезник уплате доприноса од кога осигурано лице потражује накнаду плаћених трошкова за пружену здравствену заштиту која је утврђена као право из обавезног здравственог осигурања, дужан је да у року од 30 дана од дана подношења захтева од стране осигураног лица уплати износ плаћених трошкова на рачун осигураног лица, односно да му изврши исплату на други одговарајући начин.

Осигурано лице има право на обрачун законске камате на износ неисплаћених средстава из става 3. овог члана.

Члан 144.

Осигурано лице остварује право на здравствену заштиту на начин и по поступку утврђеним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Трошкове здравствене заштите која се остварује мимо начина и поступка утврђеног у складу са ставом 1. овог члана сноси осигурано лице.

При остваривању права на здравствену заштиту осигураним лицима се обезбеђује коришћење здравствене заштите, у складу са законом, уз примену сигурних, безбедних и успешних медицинских мера и поступака, лекова, медицинских средстава, имплантата, као и медицинско-техничких помагала.

Остваривање права на здравствену заштиту као и других права из обавезног здравственог осигурања за осигурана лица која бораве у Републици Црној Гори, уредиће се споразумом између Републике Србије и Републике Црне Горе.

4. Учешће стручно-медицинских органа у поступку

Члан 145.

У одређивању врсте, обима и садржаја, начина и поступка у коришћењу права на здравствену заштиту осигураних лица, оцењивању привремене спречености за рад осигураника, и у остваривању права на накнаду трошкова превоза, као стручно-медицински органи матичне филијале, односно Републичког завода, у поступку учествују:

- 1) изабрани лекар;
- 2) првостепена лекарска комисија;
- 3) другостепена лекарска комисија.

Лекар који је извршио преглед, односно који лечи осигурано лице, не може бити члан првостепене лекарске комисије, односно другостепе-

не лекарске комисије, која даје оцену о том осигураном лицу.

Републички завод општим актом уређује начин рада, састав, организацију, територијалну расподелу, контролу оцене првостепене, односно другостепене лекарске комисије, као и накнаду за рад чланова комисије која им се исплаћује из средстава обавезног здравственог осигурања.

Општи акт из става 3. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Изабрани лекар

Члан 146.

Изабрани лекар је:

- 1) доктор медицине или доктор медицине специјалиста за област опште медицине, односно специјалиста медицине рада;
- 2) доктор медицине специјалиста педијатрије;
- 3) доктор медицине специјалиста гинекологије;
- 4) доктор стоматологије.

Изузетно од става 1. овог члана, избрани лекар може бити и доктор медицине друге специјалности, под условима које прописује министар на основу закона којим се уређује здравствена заштита.

Осигурано лице може имати само једног избраног лекара из грана медицине наведених у ст. 1. и 2. овог члана.

Републички завод општим актом из члана 141. став 4. овог закона ближе уређује услове и начин коришћења здравствене заштите и других права из обавезног здравственог осигурања код избраног лекара, начин и поступак слободног избора избраног лекара, као и стандард броја осигураних лица по једном избраном лекару.

Министар даје претходну сагласност на стандард броја осигураних лица по једном избраном лекару из става 4. овог члана.

Члан 147.

Уговором између матичне филијале и даваоца здравствених услуга одређују се лекари појединци који имају овлашћења избраног лекара.

Давалац здравствених услуга из става 1. овог члана дужан је да на видном месту истакне списак лекара које осигурано лице може да одабере за свог избраног лекара.

Изабрани лекар закључује посебан уговор са матичном филијалом о обављању послова избраног лекара за потребе обавезно осигураних лица.

Члан 148.

Лекар који испуњава услове прописане овим законом за избраног лекара дужан је да прими свако осигурано лице које га изабере, осим ако је код тог избраног лекара евидентиран број осигураних лица већи од утврђеног стандарда броја осигураних лица по једном избраном лекару.

Члан 149.

Осигурано лице код прве посете избраном лекару потписује исправу о избору избраног лекара.

Осигурано лице врши избор лекара из става 1. овог члана по правилу на период од најмање једне календарске године. Осигурано лице може променити избраног лекара и пре истека периода на који га је изабрало.

Начин и поступак избора, односно промене избраног лекара, као и образац исправе из става 1. овог члана, Републички завод ближе уређује општим актом из члана 141. став 4. овог закона.

Члан 150.

Исправа о избору избраног лекара из члана 149. овог закона садржи изјаву којом осигурано лице дозвољава да надлежни овлашћени здравствени радник – надзорник обавезног здравственог осигурања може имати увид у личне податке осигураног лица који се односе на остваривање права из обавезног здравственог осигурања.

Ако осигурано лице не потпише изјаву из става 1. овог члана, матична филијала није дужна да сноси трошкове здравствене заштите који се не могу проверити од стране овлашћеног здравственог радника – надзорника обавезног здравственог осигурања.

Овлашћени здравствени радник – надзорник обавезног здравственог осигурања, као и друга службена лица Републичког завода, односно филијале, дужни су да чувају личне податке осигураних лица из става 1. овог члана, као службену тајну.

Члан 151.

Изабрани лекар:

1) организује и спроводи мере на очувању и унапређењу здравља осигураних лица, откривању и сузбијању фактора ризика за настанак болести, обавља превентивне прегледе, мере и поступке, укључујући и здравствено васпитање, који су утврђени као право из обавезног здравственог осигурања;

2) обавља прегледе и дијагностику;

3) одређује начин и врсту лечења, прати ток лечења и усклађује мишљење и предлоге за наставак лечења осигураног лица;

4) указује хитну медицинску помоћ;

5) упућује осигурано лице на амбулантно-специјалистичке прегледе или у другу одговарајућу здравствену установу, односно код другог даваоца здравствених услуга са којим је закључен уговор о пружању здравствене заштите, према медицинским индикацијама, прати ток лечења и усклађује мишљења и предлоге за наставак лечења осигураног лица и упућује осигурано лице на секундарни и терцијарни ниво здравствене заштите;

6) одређује врсту и дужину кућног лечења и прати спровођење кућног лечења;

7) прописује лекове и медицинска средства, као и одређене врсте медицинско-техничких помагала;

8) спроводи здравствену заштиту из области менталног здравља;

9) води прописану медицинску документацију о лечењу и здравственом стању осигураног лица, у складу са законом;

10) даје оцену о здравственом стању осигураног лица и упућује осигурано лице на оцену радне способности, односно инвалидности, у складу са овим законом;

11) утврђује дужину привремене спречености за рад због болести и повреде осигураника до 30 дана спречености за рад и предлаже првостепеној лекарској комисији продужење привремене спречености за рад, осим ако овим законом није друкчије одређено;

12) предлаже првостепеној лекарској комисији да утврди потребу за рад осигураника са скраћеним радним временом у току лечења, у складу са овим законом;

13) утврђује потребу да осигурано лице има пратиоца за време путовања;

14) утврђује потребу одсуствовања осигураника са посла ради неге члана уже породице, у складу са чланом 79. став 1. овог закона;

15) даје мишљење о томе да ли је осигураник намерно проузроковао неспособност за рад, односно да ли је оздрављење намерно спречио;

16) даје налаз и мишљење о здравственом стању осигураног лица на основу чега се издаје потврда о здравственом стању осигураног лица ради коришћења здравствене заштите у иностранству;

17) одређује употребу и врсту превозног средства за превоз болесника, с обзиром на његово здравствено стање;

18) врши друге послове у вези са остваривањем права из здравственог осигурања, у складу са уговором између Републичког завода, односно филијале и даваоца здравствених услуга.

Поред послова из става 1. овог члана, изабрани лекар, на терет средстава обавезног здравственог осигурања, одређује старост трудноће ради остваривања права на одсуствовање са рада због трудноће и порођаја, даје мишљење о здравственом стању детета ради остваривања права осигураника на одсуствовање са рада због неопходне посебне неге детета, у складу са законом и утврђује привремену спреченост за рад осигураника са прописима о запошљавању и осигурању за случај незапослености.

Изабрани лекар даје оцену привремене спречености за рад на основу непосредног прегледа осигураног лица и на основу медицинске документације.

Члан 152.

Изабрани лекар може овлашћења из члана 151. овог закона, која се односе на дијагностику и лечење, укључујући и прописивање лекова на рецепт (за ТБЦ и ХИВ), као и упућивање на стационарно лечење, да пренесе на надлежног лекара специјалисту, ако то захтева здравствено стање осигураног лица и рационалност у пружању здравствене заштите, у складу са општим актом Републичког завода из члана 141. став 4. овог закона.

Члан 153.

Ако изабрани лекар злоупотреби своја овлашћења у поступку остваривања права осигура-

них лица, филијала раскида уговор са изабраним лекаром и даје иницијативу код надлежне коморе здравствених радника за одузимање лиценце за самостални рад тог изабраног лекара.

Првостепена лекарска комисија

Члан 154.

Првостепена лекарска комисија састоји се од три лекара и потребног броја заменика, које именује директор Републичког завода.

У лекарској комисији из става 1. овог члана најмање један члан је стално запослен у матичној филијали.

Члан 155.

Првостепена лекарска комисија:

1) даје оцену и утврђује дужину привремене спречености за рад осигураника, по предлогу изабраног лекара, преко 30 дана привремене спречености за рад, односно привремене спречености за рад због неге члана уже породице дуже од 15 дана, односно дуже од седам дана, у складу са овим законом;

2) даје оцену по приговору осигураника или послодавца на оцену изабраног лекара о привременој спречености за рад осигураника због болести или повреде до 30 дана, односно привремене спречености за рад због неге члана породице, у складу са овим законом;

3) даје оцену о потреби обезбеђивања пратиоца оболелом лицу за време стационарног лечења, под условима утврђеним општим актом Републичког завода;

4) одлучује о оправданости прописивања одређених врста медицинско-техничких помагала и израде нових медицинско-техничких помагала пре истека рока њиховог трајања;

5) даје оцену о захтевима за накнаду трошкова лечења и путних трошкова;

6) цени медицинску оправданост здравствене заштите коришћене супротно условима и начину утврђеном овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;

7) даје мишљење о упућивању осигураних лица на лечење у здравствене установе специјализоване за рехабилитацију и мишљење о упућивању осигураних лица на лечење ван подручја матичне филијале;

8) предлаже упућивање осигураника, у случају дужег трајања спречености за рад, у складу са овим законом, надлежном органу за оцену радне способности, односно инвалидности по прописима о пензијском и инвалидском осигурању;

9) даје оцену о мишљењу изабраног лекара;

10) утврђује здравствено стање осигураног лица ради издавања потврде о коришћењу здравствене заштите осигураног лица у иностранству, у складу са овим законом;

11) утврђује потребу осигураника за рад са скраћеним радним временом у току лечења, у складу са овим законом;

12) врши друге послове у вези са остваривањем права из здравственог осигурања.

Поред послова из става 1. овог члана, првостепена лекарска комисија обавља и послове у вези са чланом 151. став 2. овог закона.

Првостепена лекарска комисија даје оцену привремене спречености за рад на основу непосредног прегледа осигураног лица и на основу медицинске документације.

Другостепена лекарска комисија

Члан 156.

Другостепена лекарска комисија испитује правилност оцене првостепене лекарске комисије.

Другостепена лекарска комисија састоји се од три лекара и потребног броја заменика, које именује директор Републичког завода.

У лекарској комисији из става 2. овог члана најмање један члан је стално запослен у Републичком заводу, односно матичној филијали.

Члан 157.

Другостепена лекарска комисија:

1) даје оцену по приговору осигураника, односно послодавца на оцену, односно на чињенично стање које је првостепена лекарска комисија утврдила;

2) испитује по захтеву осигураног лица, филијале, односно послодавца правилност оцене коју као коначну даје првостепена лекарска комисија и о томе даје своју оцену и мишљење;

3) даје оцену о продужењу права на накнаду зараде у складу са чланом 79. став 3. овог закона.

Другостепена лекарска комисија може да врши ревизију свих права, односно вештачење у вези са свим правима из обавезног здравственог осигурања о којима је одлучивао изабрани лекар, односно првостепена лекарска комисија, по захтеву осигураног лица, послодавца, матичне филијале, односно Републичког завода.

5. Приговор у поступку остваривања права на здравствену заштиту

Члан 158.

Ако осигурано лице није задовољно оценом коју је дао изабрани лекар, може изјавити приговор првостепеној лекарској комисији.

Приговор се подноси усмено или писмено, у року од 48 сати од саопштења оцене изабраног лекара – лекару против чије оцене је приговор изјављен или непосредно лекарској комисији.

Изабрани лекар коме је усмено изјављен приговор, ако не преиначи своју оцену, дужан је да о томе сачини забелешку, коју потписује и осигурано лице.

Изабрани лекар коме је изјављен приговор дужан је да предмет одмах достави надлежној лекарској комисији.

Члан 159.

Првостепена лекарска комисија дужна је да хитно узме у поступак приговор ради доношења оцене.

Ако је приговор изјављен против оцене о привременој спречености за рад осигураника, ле-

карска комисија дужна је да осигураника одмах позове на преглед. У осталим случајевима лекарска комисија одмах позива на преглед осигураника ако сматра да је то потребно за давање оцене. Ако лекарска комисија сматра да је потребна допуна медицинске обраде, без одлагања ће одредити потребна медицинска испитивања по којима је изабрани лекар дужан да поступи.

Оцена о здравственом стању осигураника и оцена о привременој спречености за рад морају бити потпуне, образложене и у складу са документацијом која служи као основ за давање оцене.

Оцена коју првостепена лекарска комисија даје поводом изјављеног приговора на оцену изабраног лекара из става 1. овог члана, коначна је.

О оцени лекарске комисије обавештава се писмено осигураник, изабрани лекар, матична филијала, односно послодавац.

Члан 160.

Против оцене првостепене лекарске комисије када је она донета без претходне оцене изабраног лекара осигурано лице које је незадовољно оценом првостепене лекарске комисије, може изјавити приговор другостепеној лекарској комисији у року од три дана од дана саопштења оцене првостепене лекарске комисије.

Приговор на оцену првостепене лекарске комисије подноси се усмено на записник или писмено првостепеној лекарској комисији против чије се оцене изјављује приговор. Комисија је дужна да приговор заједно са предметом хитно достави другостепеној лекарској комисији. Приговор се може поднети писмено и непосредно другостепеној лекарској комисији.

Члан 161.

Другостепена лекарска комисија дужна је да хитно узме у поступак приговор, ради давања своје оцене.

Ако је приговор изјављен против оцене о привременој спречености за рад, другостепена лекарска комисија дужна је да осигураника одмах позове на преглед. У осталим случајевима комисија даје своју оцену на основу медицинске документације, а може, ако нађе за потребно, позвати осигурано лице на преглед. Ако комисија сматра да је потребно допунити медицинску обраду, одредиће без одлагања потребна медицинска испитивања.

Оцена коју је дала другостепена лекарска комисија поводом изјављеног приговора на оцену првостепене лекарске комисије коначна је.

О оцени другостепене лекарске комисије писмено се обавештава осигураник, првостепена лекарска комисија против чије оцене је изјављен приговор, матична филијала, односно послодавац.

Ако осигурано лице није задовољно оценом другостепене лекарске комисије, може захтевати да му филијала изда решење.

Члан 162.

Благовремено поднет приговор на оцену изабраног лекара, односно првостепене лекарске комисије, одлаже извршење те оцене.

6. Обнова поступка оцене о привременој спречености за рад

Члан 163.

Републички завод, односно матична филијала, као и послодавац, могу захтевати да се осигураник чију је привремену спреченост за рад оценио изабрани лекар, односно првостепена лекарска комисија, подвргне поновном прегледу од стране првостепене лекарске комисије, односно другостепене лекарске комисије, ради поновног оцењивања његове привремене спречености за рад. Поновни преглед се не може захтевати ако се осигураник налази на стационарном лечењу, осим у случају лечења у дневној болници.

Иницијативу да се осигураник подвргне поновном прегледу из става 1. овог члана може дати и изабрани лекар, односно првостепена лекарска комисија.

Поновни преглед може се захтевати у року од 30 дана од дана извршене оцене стручно-медицинског органа у поступку.

Осигураник је дужан да се јави првостепеној лекарској комисији, односно другостепеној лекарској комисији, ради прегледа у року који она одреди. Ако се осигураник без оправданог разлога не одазове позиву на преглед, обуставља му се исплаћивање накнаде зараде и не припада му накнада све док се не одазове позиву.

7. Вештачење у поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања

Члан 164.

Републички завод, односно матична филијала, по службеној дужности или на захтев послодавца, може тражити вештачење у вези са остваривањем свих права осигураних лица из обавезног здравственог осигурања, укључујући и вештачење о здравственом стању осигураног лица.

Вештачење у случају из става 1. овог члана врши: првостепена лекарска комисија – ако је оцену дао изабрани лекар, другостепена лекарска комисија – ако је оцену дала првостепена лекарска комисија и три лекара специјалисте одговарајуће здравствене установе – ако је оцену дала другостепена лекарска комисија.

Вештачење се може захтевати у року од једне године од дана остваривања права из обавезног здравственог осигурања о којем је одлучивао одговарајући стручно-медицински орган у поступку.

Члан 165.

Републички завод може захтевати вештачење у вези са оствареним правима из обавезног здравственог осигурања осигураног лица које ће спровести независни стручњаци из одговарајућих здравствених установа, односно стручне комисије из одређених грана медицине.

Члан 166.

На основу спроведеног поступка вештачења у вези са остваривањем одређених права из обавезног здравственог осигурања, Републички завод може оспорити право на коришћење тих права,

односно може тражити накнаду штете од стране осигураног лица или другог одговорног лица, у складу са поступком накнаде штете који је прописан овим законом.

8. Остваривање права на новчане накнаде

Члан 167.

О праву на новчану накнаду решава матична филијала, односно послодавац.

Новчана накнада исплаћује се на основу поднетих доказа.

На захтев осигураног лица, исплатилац новчане накнаде дужан је да му изда решење.

Члан 168.

О праву на накнаду зараде решава послодавац ако се накнада исплаћује на терет послодавца, а матична филијала ако се накнада исплаћује на терет те филијале.

Накнада зараде исплаћује се на основу поднетих доказа, без подношења захтева.

Члан 169.

Накнада зараде утврђена у складу са овим законом може бити предмет извршења и обезбеђења само за потраживања издржавања које је утврђено судском одлуком или судским поравнањем.

Члан 170.

Накнада зараде се исплаћује на основу извештаја о привременој спречености за рад (дознака) издатог од стране стручно-медицинског органа у поступку.

Оцену привремене спречености за рад врши стручно-медицински орган у поступку, према матичној филијали осигураника.

Ако оцену привремене спречености за рад због хитности случаја и тежине обољења није ценио орган из става 2. овог члана, о накнади зараде за то време одлучује филијала, односно послодавац на основу накнадне оцене органа из става 2. овог члана.

Члан 171.

Изабрани лекар самостално врши оцену привремене спречености за рад до 30 дана те спречености, осим са случајеве неге члана уже породице, у складу са овим законом.

Оцену привремене спречености за рад после 30. дана врши првостепена лекарска комисија.

Привремену спреченост за рад осигураника на стационарном лечењу утврђује изабрани лекар.

Члан 172.

Изабрани лекар самостално врши оцену привремене спречености за рад због неге члана уже породице млађег од седам година живота, или због неге старијег члана уже породице који је тешко телесно или душевно ометен у развоју – до 15 дана спречености за рад, а за члана породице старијег од седам година живота – до седам дана спречености за рад, у складу са чланом 79. став 1. овог закона.

Оцену привремене спречености за рад после 15., односно седмог дана спречености за рад врши првостепена лекарска комисија.

9. Заштита права осигураних лица

Члан 173.

О правима из обавезног здравственог осигурања одлучује, на основу достављених доказа, матична филијала, без доношења решења, осим када је доношење решења утврђено овим законом, односно општим актом Републичког завода, или кад доношење решења захтева осигурано лице, односно послодавац.

У поступку остваривања права утврђених овим законом примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 174.

Осигурано лице које сматра да је о његовом праву из обавезног здравственог осигурања донета одлука у супротности са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, има право да покрене поступак заштите права пред надлежним органом.

Заштиту права може тражити и послодавац, у складу са овим законом.

О правима утврђених овим законом у првом степену решава матична филијала, а у другом степену Републички завод, односно Покрајински завод за подручје аутономне покрајине, ако овим законом није друкчије одређено.

О праву на коришћење здравствене заштите у иностранству и о упућивању на лечење у иностранство у првом степену решава комисија Републичког завода коју именује Управни одбор Републичког завода, а у другом степену директор Републичког завода.

Члан 175.

Против коначног акта Републичког завода, којим је одлучено о праву из здравственог осигурања, може се покренути управни спор.

Изузетно од става 1. овог члана против коначног акта Републичког завода за остваривање права на здравствену заштиту из чл. 34–46. овог закона не може се покренути управни спор.

Против одлуке из става 2. овог члана може се тражити заштита тог права у парничном поступку пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема те одлуке. Поступак пред судом је хитан.

Члан 176.

Матична филијала, односно Републички завод, као и Покрајински завод, дужни су да осигураним лицима обезбеде стручну и правну помоћ у случајевима када осигурано лице сматра да му је давалац здравствене услуге неоправдано онемогућио остваривање права из здравственог осигурања, односно да су му права из здравственог осигурања пружена у супротности са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

У случају из става 1. овог члана, матична филијала, односно Републички завод, као и Покрајински завод, дужни су да осигураном лицу пруже савете и упутства о коришћењу права из обавезног здравственог осигурања, односно да предузму мере према даваоцу здравствене услуге који не поступа у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Матична филијала, односно Републички завод, као и Покрајински завод, дужни су да разматрају све представке и поднеске осигураних лица који се односе на случајеве из става 1. овог члана и да предузму потребне мере у складу са законом.

5) УГОВАРАЊЕ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА

1. Закључивање уговора

Члан 177.

Односи између матичне филијале, односно Републичког завода и давалаца здравствених услуга, поводом остваривања права осигураних лица на здравствену заштиту, уређује се уговором који се по правилу закључује за једну календарску годину.

Уговор из става 1. овог члана закључује се на основу понуде даваоца здравствених услуга за обезбеђивање програма и услуга здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања, датом у облику плана рада даваоца здравствених услуга.

Важење уговора из става 1. овог члана може се продужити за време утврђено уговором, а уколико се до краја календарске године не закључи уговор за наредну годину, до његовог закључивања примењује се раније закључен уговор, ако није у супротности са општим актом Републичког завода из члана 179. став 1. овог закона.

Уговором из става 1. овог члана уређују се односи између матичне филијале, односно Републичког завода и давалаца здравствених услуга у пружању здравствене заштите обухваћене обавезним здравственим осигурањем, а нарочито: врста, обим, односно квантитет здравствених услуга, мере за обезбеђивање квалитета здравствене заштите која се пружа осигураним лицима, кадар на основу норматива кадрова и стандарда рада потребних за остваривање здравствене заштите осигураних лица, накнаде односно цене коју матична филијала, односно Републички завод плаћа за пружене здравствене услуге, начин обрачуна и плаћања, контрола и одговорност за извршавање обавеза из уговора, рок за спровођење преузетих обавеза, начин решавања спорних питања, раскид уговора, као и друга међусобна права и обавезе уговорних страна.

Члан 178.

Предност у закључивању уговора са матичном филијалом, односно Републичким заводом имају оне здравствене установе које су у поступку акредитације добиле сертификат о квалитету, у складу са законом којим се уређује здравствена заштита.

Републички завод, односно матична филијала може пре закључивања уговора о пружању здравствених услуга са даваоцем здравствених услуга извршити контролу спровођења и извршавања раније закључених уговора са тим даваоцем здравствених услуга.

Давалац здравствених услуга са којим је матична филијала, односно Републички завод за кључио уговор о пружању здравствене заштите обавезно осигураним лицима мора обезбедити потребне лекове, медицинска средства, имплантате и медицинско-техничка помагала која су утврђена као право из обавезног здравственог осигурања.

Члан 179.

Републички завод доноси општи акт којим се уређују услови, критеријуми и мерила за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад за сваку календарску годину.

Републички завод доноси општи акт из става 1. овог члана у сарадњи са удружењем здравствених установа основаним у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и са представницима коморе здравствених радника основане у складу са законом.

Министарство даје сагласност на акт из става 1. овог члана.

Акт из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 180.

Основ за закључивање уговора из члана 177. овог закона чине:

- 1) годишњи план здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања;
- 2) утврђени нормативи кадрова, стандарди рада, као и здравствени капацитети потребни за остваривање права на здравствену заштиту осигураних лица;
- 3) општи акт Републичког завода из члана 179. став 1. овог закона;
- 4) акт о ценама здравствених услуга;
- 5) финансијски план Републичког завода.

Уговором који се закључује између матичне филијале, односно Републичког завода и давалаца здравствених услуга могу се уговорити и ниже цене здравствених услуга од цена које су утврђене актом из члана 55. овог закона за здравствене услуге које се пружају из средстава обавезног здравственог осигурања.

Члан 181.

Уговором из члана 177. овог закона могу се утврдити следећи начини плаћања здравствених услуга:

- 1) плаћање по једном опредељеном осигураном лицу (у даљем тексту: капитација);
- 2) плаћање по случају, односно по епизоди болести или повреде;
- 3) плаћање по ценама појединачних здравствених услуга;
- 4) откупом плана рада давалаца здравствених услуга;
- 5) други начин утврђен уговором.

Члан 182.

Матична филијала закључује уговор са даваоцем здравствених услуга о пружању здравствене

заштите која је утврђена као право из обавезног здравственог осигурања за осигурана лица са територије матичне филијале, у складу са прописима донетим за спровођење овог закона.

Републички завод закључује уговоре са даваоцима здравствених услуга за одређене врсте здравствених услуга за потребе свих осигураних лица у Републици, односно за спровођење посебних програма здравствене заштите који се доносе у складу са законом, као и са здравственим установама које обављају доктринарне, стручно-методолошке и друге послове од значаја за спровођење здравственог осигурања, односно са другим правним лицем – за остваривање одређених права из обавезног здравственог осигурања.

Члан 183.

Здравственим установама, односно приватној пракси са којима није закључен уговор о пружању здравствених услуга могу се из средстава обавезног здравственог осигурања платити само здравствене услуге пружене осигураним лицима при указивању хитне медицинске помоћи, по ценама утврђеним актом из члана 55. овог закона.

Ако је осигурано лице платило за пружену хитну медицинску помоћ здравственој установи, односно приватној пракси из става 1. овог члана, има право на накнаду плаћених трошкова из средстава обавезног здравственог осигурања до износа цене пружене здравствене услуге, утврђене актом из члана 55. овог закона.

2. Арбитража

Члан 184.

Ради решавања спорова између филијала, односно Републичког завода и давалаца здравствених услуга, а у вези са закључивањем, изменом и спровођењем уговора о пружању здравствене заштите, може се образовати арбитража.

Здравствена установа, односно приватна пракса са којом није закључен уговор о пружању здравствене заштите за осигурана лица из средстава обавезног здравственог осигурања, а која је пружила хитну медицинску помоћ осигураном лицу, може захтевати закључивање споразума о образовању арбитраже, у складу са овим законом.

Свака странка у спору из ст. 1. и 2. овог члана може захтевати закључивање споразума о образовању арбитраже, у року од осам дана од дана настанка спора, односно од дана достављања уговора из члана 177. овог закона даваоцу здравствених услуга.

Арбитража има пет чланова и састављена је од представника филијале, односно Републичког завода и даваоца здравствених услуга, који су странке у спору, представника удружења здравствених установа, представника коморе здравствених радника образованих у складу са законом, и представника Министарства.

За решавање спорова између филијала и давалаца здравствених услуга са подручја аутономне покрајине, један члан арбитраже је представник Покрајинског завода.

Председника арбитраже странке у спору одређују споразумно, од чланова арбитраже, а у случају да се странке не споразумеју о избору председника, именује га министар.

Члан 185.

Поступак пред арбитражом је хитан, а одлука о спорном питању доноси се у року од 30 дана од дана закључивања споразума о образовању арбитраже, већином гласова чланова арбитраже.

Док траје поступак пред арбитражом рокови за покретање поступка пред надлежним судом мирују.

Ако се странке у току поступка поравнају о предмету спора, арбитража ће на њихов захтев донети одлуку на основу поравнања, осим ако су дејства тог поравнања супротна јавном поретку.

Арбитражна одлука на основу поравнања има снагу као свака друга арбитражна одлука, осим што не мора да садржи образложење.

На арбитражу се примењују одредбе закона којим се уређује изабрани суд, односно арбитража, ако овим законом није друкчије одређено.

3. Контрола спровођења закључених уговора

Члан 186.

Републички завод дужан је да организује и спроводи контролу извршавања закључених уговора са даваоцима здравствених услуга.

Републички завод врши контролу спровођења закључених уговора између филијала и давалаца здравствених услуга.

Послове контроле закључених уговора обављају и филијале, као и Покрајински завод, у складу са овим законом.

Члан 187.

Службено лице Републичког завода, филијале, односно Покрајинског завода (у даљем тексту: надзорник осигурања) врши контролу правилности извршавања закључених уговора са даваоцима здравствених услуга, као и законитог и наменског коришћења финансијских средстава обавезног здравственог осигурања пренетих даваоцима здравствених услуга за остваривање законом утврђених права осигураних лица.

За контролу личних података који се односе на здравствено стање осигураних лица, који се воде у медицинској документацији осигураног лица, у складу са законом, надзорник осигурања је овлашћени доктор медицине, доктор стоматолозије, односно дипломирани фармацеут.

Републички завод доноси општи акт којим ближе уређује начин и поступак обављања послова из ст. 1. и 2. овог члана.

Општи акт из става 3. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 188.

У поступку вршења контроле надзорник осигурања мора имати и дати на увид службену легитимацију.

Службену легитимацију издаје директор Републичког завода.

Образац службене легитимације, њен изглед и садржај прописује директор Републичког завода.

Члан 189.

У вршењу послова надзорник осигурања овлашћен је да оствари непосредан увид у тражене податке и у службену и финансијску документацију даваоца здравствених услуга, као и увид у одређену медицинску документацију значајну за остваривање права осигураних лица из средстава обавезног здравственог осигурања.

Надзорник осигурања о утврђеном чињеничном стању у поступку контроле саставља записник који доставља даваоцу здравствених услуга.

Надзорник осигурања оставиће даваоцу здравствених услуга рок од 15 дана од дана достављања записника за отклањање утврђених неправилности у раду и спровођењу закљученог уговора са Републичким заводом, односно матичном филијалом.

Ако давалац здравствених услуга у року из става 3. овог члана не отклони утврђене неправилности у раду и спровођењу закљученог уговора, надзорник осигурања може предложити мере из члана 190. овог закона.

Члан 190.

У вршењу контроле надзорник осигурања може да:

1) наложи да се утврђене неправилности и недостаци, односно спровођење радњи које су у супротности са законом и закљученим уговором са даваоцем здравствених услуга, отклоне у одређеном року;

2) предложи да се привремено обустави пренос финансијских средстава док давалац здравствених услуга не отклони утврђене неправилности у извршењу закљученог уговора;

3) предложи да се раскине уговор са изабраним лекаром;

4) предложи да се умањи износ средстава даваоцу здравствених услуга за део обавеза преузетих закљученим уговором које давалац здравствених услуга није извршио;

5) предложи да се раскине део уговора или уговор у целини са даваоцем здравствених услуга;

6) предузме друге мере у складу са законом и закљученим уговором.

О предложеним мерама из става 1. овог члана одлуку доноси директор Републичког завода, односно директор матичне филијале који о томе обавештава директора Републичког завода.

6) НАКНАДА ШТЕТЕ У СПРОВОЂЕЊУ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

Члан 191.

Осигурано лице, односно осигураник коме је из средстава обавезног здравственог осигурања извршена исплата накнаде на коју није имао право, дужан је да Републичком заводу, односно матичној филијали врати примљени износ:

1) ако је исплата извршена на основу нетачних података за које је знао или је морао знати да су нетачни, или је на други противправан начин остварио право на накнаду на коју није имао

право, или је остварио накнаду у већем обиму од припадајуће;

2) ако је остварио неко примање услед тога што није пријавио настале промене које утичу на губитак или обим неког права, а знао је или је морао знати за те промене;

3) ако је примио новчане исплате у износу већем од онога који му је одређен решењем.

Рокови застарелости потраживања из става 1. тач. 1)–3) овог члана почињу тећи од дана када је у управном поступку постало коначно решење којим је утврђено да исплаћено примање не припада или припада у мањем обиму, односно од дана када је извршена последња неправилна исплата.

Члан 192.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете од лица које је намерно или крајњом непажњом проузроковало болест, повреду или смрт осигураног лица.

За штету коју је матичној филијали, односно Републичком заводу у случајевима из става 1. овог члана проузроковао запослени на раду или у вези са радом одговара послодавац код којег запослени ради у тренутку проузроковања штете.

Матична филијала, односно Републички завод има право, у случајевима из става 2. овог члана, да захтева накнаду штете и непосредно од запосленог ако је болест, повреду или смрт осигураног лица проузроковао намерно.

Члан 193.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете од послодавца ако су болест, повреда или смрт осигураника настали услед тога што нису спроведене мере безбедности и здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује област безбедности и здравља на раду, или ако нису спроведене друге мере за заштиту грађана.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете од послодавца и када је штета настала услед тога што је запослени ступио на рад без прописаног претходног здравственог прегледа, а касније се утврди здравственим прегледом да запослени према свом здравственом стању није био способан за рад на одређеном послу.

Члан 194.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете од послодавца:

1) ако је штета настала услед тога што нису дати подаци, или што су дати неистинити подаци о чињеницама од којих зависи стицање или одређивање права;

2) ако је исплата извршена на основу неистинитих података у пријави на осигурање или зато што није поднета пријава о промени у осигурању, или одјава са осигурања, или ако су наведени документи поднети после прописаног рока.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете од осигураника који је дужан сам да подноси пријаву на

осигурање, пријаву промене у осигурању или одјаве са осигурања, или да даје одређене податке у вези са здравственим осигурањем, ако је штета настала услед тога што наведени документи нису поднети, или нису дати подаци, односно дати су неистинити подаци.

Члан 195.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете од изабраног лекара који незаконито утврди спреченост за рад осигураника или пропише лекове, медицинско-техничка помагала, односно друга права из обавезног здравственог осигурања, за која нема основа у здравственом стању осигураног лица.

Ако је штета из става 1. овог члана настала због незаконитог рада лекарске комисије, за штету одговарају чланови лекарске комисије који су незаконито радили.

Матична филијала, односно Републички завод има право на накнаду штете од лекара, односно од даваоца здравствених услуга, ако је настала штета проузрокована при обављању или у вези са обављањем делатности лекара, односно даваоца здравствених услуга због неправилног лечења осигураног лица.

Члан 196.

При утврђивању права на накнаду штете проузроковане матичној филијали, односно Републичком заводу примењују се одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

Висина накнаде штете утврђује се према трошковима лечења и другим трошковима у вези са лечењем, новчаним накнадама исплаћеним осигураном лицу по одредбама овог закона и другим давањима на терет матичне филијале, односно Републичког завода.

Члан 197.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете и непосредно од друштва за осигурање које обавља делатност у складу са законом којим се уређује осигурање, код којег је лице које је употребом моторног возила проузроковало штету, односно оштећење здравља или смрт осигураног лица, закључило уговор о обавезном осигурању у саобраћају у складу са посебним законом.

Ако је штета настала употребом непознатог моторног возила, матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете непосредно од реосигуравајућег друштва.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете проузроковане употребом моторног возила стране регистрације, које на подручју Републике није обухваћено обавезним осигурањем од штете настале употребом моторног возила, непосредно од реосигуравајућег друштва.

Матична филијала, односно Републички завод има право да захтева накнаду штете и када је штета од употребе моторног возила настала у иностранству, у складу са одредбама закона којим се уређује осигурање у међународном саобраћају.

Члан 198.

У складу са овим законом, накнаду штете може захтевати и осигурано лице које претрпи штету у спровођењу обавезног здравственог осигурања, као и послодавац који претрпи штету у спровођењу обавезног здравственог осигурања својих запослених.

Члан 199.

Када матична филијала, односно Републички завод утврди да му је у спровођењу здравственог осигурања проузрокована штета, позваће штетника да у року од 30 дана од дана утврђене накнаде штете накнади штету.

Ако у остављеном року штета не буде накнађена, захтев за накнаду штете матична филијала, односно Републички завод може остварити тужбом код надлежног суда.

Члан 200.

Послодавци, даваоци здравствених услуга са којима је матична филијала, односно Републички завод закључио уговор о пружању здравствене заштите из средстава обавезног здравственог осигурања, надлежни државни органи, као и друга правна лица која на основу закона у обављању редовне делатности прикупљају податке, односно воде евиденције од значаја за накнаду штете у складу са овим законом, дужни су да у случају проузроковане болести, повреде или смрти осигураног лица податке доставе матичној филијали, односно Републичком заводу.

Обавезу из става 1. овог члана имају и друштва која у складу са посебним законом обављају делатност осигурања, за случај повреде или смрти у саобраћајној несрећи осигураног лица, које је са осигуравајућим друштвом закључило уговор о обавезном осигурању у саобраћају.

7) ФИНАНСИРАЊЕ ОБАВЕЗНОГ
ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА1. Средства за финансирање права
из обавезног здравственог осигурања

Члан 201.

Средства за финансирање права из обавезног здравственог осигурања обезбеђују се уплатом доприноса за обавезно здравствено осигурање и из других извора, у складу са овим законом и законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

Средства из става 1. овог члана приход су Републичког завода.

Члан 202.

Одлуку о износу средстава која се преносе филијали доноси Републички завод за сваку буџетску годину.

Влада даје сагласност на акт из става 1. овог члана.

Износ средства из става 1. овог члана мора бити усклађен са пословима за које је надлежна филијала, односно пословима који су у надле-

жности Републичког завода, у обезбеђивању и спровођењу права из обавезног здравственог осигурања, која се уређују овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Одлука о износу средстава из става 1. овог члана заснива се на:

- 1) финансијском плану Републичког завода;
- 2) плану здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања;
- 3) броју и старосној структури осигураних лица чије је својство утврдила матична филијала;
- 4) подацима о осигураним лицима која су оболела од болести од већег социјално-медицинског значаја на подручју матичне филијале;
- 5) износу средстава доприноса који се уплаћује на подручју матичне филијале према евиденцији о висини уплаћених средстава;
- 6) пословима матичне филијале у спровођењу обавезног здравственог осигурања;
- 7) пословима које обавља Републички завод у спровођењу обавезног здравственог осигурања;
- 8) показатељима о недостајућим средствима која се уплаћују на подручју матичне филијале за обезбеђивање права из обавезног здравственог осигурања;
- 9) износу средстава који је потребно обезбедити за уједначено остваривање права из обавезног здравственог осигурања (у даљем тексту: средства солидарности), из члана 232. овог закона;
- 10) другим показатељима.

Одлуку из става 1. овог члана Републички завод доноси најкасније до 31. јануара за текућу годину.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 203.

Средствима доприноса обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања за случај болести и повреде ван рада, као и за случај повреде на раду или професионалне болести.

2. Допринос за осигуранике из члана 22.
овог закона

Члан 204.

Средства за уплату доприноса за осигуранике из члана 22. овог закона обезбеђују се у буџету Републике.

Основицу за уплату доприноса из става 1. овог члана чини најнижа месечна основица утврђена у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

Стопа по којој се обрачунава и плаћа допринос из става 1. овог члана јесте 12,3%.

Средства од уплате доприноса из става 1. овог члана приход су Републичког завода.

3. Допринос за осигуранике који се укључују
у обавезно здравствено осигурање

Члан 205.

Допринос за осигуранике из члана 23. овог закона који се укључују у обавезно здравствено

осигурање обрачунава се и плаћа на основицу и по стопи која је прописана законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

4. Обрачунавање, утврђивање и плаћање доприноса

Члан 206.

Обрачунавање, утврђивање и плаћање доприноса из члана 204. овог закона споразумно прописују министар и министар надлежан за послове финансија.

Члан 207.

Када филијала по службеној дужности донесе решење о утврђивању својства осигураника, утврђује се и обавеза обрачунавања и плаћања доприноса који важе на дан доношења решења.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

1. Заједничке одредбе

Члан 208.

Обезбеђивање и спровођење обавезног здравственог осигурања обавља Републички завод за здравствено осигурање са седиштем у Београду.

Републички завод врши јавна овлашћења у обезбеђивању и спровођењу здравственог осигурања, као и у решавању о правима и обавезама из обавезног здравственог осигурања, у складу са овим законом.

Републички завод обавља и послове добровољног здравственог осигурања, у складу са законом.

Члан 209.

Републички завод је правно лице са статусом организације за обавезно социјално осигурање у којем се остварују права из обавезног здравственог осигурања и обезбеђују средства за обавезно здравствено осигурање, у складу са законом.

Права, обавезе и одговорност Републичког завода утврђене су законом и статутом Републичког завода.

Републичким заводом управљају осигураници, који су равноправно заступљени у Управном одбору Републичког завода сразмерно врсти и броју осигураника утврђених овим законом.

Члан 210.

Ради обезбеђивања и спровођења здравственог осигурања на територији Републике образују се филијале и Покрајински завод.

Филијале се образују за подручје управног округа са седиштем у управном округу, односно за територију града Београда, са седиштем у Београду, с тим што општине Ражањ и Сокобања припадају филијали са седиштем у Нишу.

Филијала има организационе јединице (у даљем тексту: испоставе филијала), које су организоване тако да омогуће доступну службу осигураним лицима на подручју Републике.

Овлашћења и одговорности филијале, територијална организација испостава филијала, овла-

шћења и одговорности Покрајинског завода, као и друга питања од значаја за рад филијала, односно Покрајинског завода, уређују се законом и статутом Републичког завода.

2. Средства Републичког завода

Члан 211.

Републички завод има посебан рачун за:

- 1) обавезно здравствено осигурање;
- 2) добровољно здравствено осигурање.

3. Послови Републичког завода

Члан 212.

Републички завод:

- 1) доноси статут;
- 2) доноси опште акте, на основу овлашћења из овог закона, којима се ближе уређује спровођење обавезног здравственог осигурања;
- 3) планира и обезбеђује финансијска средства за спровођење обавезног здравственог осигурања;
- 4) у оквиру расположивих финансијских средстава планира и обезбеђује услове за равномерно спровођење обавезног здравственог осигурања на територији Републике и обезбеђује средства солидарности за уједначавање услова за обезбеђивање права из обавезног здравственог осигурања на подручју филијала;
- 5) обезбеђује финансијске и друге услове за остваривање права на коришћење здравствене заштите у иностранству, односно за упућивање осигураних лица на лечење у иностранство;
- 6) доноси план рада за обезбеђивање права из обавезног здравственог осигурања у складу са плановима рада филијала;
- 7) доноси финансијски план, у складу са законом;
- 8) закључује уговоре са даваоцима здравствених услуга у складу са овим законом, и обезбеђује средства за спровођење здравствене заштите на основу тих уговора;
- 9) преноси средства за спровођење обавезног здравственог осигурања филијалама, у складу са чланом 202. овог закона;
- 10) обезбеђује законито, наменско и економично коришћење средстава и стара се о увећању средстава на економским основама;
- 11) обезбеђује непосредно, ефикасно, рационално и законито остваривање права из здравственог осигурања и организује обављање послова за спровођење осигурања;
- 12) организује обављање послова за спровођење здравственог осигурања које се непосредно спроводи у Републичком заводу;
- 13) координира рад филијала и Покрајинског завода;
- 14) организује и врши контролу рада филијала, законитог и наменског коришћења средстава која се филијалама преносе за остваривање права из обавезног здравственог осигурања;
- 15) врши контролу спровођења закључених уговора између филијала и давалаца здравствених услуга, односно врши контролу остваривања права из обавезног здравственог осигурања;

16) устројава и организује матичну евиденцију и врши контролу послова матичне евиденције;

17) организује и врши контролу и уједначавање рада првостепених и другостепених лекарских комисија;

18) обезбеђује спровођење међународних уговора о обавезном здравственом осигурању;

19) води евиденцију и прати наплату доприноса, са надлежним органима, размењује податке са надлежним органима о обвезницима доприноса за здравствено осигурање, као и друге податке везане за допринос;

20) обавља и друге послове одређене законом и статутом Републичког завода.

Републички завод спроводи добровољно здравствено осигурање које организује, врши контролу обрачуна и плаћања премија за добровољно здравствено осигурање, као и контролу спровођења добровољног здравственог осигурања, у складу са законом.

За спровођење послова из ст. 1. и 2. овог члана Републички завод може образовати комисије и друга стручна тела.

4. Филијала

Члан 213.

Филијала:

1) спроводи обавезно здравствено осигурање на свом подручју;

2) планира потребе осигураних лица са свог подручја и прави планове рада у складу са расположивим финансијским средствима, односно са финансијским планом Републичког завода;

3) располаже пренетим средствима за спровођење обавезног здравственог осигурања за осигурана лица са свог подручја, у складу са овим законом;

4) обезбеђује остваривање права из здравственог осигурања за осигурана лица са свог подручја, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;

5) закључује уговоре са даваоцима здравствених услуга;

6) организује и врши контролу извршавања уговорних обавеза давалаца здравствених услуга са којима је закључен уговор, ради заштите права осигураних лица;

7) обезбеђује законито, наменско и економично трошење пренетих средстава обавезног здравственог осигурања на свом подручју;

8) води матичну евиденцију осигураних лица са подацима потребним за спровођење обавезног здравственог осигурања и за обезбеђивање и контролу остваривања права из тог осигурања;

9) врши контролу пријављивања на осигурање, одјављивања са осигурања и пријављивање промене у осигурању, као и контролу свих података од значаја за стицање, коришћење и престанак права;

10) води евиденцију и прати наплату доприноса, са надлежним органима, размењује податке са надлежним органима о обвезницима доприноса за здравствено осигурање, као и друге податке везане за допринос;

11) пружа потребну стручну помоћ осигураним лицима у вези са остваривањем права из обавезног здравственог осигурања и заштитом њихових интереса у осигурању;

12) врши одређене послове у спровођењу међународних уговора о здравственом осигурању;

13) обезбеђује услове за рад првостепених и другостепених лекарских комисија на свом подручју, у складу са актима Републичког завода;

14) обавља послове у вези са накнадом штете у спровођењу обавезног здравственог осигурања;

15) обавља и друге послове у складу са законом и статутом Републичког завода.

Филијала обавља и одређене послове добровољног здравственог осигурања које организује и спроводи Републички завод.

Послове из ст. 1. и 2. овог члана филијала обавља у име Републичког завода.

Члан 214.

Филијала подноси шестомесечни извештај о раду Управном одбору и Надзорном одбору Републичког завода.

Члан 215.

Филијалом руководи директор филијале.

Директор филијале одговоран је за законитост рада филијале, као и за наменско коришћење пренетих средстава за спровођење здравственог осигурања.

Директор филијале извршава одлуке органа Републичког завода.

Директора филијале на основу јавног конкурса именује директор Републичког завода на период од четири године.

Директор филијале мора испуњавати услове из члана 219. ст. 3–5. овог закона.

Директор филијале у обављању послова врши јавну функцију.

На обављање јавне функције директора филијале примењују се одредбе закона којим се уређује спречавање сукоба јавног и приватног интереса при вршењу јавних функција, као и одредбе овог закона о спречавању сукоба јавног и приватног интереса.

Члан 216.

У филијали се образује Савет филијале.

Савет филијале је саветодавно тело директора филијале и састављен је од представника осигураника и послодаваца са подручја филијале.

Савет филијале има највише девет чланова, од којих су шест представници осигураника а три представници послодаваца, с тим да се обезбеђује правична заступљеност општина на подручју филијале.

Један од представника осигураника у Савету филијале јесте из удружења инвалида са подручја филијале.

Чланови Савета филијале морају испуњавати услове из члана 219. ст. 3–5. овог закона.

Савет филијале:

- 1) предлаже мере за спровођење и унапређивање здравственог осигурања на подручју филијале;
- 2) даје мишљење о плану рада филијале;

3) даје мишљење на одлуке које доноси филијала у погледу обезбеђивања права из здравственог осигурања и закључивања уговора са даваоцима здравствених услуга;

4) даје предлоге за рационално располагање и трошење средстава здравственог осигурања;

5) даје мишљење о извештају који филијала подноси Управном одбору Републичког завода;

6) обавља и друге послове утврђене статутом Републичког завода.

5. Покрајински завод

Члан 217.

Покрајински завод је организациона јединица Републичког завода који обавља:

1) координацију рада филијала образованих на територији аутономне покрајине, у сарадњи са Републичким заводом, у складу са законом;

2) контролу рада филијала и наменског коришћења средстава која Републички завод преноси филијалама за остваривање права из обавезног здравственог осигурања, на подручју аутономне покрајине;

3) контролу закључених уговора између филијала и давалаца здравствених услуга, на подручју аутономне покрајине;

4) решава у другом степену о правима из здравственог осигурања у складу са овим законом;

5) пружа потребну стручну помоћ осигураним лицима у вези са остваривањем права из обавезног здравственог осигурања и заштитом њихових интереса у осигурању;

6) обезбеђује услове за рад лекарских комисија образованих на територији аутономне покрајине, у складу са законом;

7) обезбеђује информациони подсистем, као део интегрисаног информационог система Републике за област здравственог осигурања, у складу са законом;

8) врши статистичка и друга истраживања у области здравственог осигурања;

9) остварује сарадњу са надлежним покрајинским органима;

10) друге послове утврђене статутом Републичког завода;

11) подноси извештаје о раду за шест и 12 месеци Управном и Надзорном одбору Републичког завода.

6. Управљање Републичким заводом

Члан 218.

Републичким заводом управљају представници осигураника, у складу са овим законом.

7. Органи Републичког завода

Члан 219.

Органи Републичког завода јесу: Управни одбор, Надзорни одбор и директор.

Републички завод има и заменика директора који се именује и разрешава под условима, на начин и по поступку који је прописан за именовање и разрешење директора.

Чланови Управног одбора, чланови Надзорног одбора, директор односно заменик директора, не смеју, директно или преко трећег физичког или правног лица, имати учешће као власници удела, акционари, запослени или лица под уговором, код правног, односно физичког лица која су даваоци здравствених услуга са којима се закључују уговори за обезбеђивање права из обавезног здравственог осигурања, односно у осигуравајућим друштвима која обављају послове добровољног здравственог осигурања, ради спречавања сукоба јавног и приватног интереса.

Лице из става 3. овог члана не може бити лице изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу територијалне аутономије или локалне самоуправе, односно органу овлашћеног предлагача из чл. 222. и 225. овог закона.

Лице из става 3. овог члана потписује изјаву о непостојању сукоба јавног и приватног интереса из става 3. овог члана.

Лице из става 3. овог члана у обављању послова врши јавну функцију.

На обављање јавне функције лица из става 3. овог члана, примењују се одредбе закона којим се уређује спречавање сукоба јавног и приватног интереса при вршењу јавних функција, као и одредбе овог закона о спречавању сукоба јавног и приватног интереса.

Лица из става 3. овог члана могу бити именована на јавну функцију у Републичком заводу највише два пута.

Члан 220.

У органима Републичког завода из члана 219. овог закона морају бити правично заступљени представници осигураника по полу, старосној доби, стручном образовању и морају бити правично заступљене филијале.

Управни одбор

Члан 221.

Управни одбор:

1) доноси статут и друге опште акте Републичког завода;

2) одлучује о пословању Републичког завода, као и о другим питањима од значаја за рад Републичког завода;

3) доноси финансијски план и завршни рачун Републичког завода;

4) разматра и усваја извештај о раду;

5) спроводи јавни конкурс за именовање директора Републичког завода;

6) обавља и друге послове, у складу са законом и статутом.

Статутом Републичког завода ближе се уређује делатност Републичког завода, унутрашња организација, управљање, пословање, услови за именовање директора и заменика директора, као и друга питања од значаја за рад Републичког завода.

Делатност Републичког завода која се уређује статутом из става 2. овог члана обухвата: спровођење обавезног здравственог осигурања, као и

добровољног здравственог осигурања које организује и спроводи Републички завод, закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга, спровођење међународних уговора о социјалном осигурању, финансијско пословање, обављање других стручних, контролних и административних послова, као и давање правне и друге стручне помоћи осигураним лицима.

Влада даје сагласност на статут Републичког завода.

Управни одбор подноси извештај о раду Влади, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Члан 222.

Управни одбор има 21. члана, од којих је 14 представника осигураника запослених, по два представника осигураника пензионера, осигураника земљорадника и осигураника који обављају самосталну делатност, и један представник удружења инвалида који има својство осигураника у смислу овог закона.

Чланови Управног одбора заступају интересе осигураника, односно осигураних лица у обезбеђивању и спровођењу права обухваћених обавезним здравственим осигурањем, у складу са овим законом.

Чланове Управног одбора именује и разрешава Влада, на предлог: репрезентативних синдиката организованих на нивоу Републике, у складу са законом којим се уређује рад – за представнике из реда осигураника запослених; удружења пензионера организованих на нивоу Републике која имају више од 50.000 регистрованих чланова – за представнике из реда осигураника пензионера; удружења пољопривредника организованих на нивоу Републике која имају више од 50.000 регистрованих чланова – за представнике из реда осигураника земљорадника; Привредна комора Србије – за представнике из реда осигураника који обављају самосталну делатност и удружење инвалида које има највећи број регистрованих чланова – за представника удружења инвалида.

Број чланова удружења из става 3. овог члана утврђује се на основу доказа о броју регистрованих чланова.

Члан 223.

Влада именује и разрешава председника и заменика председника Управног одбора из реда чланова Управног одбора.

Председник, заменик председника и чланови Управног одбора именују се на период од четири године.

Начин рада, овлашћења и одговорности чланова Управног одбора, као и друга питања од значаја за рад Управног одбора, уређују се статутом Републичког завода.

Надзорни одбор

Члан 224.

Надзорни одбор:

1) врши надзор над финансијским пословањем Републичког завода;

2) врши надзор над финансијским пословањем филијала;

3) врши увид у спровођење законских обавеза Републичког завода, филијала и Покрајинског завода;

4) врши увид у спровођење одлука Управног одбора;

5) обавља и друге послове у складу са законом и статутом Републичког завода.

Надзорни одбор, најмање једном годишње, подноси извештај о извршеном надзору Управном одбору и Влади.

Члан 225.

Надзорни одбор има седам чланова, од којих су три представници осигураника запослених, по један представник осигураника пензионера, осигураника земљорадника и осигураника који обављају самосталну делатност, и један запослени у Републичком заводу, односно у филијали или у Покрајинском заводу.

Чланове Надзорног одбора именује и разрешава Влада, на предлог: репрезентативних синдиката организованих на нивоу Републике, у складу са законом којим се уређује рад – за представнике из реда осигураника запослених; удружења пензионера организованих на нивоу Републике која имају више од 50.000 регистрованих чланова – за представнике из реда осигураника пензионера; удружења пољопривредника организованих на нивоу Републике која имају више од 50.000 регистрованих чланова – за представнике из реда осигураника земљорадника; Привредна комора Србије – за представнике из реда осигураника који обављају самосталну делатност, и директора Републичког завода – за члана из реда запослених у Републичком заводу, односно филијали или у Покрајинском заводу.

Влада именује и разрешава председника Надзорног одбора из реда чланова Надзорног одбора.

Број чланова удружења из става 2. овог члана утврђује се на основу доказа о броју регистрованих чланова.

Члан 226.

Председник и чланови Надзорног одбора именују се на период од четири године.

Начин рада, овлашћења и одговорности чланова Надзорног одбора, као и друга питања од значаја за рад Надзорног одбора, уређују се статутом Републичког завода.

Директор Републичког завода

Члан 227.

Директор Републичког завода:

1) организује рад и пословање у Републичком заводу;

2) представља и заступа Републички завод;

3) стара се о законитости рада Републичког завода и одговара за законитост рада;

4) извршава одлуке Управног одбора;

5) доноси акт о организацији и систематизацији послова у Републичком заводу;

6) прописује образац службене легитимације надзорника осигурања, као и њен изглед и садржај;

7) руководи радом запослених у Републичком заводу;

8) именује директоре филијала по спроведеном јавном конкурс за избор директора филијале, осим за филијале са територије аутономне покрајине;

9) врши друге послове утврђене законом и статутом.

Директора Републичког завода, по спроведеном јавном конкурс, именује Управни одбор, уз претходну сагласност Владе.

Мандат директора Републичког завода траје четири године.

Директор Покрајинског завода

Члан 228.

Директора Покрајинског завода именује Управни одбор, на предлог надлежног органа аутономне покрајине.

Директор Покрајинског завода учествује у раду Управног одбора, без права одлучивања.

Директор Покрајинског завода, по спроведеном јавном конкурс, именује директоре филијала које су образоване на територији аутономне покрајине, под условима и на начин прописан овим законом за именовање директора филијала ван територије аутономне покрајине.

На директора Покрајинског завода примењују се одредбе члана 219. ст. 3–7. овог закона.

8. Стручна служба Републичког завода

Члан 229.

Стручне, административне и финансијске послове у вези са радом и пословањем Републичког завода и спровођењем здравственог осигурања врше запослени у Републичком заводу.

У погледу права, обавеза и одговорности запослених у Републичком заводу примењују се прописи којима се уређује рад.

9. Средства Републичког завода

Члан 230.

Приход Републичког завода чине средства:

- 1) доприноса за обавезно здравствено осигурање;
- 2) премије за добровољно здравствено осигурање које организује и спроводи Републички завод;
- 3) од имовине којом располаже Републички завод;
- 4) домаћих и иностраних кредита и зајмова;
- 5) друга средства, у складу са законом.

Члан 231.

Средства Републичког завода могу се користити само за намене одређене законом, и то:

- 1) за остваривање права осигураних лица из обавезног здравственог осигурања;
- 2) за унапређивање система здравственог осигурања;
- 3) за остваривање права осигураних лица из добровољног здравственог осигурања које организује и спроводи Републички завод;

4) за подмирење трошкова спровођења здравственог осигурања;

5) за друге расходе, у складу са законом.

Члан 232.

У Републичком заводу, на основу одлуке Управног одбора из члана 202. овог закона образују се у оквиру расположивих финансијских средстава – средства солидарности, за равномерно спровођење обавезног здравственог осигурања на територији Републике и уједначавање услова за обезбеђивање права из обавезног здравственог осигурања на подручју филијала.

Члан 233.

Сопствене приходе Републички завод улаже код банке, у хартије од вредности и друге намене ради остваривања добити или даје као наменске зајмове здравственим установама, у складу са законом.

IV. НАДЗОР НАД РАДОМ РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА

Члан 234.

Министарство је у вршењу надзора над радом Републичког завода овлашћено да:

- 1) захтева извештаје и податке о раду;
- 2) утврди стање извршавања послова, упозори на уочене неправилности и одреди мере и рок за њихово отклањање;
- 3) издаје инструкције;
- 4) наложи предузимање послова које сматра потребним;
- 5) покрене поступак за утврђивање одговорности;
- 6) непосредно изврши неки посао ако оцени да се друкчије не може извршити закон или други општи акт;
- 7) предложи Влади да предузме мере на које је овлашћена.

Извештај о раду садржи приказ извршавања послова, предузете мере и њихово дејство, као и друге податке.

Члан 235.

Републички завод као ималац јавних овлашћења у вршењу поверених послова државне управе дужан је да пре објављивања прописа на чије доношење је овлашћен овим законом прибави од Министарства мишљење о уставности и законитости прописа, а Министарство је дужно да њему достави образложени предлог како да пропис усагласи са Уставом, законом, другим прописима или општим актом Народне скупштине и Владе.

Ако Републички завод не поступи по предлогу Министарства, оно је дужно да Влади предложи доношење решења о обустави од извршења прописа и на њему заснованих појединачних аката и покретање поступка за оцену уставности и законитости прописа, у складу са законом којим се уређује државна управа.

V. ДОБРОВОЉНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

Члан 236.

Добровољно здравствено осигурање може организовати и спроводити Републички завод и

правна лица која обављају делатност осигурања у складу са законом којим се уређује осигурање (у даљем тексту: осигуравач).

Члан 237.

Добровољно здравствено осигурање могу организovati и спроводити и инвестициони фондови за добровољно здравствено осигурање, у складу са посебним законом.

Члан 238.

Влада, на предлог министра, уређује врсте добровољног здравственог осигурања, услове, начин и поступак организовања и спровођења добровољног здравственог осигурања.

Ако је добровољно здравствено осигурање на друкчији начин уређено другим законом, примењују се одредбе овог закона и прописа донетих за спровођење овог закона.

VI. НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА

Члан 239.

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 240.

Новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај здравствена установа или друго правно лице са којим је Републички завод, односно филијала закључила уговор о пружању здравствене заштите из средстава обавезног здравственог осигурања, ако:

1) осигураном лицу не обезбеди здравствену заштиту која је право из обавезног здравственог осигурања или ако осигураном лицу обезбеди ту здравствену заштиту у мањем садржају и обиму, или ако се та здравствена заштита обезбеди лицу које на њу нема право (чл. 34–46);

2) осигураном лицу наплати друкчији износ партиципације од износа прописаних овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона (члан 48. ст. 4. и 5);

3) осигураном лицу не изда рачун о наплаћеној партиципацији на прописаном обрасцу (члан 49. став 1);

4) осигураном лицу коме се здравствена заштита обезбеђује у пуном износу из средстава обавезног здравственог осигурања наплати партиципацију (чл. 50. и 51);

5) не утврди листу чекања за одређене врсте здравствених услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања или ако утврди листе чекања у супротности са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, или ако осигураном лицу не пружи здравствене услуге у складу са листом чекања (члан 56. став 5);

6) здравствену услугу која се не обезбеђује из обавезног здравственог осигурања пружи на терет средстава обавезног здравственог осигурања (члан 61);

7) не обезбеди за осигурано лице потребне лекове, медицинска средства, имплантате и медицинско-техничка помагала која су обухваћена као право из обавезног здравственог осигурања (члан 178. став 3);

Новчаном казном од 400.000 до 500.000 динара за прекршај из става 1. тач. 1)–7) овог члана казниће се и предузетник.

Новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу.

Ако се извршењем прекршаја из става 1. овог члана нанесе материјална штета осигураном лицу или матичној филијали, односно Републичком заводу, односно другом правном лицу, здравственој установи или приватној пракси (предузетнику) може се изрећи заштитна мера – забране вршења делатности, у складу са законом.

Члан 241.

Новчаном казном од 200.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај здравствена установа или друго правно лице са којим је Републички завод, односно филијала закључила уговор о пружању здравствене заштите из средстава обавезног здравственог осигурања, ако:

1) осигураном лицу не да претходно обавештење у писменом облику о разлозима због којих здравствена услуга није неопходна, односно да није оправдана за здравствено стање осигураног лица, или ако не да претходно обавештење осигураном лицу које је стављено на листу чекања о разлозима за стављање на листу чекања (члан 57. ст. 1–3);

2) на видном месту не истакне списак лекара које осигурано лице може да одабере за свог изабраног лекара (члан 147. став 2).

3) овлашћеном надзорнику осигурања не да на увид документацију значајну за остваривање права осигураних лица из средстава обавезног здравственог осигурања (члан 189. став 1);

4) филијали, односно Републичком заводу не достави податке које прикупља, односно води за случај проузроковане болести, повреде или смрти осигураног лица ради накнаде штете (члан 200. став 1).

Новчаном казном од 300.000 до 500.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу.

Члан 242.

Новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица, ако:

1) не изврши исплату накнаде зараде запосленом која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања или не обрачуна накнаду зараде која се осигуранику обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања или ако накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања која је пренета на посебан рачун

послодавца не исплати осигуранику у року од 30 дана од дана њиховог пријема (члан 103. ст. 1, 2. и 4);

2) не достави матичној филијали све податке у вези са пријавом на обавезно здравствено осигурање, променом у обавезном здравственом осигурању или одјавом са обавезног здравственог осигурања за своје запослене ради утврђивања својства осигураног лица, односно податке о престанку или промени у својству осигураног лица, односно ако те податке не достави у року од осам дана од дана када су се за то стекли услови (члан 113. ст. 1. и 3);

3) у матичну евиденцију унесе нетачне податке, односно податке на начин који је у супротности са овим законом (члан 119);

4) не поднесе пријаву података који се уносе у матичну евиденцију или ако ту пријаву поднесе после истека рока из члана 135. овог закона (чл. 123. и 135);

5) осигуранику, кориснику права из обавезног здравственог осигурања не да тачна обавештења, односно податке од значаја за утврђивање чињеница важних за стицање и остваривање права из обавезног здравственог осигурања или ако матичној филијали не пружи доказ и омогући увид у евиденцију и документацију (члан 126. став 3);

6) у року од 30 дана од дана подношења захтева од стране осигураног лица не уплати износ накнаде плаћених трошкова на рачун осигураног лица, односно ако му не изврши исплату на други одговарајући начин за здравствене услуге које су обухваћене обавезним здравственим осигурањем, а које је осигурано лице платило зато што није уплаћен допринос за здравствено осигурање, односно није уплаћен у целини (члан 143. ст. 3. и 4);

7) филијали, односно Републичком заводу не достави податке које прикупља, односно води за случај проузроковане болести, повреде или смрти осигураног лица ради накнаде штете (члан 200. став 1).

Новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана и одговорно лице у правном лицу.

Члан 243.

Новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај Републички завод, ако:

1) податке који се воде у матичној евиденцији, а који се односе на коришћење права из здравственог осигурања за осигурана лица не води одвојено од других података из матичне евиденције, или ако те податке уноси и њима руководи за то неовлашћено службено лице (члан 118. став 2);

2) не достави копију потврде о пријему пријаве на осигурање, пријаву промене у осигурању, односно одјаву са осигурања за осигуранике који обављају самосталну делатност (предузетници), односно за пољопривреднике и за друга лица о којима надлежни порески орган води евиденције, до 5. у месецу за претходни месец (члан 127. став 6);

3) осигураном лицу на његов захтев не изда уверење о подацима који се уносе у матичну евиденцију (члан 133. став 1);

4) износи и објављује у јавност податке који се воде у матичној евиденцији, а који се односе на коришћење права из обавезног здравственог осигурања за појединачно осигурано лице и који представљају личне податке о осигураном лицу (члан 138. став 2);

5) овери здравствену исправу без доказа да је уплаћен доспели допринос за обавезно здравствено осигурање (члан 142. став 2);

6) не прихвати захтев даваоца здравствених услуга са којима је закључио уговор о пружању здравствене заштите из средстава обавезног здравственог осигурања за образовање арбитраже (члан 184. ст. 1. и 3);

7) контролу личних података који се односе на здравствено стање осигураних лица који се воде у медицинској документацији осигураних лица, врши надзорник осигурања који није доктор медицине, доктор стоматологије, односно дипломирани фармацеут (члан 187. став 2).

Новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана и одговорно лице у Републичком заводу.

Члан 244.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај здравствени радник, ако:

1) као изабрани лекар или члан лекарске комисије изда налаз и мишљење о здравственом стању за осигурано лице које болује од акутних или хроничних обољења и других поремећаја здравственог стања, да не болује од акутних или хроничних обољења и других поремећаја здравственог стања и тиме омогући издавање потврде о здравственом стању осигураног лица ради остваривања права на здравствену заштиту у иностранству (члан 65. став 3);

2) осигуранику утврди привремену спреченост за рад супротно члану 74. овог закона;

3) не прими свако осигурано лице које га је одабрало за изабраног лекара, осим ако се код тог изабраног лекара евидентирао већи број осигураних лица од утврђеног стандарда (члан 148);

4) као изабрани лекар злоупотреби своја овлашћења у поступку остваривања права осигураних лица (члан 153).

Члан 245.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај осигураник ако намерно проузрокује неспособност за рад, или ако намерно спречи оздрављење, односно оспособљавање за рад, ако се без оправданог разлога не јави изабраном лекару за оцену привремене спречености за рад или се не одазове на позив лекарске комисије, ако се за време привремене спречености за рад бави привредном или другом активношћу којом остварује приходе, ако без дозволе стручно-медицинског органа филијале, односно Републичког завода отпутује из места сталног пребивалишта, односно боравишта, ако

злоупотреби право на коришћење одсуствовања са рада (члан 85).

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 246.

Прописи за спровођење овог закона донеће се у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона, ако овим законом није друкчије одређено.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењиваће се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 247.

Даном ступања на снагу овог закона Републички завод за здравствено осигурање наставља са радом са правима и обавезама утврђеним овим законом.

Републички завод за здравствено осигурање дужан је да усклади своју организацију и рад са одредбама овог закона у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 248.

Влада ће именовати Управни одбор и Надзорни одбор Републичког завода у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Управни одбор ће именовати директора Републичког завода у року од 60 дана од дана именовања Управног одбора.

Члан 249.

Директор Републичког завода именоваће директоре филијала у року од 60 дана од дана ступања на дужност директора.

Савет филијале ће се образовати у року од 30 дана од дана ступања на дужност директора филијале.

Члан 250.

Управни одбор ће донети статут Републичког завода у року од 60 дана од дана именовања чланова Управног одбора.

Члан 251.

Републички завод донеће општи акт из члана 124. став 5. овог закона у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 252.

Осигурана лица која на дан ступања на снагу овог закона користе права из обавезног здравственог осигурања стечена по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона од тога дана користе та права по одредбама овог закона.

Члан 253.

Жалбе поднете против решења донетих до ступања на снагу овог закона решаваће се према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 254.

Републички завод организоваће и устројити послове матичне евиденције до 30. јуна 2006. године.

Матична филијала вршиће оверу исправа о осигурању од 1. јула 2006. године.

Члан 255.

Изузетно у 2006. и 2007. години, у случајевима када се Финансијским планом Републичког завода за одређену буџетску годину, утврде примања у износу већем од издатака планираних за потрошњу за ту буџетску годину, којима се могу у потпуности обезбедити средства за обавезно здравствено осигурање осигураника из члана 22. ст. 1. и 4. овог закона, под условима прописаним овим законом, у буџету Републике за ту буџетску годину, неће се планирати средства на начин прописан у члану 22. став 5. овог закона.

Члан 256.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о здравственом осигурању („Службени гласник РС”, бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02, 84/04 и 45/05).

Члан 257.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а одредбе чл. 20. и 22. члана 45. у делу који се односи на проценте плаћања услуга из средстава обавезног здравственог осигурања, односно из средстава осигураног лица, чл. 202. и 204. овог закона – примењују се од 1. јануара 2007. године.

3379

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о Црвеном крсту Србије

Проглашава се Закон о Црвеном крсту Србије, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 105

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о Црвеном крсту Србије

Положај Црвеног крста Србије

Члан 1.

Црвени крст Србије јесте хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација основана за територију Републике Србије и састав-

ни је део Друштва Црвеног крста Србије и Црне Горе (у даљем тексту: национално друштво).

Црвени крст Србије врши јавна овлашћења утврђена законом и обавља друге послове од јавног интереса, у складу са ратификованим међународним уговором, законом и другим прописима и општим актима и при њиховом вршењу, односно обављању има положај организације која помаже надлежним државним органима у хуманитарној области.

У обављању послова из своје надлежности, односно делатности Црвени крст Србије ужива помоћ надлежних државних органа, органа територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе.

Циљеви и задаци Црвеног крста Србије

Члан 2.

Црвени крст Србије има за циљ да олакшава људску патњу, са задатком да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких или других несрећа ради спасавања угрожених живота и здравља људи и обезбеђења поштовања хуманитарног права, и у случају стања потреба за социјалном заштитом и збрињавањем, као и са задатком превентивног деловања и просвећивања грађана у области здравствене и социјалне заштите и унапређења хуманитарних вредности друштва.

У обављању послова везаних за остварење циља и задатака Црвени крст Србије делује у складу са:

1) ратификованим међународним уговорима и општеприхваћеним правилима из области међународног хуманитарног права, а нарочито са Женевским конвенцијама о заштити жртава рата од 12. августа 1949. године (у даљем тексту: Женевске конвенције) и Допунским протоколима уз Женевске конвенције од 8. јуна 1977. године (у даљем тексту: Допунски протоколи);

2) Основним принципима, Статутом и другим актима и правилима које усваја Међународни покрет Црвеног крста и Црвеног полумесеца (у даљем тексту: Међународни покрет);

3) циљевима и задацима националног друштва.

У остварењу утврђеног циља и задатака, а нарочито при обављању хуманитарних послова, Црвени крст Србије помаже свим људима без било какве дискриминације по било ком основу, а нарочито због расе, боје, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења или сличног статуса, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости или психичког или физичког инвалидитета.

Састав Црвеног крста Србије

Члан 3.

У саставу Црвеног крста Србије јесу покрајинске, градске и општинске организације Црвеног крста основане на територији Републике Србије.

Црвени крст Србије и организације Црвеног крста основане у јединици територијалне аутономије или јединици локалне самоуправе имају својство правног лица.

Статут Црвеног крста Србије

Члан 4.

Црвени крст Србије има Статут којим, у складу са законом, уређује област, задатке, послове и начин рада својих органа и служби, своју организацију, као и друга питања од значаја за рад Црвеног крста Србије.

Знак Црвеног крста Србије

Члан 5.

Знак Црвеног крста Србије је крст црвене боје састављен од пет једнаких квадрата на белом пољу око којег се исписује назив „Црвени крст Србије”.

Знак Црвеног крста Србије користи се у складу са законом којим је уређена употреба знака Црвеног крста у државној заједници Србија и Црна Гора.

Јавна овлашћења

Члан 6.

Јавна овлашћења која су законом поверена националном друштву на територији Републике Србије врши Црвени крст Србије.

Члан 7.

Црвеном крсту Србије поверава се вршење и следећих јавних овлашћења:

1) покретање, организовање и спровођење или учествовање у редовним и ванредним акцијама солидарности у Републици Србији за помоћ угроженим лицима и жртвама природних, еколошких и других несрећа и оружаних сукоба, као и обезбеђење, у складу са законом, обуке људи, материјалних, финансијских и других средстава за те акције;

2) оспособљавање грађана, добровољно организованих за обављање послова цивилне заштите на територији Републике Србије, за пружање прве помоћи у случају природних, еколошких и других несрећа, као и оружаних сукоба;

3) организовање, обучавање и припремање екипа за прву помоћ, хигијенско-епидемиолошку заштиту, негу повређених и оболелих, социјални рад, психолошку помоћ становништву и техничку помоћ за извршавање задатака у случају природних, еколошких и других несрећа, као и оружаних сукоба;

4) популарисање добровољног давалаштва крви и, у сарадњи са службама и здравственим установама за трансфузију крви, учествују у организовању акција добровољног давања крви.

Члан 8.

У вршењу јавних овлашћења из чл. 6. и 7. овог закона Црвени крст Србије води одговарајуће евиденције и издаје уверења.

Програми Црвеног крста Србије**Члан 9.**

Црвени крст Србије спроводи програме и активности који произлазе из циљева и задатака Међународног покрета, а нарочито:

- 1) развија солидарност међу људима и организује различите облике међусобне помоћи грађана;
- 2) заступа, шири и спроводи идеје, Основне принципе и друге хуманитарне вредности Међународног покрета;
- 3) доноси план и спроводи програм припреме за деловање у несрећама у сарадњи и уз координацију са надлежним државним органима;
- 4) спроводи програме помоћи деци, хендикепираним, старим и немоћним лицима у сарадњи са донаторима и надлежним државним органима и органима територијалне аутономије и локалне самоуправе;
- 5) организује и спроводи акције заштите и унапређења стања животне околине и шири знања становништва о мерама за очување здраве природне средине у циљу заштите и унапређивања стања животне околине и спречавања настанка нежељених последица;
- 6) заступа идеје добровољног рада у корист угрожених лица, региструје и спроводи обуку волонтера за рад у Црвеном крсту Србије;
- 7) организује и учествује, у сарадњи са здравственим установама, у активностима промоције здравља, у спровођењу активности за унапређење здравља појединих групација становништва и превенцију болести од већег социјално-медицинског значаја.

Услуге које пружа Црвени крст Србије**Члан 10.**

Црвени крст Србије може организовати исхрану угрожених лица у редовним или ванредним ситуацијама.

Црвени крст Србије, у својим објектима, може пружати услуге привременог смештаја и исхране лицима којима је такав облик помоћи потребан из здравствених или социјалних разлога, као и свом чланству.

Пружање услуга исхране и смештаја из ст. 1. и 2. овог члана не сматра се угоститељском делатношћу.

Под условима и на начин утврђен законом, Црвени крст Србије може, ако то не доводи у питање обављање јавних овлашћења утврђених овим законом, пружати и друге услуге заинтересованим правним и физичким лицима, а нарочито оне које се односе на:

- 1) организовање и спровођење стручног оспособљавања предавача за обуку из прве помоћи, вођење евиденција о обуци и издавање одговарајућих уверења о стручној оспособљености предавача;
- 2) организовање и спровођење обуке из прве помоћи кандидата за возаче, спровођење испита, вођење евиденција и издавање уверења о положеном испиту из прве помоћи;

3) организовање и спровођење обуке из прве помоћи за лица која обављају послове безбедности и здравља на раду;

4) организовање службе спасавања на води и службе спасавања на планинама, спровођење обуке спасилаца за рад у тим службама, вођење евиденција и издавање одговарајућих уверења.

Сарадња Црвеног крста Србије**Члан 11.**

У вршењу јавних овлашћења из чл. 6. и 7. овог закона и спровођењу програма из члана 9. овог закона, Црвени крст Србије сарађује са надлежним државним органима, органима територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, као и са установама и организацијама у области система здравствене заштите, социјалне заштите, пензијског и инвалидског осигурања, другим облицима организовања заштите и спасавања становништва, материјалних и других добара, црквама и верским заједницама, предузећима и другим облицима организовања за обављање делатности или услуга, невладиним организацијама и грађанима (у даљем тексту: органи, организације и лица).

Црвени крст Србије остварује међународну и регионалну сарадњу са одговарајућим организацијама Црвеног крста и Црвеног полумесеца других држава, као и са другим хуманитарним организацијама.

Црвени крст Србије, као саставни део националног друштва, сарађује са Међународним покретом и националним организацијама Црвеног крста и Црвеног полумесеца, као и другим хуманитарним организацијама, здравственим и социјалним установама које учествују у хуманитарном раду на територији Републике Србије или у иностранству.

Обавезе органа, организација и лица према Црвеном крсту Србије**Члан 12.**

На захтев Црвеног крста Србије органи, организације и лица дужни су да дају податке којима располажу у обављању својих делатности, односно које поседују, а који су потребни за вршење јавних овлашћења из чл. 6. и 7. овог закона.

Органи, организације и лица дужни су да, по службеној дужности, Црвеном крсту Србије доставе све податке утврђене Женевским конвенцијама и Допунским протоколима о лицима заштићеним тим конвенцијама и протоколима, у року од 15 дана од дана када остваре контролу над тим лицима.

Финансирање Црвеног крста Србије**Члан 13.**

За вршење јавних овлашћења из чл. 6. и 7. овог закона и остваривање програма из члана 9. тачка 7) овог закона средства се обезбеђују у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине и буџету јединице локалне самоуправе.

Органи територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе могу обезбедити и допунска средства за финансирање програма и делатности Црвеног крста Србије које нису обухваћене у ставу 1. овог члана.

Средства из ст. 1. и 2. овог члана обезбеђују се, у складу са законом, преко државних органа, органа територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе надлежних за послове из области здравља и социјалне заштите, а опредељују се организацијама Црвеног крста Србије из члана 3. овог закона, на основу њихових годишњих програма рада и финансијских планова који се достављају органима преко којих су средства обезбеђена.

Средства пренета Црвеном крсту Србије из буџета Републике, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе подлежу систему контроле и ревизије на начин утврђен законом којим се уређује буџетски систем Републике.

Члан 14.

За спровођење програма који произлазе из циљева и задатака Црвеног крста Србије, утврђених у члану 9. овог закона, као и за деловање организација Црвеног крста Србије, средства се обезбеђују из следећих извора, и то:

- 1) чланарине;
- 2) прихода од игара на срећу који се у оквиру буџета Републике распоређује и издваја за хуманитарне потребе по основу закона којим су регулисане игре на срећу, а преко буџетског фонда за финансирање Црвеног крста Србије;
- 3) од пружених услуга чије су вршење државни органи, органи територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе поверили Црвеном крсту Србије;
- 4) од посебних активности и акција на прикупљању новчаних и материјалних средстава;
- 5) прилога, субвенција, донација и легата;
- 6) прихода од имовине;
- 7) других прихода.

Манифестације које обележава Црвени крст Србије

Члан 15.

Посебне манифестације које обележава Црвени крст Србије јесу:

- 1) „Недеља Црвеног крста” која се одржава сваке године од 8. до 15. маја и
- 2) „Недеља солидарности” која се одржава сваке године од 14. до 21. септембра.

За време трајања манифестација које обележава, у корист Црвеног крста Србије обавезно се наплаћује:

- 1) на сваку продату путничку карту у међународном авионском, железничком, бродском и аутобуском саобраћају, износ од 3% цене карте;
- 2) на сваку продату путничку карту у унутрашњем авионском, железничком, бродском и аутобуском саобраћају, износ од 2% цене карте;
- 3) на сваку поштанску пошиљку у унутрашњем поштанском саобраћају, осим на пошиљке нови-

на и часописа износ у висини од 50% од износа номиналне вредности поштанске марке за писма тежине до 20 грама;

4) на сваку продату карту за културне, забавне, спортске и сајамске приредбе (концерти, фестивали, биоскопске и позоришне представе, спортске утакмице и такмичења локалног, државног и међународног карактера), износ од 3% цене карте.

Члан 16.

Од сваке продате карте за манифестације међународног карактера (културне, забавне, спортске и слично) током целе календарске године, на рачун буџетског фонда за Црвени крст Србије, уплаћује се износ од 2% цене карте.

Члан 17.

Средства из чл. 15. и 16. овог закона наплаћују правна и физичка лица која продају улазнице за приредбе, путничке карте и поштанске марке, а прикупљена новчана средства уплаћују на рачун прописан за уплату јавних прихода буџета Републике Србије.

Прикупљена новчана средства се користе за финансирање делатности Црвеног крста Србије, према програму Црвеног крста Србије на који сагласност даје Влада Републике Србије.

Члан 18.

Средства која Црвени крст Србије оствари изнад висине утврђене програмом на који је Влада Републике Србије дала сагласност користиће се за друге програме Црвеног крста које одобри Влада Републике Србије.

Ослобађање од финансијских обавеза

Члан 19.

Пошиљке Службе тражења ослобађају се од увозних, царинских, поштанских и других дажбина, у складу са прописима о поштанском саобраћају и царинама.

Надзор

Члан 20.

Надзор над радом Црвеног крста Србије у обављању јавних овлашћења врши орган државне управе у чијем делокругу је утврђена област из које је јавно овлашћење поверено Црвеном крсту Србије.

Казнене одредбе

Члан 21.

Новчаном казном у износу од 10.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај организација која Црвеном крсту Србије не достави податке којима располаже у вршењу своје делатности (члан 12).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, односно органу, новчаном казном од 500 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и физичко лице, новчаном казном од 500 до 50.000 динара.

Члан 22.

Новчаном казном од 10.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај организација која не уплати средства прописана у чл. 15. и 16. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном у износу од 500 до 50.000 динара.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 23.

Црвени крст Србије ће ускладити свој Статут са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 24.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о вршењу јавних овлашћења и начину обезбеђивања средстава Црвеног крста Србије („Службени гласник РС”, бр. 6/79, 20/84, 24/85, 27/85, 37/88, 30/89 и „Службени гласник РС”, број 67/93).

Члан 25.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3380

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о коморама здравствених радника

Проглашава се Закон о коморама здравствених радника, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 106

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о коморама здравствених радника

І. УВОДНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим законом оснивају се коморе здравствених радника, као независне, професионалне организације, уређује се чланство у коморама здравствених радника, послови, организација и рад комора, посредовање у споровима и судови части, као и друга питања од значаја за рад комора.

ІІ. ВРСТЕ КОМОРА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА

Члан 2.

Ради унапређивања услова за обављање професије доктора медицине, доктора стоматологије, дипломираних фармацеута, дипломираних фармацеута медицинске биохемије и доктора медицине специјалиста клиничке биохемије, медицинских сестара и здравствених техничара, заштите њихових професионалних интереса, организованог учешћа на унапређивању и спровођењу здравствене заштите и заштите интереса грађана у остваривању права на здравствену заштиту – оснивају се:

- 1) Лекарска комора Србије;
- 2) Стоматолошка комора Србије;
- 3) Фармацеутска комора Србије;
- 4) Комора биохемичара Србије;
- 5) Комора медицинских сестара и здравствених техничара Србије.

Члан 3.

Лекарска комора Србије, Стоматолошка комора Србије, Фармацеутска комора Србије, Комора биохемичара Србије, односно Комора медицинских сестара и здравствених техничара Србије (у даљем тексту: комора) има својство правног лица, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом и статутом коморе.

Комора има рачун.

Седиште коморе је у Београду.

Комора има огранке коморе, у складу са статутом.

ІІІ. ЧЛАНСТВО У КОМОРИ

Члан 4.

Чланство у комори је обавезно за све докторе медицине, докторе стоматологије, дипломиране фармацеуте, дипломиране фармацеуте медицинске биохемије, дипломиране фармацеуте специјалисте медицинске биохемије и докторе медицине специјалисте клиничке биохемије, медицинске сестре и здравствене техничаре, који као професију у Републици Србији обављају послове здравствене делатности у здравственим установама и у другим облицима здравствене службе (у даљем тексту: приватна пракса).

Чланство у комори је обавезно и за здравствене раднике из става 1. овог члана који као професију обављају послове здравствене делатности у установама социјалне заштите, заводима за извршење заводских санкција, у државним органима, на факултетима, односно у школама здравствене струке, амбулантама медицине рада које образују послодавци и у другим установама у којима се обавља здравствена делатност у складу са законом.

Под обављањем професије, у смислу овог закона, подразумева се непосредно обављање здравствене делатности од стране здравствених радника који имају одговарајуће стручно образовање здравствене струке и који своју делатност обављају у здравственим установама и приватној пракси, као и код послодаваца из става 2. овог

члана, под условима прописаним законом којим се уређује здравствена заштита.

Члан 5.

Чланство у комори добровољно је за докторе медицине, докторе стоматологије, дипломиране фармацеуте, дипломиране фармацеуте медицинске биохемије, дипломиране фармацеуте специјалисте медицинске биохемије и докторе медицине специјалисте клиничке биохемије, медицинске сестре и здравствене техничаре, који не обављају као професију послове здравствене делатности.

Комора може имати и почасне чланове, као и чланове донаторе, у складу са статутом коморе.

Члан 6.

Чланови Лекарске коморе Србије јесу доктори медицине који као професију у Републици Србији обављају послове лекара у здравственим установама и приватној пракси, односно код другог послодавца из члана 4. став 2. овог закона (у даљем тексту: лекари).

Чланови Стоматолошке коморе Србије јесу доктори стоматологије који као професију у Републици Србији обављају послове стоматолога у здравственим установама и приватној пракси, односно код другог послодавца из члана 4. став 2. овог закона (у даљем тексту: стоматолози).

Чланови Фармацеутске коморе Србије јесу дипломирани фармацеути који као професију у Републици Србији обављају послове фармацеута у здравственим установама и приватној пракси, односно код другог послодавца из члана 4. став 2. овог закона (у даљем тексту: фармацеути).

Чланови Коморе биохемичара Србије јесу дипломирани фармацеути медицинске биохемије, дипломирани фармацеути специјалисти медицинске биохемије и доктори медицине специјалисти клиничке биохемије, који као професију у Републици Србији обављају послове биохемије у здравственим установама и приватној пракси, односно код другог послодавца из члана 4. став 2. овог закона (у даљем тексту: биохемичари).

Чланови Коморе медицинских сестара и здравствених техничара Србије јесу медицинске сестре и здравствени техничари који као професију у Републици Србији обављају послове медицинских сестара и здравствених техничара у здравственим установама и приватној пракси, односно код другог послодавца из члана 4. став 2. овог закона (у даљем тексту: медицинске сестре и здравствени техничари).

IV. ПОСЛОВИ КОМОРЕ

Поверени послови

Члан 7.

Комора, у складу са законом, обавља следеће послове као јавна овлашћења:

1) доноси кодекс професионалне етике (у даљем тексту: етички кодекс);

2) врши упис здравствених радника, под условима прописаним законом, и води именик свих чланова коморе;

3) издаје, обнавља и одузима одобрење за самостални рад (у даљем тексту: лиценца) члановима коморе који су уписани у именик чланова коморе из тачке 2) овог става и води именик о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама;

4) посредује у споровима између чланова коморе, односно између чланова коморе и корисника здравствених услуга;

5) организује судове части за утврђивање повреде професионалне дужности и одговорности чланова коморе, као и за изрицање мера за те повреде;

6) води именик изречених дисциплинских мера члановима коморе;

7) на захтев члана коморе или другог овлашћеног правног или физичког лица издаје изводе из именика, уверења и потврде о чињеницама о којима води евиденцију, а који представљају јавне исправе;

8) утврђује висину чланарине за чланове коморе;

9) утврђује износ надокнаде за упис у именике чланова коморе из тачке 2) овог става, износ надокнаде за издавање и обнављање лиценце, као и надокнаде за издавање извода из именика, уверења и потврда о евиденцијама које комора води;

10) издаје легитимацију члановима коморе који имају лиценцу;

11) издаје идентификациони број члановима коморе који имају лиценцу.

Послове из става 1. овог члана комора обавља као поверене послове.

У вршењу поверених послова из става 1. тач. 2), 3) и 7) овог закона примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако законом није друкчије одређено.

На одлуку о висини чланарине и надокнада из става 1. тач. 8) и 9) овог члана сагласност даје министарство надлежно за послове здравља.

Одлуку из става 4. овог члана комора објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Организација обавезног здравственог осигурања дужна је да прихвати идентификациони број из става 1. тачка 11) овог члана као један од неопходних елемената за издавање идентификационог броја за потребе организације обавезног здравственог осигурања.

Остали послови коморе

Члан 8.

Поред послова из члана 7. овог закона, комора обавља и следеће послове:

1) заступа и штити професионалне интересе чланова коморе у обављању професије;

2) стара се о угледу чланова коморе, односно о обављању послова здравствене делатности у складу са етичким кодексом;

3) води евиденцију чланова коморе који обављају приватну праксу, а који су уписани у регистар код надлежног органа, у складу са законом;

4) предлаже листу надзорника за редовну и ванредну спољну проверу квалитета стручног рада, у складу са законом којим се уређује здравствена заштита;

5) даје иницијативу за ближе уређивање начина обављања приправничког стажа и полагања стручног испита, као и стручног усавршавања здравствених радника, односно услова које морају испуњавати здравствене установе и приватна пракса за обављање приправничког и специјалистичког стажа здравствених радника;

6) учествује у утврђивању номенклатуре здравствених услуга, критеријума и мерила за утврђивање цена здравствених услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, као и у утврђивању критеријума и мерила за закључивање уговора о пружању здравствене заштите, у складу са законом којим се уређује здравствено осигурање;

7) предлаже критеријуме и мерила за утврђивање цена здравствених услуга које се пружају у приватној пракси, односно цена здравствених услуга које се пружају у здравственим установама, а које се не обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, као и висину цена тих здравствених услуга;

8) даје иницијативу за доношење прописа у области здравствене заштите и здравственог осигурања;

9) даје иницијативу и предузима мере за осигурање чланова коморе код носиоца осигурања за ризик који може наступити због стручне грешке у вршењу послова здравствене делатности, у складу са законом;

10) пружа помоћ грађанима у остваривању права на здравствену заштиту у случају нестручног или неетичког рада чланова коморе;

11) пружа стручну помоћ члановима коморе;

12) заступа интересе чланова коморе који обављају приватну праксу при закључивању уговора са организацијом здравственог осигурања;

13) даје предлог за добијање назива примаријуса, у складу са законом којим се уређује здравствена заштита;

14) прати и покреће иницијативу за предузимање законом прописаних мера у вези са повредом прописа о забрани рекламирања (оглашавања) у области здравствене заштите;

15) обавља и друге послове, у складу са законом и статутом коморе.

Издавање, обнављање и одузимање лиценце

Члан 9.

Комора издаје, обнавља или одузима лиценцу здравственим радницима, под условима прописаним законом којим се уређује здравствена заштита.

Директор коморе доноси решење о издавању, обнављању или одузимању лиценце.

Упис у именик коморе

Члан 10.

Комора, односно огранак коморе, у складу са овим законом, води именике коморе, и то:

- 1) именик свих чланова коморе;
- 2) именик издатих, обновљених или одузетих лиценци;

3) именик изречених дисциплинских мера члановима коморе.

У именику чланова коморе из става 1. тачка 1) овог члана води се посебна евиденција о члановима коморе који су приправници, специјализанти, специјалисти или који имају ужу специјалност.

Именик из става 1. тач. 1) и 3) овог члана води огранак коморе, а именик из тачке 2) води комора.

Комора, на основу извештаја огранака о упису у именик из става 1. тач. 1) и 3) овог члана, води евиденције о члановима коморе уписаним у именик, односно о изреченим дисциплинским мерама члановима коморе.

Члан 11.

На захтев здравственог радника, решење о упису у именик из члана 10. став 1. тачка 1) овог закона доноси огранак коморе, у року од 15 дана од дана подношења захтева, у складу са законом и статутом коморе.

Решење из става 1. овог члана доноси одговорно лице у огранку коморе које је одређено статутом коморе.

Против решења из става 1. овог члана може се изјавити жалба надлежном органу коморе, у року од 15 дана од дана доношења решења.

Решење из става 3. овог члана коначно је у управном поступку и против њега може се покренути управни спор.

Огранак коморе дужан је да надлежном органу коморе доставља месечне извештаје о извршеном упису у именик из члана 10. став 1. тач. 1) и 3) овог закона, ради вођења евиденције.

Члан 12.

У комори се по службеној дужности, врши упис издатих, обновљених или одузетих лиценци у именик издатих, обновљених или одузетих лиценци из члана 10. став 1. тачка 2) овог закона, у року од 15 дана од дана издавања, обнављања или одузимања лиценце.

У огранку коморе се по службеној дужности, врши упис изречене дисциплинске мере члановима коморе у именик изречених дисциплинских мера из члана 10. став 1. тачка 3) овог закона, у року од 15 дана од дана изрицања дисциплинске мере.

Члан 13.

Чланови коморе дужни су да надлежном органу коморе пријаве све промене које су битне за упис у именик из члана 10. овог закона, као и друге битне чињенице из надлежности коморе, у року од 30 дана од дана сазнања за те промене, односно чињенице.

Члан 14.

Именици из члана 10. овог закона су јавне књиге.

Члан 15.

Комора уређује садржај и податке који се воде у именику, начин вођења и образац именика,

образац извода из именика, уверења, потврда и евиденција, као и поступак уписа у именике, у складу са статутом коморе.

V. ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД КОМОРЕ

Органи коморе

Члан 16.

Органи коморе јесу:

- 1) скупштина;
- 2) управни одбор;
- 3) надзорни одбор;
- 4) директор;
- 5) етички одбор коморе;
- 6) комисија за посредовање;
- 7) суд части првог степена;
- 8) суд части другог степена;
- 9) одбори коморе;
- 10) друга тела утврђена статутом коморе.

Мандат чланова органа коморе из става 1. тач. 1) до 4) овог члана траје четири године.

Овлашћења и начин рада органа из става 1. овог члана ближе се уређују статутом коморе, у складу са законом.

Члан 17.

Директор, чланови управног и надзорног одбора не могу бити лица изабрана, постављена или именована на функцију у државном органу, органу територијалне аутономије или локалне самоуправе, лица изабрана у органе управљања, односно пословања високошколских установа, Српског лекарског друштва, удружења здравствених установа и других стручних удружења здравствених радника.

Члан 18.

Органи коморе из члана 16. овог закона организују се на начин којим се обезбеђује равноправна заступљеност свих огранака коморе, као и равноправно учешће у раду и одлучивању чланова коморе који професију здравственог радника обављају у здравственим установама или приватној пракси.

Члан 19.

Скупштина је највиши орган коморе.

Скупштина:

- 1) доноси статут коморе и друге опште акте;
- 2) доноси етички кодекс;
- 3) доноси годишњи програм рада коморе;
- 4) доноси пословник о свом раду и пословник о раду радних тела које образује;
- 5) бира и разрешава председника скупштине;
- 6) бира и разрешава директора и чланове управног и надзорног одбора;
- 7) бира и разрешава председника и чланове етичког одбора коморе;
- 8) бира и разрешава судове части првог степена, као и суд части другог степена;
- 9) утврђује висину чланарине за чланове коморе;
- 10) утврђује износ надокнада за упис у именик чланова коморе, надокнада за издавање и обна-

вљање лиценце, као и износ других надокнада за издавање извода, уверења и потврда из евиденција које води комора;

11) доноси одлуку о висини издвајања прихода коморе у фонд узајамне помоћи чланова коморе, који се води на посебном подрачуну коморе;

12) разматра извештаје о раду органа коморе и огранака коморе;

13) усваја извештај о раду и финансијском пословању коморе са годишњим обрачуном, као и друге извештаје које доставља управни и надзорни одбор коморе;

14) остварује сарадњу са коморама у земљи и иностранству;

15) обавља друге послове утврђене законом и статутом коморе.

Члан 20.

Скупштина има председника, кога бира из својих редова.

Председник скупштине представља скупштину, сазива седнице скупштине и врши друге послове у складу са законом и статутом коморе.

Члан 21.

Скупштина може образовати скупштинска већа, скупштинске одборе, стална и повремена радна тела ради боље организације рада коморе, разматрања појединих питања из свог делокруга, у складу са статутом.

Статутом се ближе уређују овлашћења, начин рада и избора скупштинских већа, скупштинских одбора, односно радних тела из става 1. овог члана, као и друга питања од значаја за њихов рад.

Члан 22.

Управни одбор:

- 1) спроводи одлуке скупштине;
- 2) утврђује предлог статута и других општих аката коморе;
- 3) утврђује предлог годишњег програма коморе;
- 4) предлаже државним органима мере за унапређење здравствене заштите и здравственог осигурања;
- 5) утврђује план прихода и расхода коморе и стара се о његовом извршењу;
- 6) усваја периодични обрачун и подноси скупштини на усвајање извештај о раду и финансијском пословању коморе са годишњим обрачуном;
- 7) разматра примедбе и предлоге чланова коморе, министарства надлежног за послове здравља, других државних органа и органа територијалне аутономије и локалне самоуправе, факултета и школа здравствене струке, организације обавезног здравственог осигурања, о чему подноси извештај скупштини;
- 8) разматра и друге извештаје о раду коморе у вези са пословима које комора у складу са законом обавља;
- 9) прати и покреће иницијативу за предузимање законом прописаних мера у вези са повредом прописа о забрани рекламирања (оглашавања) у области здравствене заштите и о томе подноси извештај скупштини;

10) врши и друге послове у складу са законом и статутом, као и послове које му повери скупштина.

Члан 23.

Чланове управног одбора, као и председника управног одбора бира и разрешава скупштина из реда својих чланова.

Члан 24.

Надзорни одбор врши контролу пословања коморе и унутрашњи надзор над радом коморе.

Чланове надзорног одбора и председника надзорног одбора бира и разрешава скупштина из реда својих чланова.

Члан 25.

Директор коморе:

- 1) руководи комором, представља и заступа комору;
- 2) одговара за законитост рада и пословања коморе;
- 3) припрема годишњи програм рада коморе;
- 4) подноси управном одбору извештаје о извршењу годишњег програма рада и плана прихода и расхода коморе;
- 5) решењем издаје, обнавља и одузима лиценцу;
- 6) извршава одлуке скупштине и управног одбора;
- 7) одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у стручној служби коморе;
- 8) утврђује правилник о систематизацији радних места у комори;
- 9) обавља друге послове одређене законом и статутом.

Члан 26.

Директора именује и разрешава скупштина из реда својих чланова.

За директора може бити именовано исто лице највише два пута узастопно.

Члан 27.

Етички одбор коморе:

- 1) разматра етичка питања која се односе на обављање лекарске, стоматолошке, фармацевтске професије, професије биохемичара, односно професије медицинских сестара и здравствених техничара;
- 2) даје мишљење о раду чланова коморе у складу са етичким кодексом;
- 3) промовише принципе професионалне етике ради успостављања етичког понашања чланова коморе у обављању професије здравственог радника;
- 4) обавља друге послове у вези са применом и поштовањем етичког кодекса.

Састав етичког одбора коморе, избор чланова и председника, као и начин рада, ближе се уређују статутом коморе, у складу са законом.

Територијална организација коморе

Члан 28.

Комора има огранке као своје организационе јединице.

Огранци коморе из става 1. овог члана обављају послове коморе из члана 7. тач. 2), 4), 5), 6) и 7) и члана 8. овог закона, у складу са овим законом и статутом коморе.

Подручје за које се образује огранак, број огранака, седиште огранка, организација и начин рада и руковођења огранком, стручна служба огранка, начин рада комисије за посредовање и суда части првог степена, као и друга питања неопходна за рад огранка, уређују се статутом коморе.

Општи акти коморе

Члан 29.

Комора доноси статут и друге опште акте у складу са законом и статутом коморе.

Статутом коморе ближе се уређују: послови које комора обавља у оквиру законских овлашћења; начин обављања послова коморе; унутрашња организација и рад коморе; састав, начин и поступак избора и надлежност органа коморе; број чланова у органима коморе; начин избора и опозива чланова у органима коморе; орган коморе који именује посредника, поступак посредовања; орган коморе који образује судове части, састав судова части, услови и начин избора и разрешења судија, надлежност судова части, лакше и теже повреде професионалних дужности и угледа члана коморе, поступак за покретање и утврђивање одговорности члана коморе, поступак пред судом части, изрицање мера, начин извршења изречених мера и рокови за покретање поступка и извршење мера, као и друга питања од значаја за решавање спорова; права и дужности чланова коморе; огранци коморе; организација и органи огранака коморе и њихово седиште; обављање стручних послова за комору, као и друга питања од значаја за рад и организацију коморе.

Министарство надлежно за послове здравља даје сагласност на статут коморе у делу који се односи на обављање јавних овлашћења коморе из члана 7. овог закона.

Статут коморе објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 30.

Скупштина коморе доноси етички кодекс којим се утврђују етичка начела у обављању професионалних дужности чланова коморе.

Етичким кодексом утврђују се и односи чланова коморе према пацијентима, као и међусобни односи чланова коморе.

Етички кодекс комора објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

VI. СРЕДСТВА ЗА ОСНИВАЊЕ И РАД КОМОРЕ

Члан 31.

Средства за оснивање коморе обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) донација, поклона и легата.

Члан 32.

Комора стиче средства за рад од:

- 1) чланарине коју плаћају чланови коморе;
- 2) надокнаде за упис у именик чланова коморе;
- 3) надокнаде за издавање и обнављање лиценце;
- 4) легата;
- 5) поклона;
- 6) других извора, у складу са законом.

Чланови коморе дужни су да уредно плаћају чланарину, надокнаду за упис у именике, као и друге надокнаде за рад коморе, у складу са законом.

Члан 33.

Средства коморе воде се на рачуну.

Огранак коморе има подрачун на коме се налазе и воде средства за обављање послова и задатака огранка у складу са овим законом и статутом коморе.

Актом коморе уређује се износ средстава из члана 32. овог закона који се уплаћује на рачун коморе и део средстава који се уплаћује на подрачун огранка.

Средства из члана 32. став 1. тачка 3) овог закона уплаћују се на рачун коморе.

Легати и поклони из члана 32. став 1. тач. 4) и 5) овог закона воде се на посебном подрачуну коморе и користе се за обављање послова из надлежности коморе и развој коморе.

Наредбодавац за употребу средстава коморе јесте директор коморе, а изузетно лице које он овласти.

Наредбодавац за употребу средстава огранка коморе јесте лице утврђено статутом коморе.

Комора одговара за своје обавезе целокупном имовином којом располаже.

Члан 34.

Комора на посебном подрачуну води средства намењена за фонд узајамне помоћи чланова коморе.

Средства фонда из става 1. овог члана могу се употребити за пружање непосредне помоћи члановима коморе, за осигурање чланова коморе код носиоца осигурања за ризик који може наступити због стручне грешке у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и за стручно усавршавање чланова коморе, у складу са статутом коморе.

VII. ЈАВНОСТ РАДА КОМОРЕ

Члан 35.

Комора је дужна да обавештава јавност о свим питањима из надлежности коморе.

Комора је дужна да обавештава министарство надлежно за унутрашње послове, надлежне правосудне органе и министарство надлежно за послове здравља о дисциплинским поступцима који се воде против чланова коморе пред надлежним органима коморе, као и о поступцима издавања, обнављања или одузимања лиценце, ако се у тим поступцима установи да постоји сумња да је извршено кривично дело.

Комора је дужна да на захтев органа из става 2. овог члана достави потребне податке о чињеницама о којима има сазнање.

Министарство надлежно за послове здравља, факултети и школе здравствене струке, организација обавезног здравственог осигурања, најмање једном годишње, дају мишљење о раду коморе, које разматра скупштина коморе.

Члан 36.

Комора, самоиницијативно или по захтеву, обавештава министарство надлежно за послове здравља, друге државне органе, надлежне органе територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и организацију обавезног здравственог осигурања, о проблемима у вези са обављањем здравствене делатности чланова коморе, као и о проблемима грађана у остваривању здравствене заштите, и предлаже мере за њихово решавање.

Комора сарађује са Српским лекарским друштвом, Друштвом фармацеута Србије, факултетима и школама здравствене струке, референтним здравственим установама, струковним удружењима здравствених радника и организацијом обавезног здравственог осигурања, као и организацијама добровољног здравственог осигурања, у вези са питањима значајним за рад коморе и здравствене заштите становништва.

VIII. ПОСРЕДОВАЊЕ У СПОРОВИМА И ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПАК

Посредовање у споровима

Члан 37.

Ради вансудског решавања спорова између чланова коморе, као и између члана коморе и пацијената, у вези са обављањем здравствене делатности, именује се посредник.

Члан 38.

Поступак посредовања покреће се на захтев страна у спору из члана 37. овог закона.

О личности посредника неопходно је да се сагласе стране у спору.

Поступак посредовања окончава се измирењем, односно споразумом страна у спору или констатацијом да посредовање није успело, о чему се доноси закључак.

Дисциплинска одговорност чланова коморе

Члан 39.

Члан коморе дисциплински одговара пред судом части ако чињењем или нечињењем изврши повреду професионалне дужности или угледа члана коморе.

Члан 40.

Члан коморе врши повреду професионалне дужности или угледа члана коморе ако:

- 1) поступа у супротности са одредбама закона којим се уређује здравствена заштита и закона којим се уређује здравствено осигурање у пружању здравствене заштите пацијентима;
- 2) повреди етички кодекс;
- 3) обавља здравствену делатност нестручно, односно у супротности са савременим достигну-

ћима медицинске, стоматолошке, односно фармацеутске науке и праксе, или ако начини стручну грешку;

4) својим понашањем према пацијентима, другим члановима коморе или трећим лицима повреди углед професије;

5) у обављању здравствене делатности злоупотреби средства здравственог осигурања;

6) не испуњава обавезе члана коморе утврђене законом, статутом и другим општим актима коморе.

Статутом коморе одређују се и друге повреде професионалне дужности или угледа члана коморе.

Кривична или прекршајна одговорност, односно одговорност члана коморе из радног односа код послодавца, не искључује дисциплинску одговорност члана коморе по овом закону.

Члан 41.

Ако се на основу чињеница до којих комора дође у поступку посредовања из члана 38. овог закона, као и из притужби грађана или из других околности, посумња да је члан коморе извршио повреду професионалне дужности или угледа члана коморе из члана 40. овог закона, комора покреће дисциплински поступак против свог члана пред судом части.

Члан 42.

Суд части образује се као:

- 1) суд части првог степена;
- 2) суд части другог степена.

Суд части првог степена образује се у седишту огранка коморе, а суд части другог степена у седишту коморе.

Члан 43.

За повреде професионалне дужности или угледа члана коморе из члана 40. овог закона суд части може изрећи једну од следећих дисциплинских мера:

- 1) јавну опомену;
- 2) новчану казну у висини до 20% од просечне месечне зараде по запосленом у Републици, у месецу који претходи месецу у коме се казна изриче, по подацима републичког органа надлежног за послове статистике;
- 3) привремену забрану самосталног рада у обављању одређених послова здравствене делатности;
- 4) привремену забрану самосталног рада у обављању здравствене делатности.

Члан 44.

Дисциплинске мере из члана 43. тач. 1) и 2) овог закона изричу се за лакше повреде професионалне дужности и угледа члана коморе.

Дисциплинска мера из члана 43. тачка 2) овог закона може се изрећи у трајању од једног до шест месеци.

Дисциплинске мере из члана 43. тач. 3) и 4) овог закона изричу се за тежу повреду професионалне дужности и угледа члана коморе.

Дисциплинске мере из члана 43. тач. 3) и 4) овог закона не могу трајати краће од шест месеци, ни дуже од једне године, а у изузетним случајевима могу трајати до пет година.

Члан 45.

У поступку пред судом части сходно се примењују одговарајућа правила управног поступка о усменој расправи, доказивању, записнику и достављању, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан коморе чија се дисциплинска одговорност утврђује мора бити саслушан у дисциплинском поступку и мора му се омогућити одбрана.

О саслушању члана коморе и спровођењу других доказа у дисциплинском поступку пред судом части води се записник.

О жалби против одлуке суда части првог степена решава суд части другог степена.

Члан 46.

Против коначне одлуке суда части којом је изречена дисциплинска мера из члана 43. тачка 1) овог закона члан коморе не може покренути управни спор.

Против коначне одлуке суда части којом је изречена дисциплинска мера из члана 43. тач. 2), 3) и 4) овог закона члан коморе може покренути управни спор.

Комора, односно огранак коморе, о коначној одлуци суда части којом је изречена дисциплинска мера из члана 43. тач. 3) и 4) овог закона обавештава министарство надлежно за послове здравља у року од осам дана.

Члан 47.

Застарелост покретања поступка пред судом части наступа истеком једне године од дана учињене повреде професионалне дужности и угледа члана коморе из члана 40. овог закона.

Застарелост извршења мере из члана 43. тач. 1) до 4) овог закона наступа по истеку шест месеци од дана правноснажности одлуке о изреченој мери.

Застарелост се прекида сваком радњом која се предузима ради покретања поступка пред судом части или извршења мере.

После сваког прекида рок застарелости почиње поново да тече, с тим да застарелост настаје у сваком случају када протекне два пута онолико времена колико је по овом закону потребно за застарелост покретања поступка, односно извршења изречене мере.

IX. СТРУЧНА СЛУЖБА КОМОРЕ

Члан 48.

Ради обављања стручних, административних и других послова комора образује стручну службу.

У погледу права, обавеза и одговорности по основу рада запослених у стручној служби коморе примењују се прописи којима се уређује рад.

Организација, рад и надлежност стручне службе коморе уређује се статутом коморе.

Х. НАДЗОР НАД РАДОМ КОМОРЕ

Члан 49.

Надзор над законитошћу рада и аката коморе врши министарство надлежно за послове здравља.

У вршењу надзора из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове здравља може тражити од коморе одговарајуће извештаје и податке, односно може извршити непосредан увид у рад коморе.

Комора је дужна да извештаје и податке из става 2. овог члана достави министарству надлежном за послове здравља у року од 30 дана од дана када су подаци затражени.

У вршењу надзора над јавним овлашћењима коморе примењују се одредбе закона којим се уређује државна управа.

Комора је дужна да министарству надлежном за послове здравља поднесе годишњи извештај о раду и финансијском пословању до краја фебруара текуће године за претходну годину.

Члан 50.

Надзор над законитим и наменским коришћењем средстава коморе, односно огранка коморе и поступањем коморе у погледу придржавања прописа о финансијском и рачуноводственом пословању врши министарство надлежно за послове финансија.

ХІ. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај комора ако:

1) не изврши упис здравственог радника који испуњава услове прописане законом за упис у именик чланова коморе, односно ако изврши упис здравственог радника који не испуњава законом прописане услове у именик чланова коморе (члан 7. став 1. тачка 2);

2) на захтев члана коморе или другог овлашћеног правног или физичког лица не изда извод из именика који комора води, уверење или потврду о чињеницама о којима води евиденцију (члан 7. став 1. тачка 7);

3) члану коморе који има лиценцу не изда легитимацију (члан 7. став 1. тачка 10);

4) члану коморе који има лиценцу не изда идентификациони број (члан 7. став 1. тачка 11);

5) члану коморе изда, обнови или одузме лиценцу супротно закону (члан 9);

6) не води законом прописане именике коморе, односно ако не изврши упис података у именик коморе који води, односно ако изврши упис у именик супротно одредбама закона (чл. 10, 11. и 12).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у комори новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара.

Члан 52.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај здравствени радник ако не обавести надлежну комору о променама које

су битне за упис у именике које комора води, као и о другим битним чињеницама из надлежности коморе (члан 13).

ХІІ. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 53.

Министарство надлежно за послове здравља именоваће најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона одборе за припрему конституисања и почетак рада комора из члана 2. овог закона.

Одбори из става 1. овог члана имају по 11 чланова које именује министар надлежан за послове здравља на предлог Српског лекарског друштва и постојећих удружења здравствених радника.

Чланови одбора бирају из својих редова председника.

Одбор доноси статутарну одлуку коморе, којом се утврђују питања од значаја за конституисање и почетак рада коморе, начин и поступак спровођења избора за чланове скупштине коморе, у року од 30 дана од дана именовања одбора.

Одбор ће донети одлуку о расписивању и спровођењу избора за чланове скупштине коморе у року од 30 дана од дана доношења статутарне одлуке.

Поступак кандидовања и избора чланова скупштине обавиће се у року од 60 дана од дана доношења одлуке из става 5. овог члана.

Члан 54.

Конституисање органа коморе извршиће се у року од 30 дана од дана избора чланова скупштине.

Члан 55.

Комора почиње са радом најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Комора је дужна да донесе статут и друге опште акте предвиђене овим законом најкасније у року од три месеца од дана почетка рада коморе.

Комора ће почети са обављањем поверених послова, у складу са овим законом, у року од шест месеци од дана почетка рада коморе.

Члан 56.

Чланови коморе дужни су да у року од три месеца од дана почетка рада коморе доставе комори потребне податке ради уписа у именик коморе из члана 7. став 1. тачка 2) овог закона.

Члан 57.

Фармацеутска комора Србије преузима права, дужности, запослене, као и средства и имовину Фармацеутске коморе Србије основане у складу са чланом 77а Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 18/02).

Члан 58.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе чл. 77а–77е Закона о здравстве-

ној заштити („Службени гласник РС”, бр. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 18/02).

Члан 59.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3381

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци

Проглашава се Закон о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 107

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци

И. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за производњу и промет на велико супстанци које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци (у даљем тексту: прекурсор), надзор у овој области ради спречавања њихове злоупотребе или коришћења у недозвољене сврхе, као и друга питања од значаја за ову област.

Члан 2.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) прекурсор је супстанца утврђена Списком прекурсора, као и смеша супстанци или природни производ који садржи прекурсор, а који се користе за недозвољену производњу опојних дрога и психотропних супстанци, осим лекова и других препарата који садрже прекурсоре који су тако сједињени да се не могу лако, једноставно и на економично исплатив начин прерадити и употребити;

2) супстанца ван Списка прекурсора јесте свака супстанца која може да се употреби за недозвољену производњу опојних дрога и психотропних супстанци, а није утврђена Списком прекурсора;

3) производња прекурсора је њихово добијање синтезом или изоловањем из природне или син-

тетичке смеше супстанци, њихова модификација, пречишћавање, прерада, паковање и мешање ради добијања полупроизвода или готових производа коришћењем хемијских, физичких и биолошких процеса, а обавља је правно лице;

4) промет прекурсора је промет прекурсора на велико (у даљем тексту: промет) који обухвата: увоз, извоз, транзит, превоз, складиштење, испоруку, продају, куповину, посредовање при куповини или продаји прекурсора, као и свако руковање прекурсорима, а који обавља правно лице уз новчану накнаду или без плаћања, односно без наплате противвредности;

5) транзит прекурсора је превоз прекурсора преко територије Републике Србије, без претовара, истовара или замене пошиљке од уласка на територију до изласка са територије Републике Србије;

6) превоз прекурсора је преношење прекурсора са једног места на друго у Републици Србији, без претовара, истовара или замене пошиљке до крајњег места превоза прекурсора у Републици Србији, а које обавља превозник;

7) број из Међународног регистра хемикалија (у даљем тексту: CAS број) означава број под којим се хемикалија води у међународним збиркама података о хемикалијама;

8) Међународни биро за контролу опојних дрога (INCB) јесте орган основан Јединственом конвенцијом о опојним дрогама из 1961. године (измењеном протоколом из 1972. године), надлежан за контролу спровођења конвенција из области опојних дрога и психотропних супстанци, и то: Јединствене конвенције о опојним дрогама (1961), Конвенције о психотропним супстанцама (1971) и Конвенције Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци (1988).

Члан 3.

У извршавању послова из надлежности министарства надлежног за послове здравља (у даљем тексту: Министарство) прописаних овим законом, примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

II. КЛАСИФИКАЦИЈА ПРЕКУРСОРА

Члан 4.

Прекурсор се класификују у прву, другу и трећу категорију.

Прву категорију чине прекурсор који се користе као основна и најважнија сировина у производњи опојних дрога и психотропних супстанци.

Другу категорију чине прекурсор који се користе као помоћне сировине у производњи опојних дрога и психотропних супстанци.

Трећу категорију чине прекурсор који се користе као помоћне сировине у производњи опојних дрога и психотропних супстанци, а који се у том процесу могу заменити и другим одговарајућим сировинама.

Министар надлежан за послове здравља (у даљем тексту: министар), на предлог Комисије за

прекурсоре, утврђује Списак прекурсора, који садржи и њихову класификацију у категорије прекурсора из ст. 2, 3. и 4. овог члана.

Списак прекурсора утврђује се у складу са конвенцијама Уједињених нација које уређују област опојних дрога и психотропних супстанци, као и са прописима Европске уније који се односе на ову област.

Списак прекурсора објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Комисија за прекурсоре

Члан 5.

Министар образује Комисију за прекурсоре (у даљем тексту: Комисија) и именује њене чланове из реда истакнутих стручњака за област хемије, фармације и медицине, односно стручњака у примени прекурсора, опојних дрога и психотропних супстанци, као и од представника Министарства, министарства надлежног за послове заштите животне средине, министарства надлежног за послове ветерине, министарства надлежног за унутрашње послове и органа надлежног за царинске послове.

Комисија је стручно тело које обавља следеће послове:

- 1) предлаже министру Списак прекурсора;
- 2) прати употребу супстанци ван Списка прекурсора и, ради спречавања злоупотреба, предлаже министру њихову класификацију у складу са чланом 4. овог закона, као и стављање тих супстанци на Списак прекурсора;
- 3) даје стручна мишљења правним лицима која обављају делатност у хемијској, односно фармацеутској индустрији, о начину и поступку препознавања сумњиве употребе прекурсора са Списка прекурсора, као и супстанци ван Списка прекурсора и извештава Министарство о уоченим злоупотребама у овој области;
- 4) сарађује са правним лицима која обављају делатност у хемијској, односно фармацеутској индустрији, као и са надлежним државним органима у решавању уочених проблема везаних за производњу, односно промет прекурсора, као и супстанци ван Списка прекурсора, односно даје им потребне стручне информације;
- 5) обавља и друге стручне послове у вези са производњом, односно прометом прекурсора, по налогу министра.

На захтев Министарства, чланови Комисије – представници министарства надлежног за унутрашње послове и органа надлежног за царинске послове дају мишљење Министарству о издавању дозволе подносиоцима захтева за производњу, промет, увоз, извоз или транзит прекурсора прве категорије.

Комисија се именује на период од четири године.

Комисија доноси пословник о свом раду.

Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

III. УСЛОВИ ЗА ПРОИЗВОДЊУ И ПРОМЕТ ПРЕКУРСОРА

Дозвола за производњу, односно промет прекурсора

Члан 6.

Производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије може обављати правно лице коме је Министарство издало дозволу за обављање производње, односно дозволу за обављање промета прекурсора прве, друге или треће категорије.

За добијање дозволе из става 1. овог члана правно лице подноси захтев Министарству.

Садржај захтева из става 2. овог члана прописује министар.

Правно лице из става 2. овог члана за издавање дозволе за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије плаћа републичку административну таксу, у складу са законом.

Правно лице које је добило дозволу за производњу прекурсора прве, друге или треће категорије може обављати и промет тих прекурсора на основу добијене дозволе за производњу прекурсора прве, друге или треће категорије.

Забрањен је промет на мало прекурсора прве, друге или треће категорије.

Члан 7.

Министарство издаје дозволу за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије правном лицу које испуњава следеће услове:

- 1) има дозволу, издату од надлежног органа, за производњу, односно промет отровних материја, хемикалија, односно лекова, у складу са прописима који регулишу област отровних материја, хемикалија, односно лекова;
- 2) за производњу, односно промет прекурсора прве категорије испуњава посебне услове прописане у складу са овим законом;
- 3) има лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије, са завршеним факултетом хемијске, физичкохемијске, биохемијске или фармацеутске струке;
- 4) да му није изречена правноснажна пресуда за привредни преступ за дело из области опојних дрога и психотропних супстанци, односно прекурсора;
- 5) да против одговорног лица у правном лицу, односно против лица одговорног за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије из тачке 3) овог става, није покренут поступак за кривично дело које га чини неподобним за обављање послова производње, односно промета прекурсора, односно да против тих лица није донета правноснажна пресуда за кривично дело из области опојних дрога и психотропних супстанци.

Посебне услове из става 1. тачка 2) овог члана прописује министар.

Члан 8.

Правно лице из члана 6. овог закона дужно је да достави Министарству име, адресу, као и друге податке о лицу одговорном за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије, из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона, уз захтев за добијање дозволе за обављање производње, односно промета из члана 6. став 2. овог закона.

Правно лице дужно је да без одлагања обавештава Министарство о свим променама које се односе на одговорно лице из става 1. овог члана.

Лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора из става 1. овог члана одговорно је за целокупни процес производње, промета и руковања прекурсорима у правном лицу, за вођење евиденција о производњи, односно промету прекурсора, као и за организацију процеса производње, односно промета прекурсора којом се онемогућава злоупотреба у производњи, односно промету прекурсора.

Лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора из става 1. овог члана дужно је да обавештава надлежне органе у правном лицу о свим подацима битним за производњу, промет, увоз, извоз и превоз прекурсора, односно дужно је да их без одлагања обавести о уоченим злоупотребима у производњи, односно у промету прекурсора, о неуобичајеним поруцима, крађи прекурсора или другим недозвољеним активностима у вези са производњом, односно прометом прекурсора.

Члан 9.

Министарство издаје дозволу правном лицу за производњу, односно промет одређеног прекурсора прве, друге или треће категорије са Списка прекурсора у року од 90 дана од дана пријема потпуне документације која је прописана овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на неодређено време и садржи следеће податке:

- 1) назив произвођача, односно правног лица које врши промет прекурсора;
- 2) место производње, односно седиште правног лица које врши промет прекурсора;
- 3) назив прекурсора који се производе, односно чији се промет врши;
- 4) друге податке од значаја за издавање дозволе.

Издавање дозволе за употребу прекурсора прве и друге категорије

Члан 10.

Правно лице које обавља научноистраживачку делатност у складу са прописима којима се уређује научноистраживачка делатност, војне установе, односно војни институти који обављају научноистраживачку делатност у складу са посебним прописима, правна лица која израђују галенске, односно магистралне лекове, могу употребљавати прекурсоре прве и друге категорије за обављање редовне делатности, на основу дозво-

ле за употребу прекурсора прве и друге категорије, коју издаје Министарство.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се за појединачну врсту прекурсора прве и друге категорије, а највише у количини потребној за годишњу употребу у редовној делатности правног лица коме се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана садржи следеће податке:

- 1) назив и седиште правног лица коме се издаје дозвола за употребу прекурсора прве и друге категорије;
- 2) назив прекурсора за који се издаје дозвола за употребу;
- 3) количину прекурсора за коју се издаје дозвола за употребу;
- 4) друге податке од значаја за издавање дозволе за употребу прекурсора прве и друге категорије.

Продаја, односно куповина прекурсора прве, друге и треће категорије у земљи

Члан 11.

Правно лице које продаје прекурсоре прве, друге или треће категорије мора за продају сваког прекурсора прибавити од купца изјаву о намени употребе прекурсора – изјаву крајњег корисника.

Члан 12.

Правно лице које врши продају прекурсора прве категорије мора прибавити од купца изјаву из члана 11. овог закона за сваку појединачну испоруку одређеног прекурсора прве категорије, с тим да се продаја може извршити у количини која не може бити већа од количине одређеног прекурсора прве категорије коју је купац употребио за редовну делатност у претходној календарској години.

Ако су потребе купца за одређеним прекурсором прве категорије веће од количина које је купац употребио у редовној делатности у претходној календарској години, Министарство даје сагласност за продају правном лицу које врши продају прекурсора прве категорије.

Члан 13.

Правно лице које врши продају прекурсора друге категорије мора прибавити од купца изјаву из члана 11. овог закона за сваку појединачну испоруку одређеног прекурсора друге категорије, с тим да се изјава може користити најдуже шест месеци од дана давања изјаве продавцу.

На основу изјаве из става 1. овог члана продавац може испоручити купцу највише три испоруке одређеног прекурсора друге категорије.

Члан 14.

Правно лице које врши продају прекурсора треће категорије мора прибавити од купца изјаву из члана 11. овог закона за сваку појединачну испоруку одређеног прекурсора треће категорије, с тим да се изјава може користити најдуже 12 месеци од дана давања изјаве продавцу.

На основу изјаве из става 1. овог члана продавац може испоручити купцу неограничени број испорука одређеног прекурсора треће категорије.

Члан 15.

Документација о продаји прекурсора прве, друге и треће категорије, коју продавац доставља Министарству за сваког појединачног купца као крајњег корисника, садржи следеће податке:

- 1) назив прекурсора;
- 2) количину и физичко-хемијске карактеристике прекурсора;
- 3) смешу и количину – проценат прекурсора у смеси (ако се ради о смеси);
- 4) име добављача, дистрибутера и купца као крајњег корисника;
- 5) изјаву о намени употребе прекурсора;
- 6) име произвођача прекурсора.

Продавац из става 1. овог члана најмање осам дана пре почетка испоруке прекурсора прве, друге и треће категорије доставља Министарству податке из става 1. овог члана.

Превоз прекурсора у земљи

Члан 16.

Правно лице које обавља производњу, односно промет прекурсора дужно је да превознику који врши превоз прекурсора прве или друге категорије да копију изјаве из члана 11. овог закона оверену потписом лица из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона.

Превозник мора дати на увид оверену копију изјаве из става 1. овог члана овлашћеном службеном лицу које, у складу са законом, има надлежност да врши проверу садржаја у превозном средству.

Дозвола за увоз, извоз, односно транзит прекурсора прве, друге или треће категорије

Члан 17.

Увоз, извоз, односно транзит прекурсора прве, друге или треће категорије обавља правно лице коме је Министарство издало дозволу за увоз, извоз, односно транзит прекурсора прве, друге или треће категорије.

За добијање дозволе из става 1. овог члана правно лице подноси захтев Министарству.

Правно лице из става 2. овог члана за издавање дозволе за увоз, извоз, односно транзит прекурсора прве, друге или треће категорије плаћа републичку административну таксу, у складу са законом.

Облик и садржај дозвола које се издају за увоз, извоз, односно транзит из става 1. овог члана прописује министар.

Члан 18.

Уз захтев из члана 17. овог закона правно лице које обавља увоз, извоз, односно транзит прекурсора прве, друге или треће категорије прилаже:

- 1) дозволу за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије из члана 6. овог закона издату од стране Министарства;

- 2) назив прекурсора, његов тарифни број из номенклатуре Царинске тарифе и CAS број;

- 3) количину и садржај прекурсора, а ако се ради о смеси супстанци или природном производу – тежину, односно тежински проценат прекурсора у смеси или природном производу;

- 4) изјаву о намени употребе прекурсора из члана 11. овог закона;

- 5) назив произвођача прекурсора;

- 6) назив увозника и извозника, односно правног лица које врши транзит прекурсора преко територије Републике Србије;

- 7) податке о превозном средству и превознику, релацији превоза и царинској испостави где се пошиљка царини, а у случају транзита податке о царинским испоставама преко којих прекурсори улазе, односно излазе из Републике Србије;

- 8) друге податке на захтев Министарства.

Правно лице које врши транзит прекурсора прве, друге или треће категорије преко територије Републике Србије уз захтев из става 1. овог члана не подноси податке из тач. 1) и 4) тог става.

Члан 19.

Дозволу за увоз, односно извоз Министарство издаје у року од 30 дана од дана пријема потпуног захтева.

Дозвола за транзит издаје се у року од осам дана од дана пријема потпуног захтева.

Министарство доставља органу надлежном за царинске послове копију дозволе о увозу, извозу, односно транзиту прекурсора прве, друге или треће категорије из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 20.

Орган надлежан за царинске послове дужан је да код сваког увоза, извоза, односно транзита прекурсора на свакој дозволи за увоз, извоз или транзит прекурсора прве, друге или треће категорије упише датум, односно место извршеног царинења.

Правно лице које је извршило увоз, извоз или транзит прекурсора прве, друге или треће категорије дужно је да дозволу за увоз, извоз или транзит из става 1. овог члана врати Министарству у року од 15 дана од дана извршеног царинења.

Правно лице које није искористило издату дозволу за увоз, извоз, односно транзит, дужно је да ту дозволу врати Министарству у року од 15 дана од дана престанка њеног важења.

Члан 21.

За добијање дозволе за извоз прекурсора прве категорије правно лице које врши извоз тог прекурсора мора, поред података из члана 18. овог закона, доставити Министарству и одговарајућу увозну дозволу издату од надлежног органа државе у коју се прекурсор извози.

Дозвола за извоз из става 1. овог члана издаје се када се код надлежног органа државе у коју се прекурсор извози провери веродостојност дозволе за увоз и изјаве из члана 11. овог закона, које морају бити приложене уз захтев.

Министарство одбија захтев за издавање дозволе за извоз прекурсора прве категорије ако је на основу провере утврђено да дозвола за увоз и изјава из става 2. овог члана нису уопште издате, односно да дозвола за увоз није издата од надлежног органа државе у коју се прекурсор извози или да изјава из члана 11. овог закона није издата од надлежног правног лица.

Члан 22.

Увоз или извоз прекурсора друге категорије правно лице врши на основу дозволе за увоз или извоз прекурсора друге категорије коју издаје Министарство на период од шест месеци од дана издавања дозволе.

Увоз или извоз прекурсора треће категорије правно лице врши на основу дозволе за увоз или извоз прекурсора треће категорије коју издаје Министарство на период од 12 месеци од дана издавања дозволе.

Члан 23.

Правно лице које је извршило увоз или извоз прекурсора прве, друге или треће категорије мора у року од 15 дана од дана извршеног увоза или извоза доставити Министарству извештај о стварним количинама увезених или извезених прекурсора.

У извештају из става 1. овог члана правно лице које је извршило увоз или извоз прекурсора прве, друге или треће категорије мора навести податке из члана 18. овог закона.

Посебни случајеви извоза прекурсора друге и треће категорије

Члан 24.

За добијање дозволе за извоз прекурсора друге или треће категорије у државу за коју расположиви подаци указују да се прекурсор на њеној територији користе за недозвољену производњу опојних дрога и психотропних супстанци, потребно је, поред података из члана 18. овог закона, доставити Министарству и одговарајућу дозволу за увоз прекурсора коју је издао надлежни орган државе у коју се прекурсор извозе, као и изјаву из члана 11. овог закона.

Дозволу за извоз из става 1. овог члана Министарство издаје када код надлежног органа државе у коју се прекурсор извозе провери веродостојност дозволе за увоз, као и изјаве из члана 11. овог закона, које морају бити приложене уз захтев.

Министарство одбија захтев за издавање дозволе за извоз прекурсора друге и треће категорије из става 1. овог члана, ако је на основу провере утврђено да дозвола и изјава из става 2. овог члана нису уопште издате, односно да дозвола за увоз није издата од надлежног органа државе у коју се прекурсор извози или да изјава из члана 11. овог закона није издата од надлежног правног лица.

Списак прекурсора и држава из става 1. овог члана утврђују споразумно министар и министар надлежан за унутрашње послове.

Амбалажа у којој се врши промет прекурсора

Члан 25.

Амбалажа која се користи за промет прекурсора мора садржати податке о произвођачу, назив прекурсора из Списка прекурсора, податке о хемијском саставу (ако се ради о смеши или природном производу), садржају, количини, као и упутство о складиштењу.

Амбалажа мора бити означена у складу са прописима којима се уређује означавање хемикалија.

Уз пошиљку се прилаже безбедносни лист (међународни назив – MSDS).

Хемијска анализа прекурсора

Члан 26.

Хемијску анализу узорака прекурсора прве, друге или треће категорије врши правно лице које испуњава услове у погледу простора, опреме и кадра за хемијску контролу, као и поступака и метода хемијске контроле, према прихваћеним стандардима квалитета у Републици Србији и према смерницама Добре лабораторијске праксе.

Министарство утврђује која правна лица испуњавају услове за хемијску контролу прекурсора из става 1. овог члана.

Смернице Добре лабораторијске праксе утврђују се у складу са законом којим се уређује област лекова и медицинских средстава.

Обавештавање надлежних државних органа о производњи, односно промету прекурсора

Члан 27.

Правно лице које врши производњу, односно промет прекурсора дужно је да без одлагања обавештава Министарство и министарство надлежно за унутрашње послове о свим чињеницама које указују на сумњу о злоупотреби прекурсора у производњи, односно промету, као и о неубичајним поручбинама, крађи прекурсора, или о другим недозвољеним активностима у вези са производњом, односно прометом прекурсора.

Ако правно лице које врши производњу, односно промет прекурсора без одлагања не обавести Министарство и министарство надлежно за унутрашње послове о чињеницама из става 1. овог члана, лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона дужно је да без одлагања о тим чињеницама обавести надлежна министарства.

О чињеницама из става 1. овог члана Министарство без одлагања обавештава надлежни орган државе у коју се прекурсор извозе, односно из које се прекурсор извозе.

Обавештење из става 2. овог члана може се у хитним случајевима доставити министарству надлежном за унутрашње послове - Националном бироу Интерпола Београд, ради даљег достављања надлежном органу државе увознице прекурсора, односно надлежном међународном органу за област опојних дрога и психотропних супстанци.

Престанак важења дозволе за производњу, односно промет прекурсора

Члан 28.

Дозвола за производњу, односно промет прекурсора која је издата правном лицу у складу са овим законом и подзаконским актима донетим за спровођење овог закона – престаје да важи:

1) на захтев правног лица коме је дозвола издата;

2) када Министарство у поступку спровођења надзора, у складу са овим законом, утврди да правно лице коме је дозвола издата више не испуњава услове прописане овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;

3) ако је правном лицу правноснажном пресудом изречена казна за привредни преступ за дело из области опојних дрога и психотропних супстанци;

4) ако је против одговорног лица у правном лицу, односно против лица одговорног за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона, покренут поступак за кривично дело које га чини неподобним за обављање послова производње, односно промета прекурсора, или ако је тим лицима правноснажном пресудом изречена казна за кривично дело из области опојних дрога и психотропних супстанци, односно прекурсора.

Акт о престанку важења дозволе за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије доноси Министарство.

IV. ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕШТАЈИ

Евиденција коју води правно лице које обавља производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије

Члан 29.

Ради спречавања злоупотребе прекурсора и коришћења прекурсора за недозвољене сврхе, правна лица која обављају производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије воде евиденцију која садржи:

1) генеричко име прекурсора (међународно незаштићено име);

2) заштићено име прекурсора, уколико га прекурсор има;

3) хемијски назив прекурсора из Списка прекурсора;

4) CAS број;

5) податке о добављачу и количини прекурсора;

6) податке о произвођачу прекурсора;

7) податке о купцу као крајњем кориснику и издатој количини прекурсора;

8) количину прекурсора која се налази у складишту.

Изјава из члана 11. овог закона саставни је део документације из става 1. овог члана.

Правна лица која обављају производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије дужна су да чувају документацију о про-

изводњи и промету прекурсора из ст. 1. и 2. овог члана, као и комерцијалну документацију која се односи на фактуре, товарне листове, царинске документе, транспортне и шпедитерске документе и остале административне документе, најмање пет година од дана обављања последње радње у вези са производњом и прометом прекурсора.

Евиденција коју води Министарство

Члан 30.

Министарство води евиденцију о прекурсорима и другим супстанцама које могу бити употребљене за недозвољену производњу опојних дрога и психотропних супстанци.

Подаци из евиденције коју води Министарство доступни су надлежним државним органима, установама и међународним организацијама у складу са међународним споразумима.

Министар прописује начин вођења, садржај и образац евиденције из става 1. овог члана.

Годишњи и ванредни извештаји

Члан 31.

Правна лица која обављају производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије, као и правна лица која су добила дозволе за увоз, извоз или транзит прекурсора, дужна су да у року од 30 дана од дана истека календарске године доставе Министарству годишњи извештај о производњи, промету, увозу, извозу, транзиту, употребљеним количинама прекурсора, као и о количинама категорија прекурсора који су остали у складишту, из претходне календарске године.

Правна лица из става 1. овог члана дужна су да на захтев Министарства поднесу и ванредне извештаје у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Члан 32.

Инспектор Министарства надлежан за опојне дроге и психотропне супстанце, односно за прекурсоре, дужан је да достави шестомесечни извештај министру о стању које утврди приликом вршења инспекцијског надзора.

Министарство надлежно за унутрашње послове и орган надлежан за царинске послове дужни су да достављају шестомесечне извештаје Министарству о подацима којима располажу у вези са производњом, прометом, увозом, извозом или транзитом прекурсора, односно у вези са уоченим појавама злоупотребе у овој области.

Министар, на основу извештаја из ст. 1. и 2. овог члана, доставља Влади Републике Србије годишњи извештај о стању у области производње и промета прекурсора.

Члан 33.

Министарство доставља Међународном бироу за контролу опојних дрога извештаје о прекурсорима, који морају бити у складу са конвенцијама Уједињених нација за област опојних дрога и психотропних супстанци.

На захтев надлежних органа других држава и међународних организација, Министарство доставља тражене податке о прекурсорима којима располаже, ради спречавања злоупотребе у производњи, односно промету прекурсора.

V. НАДЗОР

Члан 34.

Надзор над спровођењем овог закона и прописи донетих за спровођење овог закона врши Министарство, преко инспектора за опојне дроге, психотропне супстанце и прекурсоре (у даљем тексту: инспектор).

Члан 35.

Надзор над увозом, извозом и транзитом прекурсора врши орган надлежан за царинске послове, у складу са законом.

Члан 36.

У вршењу надзора из члана 34. овог закона инспектор има овлашћење да:

- 1) прегледа опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију која се односи на производњу и промет прекурсора, увоз, извоз и транзит;
- 2) саслуша и узме изјаву од одговорног лица у правном лицу и од лица из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона, као и од других заинтересованих лица;
- 3) прегледа пословне просторије, објекте, постројења, уређаје, опрему, возила и стање залиха прекурсора;
- 4) прегледа документацију о овлашћењу лица из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона;
- 5) узме узорке за хемијску анализу прекурсора;
- 6) предузме друге мере и радње у вези са предметом надзора, у складу са овим законом.

О сваком извршеном прегледу и радњама предузетим у поступку надзора инспектор је дужан да сачини записник који садржи налаз стања.

Записник из става 2. овог члана обавезно се доставља правном лицу над којим је извршен надзор.

Члан 37.

У вршењу надзора инспектор има овлашћење да:

- 1) утврди испуњеност посебних услова за производњу, односно промет прекурсора из члана 7. став 1. тачка 2) овог закона;

- 2) правном лицу нареди да усклади пословање, односно отклони недостатке у погледу услова прописаних овим законом и прописима донетим за његово спровођење, у року који не може бити краћи од 15 дана ни дужи од шест месеци од дана пријема акта којим се та мера наређује;

- 3) привремено забрани производњу и промет прекурсора, ако правно лице те послове обавља у супротности са овим законом и прописима донетим за његово спровођење, односно ако инспектор оцени да је дошло до злоупотребе у производњи, односно промету прекурсора;

- 4) привремено одузме прекурсоре и друге супстанце ван Списка прекурсора за које постоји основана сумња да могу бити искоришћене за недозвољену производњу опојних дрога и психотропних супстанци;

- 5) наложи и друге мере ради спречавања недозвољеног коришћења прекурсора.

Члан 38.

Инспектор на основу записника из члана 36. став 2. овог закона доноси решење којим налаже мере и радње из члана 37. овог закона правним лицима над којима је извршен надзор.

Против решења из става 1. овог члана може се изјавити жалба министру.

Решење министра из става 2. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Ако инспектор оцени да је у вези са поступањем, односно непоступањем правног лица над којим је извршен надзор учињено кривично дело, привредни преступ или прекршај, дужан је да без одлагања поднесе надлежном органу пријаву за учињено кривично дело или привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако инспектор у току инспекцијског надзора посумња да је дошло до злоупотребе у вези са производњом, прометом, односно увозом, извозом или транзитом прекурсора, дужан је да о томе без одлагања обавести министарство надлежно за унутрашње послове, као и да достави сву документацију којом располаже.

Члан 39.

Инспектор има посебну легитимацију којом се идентификује и коју је дужан да покаже на захтев одговорног лица у правном лицу, лица из члана 7. став 1. тачка 3) овог закона или другог заинтересованог лица приликом вршења надзора.

Образац и садржину легитимације из става 1. овог члана прописује министар.

Инспектор је самосталан у вршењу инспекцијских послова, у границама овлашћења утврђених овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, и за свој рад је лично одговоран.

Члан 40.

Правно лице које производи, односно обавља промет прекурсора дужно је да инспектору омогући несметано обављање послова надзора, у складу са овим законом, као и да му без накнаде стави на располагање довољну количину узорака за хемијску анализу, као и све потребне податке којима располаже.

Инспектор је дужан да поступа у складу са овим законом, прописима донетим за спровођење овог закона, савесно и непристрасно, односно да чува као службену тајну податке до којих дође приликом вршења надзора.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 41.

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице:

- 1) ако врши производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије без до-

зvole за обављање производње, односно дозволе за обављање промета прекурсора прве, друге или треће категорије, издате од Министарства (члан 6. став 1);

2) ако врши промет на мало прекурсора прве, друге или треће категорије (члан 6. став 6);

3) ако обавља производњу односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије противно одредбама члана 7. овог закона;

4) ако правно лице употребљава прекурсоре прве и друге категорије без дозволе за употребу прекурсора прве и друге категорије издате од стране Министарства (члан 10. став 1);

5) ако врши продају прекурсора прве, друге или треће категорије без изјаве о намени употребе прекурсора – изјаве крајњег корисника (члан 11);

6) ако врши продају прекурсора прве категорије у супротности са чланом 12. овог закона;

7) ако врши увоз, извоз, односно транзит прекурсора прве категорије без дозволе за увоз, извоз односно транзит прекурсора прве категорије издате од стране Министарства (члан 17. став 1).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, као и лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Члан 42.

Уз казну из члана 41. овог закона правном лицу може се изрећи и заштитна мера забране обављања делатности у трајању од три године до десет година.

Прекршаји

Члан 43.

Новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице:

1) ако без одлагања не обавести Министарство о свим променама које се односе на лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије (члан 8. став 2);

2) ако врши продају прекурсора друге или треће категорије у супротности са чл. 13. и 14. овог закона;

3) ако најмање осам дана пре почетка испоруке прекурсора прве, друге и треће категорије не достави Министарству податке из члана 15. овог закона (члан 15. став 2);

4) ако превознику који врши превоз прекурсора прве или друге категорије није дао копију изјаве о намени употребе прекурсора (члан 16. став 1);

5) ако врши увоз, извоз, односно транзит прекурсора друге или треће категорије без дозволе за увоз, извоз односно транзит прекурсора друге или треће категорије издате од стране Министарства (члан 17. став 1);

6) ако после извршеног увоза, извоза или транзита прекурсора прве, друге или треће категорије не врати Министарству издату дозволу за увоз, извоз или транзит у року од 15 дана од дана извршеног царинења, односно ако не врати издату дозволу за увоз, извоз, односно транзит која није

искоришћена, у року од 15 дана од дана престанка важења дозволе (члан 20. ст. 2. и 3);

7) ако не достави Министарству извештај о стварним количинама увезених или извезених прекурсора у року од 15 дана од дана извршеног увоза или извоза прекурсора прве, друге или треће категорије (члан 23. став 1);

8) ако амбалажа која се користи за промет прекурсора не садржи податке из члана 25. овог закона;

9) ако без одлагања не обавести Министарство и министарство надлежно за унутрашње послове о свим чињеницама које указују на сумњу о злоупотреби прекурсора у производњи, односно промету, као и о неуобичајеним поруцима, крађи прекурсора, или о другим недозвољеним активностима у вези са производњом или прометом прекурсора (члан 27);

10) ако не води евиденцију или не чува документацију о производњи, односно промету прекурсора прве, друге или треће категорије (члан 29);

11) ако у року од 30 дана од истека календарске године не достави Министарству годишњи извештај о производњи, промету, увозу, извозу, транзиту, употребљеним количинама прекурсора, као и о количинама категорије прекурсора који су остали у складишту из претходне календарске године, односно ако на захтев Министарства не подноси ванредне извештаје у року од 15 дана од дана пријема захтева Министарства (члан 31);

12) ако онемогући инспектора у несметаном обављању послова надзора, у складу са овим законом, односно ако му не стави на располагање довољну количину узорака прекурсора за хемијску анализу, као и све друге потребне податке којима располаже (члан 40. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. тач. 2) до 10) и тачка 11) овог члана, казниће се и лице одговорно за производњу, односно промет прекурсора прве, друге или треће категорије новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара.

Члан 44.

Уз казну из члана 43. овог закона, правном лицу може се изрећи и заштитна мера забране обављања делатности у трајању од три месеца до једне године.

Члан 45.

Прекурсори који су предмет привредних преступа и прекршаја одузеће се.

Прекурсори из става 1. овог члана могу се продати, у складу са законом, правним лицима која у складу са овим законом испуњавају услове за производњу, односно промет прекурсора.

Прекурсори из става 1. овог члана који се не могу употребити као сировина за производњу, односно који се не продају у складу са ставом 2. овог члана, уништавају се у складу са прописима којима се уређује уништавање опасног отпада.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Министар ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона именовати чланове Комисије из члана 5. овог закона.

Министар ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске прописе за извршавање овог закона.

Члан 47.

Правна лица која се баве производњом, односно прометом прекурсора, односно која врше увоз или извоз прекурсора, дужна су да у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона ускладе своје пословање са одредбама овог закона.

Правно лице из члана 26. став 2. овог закона дужно је да усклади свој рад са смерницама Добре лабораторијске праксе у року од пет година од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 48.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3382

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о здравственој заштити

Проглашава се Закон о здравственој заштити, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Петој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 28. новембра 2005. године.

ПР број 107

У Београду, 2. децембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о здравственој заштити

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се систем здравствене заштите, организација здравствене службе, друштвена брига за здравље становништва, општи интерес у здравственој заштити, права и обавезе пацијената, здравствена заштита странаца, оснивање Агенције за акредитацију здравствених установа Србије, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања од значаја за организацију и спровођење здравствене заштите.

Здравствена заштита

Члан 2.

Здравствена заштита, у смислу овог закона, јесте организована и свеобухватна делатност друштва

са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице.

Здравствена заштита, у смислу овог закона, обухвата спровођење мера за очување и унапређење здравља грађана, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, повреда и других поремећаја здравља и благовремено и ефикасно лечење и рехабилитацију.

Право на здравствену заштиту

Члан 3.

Грађанин Републике Србије (у даљем тексту: Република), као и друго лице које има пребивалиште или боравиште у Републици, има право на здравствену заштиту, у складу са законом, и дужност да чува и унапређује своје и здравље других грађана, као и услове животне и радне средине.

Учесници у здравственој заштити

Члан 4.

У обезбеђивању и спровођењу здравствене заштите у Републици учествују грађани, породица, послодавци, образовне и друге установе, хуманитарне, верске, спортске и друге организације, удружења, здравствена служба, организација за здравствено осигурање, као и општине, градови, аутономне покрајине и Република.

Здравствена делатност

Члан 5.

Здравствена делатност је делатност којом се обезбеђује здравствена заштита грађана, а која обухвата спровођење мера и активности здравствене заштите које се, у складу са здравственом доктрином и уз употребу здравствених технологија, користе за очување и унапређење здравља људи, а коју обавља здравствена служба.

Мере и активности здравствене заштите морају бити засноване на научним доказима, односно морају бити безбедне, сигурне и ефикасне и у складу са начелима професионалне етике.

Здравствена служба

Члан 6.

Здравствену службу у Републици чине здравствене установе и други облици здравствене службе (у даљем тексту: приватна пракса), који се оснивају ради спровођења и обезбеђивања здравствене заштите, као и здравствени радници, односно здравствени сарадници, који обављају здравствену делатност, у складу са овим законом.

Финансирање здравствене заштите

Члан 7.

Средства за спровођење здравствене заштите, као и за рад и развој здравствене службе, обезбеђују се у складу са законом.

II. ДРУШТВЕНА БРИГА ЗА ЗДРАВЉЕ СТАНОВНИШТВА

Члан 8.

Друштвена брига за здравље становништва остварује се на нивоу Републике, аутономне покрајине, општине, односно града, послодавца и појединца.

У оквиру друштвене бриге за здравље из става 1. овог члана обезбеђује се здравствена заштита која обухвата:

- 1) очување и унапређење здравља, откривање и сузбијање фактора ризика за настанак обољења, стицање знања и навика о здравом начину живота;
- 2) спречавање, сузбијање и рано откривање болести;
- 3) правовремену дијагностику, благовремено лечење, рехабилитацију оболелих и повређених;
- 4) информације које су становништву или појединцу потребне за одговорно поступање и за остваривање права на здравље.

Друштвена брига за здравље на нивоу Републике

Члан 9.

Друштвену бригу за здравље на нивоу Републике чине мере привредне и социјалне политике којима се стварају услови за спровођење здравствене заштите ради очувања и унапређења здравља људи, као и мере којима се усклађује деловање и развој система здравствене заштите.

Члан 10.

Друштвена брига за здравље на нивоу Републике, у смислу члана 9. овог закона, обухвата:

- 1) успостављање приоритета, планирање, доношење посебних програма за спровођење здравствене заштите, као и доношење прописа у овој области;
- 2) спровођење мера пореске и економске политике којима се подстиче развој навика о здравом начину живота;
- 3) обезбеђивање услова за васпитање за здравље становништва;
- 4) обезбеђивање услова за развој интегрисаног здравственог информационог система у Републици;
- 5) развој научноистраживачке делатности у области здравствене заштите;
- 6) обезбеђивање услова за стручно усавршавање здравствених радника и здравствених сарадника.

Друштвена брига за здравље на нивоу Републике обухвата и доношење републичког програма у области заштите здравља од загађене животне средине што је проузроковано штетним и опасним материјама у ваздуху, води и земљишту, одлагањем отпадних материја, опасним хемикалијама, изворима јонизујућих и нејонизујућих зрачења, буком и вибрацијама, као и вршење систематских испитивања животних намирница, предмета опште употребе, минералних вода за пиће, воде за

пиће и других вода које служе за производњу и прераду животних намирница и санитарно-хигијенске и рекреативне потребе, ради утврђивања њихове здравствене и хигијенске исправности и прописаног квалитета (мониторинг).

Програм из става 2. овог члана споразумно доносе министар надлежан за послове здравља (у даљем тексту: министар) и министар надлежан за послове заштите животне средине.

Средства за спровођење друштвене бриге за здравље на нивоу Републике обезбеђују се у складу са законом.

Члан 11.

Друштвена брига за здравље, под једнаким условима, на територији Републике остварује се обезбеђивањем здравствене заштите групација становништва које су изложене повећаном ризику обољевања, здравственом заштитом лица у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем болести од већег социјално-медицинског значаја, као и здравственом заштитом социјално угроженог становништва.

Здравствена заштита из става 1. овог члана обухвата:

- 1) децу до навршених 15 година живота, школску децу и студенте до краја прописаног школовања, а најкасније до 26 година живота, у складу са законом;
- 2) жене у вези са планирањем породице, као и у току трудноће, порођаја и материнства до 12 месеци након порођаја;
- 3) лица старија од 65 година живота;
- 4) особе са инвалидитетом и ментално недовољно развијена лица;
- 5) лица која болују од ХИВ инфекције или других заразних болести које су утврђене посебним законом којим се уређује област заштите становништва од заразних болести, малигних болести, хемофилије, шећерне болести, психозе, епилепсије, мултипле склерозе, лица у терминалној фази хроничне бубрежне инсуфицијенције, цистичне фиброзе, системске аутоимуне болести, реуматске грознице, болести зависности, оболела односно повређена лица у вези са пружањем хитне медицинске помоћи, као и здравствену заштиту у вези са давањем и примањем ткива и органа;
- 6) монахе и монахиње;
- 7) материјално необезбеђена лица која примају материјално обезбеђење по прописима о социјалној заштити и заштити бораца, војних и цивилних инвалида рата, као и чланове њихових породица ако нису здравствено осигурани;
- 8) кориснике сталних новчаних помоћи по прописима о социјалној заштити као и помоћи за смештај у установе социјалне заштите или у друге породице;
- 9) незапослена лица и друге категорије социјално угрожених лица чији су месечни приходи испод прихода утврђених у складу са законом којим се уређује здравствено осигурање;
- 10) кориснике помоћи чланова породице чији је хранилац на одслужењу војног рока;

11) лица ромске националности која због традиционалног начина живота немају стално пребивалиште, односно боравиште у Републици.

Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) уређује садржај и обим, начин и поступак, као и услове за остваривање здравствене заштите лица из става 2. овог члана, ако законом није друкчије уређено.

Члан 12.

Здравствена заштита за лица из члана 11. овог закона која су обухваћена обавезним здравственим осигурањем обезбеђује се из средстава обавезног здравственог осигурања у складу са законом којим се уређује област обавезног здравственог осигурања.

Ако законом није друкчије уређено, средства за остваривање здравствене заштите из члана 11. став 3. овог закона за лица која нису обухваћена обавезним здравственим осигурањем обезбеђују се у буџету Републике и преносе се организацији за обавезно здравствено осигурање.

Друштвена брига за здравље на нивоу аутономне покрајине, општине, односно града

Члан 13.

Друштвена брига за здравље на нивоу аутономне покрајине, општине, односно града, обухвата мере за обезбеђивање и спровођење здравствене заштите од интереса за грађане на територији аутономне покрајине, општине, односно града, и то:

1) праћење здравственог стања становништва и рада здравствене службе на својој територији, као и старање о спровођењу утврђених приоритета у здравственој заштити;

2) стварање услова за приступачност и уједначеност коришћења примарне здравствене заштите на својој територији;

3) координирање, подстицање, организацију и усмеравање спровођења здравствене заштите која се остварује делатношћу органа јединица локалне самоуправе, грађана, предузећа, социјалних, образовних и других установа и других организација;

4) планирање и остваривање сопственог програма за очување и заштиту здравља од загађене животне средине што је проузроковано штетним и опасним материјама у ваздуху, води и земљишту, одлагањем отпадних материја, опасних хемикалија, изворима јонизујућих и нејонизујућих зрачења, буком и вибрацијама на својој територији, као и вршењем систематских испитивања животних намирница, предмета опште употребе, минералних вода за пиће, воде за пиће и других вода које служе за производњу и прераду животних намирница и санитарно-хигијенске и рекреативне потребе, ради утврђивања њихове здравствене и хигијенске исправности и прописаног квалитета;

5) обезбеђивање средстава за вршење оснивачких права над здравственим установама чији је оснивач у складу са законом и Планом мреже

здравствених установа, а које обухвата изградњу, одржавање и опремање здравствених установа, односно инвестиционо улагање, инвестиционо-текуће одржавање просторија, медицинске и немедицинске опреме и превозних средстава, опреме у области интегрисаног здравственог информационог система, као и за друге обавезе одређене законом и актом о оснивању;

6) сарадња са хуманитарним и стручним организацијама, савезима и удружењима, на пословима развоја здравствене заштите.

Општина, односно град обезбеђује рад мртвозорске службе на својој територији.

Аутономна покрајина, општина, односно град обезбеђује средства за остваривање друштвене бриге за здравље из става 1. овог члана у буџету аутономне покрајине, општине, односно града, у складу са законом.

Аутономна покрајина, општина, односно град може донети посебне програме здравствене заштите за поједине категорије становништва, односно врсте болести које су специфичне за аутономну покрајину, општину, односно град, а за које није донет посебан програм здравствене заштите на републичком нивоу, у складу са својим могућностима, и утврдити цене тих појединачних услуга, односно програма.

Друштвена брига за здравље на нивоу послодавца

Члан 14.

Послодавац организује и обезбеђује из својих средстава здравствену заштиту запослених ради стварања услова за здравствено одговорно понашање и заштиту здравља на радном месту запосленог, која обухвата најмање:

1) лекарске прегледе ради утврђивања способности за рад по налогу послодавца;

2) спровођење мера за спречавање и рано откривање професионалних болести, болести у вези са радом и спречавање повреда на раду;

3) превентивне прегледе запослених (претходне, периодичне, контролне и циљане прегледе) у зависности од пола, узраста и услова рада, као и појаву професионалних болести, повреда на раду и хроничних болести;

4) прегледе запослених који се обавезно спроводе ради заштите животне и радне средине, ради заштите запослених од заразних болести у складу са прописима којима је уређена област заштите становништва од заразних болести, заштите потрошача, односно корисника и друге обавезне здравствене прегледе, у складу са законом;

5) упознавање запослених са здравственим мерама заштите на раду и њихово образовање у вези са специфичним условима, као и на коришћење личних и колективних заштитних средстава;

6) обезбеђивање санитарно-техничких и хигијенских услова (санитарних услова) у објектима под санитарним надзором и другим објектима у којима се обавља делатност од јавног интереса у складу са законом којим се уређује област сани-

тарног надзора, као и обезбеђивање и спровођење општих мера за заштиту становништва од разних болести у складу са законом којим се уређује област заштите становништва од заразних болести;

7) друге превентивне мере (необавезне вакцинације, необавезни систематски прегледи), у складу са општим актом послодавца;

8) праћење услова рада и безбедности на раду, као и процене професионалних ризика у циљу унапређивања услова рада и ергономских мера, прилагођавањем рада психофизиолошким способностима запослених;

9) праћење обољевања, повређивања, одсутности са посла и смртности, посебно од професионалних болести, болести у вези са радом, повреда на раду и других здравствених оштећења која утичу на привремену или трајну измену радне способности;

10) учешће у организацији режима рада и одмора запослених, као и у процени нове опреме и нових технологија са здравственог и ергономског становишта;

11) спровођење мера за унапређивање здравља радника изложених здравственим ризицима у току процеса рада, укључујући и оцењивање и упућивање радника запослених на посебно тешким и ризичним пословима на здравствено-превентивне активности и одмор;

12) указивање прве помоћи у случају повреде на радном месту и обезбеђивање услова за хитне медицинске интервенције.

Друштвена брига за здравље на нивоу послодавца, у смислу става 1. овог члана, обухвата и претходне и периодичне прегледе радника који раде на радним местима са повећаним ризиком, на начин и по поступку утврђеним прописима којима се уређује област безбедности и здравља на раду.

У обезбеђивању друштвене бригае за здравље на нивоу послодавца, послодавац је дужан да запосленима обезбеди и друге мере безбедности и здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује област безбедности и здравља на раду.

Друштвена брига за здравље на нивоу појединца

Члан 15.

Појединац је дужан да се у границама својих знања и могућности укључи у друштвену бригу за здравље, као и да повређеном или болесном у хитном случају пружи прву помоћ и омогући му доступност до хитне медицинске службе.

Појединац је дужан да чува сопствено здравље, здравље других људи, као и животну и радну средину.

Појединац је дужан да се подвргне обавезној вакцинацији у међународном саобраћају против одређених заразних болести утврђених законом којим се уређује област заштите становништва од заразних болести, као и да сноси трошкове вакцинације настале у поступку спровођења те мере.

План развоја здравствене заштите

Члан 16.

Ради обезбеђивања и спровођења друштвене бригае за здравље на нивоу Републике, Народна скупштина Републике Србије доноси План развоја здравствене заштите (у даљем тексту: План развоја).

Ради спровођења Плана развоја Влада доноси програме здравствене заштите.

Члан 17.

План развоја заснива се на анализи здравственог стања становништва, потреба становништва за здравственом заштитом, расположивих кадровских, финансијских и других могућности.

План развоја садржи:

- 1) приоритете у развоју здравствене заштите;
- 2) циљеве, мере и активности здравствене заштите;
- 3) здравствене потребе групација становништва које су изложене посебном ризику обољевања од интереса за Републику;
- 4) специфичне потребе становништва за здравственом заштитом и могућност њиховог остваривања у појединим подручјима;
- 5) показатеље за праћење достигнућа у реализацији циљева;
- 6) носиоце мера и активности и рокове за остваривање циљева здравствене заштите;
- 7) критеријуме за утврђивање мреже здравствених установа у Републици чији је оснивач Република, аутономна покрајина, општина, односно град, као и основе за развој здравствене службе на примарном, секундарном и терцијарном нивоу;
- 8) елементе за планирање, образовање и усавршавање запослених у систему здравствене заштите, као и елементе за планирање изградње нових и реструктурирање постојећих капацитета у погледу простора и опреме;
- 9) изворе за финансирање здравствене заштите и развоја система здравственог осигурања;
- 10) друге податке битне за развој система здравствене заштите.

III. ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ

Члан 18.

Република као општи интерес у здравственој заштити обезбеђује:

- 1) праћење и проучавање услова живота и рада и здравственог стања становништва, односно појединих групација становништва, узрока појава, ширења и начина спречавања и сузбијања болести и повреда од већег социјално-медицинског значаја;
- 2) промоцију здравља у складу са програмима здравствене заштите и обезбеђивање услова за спровођење посебних програма за очување и унапређење здравља;
- 3) спровођење епидемиолошког надзора и организовање и спровођење посебних мера за заштиту

становништва од заразних болести, спровођење ванредних мера утврђених у складу са законом којим се уређује област заштите становништва од заразних болести, као и спровођење програма за спречавање, сузбијање, одстрањивање и искоренивање заразних болести, у складу са законом;

4) спречавање, сузбијање и гашење епидемија заразних болести;

5) праћење и спречавање хроничних масовних незаразних болести и болести зависности;

6) епидемиолошко и хигијенско систематско праћење, као и систематско праћење и испитивање утицаја загађења животне средине на здравље људи, као и систематско испитивање здравствене исправности животних намирница, предмета опште употребе и воде за пиће;

7) хитну медицинску помоћ особама непознатог пребивалишта;

8) здравствену заштиту лица која се налазе на издржавању казне затвора која им се пружа ван завода за издржавање заводских санкција, извршавање мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, обавезног психијатријског лечења на слободи, обавезног лечења алкохоличара и наркомана;

9) спречавање и отклањање здравствених последица проузрокованих елементарним и другим непогодама и ванредним приликама;

10) организовање и развој интегрисаног здравственог информационог система прикупљањем, обрадом и анализом здравствено-статистичких и других података и информација о здравственом стању и здравственим потребама становништва, као и праћење података о функционисању здравствене службе у погледу обезбеђености простора, кадрова, опреме и лекова, као и праћење показатеља извршења рада;

11) праћење и стално унапређење квалитета здравствене заштите и спровођење и контролу квалитета здравствене заштите;

12) организовање и спровођење провере квалитета стручног рада;

13) ванредну контролу квалитета лекова, као и контролу случајних узорака лекова који се употребљавају у хуманој медицини, по програму министарства надлежног за послове здравља (у даљем тексту: Министарство);

14) подстицање активности за унапређивање рационалне фармакотерапије у лечењу оболеlih и повређених;

15) подстицање активности на омасовљавању добровољног давалаштва крви и спровођење програма прикупљања крви, као и давања и примања органа и ткива за пресађивање;

16) обезбеђивање услова за рад републичких стручних комисија, као и комисије за процену здравствених технологија;

17) подстицање активности хуманитарних и стручних организација, савеза и удружења на пословима који су као приоритет предвиђени Планом развоја, односно посебним програмима здравствене заштите;

18) учешће у обезбеђивању средстава за уједначавање услова за равномерно остваривање

здравствене заштите на целој територији Републике, а посебно на примарном нивоу здравствене заштите у општинама са неповољним демографским карактеристикама и недовољно развијеним општинама, у складу са приоритетима;

19) обезбеђивање средстава за изградњу и опремање здравствених установа у државној својини чији је оснивач Република, које обухвата: инвестиционо улагање, инвестиционо – текуће одржавање просторија, медицинске и немедицинске опреме и превозних средстава, опремање у области интегрисаног здравственог информационог система, као и обезбеђивање средстава за друге обавезе одређене законом и актом о оснивању;

20) финансирање примењених истраживања у области здравствене заштите;

21) примену мера Владе у елементарним и другим већим непогодама и ванредним приликама.

Средства за остваривање општег интереса у здравственој заштити из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике.

IV. НАЧЕЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Начело приступачности здравствене заштите

Члан 19.

Начело приступачности здравствене заштите остварује се обезбеђивањем одговарајуће здравствене заштите грађанима Републике, која је физички, географски и економски доступна, односно културно прихватљива, а посебно здравствене заштите на примарном нивоу.

Начело правичности здравствене заштите

Члан 20.

Начело правичности здравствене заштите остварује се забраном дискриминације приликом пружања здравствене заштите по основу расе, пола, старости, националне припадности, социјалног порекла, вероисповести, политичког или другог убеђења, имовног стања, културе, језика, врсте болести, психичког или телесног инвалидитета.

Начело свеобухватности здравствене заштите

Члан 21.

Начело свеобухватности здравствене заштите остварује се укључивањем свих грађана Републике у систем здравствене заштите, уз примену обједињених мера и поступака здравствене заштите које обухватају промоцију здравља, превенцију болести на свим нивоима, рану дијагнозу, лечење и рехабилитацију.

Начело континуираности здравствене заштите

Члан 22.

Начело континуираности здравствене заштите остварује се укупном организацијом система здравствене заштите која мора бити функционално повезана и усклађена по нивоима, од при-

марног преко секундарног до терцијарног нивоа здравствене заштите и која пружа непрекидну здравствену заштиту грађанима Републике у сваком животном добу.

Начело сталног унапређења квалитета здравствене заштите

Члан 23.

Начело сталног унапређења квалитета здравствене заштите остварује се мерама и активностима којима се у складу са савременим достигнућима медицинске науке и праксе повећавају могућности повољног исхода и смањивања ризика и других нежељених последица по здравље и здравствено стање појединца и заједнице у целини.

Начело ефикасности здравствене заштите

Члан 24.

Начело ефикасности здравствене заштите остварује се постизањем најбољих могућих резултата у односу на расположива финансијска средства, односно постизањем највишег нивоа здравствене заштите уз најнижи утрошак средстава.

V. ЉУДСКА ПРАВА И ВРЕДНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ И ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА

1. Људска права и вредности у здравственој заштити

Члан 25.

Сваки грађанин има право да здравствену заштиту остварује уз поштовање највишег могућег стандарда људских права и вредности, односно има право на физички и психички интегритет и на безбедност његове личности, као и на уважавање његових моралних, културних, религијских и филозофских убеђења.

Свако дете до навршених 18 година живота има право на највиши могући стандард здравља и здравствене заштите.

2. Права пацијената

Право на досљудносни здравствене заштити

Члан 26.

Сваки пацијент има право на доступну здравствену заштиту у складу са здравственим стањем, а у границама материјалних могућности система здравствене заштите.

У поступку остваривања здравствене заштите пацијент има право на једнак приступ здравственој служби без дискриминације у односу на финансијске могућности, место становања, врсту обољења или време приступа здравственој служби.

Право на информације

Члан 27.

Сваки пацијент има право на све врсте информација независно од стања здравља, здравствене

службе и начина како је користи, као и на све информације које су на основу научних истраживања и технолошких иновација доступне.

Право на обавештење

Члан 28.

Пацијент има право да од надлежног здравственог радника благовремено добије обавештење које му је потребно како би донео одлуку да пристане или не пристане на предложено медицинску меру.

Обавештење треба да обухвати:

- 1) дијагнозу и прогнозу болести;
- 2) кратак опис, циљ и корист од предложене медицинске мере, време трајања и могуће последице предузимања односно непредузимања предложене медицинске мере;
- 3) врсту и вероватноћу могућих ризика, болне и друге споредне или трајне последице;
- 4) алтернативне методе лечења;
- 5) могуће промене пацијентовог стања после предузимања предложене медицинске мере, као и могуће нужне промене у начину живота пацијента;
- 6) дејство лекова и могуће споредне последице тог дејства.

Обавештење из ст. 1. и 2. овог члана надлежни здравствени радник дужан је дати и без пацијентовог тражења.

Обавештење даје надлежни здравствени радник усмено и на начин који је разумљив пацијенту, водећи рачуна о његовој старости, образовању и емоционалном стању. Ако пацијент не познаје језик који је у службеној употреби на територији здравствене установе, мора му се обезбедити преводилац у складу са прописима о службеној употреби језика и писма, а ако је пацијент глувонем, мора му се обезбедити тумач.

Пацијент се може одрећи свог права на обавештење, осим обавештења о томе да је предложена медицинска мера потребна и да није без знатног ризика, односно да је ризично њено непредузимање.

Надлежни здравствени радник може изузетно прећутати дијагнозу, ток предложене медицинске мере и њене ризике, или обавештење о томе умањити, ако постоји озбиљна опасност да ће обавештењем знатно нашкодити здрављу пацијента. У том случају обавештење се може дати члану породице пацијента.

Пацијент има право на обавештење и увид у трошкове лечења.

У медицинску документацију надлежни здравствени радник уноси податак да је пацијенту, односно члану породице дао обавештење о подацима из ст. 1. и 2. овог члана.

Право на слободан избор

Члан 29.

Сваки пацијент има право на слободан избор доктора медицине, односно доктора стоматоло-

гије и здравствене установе, односно слободан избор различитих медицинских процедура, у складу са законом, на основу одговарајућих информација о могућим ризицима и последицама по здравље пацијента.

*Право на приватност
и поверљивост информација*

Члан 30.

Сваки пацијент има право на поверљивост свих личних информација које је саопштио надлежном здравственом раднику, укључујући и оне које се односе на његово стање здравља и потенцијалне дијагностичке и терапијске процедуре, као и право на заштиту своје приватности током спровођења дијагностичких испитивања, посете специјалисти и медицинско-хируршког лечења у целини.

Забрањено је да надлежни здравствени радник саопшти другим лицима личне податке о пацијенту из става 1. овог члана.

Прегледу пацијента и предузимању медицинских мера над њим смеју присуствовати само здравствени радници односно здравствени сарадници.

Пацијент може дати сагласност и за присутност других лица приликом прегледа и предузимања медицинских мера над њим.

Право на самоодлучивање и пристајанак

Члан 31.

Пацијент има право да слободно одлучује о свему што се тиче његовог живота и здравља, осим у случајевима када то директно угрожава живот и здравље других лица.

Без пристајанка пацијента не сме се, по правилу, над њим предузети никаква медицинска мера.

Медицинска мера противно вољи пацијента, односно заступника пословно неспособног пацијента, може се предузети само у изузетним случајевима који су утврђени законом и који су у складу са лекарском етиком.

Члан 32.

Пацијент може дати пристајанак на предложену медицинску меру изричито (усмено или писмено), односно прећутно (ако се није изричито противио).

Пристајанак коме није претходило потребно обавештење у складу са чланом 28. овог закона не обавезује, а надлежни здравствени радник који предузме медицинску меру у том случају сноси ризик за штетне последице.

Пристајанак на предложену медицинску меру пацијент може усмено опозвати све док не започне њено извођење, под условима прописаним овим законом.

Пацијент има право да одреди лице које ће у његово име дати пристајанак, односно које ће бити обавештено уместо пацијента о предузимању медицинских мера, у случају да пацијент постане неспособан да донесе одлуку о пристајанку.

Члан 33.

Пацијент има право да предложену медицинску меру одбије, чак и у случају када се њоме спасава или одржава његов живот.

Надлежни здравствени радник дужан је да пацијенту укаже на последице његове одлуке о одбијању предложене медицинске мере и да о томе од пацијента затражи писмену изјаву која се мора чувати у документацији о лечењу, а ако пацијент одбије давање писмене изјаве, о томе ће се сачинити службена белешка.

У медицинску документацију надлежни здравствени радник уписује податак о пристајанку пацијента на предложену медицинску меру, као и о одбијању те мере.

Члан 34.

Над пацијентом који је без свести, или из других разлога није у стању да саопшти свој пристајанак, хитна медицинска мера може се предузети и без његове сагласности.

Ако је пацијент без свести, или из других разлога није у стању да саопшти свој пристајанак, медицинске мере над њим у здравственој установи могу се предузети на основу конзилијарног налаза.

Члан 35.

Ако је пацијент малолетан или је лишен пословне способности, медицинска мера над њим може се предузети уз обавештење и пристајанак његовог законског заступника (родитељ, усвојитељ или старатељ).

Надлежни здравствени радник који сматра да законски заступник пацијента не поступа у најбољем интересу детета или лица лишеног пословне способности дужан је да о томе одмах обавести орган старатељства.

Дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може само дати пристајанак на предложену медицинску меру.

Пословно неспособан пацијент треба и сам да буде укључен у доношење одлуке о пристајанку на предложену медицинску меру, у складу са његовом зрелошћу и способношћу за расуђивање.

Право на увид у медицинску документацију

Члан 36.

Пацијент има право увида у своју медицинску документацију.

У случају када је пацијент новорођенче или малолетно лице, право увида у медицинску документацију имају родитељи, старатељ, односно законски заступник.

Надлежни здравствени радник дужан је да уредно води медицинску документацију, у складу са законом, и да евидентира све медицинске мере које су предузете над пацијентом, а посебно анамнезу, дијагнозу, дијагностичке мере, терапију и резултат терапије, као и савете дате пацијенту.

Чланови породице пацијента имају, изузетно, право увида у медицинску документацију свог члана породице ако су ти подаци од значаја за њихово лечење.

Право на тајност података

Члан 37.

Подаци из медицинске документације спадају у личне податке о пацијенту и представљају службену тајну.

Службену тајну из става 1. овог члана дужни су да чувају сви здравствени радници и здравствени сарадници, као и друга лица запослена у здравственим установама, приватној пракси, односно организацији здравственог осигурања код које је пацијент здравствено осигуран, а којима су ти подаци доступни и потребни ради остваривања законом утврђених надлежности.

Службеном тајном сматрају се и подаци о људским супстанцама на основу којих се може утврдити идентитет лица од кога оне потичу.

Дужности чувања службене тајне надлежни здравствени радници и здравствени сарадници, као и друга лица из става 2. овог члана, могу бити ослобођени само на основу писменог или другог јасно и недвосмислено изреченог пристанка пацијента или одлуком суда.

Ако је пацијент дао пристанак надлежни здравствени радник може саопштити податке о здравственом стању пацијента пунолетном члану породице пацијента.

Надлежни здравствени радник може саопштити податке о здравственом стању пацијента пунолетном члану породице и у случају када пацијент није дао пристанак а саопштавање података о здравственом стању пацијента је неопходно ради избегавања здравственог ризика члана породице.

Подаци из медицинске документације пацијента, односно из здравствене евиденције, могу се достављати на увид, као и у облику записа, односно извода из медицинске документације, само на захтев судских органа, органа старатељства, организације здравственог осигурања, органа надлежног за послове статистике када је то прописано законом, друге законом овлашћене здравствене установе, као и на захтев других органа и организација када је то прописано законом.

Подаци из става 7. овог члана достављају се као службена тајна.

Лица из става 2. овог члана, као и друга лица која неовлашћено, односно без пристанка пацијента или пунолетног члана породице пацијента, располажу подацима из медицинске документације из ст. 1. и 3. овог члана и неовлашћено износе у јавност те податке, одговорна су за одавање службене тајне у складу са законом.

Право пацијента над којим се врши медицински оглед

Члан 38.

Медицински оглед може се предузимати само над пунолетним пословно способним пацијентом и само уз његов пристанак.

Пацијент пристанак мора дати у писменом облику, након што је довољно обавештен о смислу, циљу, поступцима, очекиваним резултатима,

могућим ризицима, као и о непријатним пратећим околностима огледа.

Пацијент мора бити посебно упозорен да је слободан да оглед одбије и да пристанак на оглед у свако време опозове.

Изузетно, медицински оглед може се предузети и над малолетним и другим пословно неспособним пацијентом, али само ради његове непосредне користи и уз писмени пристанак његовог законског заступника који је претходно обавештен у смислу става 2. овог члана.

Надлежни здравствени радник који врши медицински оглед дужан је да води рачуна о томе да заштита живота и здравља пацијента увек има предност у односу на интерес друштва и науке.

Пацијент који због медицинског огледа претрпи штету на свом телу или здрављу има право на накнаду штете у складу са законом, без обзира на кривицу.

Здравствена установа дужна је да пре почетка медицинског огледа осигура пацијента који је подвргнут медицинском огледу, за случај настанка штете по здравље тог лица која је изазвана медицинским огледом, у складу са законом, као и да закључи уговор са пацијентом којим се одређује износ неопходних трошкова који припадају пацијенту који учествује у медицинском огледу.

Пацијент има право да учествује у клиничком испитивању лекова и медицинских средстава, у складу са законом којим се уређује област лекова и медицинских средстава.

Етички одбор здравствене установе, пре почетка медицинског огледа, доноси одлуку о предузимању медицинских огледа над пацијентима у здравственој установи.

Забрањено је предузимање медицинских огледа у приватној пракси.

Право на уговор

Члан 39.

Пацијент коме је ускраћено право на здравствену заштиту, односно пацијент који није задовољан пруженом здравственом услугом, односно поступком здравственог или другог радника здравствене установе, може поднети приговор здравственом раднику који руководи процесом рада или лицу запосленом у здравственој установи које обавља послове заштите пацијентових права (у даљем тексту: заштитник пацијентових права).

Здравствена установа дужна је да организује рад заштитника пацијентових права.

Директор здравствене установе одређује заштитника пацијентових права.

Приговор се подноси усмено на записник или писмено.

По приговору из става 4. овог члана заштитник пацијентових права, одмах а најкасније у року од пет дана од дана подношења приговора, утврђује све битне околности и чињенице у вези са наводима изнетим у приговору.

О свом налазу, одмах а најкасније у року од три дана, заштитник пацијентових права обаве-

штава руководиоца организационе јединице, директора здравствене установе, као и подносиоца приговора.

Пацијент који је незадовољан налазом по приговору може се, у складу са законом, обратити здравственој инспекцији, односно надлежном органу организације здравственог осигурања код које је пацијент здравствено осигуран.

Заштитник пацијентових права подноси месечни извештај о поднетим приговорима директору здравствене установе, а шестомесечни и годишњи извештај управном одбору здравствене установе и Министарству.

Заштитник пацијентових права самосталан је у свом раду и директор здравствене установе, односно други здравствени радник не може утицати на његов рад и одлучивање.

Право на накнаду штете

Члан 40.

Пацијент који због стручне грешке здравственог радника, односно здравственог сарадника, у остваривању здравствене заштите претрпи штету на свом телу или се стручном грешком проузрокује погоршање његовог здравственог стања има право на накнаду штете према општим правилима о одговорности за штету.

Право на накнаду штете не може се унапред искључити или ограничити.

3. Обавештавање јавности

Члан 41.

Грађани Републике имају право на информације које су потребне за очување здравља и стицање здравих животних навика, као и информације о штетним факторима животне и радне средине, који могу имати негативне последице по здравље.

Грађани Републике имају право да буду обавештени о заштити свог здравља за случај избијања епидемија и других већих непогода и несрећа (опасност од јонизујућег зрачења, тровања и др.).

Надлежна здравствена установа и приватна пракса дужне су да о избијању епидемија и непогода из става 2. овог члана благовремено и истинито достављају податке надлежним органима општине, града, аутономне покрајине и Републике, који о томе обавештавају јавност.

VI. ДУЖНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА

Члан 42.

За време лечења и остваривања здравствене заштите у здравственим установама пацијенти су дужни да се придржавају општих аката здравствене установе о условима боравка и понашања у њој.

У случају да пацијент захтева да прекине лечење и поред упозорења доктора медицине, односно доктора стоматологије на могуће последице због овакве одлуке, дужан је да о томе да писмену изјаву.

Ако пацијент из става 2. овог члана одбије да да писмену изјаву, о томе ће се сачинити службена белешка, која се уписује и чува у медицинској документацији пацијента.

Члан 43.

Пацијент је дужан да при остваривању здравствене заштите у здравственој установи и приватној пракси:

1) активно учествује при заштити, очувању и унапређењу свог здравља;

2) у потпуности информисе надлежног здравственог радника о истинитим подацима о свом здравственом стању;

3) придржава се упутстава и предузима мере прописане терапије од стране надлежног здравственог радника.

Ако се пацијент не придржава обавеза из става 1. овог члана, надлежни здравствени радник може отказати пружање даље здравствене заштите пацијенту изузев хитне медицинске помоћи, о чему је дужан да обавести директора здравствене установе, односно оснивача приватне праксе, као и да у медицинску документацију пацијента унесе разлоге за одбијање пружања здравствене заштите.

VII. ОБАВЕЗНО УПУЋИВАЊЕ У ПСИХИЈАТРИЈСКУ УСТАНОВУ

Члан 44.

Ако доктор медицине, односно специјалиста психијатар, односно специјалиста неуропсихијатар процени да је природа душевне болести код болесника таква да може да угрози живот болесника или живот других лица или имовину, може га упутити на болничко лечење, а надлежни доктор медицине одговарајуће стационарне здравствене установе примити на болничко лечење без пристанка самог болесника у складу са законом, с тим да наредног дана по пријему, конзилијум стационарне здравствене установе одлучи да ли ће се болесник задржати на болничком лечењу.

О пријему болесника из става 1. овог члана стационарна здравствена установа дужна је да у року од 48 сати од дана пријема болесника обавести надлежни суд.

Начин и поступак, као и организација и услови лечења душевно болесних лица, односно смештај ових лица у стационарне здравствене установе, уредиће се посебним законом.

VIII. ЗДРАВСТВЕНА СЛУЖБА

Члан 45.

Здравствену службу чине:

1) здравствене установе и приватна пракса;

2) здравствени радници и здравствени сарадници који здравствену делатност обављају у здравственим установама и у приватној пракси.

Здравствена установа обавља здравствену делатност, а приватна пракса одређене послове здравствене делатности.

А. ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ И ПРИВАТНА ПРАКСА

1. Врсте, услови за оснивање и престанак рада здравствених установа

Члан 46.

Здравствену установу може основати Република, аутономна покрајина, локална самоуправа, правно или физичко лице, под условима прописаним овим законом.

Здравствене установе могу се оснивати средствима у државној или приватној својини, ако овим законом није друкчије уређено.

Здравствена установа може се основати као:

- 1) дом здравља;
- 2) апотека;
- 3) болница (општа и специјална);
- 4) завод;
- 5) завод за јавно здравље;
- 6) клиника;
- 7) институт;
- 8) клиничко-болнички центар;
- 9) клинички центар.

Члан 47.

Здравствене установе које се оснивају средствима у државној својини (у даљем тексту: здравствена установа у државној својини) оснивају се у складу са Планом мреже здравствених установа (у даљем тексту: План мреже), који доноси Влада.

План мреже за територију аутономне покрајине, утврђује се на предлог аутономне покрајине.

План мреже утврђује се на основу:

- 1) Плана развоја;
- 2) здравственог стања становништва;
- 3) броја и старосне структуре становништва;
- 4) постојећег броја, капацитета и распореда здравствених установа;
- 5) степена урбанизације, развијености и саобраћајне повезаности појединих подручја;
- 6) једнаке доступности здравствене заштите;
- 7) потребног обима одређеног нивоа здравствене делатности;
- 8) економске могућности Републике.

Планом мреже утврђују се: број, структура, капацитети и просторни распоред здравствених установа и њихових организационих јединица по нивоима здравствене заштите, организација службе хитне медицинске помоћи, као и друга питања од значаја за организацију здравствене службе у Републици.

Члан 48.

Здравствене установе из члана 46. овог закона у државној својини, у зависности од врсте, оснивају Република, аутономна покрајина, општина, односно град, у складу са овим законом и Планом мреже.

Здравствене установе из става 1. овог члана оснивају, и то:

- 1) дом здравља и апотеку – оснива општина, односно град;

2) завод на примарном нивоу обављања здравствене делатности и клиничко-болнички центар – оснива град;

3) општу болницу, специјалну болницу, клинику, институт и клинички центар – оснива Република, а на територији аутономне покрајине – аутономна покрајина;

4) здравствене установе које обављају делатност на више нивоа здравствене заштите, и то: завод за јавно здравље, завод за трансфузију крви, завод за медицину рада, завод за судску медицину, завод за вирусологију, вакцине и серуме, завод за антирабичну заштиту, завод за психолошко поремећаје и говорну патологију и завод за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију – оснивају се у складу са овим законом.

Здравствене установе које обављају хитну медицинску помоћ, снабдевање крвљу и крвним дериватима, узимање, чување и пресађивање органа и делова људског тела, производњу серума и вакцина и патоанатомско-обдукцијску делатност, као и здравствену делатност из области јавног здравља, оснивају се искључиво у државној својини.

Члан 49.

Здравствена установа може обављати здравствену делатност ако испуњава услове прописане овим законом, и то:

1) ако има одређену врсту и број здравствених радника одговарајућег степена стручне спреме, са положеним стручним испитом, а за обављање одређених послова и са одговарајућом специјализацијом, или научним, односно наставним звањем;

2) ако има дијагностичку, терапијску и другу опрему за безбедно и савремено пружање здравствене заштите за делатност за коју је основана;

3) ако има одговарајуће просторије за пријем оболелих, односно здравих лица, за обављање дијагностичких и терапијских поступака лечења и смештај пацијената, као и за чување лекова и медицинских средстава;

4) ако има одговарајуће врсте и количине лекова и медицинских средстава које су потребне за обављање одређене здравствене делатности за коју се здравствена установа оснива.

Две или више здравствених установа могу организовати заједничке медицинске службе за лабораторијску, рентген и другу дијагностику, као и заједничке немедицинске службе за правне, економско-финансијске, техничке и друге послове.

Ближе услове у погледу кадра, опреме, простора и лекова за оснивање и обављање здравствене делатности здравствених установа из става 1. овог члана прописује министар.

Здравствена установа која користи изворе јонизујућих зрачења мора поред услова из ст. 1. и 3. овог члана испуњавати и друге услове прописане законом којим се уређује заштита од јонизујућег зрачења.

Члан 50.

Оснивач здравствене установе доноси акт о оснивању који садржи:

- 1) назив и седиште, односно име и пребивалиште оснивача;
- 2) назив и седиште здравствене установе;
- 3) делатност здравствене установе;

4) износ средстава за оснивање и почетак рада здравствене установе и начин обезбеђивања средстава;

5) права и обавезе оснивача у погледу обављања делатности због које се здравствена установа оснива;

6) међусобна права и обавезе здравствене установе и оснивача;

7) органе управљања здравствене установе у оснивању и њихова овлашћења;

8) лице које ће до именовања директора здравствене установе обављати послове и вршити овлашћења директора;

9) рок за доношење статута, именовање директора и органа управљања.

У оснивачком акту здравствене установе која обавља здравствену делатност на примарном нивоу здравствене заштите, а која се оснива за територију више општина, уређују се међусобна права и обавезе оснивача здравствене установе и других општина за чију територију се та здравствена установа оснива.

Члан 51.

Здравствена установа може обављати здравствену делатност ако Министарство решењем утврди да су испуњени услови прописани законом за обављање здравствене делатности.

Здравствена установа може обављати само здравствену делатност која је утврђена решењем Министарства о испуњености услова за обављање здравствене делатности.

Решење из става 1. овог члана доноси здравствени инспектор, у складу са овим законом и законом којим се уређује општи управни поступак.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба министру, у року од 15 дана од дана пријема решења здравственог инспектора.

Решење министра из става 4. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

На основу решења о испуњености услова за обављање здравствене делатности, здравствена установа уписује се у регистар код надлежног суда, у складу са законом.

Здравствена установа почиње са радом даном уписа у регистар из става 6. овог члана.

Члан 52.

Здравствена установа може се укинути, спојити са другом здравственом установом или поделити на више здравствених установа, у складу са законом.

О укидању, спајању и подели здравствених установа у државној својини одлучује Влада, у складу са Планом мреже, уз консултацију са оснивачем.

О укидању, спајању и подели здравствених установа у приватној својини одлучује оснивач.

Члан 53.

Министарство доноси решење о привременој забрани рада, или о привременој забрани оба-

вљања одређених послова здравствене делатности, ако:

1) здравствена установа не испуњава услове прописане законом у погледу кадра, опреме, простора и лекова;

2) обавља здравствену делатност која није утврђена решењем за почетак обављања здравствене делатности;

3) у поступку провере квалитета стручног рада, односно обављања надзора над радом здравствене установе, буде изречена једна од мера утврђених овим законом;

4) истакне назив, односно обележи здравствену установу супротно решењу за почетак обављања здравствене делатности;

5) рекламира обављање стручно медицинских поступака и метода здравствене заштите, као и друге здравствене услуге које се пружају у здравственој установи, супротно одредбама члана 71. овог закона;

6) из других разлога утврђених законом.

Здравствени инспектор о утврђеним чињеницама из става 1. овог члана доноси решење о привременој забрани рада, односно обављања здравствене делатности или одређених послова здравствене делатности.

На решење из става 2. овог члана, које доноси здравствени инспектор, може се изјавити жалба министру, у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење министра из става 3. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Здравствена установа може, на основу решења Министарства, почети са радом, ако у року прописаном законом, односно решењем Министарства отклони разлоге који су довели до привремене забране рада здравствене установе или привремене забране обављања одређених послова здравствене делатности.

Члан 54.

Факултети здравствене струке могу обављати здравствену делатност преко својих организационих јединица ако Министарство утврди да те организационе јединице испуњавају услове прописане овим законом за одређену врсту здравствене установе.

Установе социјалне заштите, заводи за извршавање заводских санкција, као и друга правна лица за које је посебним законом предвиђено да обављају и одређене послове из здравствене делатности, могу обављати здравствену делатност ако Министарство утврди да испуњавају услове за одређену врсту здравствене установе, односно услове за одређену врсту приватне праксе.

2. Врсте, услови за оснивање и престанак рада приватне праксе

Члан 55.

Приватну праксу може основати:

1) незапослени здравствени радник са положеним стручним испитом;

2) здравствени радник корисник старосне пензије, уз сагласност коморе здравствених радника.

Члан 56.

Приватна пракса може се основати као:

- 1) ординација лекара, односно стоматолога (општа и специјалистичка);
- 2) поликлиника;
- 3) лабораторија (за медицинску, односно клиничку биохемију, микробиологију, патохистологију);
- 4) апотека;
- 5) амбуланта (за здравствену негу и за рехабилитацију);
- 6) лабораторија за зубну технику.

Приватну праксу из става 1. тач. 5) и 6) овог члана може основати здравствени радник са одговарајућом вишом, односно средњом школском спремом здравствене струке, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Приватну праксу из става 1. тачка 2) овог члана може основати више здравствених радника са високом школском спремом здравствене струке, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Оснивач приватне праксе из става 1. овог члана самостално обавља делатност као предузетник.

Здравствени радник може основати само један облик приватне праксе из става 1. овог члана.

Приватна пракса не може обављати здравствену делатност из области хитне медицинске помоћи, снабдевања крвљу и крвним дериватима, узимања, чувања и пресађивања органа и делова људског тела, производње серума и вакцина, патоанатомско – обдукцијску делатност, као и здравствену делатност из области јавног здравља.

Члан 57.

Здравствени радник из члана 55. овог закона може основати приватну праксу под условом:

- 1) да има општу здравствену способност;
- 2) да је завршио факултет, односно одговарајућу школу здравствене струке и положио стручни испит, а за специјалисте и одговарајући специјалистички испит;
- 3) да је извршио упис у именик надлежне коморе;
- 4) да је добио, односно обновио одобрење за самостални рад, у складу са законом;
- 5) да испуњава услове прописане овим законом за оснивање и почетак рада приватне праксе у погледу кадра, опреме, простора и лекова;
- 6) да му правноснажном судском одлуком није изречена кривична санкција – мера безбедности забране обављања здравствене делатности, односно да му одлуком надлежног органа коморе није изречена једна од дисциплинских мера забране самосталног рада, у складу са законом којим се уређује рад комора здравствених радника;
- 7) да испуњава друге услове утврђене законом.

Члан 58.

Приватна пракса може обављати одређене послове здравствене делатности ако испуњава услове прописане овим законом, и то:

- 1) ако има одређену врсту и број здравствених радника одговарајућег степена стручне спреме, са положеним стручним испитом, а за обављање одређених послова и са одговарајућом специјализацијом;
- 2) ако има дијагностичку, терапијску и другу опрему за безбедно и савремено пружање здравствене заштите за делатност за коју је основана;
- 3) ако има одговарајуће просторије за обављање здравствене делатности, односно одређених послова здравствене делатности за које је основана;
- 4) ако има одговарајуће врсте и количине лекова и медицинских средстава које су потребне за обављање одређених послова здравствене делатности за које се приватна пракса оснива.

Ближе услове у погледу кадра, опреме, простора и лекова за оснивање и обављање одређених послова здравствене делатности приватне праксе из става 1. овог члана прописује министар.

Приватна пракса која користи изворе јонизујућих зрачења мора поред услова из ст. 1. и 2. овог члана испуњавати и друге услове прописане законом којим се уређује заштита од јонизујућег зрачења.

Члан 59.

Приватна пракса може обављати одређене послове здравствене делатности ако Министарство решењем утврди да су испуњени услови прописани законом за обављање одређених послова здравствене делатности.

Решење из става 1. овог члана доноси здравствени инспектор, у складу са овим законом и законом којим се уређује општи управни поступак.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба министру, у року од 15 дана од дана пријема решења здравственог инспектора.

Решење министра из става 3. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

На основу решења о испуњености услова за обављање одређених послова здравствене делатности приватна пракса уписује се у регистар код надлежног органа, у складу са законом.

Приватна пракса почиње са радом даном уписа у регистар из става 5. овог члана.

Члан 60.

Приватна пракса може обављати само одређене послове здравствене делатности који су утврђени решењем Министарства о испуњености услова за обављање одређених послова здравствене делатности.

Решењем Министарства из става 1. овог члана утврђује се рад приватне праксе у једној или у две смене.

Члан 61.

Приватна пракса може привремено престати са обављањем одређених послова здравствене

делатности ако обавести Министарство о разлозима за привремени престанак обављања тих послова.

Министарство доноси решење о привременом престанку обављања одређених послова здравствене делатности приватне праксе из става 1. овог члана.

Привремени престанак може трајати најдуже 12 месеци.

Приватна пракса из става 2. овог члана дужна је да о поновном почетку обављања одређених послова здравствене делатности обавести Министарство, општинску, односно градску управу на чијој територији се налази седиште приватне праксе, као и надлежну комору.

Члан 62.

Приватна пракса дужна је да:

- 1) пружи хитну медицинску помоћ свим грађанима;
- 2) учествује на позив надлежног државног органа у раду на спречавању и сузбијању заразних болести, као и на заштити и спасавању становништва у случају елементарних и других већих непогода и ванредних прилика;
- 3) врши сталну проверу квалитета свог стручног рада у складу са законом;
- 4) истакне распоред радног времена и придржава се тог распореда;
- 5) истакне ценовник здравствених услуга и изда рачун за пружене здравствене услуге;
- 6) редовно доставља надлежном заводу, односно институту за јавно здравље медицинско-статистичке извештаје и другу евиденцију у области здравства, у складу са законом;
- 7) организује, односно обезбеђује мере за одлагање, односно уништавање медицинског отпада, у складу са законом.

Члан 63.

Приватна пракса из члана 56. став 1. тач. 1) и 2) овог закона, поред услова прописаних законом и прописа донетих за спровођење овог закона, у складу са делатношћу коју обавља, мора обезбедити и стално доступан санитетски превоз, закључивањем уговора са најближом здравственом установом која може обезбедити санитетски превоз.

Приватна пракса из става 1. овог члана може обезбедити лабораторијску и другу додатну дијагностику која је потребна за постављање дијагнозе за свог пацијента, искључиво из области медицине, односно стоматологије, које чине основну делатност приватне праксе утврђене у решењу Министарства о испуњености услова за обављање одређених послова здравствене делатности приватне праксе, закључивањем уговора са најближом здравственом установом, односно приватном праксом.

Здравствена установа, односно приватна пракса, са којом је оснивач приватне праксе закључио уговор из ст. 1. и 2. овог члана дужна је да прими пацијента са упутом из приватне праксе, односно упутом издатим од стране запосленог здравственог радника у тој приватној пракси.

Трошкове пружања здравствене заштите из ст. 1. и 2. овог члана сноси пацијент.

За трошкове настале пружањем хитне медицинске помоћи у приватној пракси средства се обезбеђују у складу са законом.

Члан 64.

Приватна пракса брише се из регистра у случају:

- 1) одјаве;
- 2) смрти оснивача приватне праксе;
- 3) ако оснивач приватне праксе трајно изгуби радну способност за обављање здравствене делатности, по одлуци надлежног органа;
- 4) ако оснивач приватне праксе изгуби пословну способност потпуно или делимично, по одлуци надлежног суда;
- 5) ако оснивач приватне праксе заснује радни однос, односно почне да обавља другу самосталну делатност као основно занимање, односно ако буде изабран, именован или постављен на одређену функцију у државном органу, односно органу територијалне аутономије или јединице локалне самоуправе, за коју прима плату;
- 6) да не започне обављање одређених послова здравствене делатности у року од 12 месеци од дана уписа у регистар код надлежног органа, у складу са законом;
- 7) ако оснује више од једног облика приватне праксе;
- 8) ако обавља делатност у време привременог прекида рада по одлуци надлежног органа;
- 9) кажњавања, више од три пута, за обављање делатности за које не испуњава прописане услове;
- 10) изречене мере забране обављања делатности због неиспуњавања услова за обављање те делатности, а у року одређеном у изреченој мери не испуни те услове, односно не усклади делатност;
- 11) других разлога утврђених законом.

Члан 65.

Министарство доноси решење о привременој забрани рада приватне праксе, ако:

- 1) приватна пракса не испуњава прописане услове у погледу кадра, опреме, простора и лекова;
- 2) обавља послове здравствене делатности супротно решењу Министарства којим је утврђена испуњеност услова за обављање одређених послова здравствене делатности;
- 3) у поступку провере квалитета стручног рада, односно обављања надзора над радом приватне праксе, буде изречена једна од мера утврђених овим законом;
- 4) не обнови одобрење за самостални рад, односно ако му одобрење за самостални рад буде одузето, у складу са овим законом;
- 5) одлуком надлежног органа коморе оснивачу приватне праксе буде изречена једна од дисциплинских мера забране самосталног рада;
- 6) истакне пословно име, односно обележи приватну праксу у супротности са решењем Министарства о испуњености услова за обављање одређених послова здравствене делатности;

7) рекламира обављање стручно медицинских поступака и метода здравствене заштите, као и друге здравствене услуге које се пружају у приватној пракси, супротно одредбама члана 71. овог закона;

8) из других разлога утврђених законом.

Здравствени инспектор о утврђеним чињеницама из става 1. овог члана доноси решење о привременој забрани рада приватне праксе.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба министру, у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење министра из става 3. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Приватна пракса може, на основу решења Министарства, поново почети са обављањем одређених послова здравствене делатности, ако у року прописаном законом, односно утврђеном решењем Министарства, отклони разлоге који су довели до привремене забране рада приватне праксе.

Члан 66.

На рад приватне праксе примењују се прописи којима је уређена област приватног предузетништва, ако овим законом није другачије уређено.

3. Процена здравствених технологија

Члан 67.

У спровођењу здравствене заштите здравствена установа и приватна пракса дужне су да примењују научно доказане, проверене и безбедне здравствене технологије у превенцији, дијагностици, лечењу и рехабилитацији.

Под здравственим технологијама, у смислу овог закона, подразумевају се све здравствене методе и поступци који се могу користити у циљу унапређивања здравља људи, у превенцији, дијагностици и лечењу болести, повреда и рехабилитацији, који обухватају безбедне, квалитетне и ефикасне лекове и медицинска средства, медицинске процедуре, као и услове за пружање здравствене заштите.

Процену здравствених технологија из става 2. овог члана врши Министарство, на основу анализе медицинских, етичких, друштвених и економских последица и ефеката развијања, ширења или коришћења здравствених технологија у пружању здравствене заштите.

Ради процене здравствених технологија министар образује Комисију за процену здравствених технологија, као стручно тело.

Чланови Комисије за процену здравствених технологија су истакнути здравствени радници који имају значајан допринос развоју одређених области медицине, стоматологије, односно фармације, примени и развоју здравствених технологија, односно у обављању здравствене делатности.

Мандат чланова Комисије за процену здравствених технологија траје пет година.

Комисија за процену здравствених технологија доноси пословник о свом раду.

Члан 68.

Комисија за процену здравствених технологија:

- 1) прати и координира развој здравствених технологија у Републици;

- 2) усаглашава развој здравствених технологија са циљевима утврђеним у Плану развоја;

- 3) усаглашава развој здравствених технологија у Републици са међународним стандардима и искуствима;

- 4) врши процену постојећих и утврђује потребе за увођењем нових здравствених технологија потребних за пружање здравствене заштите која је заснована на доказима о квалитету, безбедности и ефикасности метода и поступака здравствене заштите;

- 5) учествује у изради националних водича добре праксе за поједине области здравствене заштите;

- 6) даје мишљење о одређивању приоритета за набавку медицинске опреме, као и за инвестиционо улагање у здравствене установе из Плана мреже;

- 7) обавља друге послове у складу са актом о образовању ове комисије.

Комисија за процену здравствених технологија у поступку процене здравствених технологија које се заснивају на примени медицинске опреме са изворима јонизујућих зрачења прибавља мишљење министарства надлежног за послове заштите животне средине.

Средства за рад Комисије за процену здравствених технологија обезбеђују се у буџету Републике.

Члан 69.

Здравствена установа, односно приватна пракса подноси захтев Министарству за издавање дозволе за коришћење нових здравствених технологија.

Под новим здравственим технологијама, у смислу овог закона, подразумевају се здравствене технологије које се по први пут уводе за коришћење у здравственим установама у Републици, односно за одређене нивое здравствене заштите, као и здравствене технологије које по први пут користе одређена здравствена установа, односно приватна пракса.

Комисија за процену здравствених технологија даје мишљење руководећи се новим технологијама из области медицине које се примењују у другим високо развијеним земљама, чија је научна прихватљивост потврђена у медицинској пракси тих земаља, а могу се примењивати у спровођењу здравствене заштите код нас.

На основу мишљења Комисије за процену здравствених технологија, Министарство решењем издаје дозволу за коришћење нових здравствених технологија у здравственој установи, односно приватној пракси.

Решење из става 4. овог члана коначно је у управном поступку и против њега може се покренути управни спор.

Члан 70.

Здравствена установа, односно приватна пракса не сме користити нове здравствене техноло-

гије без дозволе за коришћење нових здравствених технологија издате од стране Министарства у складу са овим законом.

Ако здравствена установа, односно приватна пракса користи нове здравствене технологије без дозволе за коришћење нових здравствених технологија, Министарство доноси решење о забрани коришћења нових здравствених технологија.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку и против њега може се покренути управни спор.

4. Забрана рекламирања

Члан 71.

Забрањено је оглашавање, односно рекламирање здравствених услуга, стручно-медицинских поступака и метода здравствене заштите, укључујући здравствене услуге, методе и поступке традиционалне медицине (алтернативне, хомеопатске и друге комплементарне медицине), које се обављају у здравственој установи, приватној пракси или у другом правном лицу које обавља здравствену делатност, у средствима јавног информисања и на другим носиоцима огласних порука које су уређене законом којим се регулише област оглашавања (рекламирања).

Дозвољено је оглашавање назива здравствене установе, односно пословног имена приватне праксе, седишта, делатности која је утврђена решењем о испуњености услова за обављање здравствене делатности, као и радног времена.

Резултати у примени стручно-медицинских метода и поступака здравствене заштите могу се саопштавати само на стручним и научним скуповима и објављивати у стручним и научним часописима и публикацијама.

5. Обележавање здравствене установе и приватне праксе

Члан 72.

Здравствена установа и приватна пракса дужне су да истакну назив, односно пословно име са подацима о делатности која је утврђена решењем о испуњености услова за обављање здравствене делатности, радном времену, оснивачу и седишту здравствене установе, односно приватне праксе, у складу са законом.

Назив здравствене установе, односно пословно име приватне праксе не сме имати обележја којима се може приписати карактер оглашавања односно рекламирања.

Министар прописује начин унутрашњег и спољашњег обележавања здравствене установе и приватне праксе.

6. Вођење здравствене документације и евиденције

Члан 73.

Здравствена установа, приватна пракса, установе социјалне заштите, заводи за извршење заводских санкција, факултети здравствене струке који

обављају одређене послове здравствене делатности, као и друга правна лица која обављају одређене послове здравствене делатности у складу са законом, дужни су да воде здравствену документацију и евиденцију и да у прописаним роковима достављају индивидуалне, збирне и периодичне извештаје надлежном заводу, односно институту за јавно здравље, као и другим организацијама на начин прописан посебним законом.

Загарантована је тајност података из медицинске документације пацијената која се обрађује и доставља за индивидуалне, збирне и периодичне извештаје из става 1. овог члана, односно која се обрађује за здравствену документацију и евиденције.

Здравствена установа, приватна пракса, као и друга правна лица из става 1. овог члана дужна су да чувају медицинску документацију пацијената од неовлашћеног приступа, копирања и злоупотребе, независно од облика у коме су подаци из медицинске документације сачувани (папир, микрофилм, оптички и ласер дискови, магнетни медији и др.), у складу са законом.

Вођење здравствене документације и унос података у здравствену документацију искључиво обављају овлашћена лица, у складу са законом.

Врсте и садржина здравствене документације и евиденција, начин и поступак вођења, лица овлашћена за вођење здравствене документације и унос података, рокови за достављање и обраду података, начин располагања подацима из медицинске документације пацијената која се користи за обраду података, као и друга питања од значаја за вођење здравствене документације и евиденција, уређују се посебним законом.

7. Интегрисани здравствени информациони систем

Члан 74.

Ради планирања и ефикасног управљања системом здравствене заштите, као и прикупљања и обраде података у вези са здравственим стањем становништва и функционисањем здравствене службе, односно прикупљања и обраде здравствених информација, организује се и развија интегрисани здравствени информациони систем у Републици.

Програм рада, развоја и организације интегрисаног здравственог информационог система, као и садржај здравствених информација из става 1. овог члана, доноси Влада.

8. Распоред рада, радно време и здравствена заштита за време штрајка

Члан 75.

Недељни распоред рада, почетак и завршетак радног времена у здравственој установи и приватној пракси, утврђује се у зависности од врсте здравствене установе, односно приватне праксе, као и од врсте здравствене делатности коју обављају, а у складу са потребама грађана и организацијом рада других здравствених установа и приватне праксе на одређеној територији.

Недељни распоред рада, почетак и завршетак радног времена у здравственој установи, односно приватној пракси, утврђује оснивач, а за здравствене установе које оснива Република – Министарство.

Здравствена установа која је основана у приватној својини, као и приватна пракса, о недељном распореду рада, почетку и завршетку радног времена обавештава општину, односно град на чијој територији има седиште.

Недељни распоред рада, почетак и завршетак радног времена здравствених установа и приватне праксе за време епидемија и отклањања последица проузрокованих елементарним и другим већим непогодама и ванредним приликама утврђује министар, а за здравствене установе и приватну праксу које се налазе на територији аутономне покрајине на предлог покрајинског органа управе надлежног за послове здравља.

За време штрајка здравствена установа дужна је да, у зависности од делатности, обезбеди минимум процеса рада који обухвата: непрекидно и несметано обављање редовних вакцинација према утврђеним роковима; спровођење хигијенско-епидемиолошких мера за случај опасности избијања, односно за време трајања епидемије заразне болести; дијагностику и терапију укључујући и превоз пацијената, хитних и акутних обољења, стања и повреда; узимање, обраду, прераду и давање крви и продуката од крви; снабдевање најважнијим лековима и медицинским средствима; здравствену негу и исхрану хоспитализованих болесника, и друге видове неопходне медицинске помоћи.

Забрањено је организовати штрајк у здравственим установама које пружају хитну медицинску помоћ.

Минимум процеса рада за време штрајка из става 5. овог члана према врстама здравствених установа у државној својини ближе утврђује Влада.

9. Организација рада здравствене установе и приватне праксе

Члан 76.

Здравствена установа дужна је да у оквиру утврђеног недељног распореда рада и радног времена пружа здравствену заштиту радом у једној, две или више смена, у складу са делатношћу здравствене установе, о чему одлуку доноси директор здравствене установе.

Приватна пракса дужна је да у оквиру утврђеног недељног распореда рада и радног времена пружа здравствену заштиту у једној или у две смене, у складу са решењем Министарства из члана 60. став 2. овог закона.

10. Прековремени рад у здравственој установи

Дежурство

Члан 77.

Здравствена установа може да уведе дежурство као прековремени рад, ако организацијом

рада у сменама из члана 76. овог закона или пре-располом радног времена није у могућности да обезбеди здравствену заштиту.

За време трајања дежурства здравствени радник мора бити присутан у здравственој установи.

Дежурство из става 1. овог члана може да се уведе ноћу, у дане државног празника и недељом.

Дежурство које се уводи ноћу почиње после друге смене, а завршава се почетком рада прве смене.

Одлуку о увођењу и обиму дежурства на нивоу здравствене установе, као и по здравственом раднику, доноси директор здравствене установе.

Здравственом раднику дежурство не може трајати дуже од десет часова недељно.

Изузетно од става 6. овог члана директор здравствене установе може донети одлуку да за одређеног здравственог радника дежурство траје и дуже, а највише до 20 часова недељно, у зависности од делатности здравствене установе, расположивог кадра, као и организације здравствене службе на територији коју покрива здравствена установа.

Министарство даје сагласност на одлуку из става 7. овог члана, уз претходно прибављено мишљење надлежног завода за јавно здравље.

Здравствени радник за кога је одлуком директора здравствене установе уведено дежурство има право на увећану зараду за дежурство као прековремени рад, у складу са законом и прописима којима се уређује рад.

Приправност и рад по позиву у здравственој установи

Члан 78.

Под дежурством, у смислу овог закона, сматра се и приправност и рад по позиву.

Здравствена установа може увести и приправност и рад по позиву.

Приправност је посебан облик прековременог рада код којег здравствени радник не мора бити присутан у здравственој установи, али мора бити стално доступан ради пружања хитне медицинске помоћи у здравственој установи.

Рад по позиву је посебан облик прековременог рада код којег здравствени радник не мора бити присутан у здравственој установи, али се мора одазвати на позив ради пружања здравствене заштите.

Одлуку о увођењу и обиму приправности и рада по позиву доноси директор здравствене установе.

Здравствени радници који обављају послове из ст. 3. и 4. овог члана имају право на увећану зараду у складу са законом и прописима којима се уређује рад.

Б. ДЕЛАТНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА

1. Заједничке одредбе

Члан 79.

Здравствена делатност обавља се на примарном, секундарном и терцијарном нивоу.

Члан 80.

Здравствена установа дужна је да:

- 1) прати здравствено стање становништва у области за коју је основана и да предузима и предлаже мере за његово унапређивање;
- 2) прати и спроводи методе и поступке превенције, дијагностике, лечења и рехабилитације засноване на доказима, а нарочито утврђене стручно-методолошке и доктринарне протоколе;
- 3) обезбеђује услове за стално стручно усавршавање својих запослених;
- 4) спроводи програме здравствене заштите;
- 5) спроводи мере ради спречавања нежељених компликација и последица при пружању здравствене заштите, као и мере опште сигурности за време боравка грађана у здравственим установама и обезбеђује сталну контролу ових мера;
- 6) организује и спроводи мере сталног унапређења квалитета стручног рада;
- 7) организује и спроводи мере у случају елементарних и других већих непогода и ванредних прилика;
- 8) организује, односно обезбеђује мере за одлагање, односно уништавање медицинског отпада, у складу са законом;
- 9) обавља друге послове, у складу са законом.

Члан 81.

Завод, завод за јавно здравље, клиника, институт, клиничко-болнички центар и клинички центар, поред послова из члана 80. овог закона, дужни су да:

- 1) истражују и откривају узроке, појаве и ширење обољења, односно повреда, као и начин и мере за њихово спречавање, сузбијање, рано откривање и ефикасно и благовремено лечење и рехабилитацију;
- 2) врше испитивање и предлажу увођење нових метода превенције, дијагностике, лечења и рехабилитације;
- 3) учествују у утврђивању стручно-медицинских и доктринарних ставова и пружају стручно-методолошку помоћ у њиховом спровођењу;
- 4) организују и спроводе практичну наставу у току школовања и стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника;
- 5) учествују у спровођењу спољне провере квалитета стручног рада у другим здравственим установама и приватној пракси;
- 6) организују и спроводе и друге мере, у складу са законом.

Клиника која је организациони део клиничко – болничког центра или клиничког центра, као и институт који је организациони део клиничког центра, дужни су да обављају послове из става 1. овог члана и морају испуњавати услове прописане овим законом за клинику, односно институт.

Референтне здравствене установе

Члан 82.

Ради обављања послова здравствене заштите, примене, праћења и унапређења јединствене

доктрине и методологије у превенцији, дијагностици, лечењу и рехабилитацији болести у појединим областима здравствене заштите, министар решењем утврђује референтне здравствене установе за поједине области здравствене делатности које испуњавају услове прописане овим законом.

Референтне здравствене установе поред услова из члана 49. овог закона морају испуњавати и следеће услове:

- 1) да имају организовану службу, односно одговарајући кадар за праћење и предлагање нових здравствених технологија, проучавање и евалуацију здравствене заштите и здравствене службе у области за коју су основане;
- 2) да примењују најсавременија достигнућа медицинске науке и праксе;
- 3) да имају признате резултате у фундаменталном и примењеном научноистраживачком раду;
- 4) да имају признате резултате у области стручног усавршавања, последипломског усавршавања, специјализације и уже специјализације у области здравствене делатности за коју су референтне.

Фармацеутска здравствена делатност

Члан 83.

Здравствене установе које обављају здравствену делатност на примарном, секундарном и терцијарном нивоу обављају и послове фармацеутске здравствене делатности, под условима прописаним овим законом.

Под фармацеутском здравственом делатношћу, у смислу овог закона, подразумева се одговорно снабдевање лековима и одређеним врстама медицинских средстава становништва, здравствених установа и приватне праксе, обезбеђивањем рационалне фармакотерапије ради лечења, побољшања и одржавања квалитета живота пацијената, које дипломирани фармацеут, односно дипломирани фармацеут са одговарајућом специјализацијом, обавља у сарадњи са другим здравственим радницима, као и континуирани процес побољшавања употребе лекова и одређених врста медицинских средстава, односно праћења нежељених реакција на лекове и медицинска средства.

Ближе услове у погледу кадра, опреме, простора и лекова, као и начин обављања фармацеутске здравствене делатности прописује министар.

Члан 84.

Фармацеутска здравствена делатност обухвата:

- 1) спровођење превентивних мера за очување и заштиту здравља становништва, односно промоцију здравља;
- 2) унапређивање фармакотерапијских мера и поступака у рационалној употреби лекова и одређених врста медицинских средстава;
- 3) рационализацију трошкова за спровођење утврђених терапијских протокола лечења;
- 4) праћење нежељених реакција на лекове и медицинска средства, као и избегавање или смањивање тих реакција;

5) избегавање интеракција терапијског дуплирања примене лекова;

6) друге послове фармацеутске здравствене делатности, у складу са законом.

Фармацеутска здравствена делатност обухвата и израду галенских, односно магистралних лекова, у складу са законом.

Члан 85.

Фармацеутска здравствена делатност обавља се у апотеци као самосталној здравственој установи, у организационом делу стационарне здравствене установе (у даљем тексту: болничка апотека), односно у другом организационом делу здравствене установе који обезбеђује снабдевање лековима и одређеним врстама медицинских средстава.

Одређени послови фармацеутске здравствене делатности обављају се и у апотеци основаној као приватна пракса, под условима прописаним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Фармацеутску здравствену делатност обавља дипломирани фармацеут, односно дипломирани фармацеут са одговарајућом специјализацијом (у даљем тексту: фармацеут) и фармацеутски техничар са одговарајућом школом здравствене струке.

Члан 86.

У обављању фармацеутске здравствене делатности фармацеуту је забрањено да:

1) врши промет на мало лекова и медицинских средстава за које није издата дозвола за стављање у промет лекова и медицинских средстава, у складу са законом;

2) изда, односно прода лек без рецепта, односно друге медицинске документације прописане у складу са законом, а чији је режим издавања на рецепт;

3) врши промет на мало лекова и медицинских средстава произведених од правног лица које нема дозволу за производњу, односно израду лекова у овлашћеној апотеци, као и набављених од правног лица које нема дозволу за промет на велико лекова и медицинских средстава;

4) врши промет лекова и медицинских средстава на мало који нису обележени у складу са законом;

5) врши промет на мало лекова и медицинских средстава који немају одговарајућу документацију о квалитету;

6) врши промет на мало лекова и медицинских средстава којима је истекао рок употребе означен на паковању, или је утврђена неисправност у погледу њиховог прописаног квалитета;

7) врши промет на мало лекова и медицинских средстава путем интернета.

Промет на мало лекова и медицинских средстава, у смислу овог закона, обухвата наручивање, чување, издавање на рецепт или без рецепта, односно на налог, као и продају лекова и медицинских средстава, односно израду галенских и магистралних лекова.

Члан 87.

У обављању фармацеутске здравствене делатности фармацеутском техничару забрањено је да:

1) обавља фармацеутску здравствену делатност без присуства фармацеута;

2) издаје, односно продаје на мало лекове на рецепт као и лекове који садрже опојне дроге, односно одговарајућа медицинска средства;

3) самостално израђује галенске, односно магистралне лекове.

Примарна, секундарна и терцијарна здравствена делатност

Члан 88.

Здравствена делатност на примарном нивоу обухвата:

1) заштиту и унапређење здравља, спречавање и рано откривање болести, лечење, рехабилитацију болесних и повређених;

2) превентивну здравствену заштиту групација становништва изложених повећаном ризику обољевања и осталих становника, у складу са посебним програмом превентивне здравствене заштите;

3) здравствено васпитање и саветовање за очување и унапређење здравља;

4) спречавање, рано откривање и контролу малигних болести;

5) спречавање, откривање и лечење болести уста и зуба;

6) патронажне посете, лечење и рехабилитацију у кући;

7) спречавање и рано откривање болести, здравствену негу и рехабилитацију за лица смештена у установе социјалног старања;

8) хитну медицинску помоћ и санитетски превоз;

9) фармацеутску здравствену заштиту;

10) рехабилитацију деце и омладине са сметњама у телесном и душевном развоју;

11) заштиту менталног здравља;

12) палијативно збрињавање;

13) друге послове утврђене законом.

У обављању здравствене делатности на примарном нивоу здравствене установе остварују сарадњу са другим здравственим, социјалним, образовним и другим установама и организацијама за припремање и извођење програма за очување и унапређење здравља.

Члан 89.

Специјалистичко – консултативна делатност може се обављати у дому здравља и другој здравственој установи на примарном нивоу.

Специјалистичко – консултативна делатност која се обавља на примарном нивоу мора имати за своје потребе одговарајућу лабораторијску и другу дијагностику.

Дом здравља, као и друге здравствене установе на примарном нивоу, у обављању специјалистичко – консултативне делатности повезују се у стручном или организационом смислу са одговарајућом здравственом установом која обавља секундарну здравствену делатност.

Члан 90.

Здравствена делатност на секундарном нивоу обухвата специјалистичко-консултативну и болничку здравствену делатност.

Специјалистичко-консултативна делатност на секундарном нивоу у односу на здравствену делатност на примарном нивоу обухвата сложеније мере и поступке откривања болести и повреда као и лечења и рехабилитације болесних и поврећених.

Болничка здравствена делатност обухвата дијагностику, лечење и рехабилитацију, здравствену негу и смештај у болницама, као и фармацеутску здравствену делатност у болничкој апотеци.

Члан 91.

Здравствена делатност на терцијарном нивоу обухвата пружање најсложенијих облика здравствене заштите и специјалистичко-консултативне и болничке здравствене делатности као и научноистраживачку и образовну делатност, у складу са законом којим се уређује научноистраживачка делатност, односно делатност образовања.

Здравствена делатност на терцијарном нивоу обухвата обављање и фармацеутске здравствене делатности у болничкој апотеци.

Члан 92.

Министар решењем одређује здравствену установу на терцијарном нивоу која обавља послове центра за контролу тровања Републике.

Центар за контролу тровања из става 1. овог члана прикупља и обрађује податке о дејству отровних хемикалија и природних отрова; води регистар о инцидентима тровања; учествује у формирању и надзору над централним залихама противотрова у Републици; пружа информације и савете у вези са акутним тровањима здравственим установама, приватној пракси, здравственим радницима, као и другим правним и физичким лицима; врши испитивање и примену нових метода превенције од тровања; утврђује стручно-медицинске и доктринарне ставове у вези са заштитом од тровања, као и пружања медицинске помоћи и отклањања последица тровања.

Центар за контролу тровања мора имати информациони центар за прикупљање и обраду података из своје надлежности.

Центар за контролу тровања мора имати и токсиколошку лабораторију и службу за стационарну здравствену заштиту.

Здравствена установа и приватна пракса дужни су да центру за контролу тровања достављају податке о тровањима, у складу са законом.

Центар за контролу тровања дужан је да до 31. марта текуће године за претходну годину достави прикупљене податке о тровању хемикалија Министарству, као и министарству надлежном за послове управљања хемикалијама.

Начин прикупљања, обраде и чувања података о тровањима и дејству отрова, као и обим и садржај података који се достављају надлежним министарствима из става 6. овог члана, спора-

зумно прописују министар и министар надлежан за послове управљања хемикалијама.

Члан 93.

Поред здравствених установа које обављају здравствену делатност на терцијарном нивоу, образовна делатност може се обављати и у установама примарног и секундарног нивоа здравствене заштите.

Образовну делатност здравствена установа може обављати ако закључи уговор са одговарајућом школом, односно факултетом.

Условe које здравствена установа мора испуњавати за обављање практичне наставе ученика и студената здравствене струке споразумно прописују министар и министар надлежан за послове образовања.

2. Здравствена делатност на примарном нивоу*Дом здравља*

Члан 94.

Дом здравља је здравствена установа у којој се обавља здравствена делатност на примарном нивоу.

Дом здравља у државној својини оснива се за територију једне или више општина, односно града, у складу са Планом мреже.

Дом здравља у државној својини оснива општина, односно град.

Оснивач дома здравља у државној својини који је основан за територију више општина јесте она општина у којој се налази седиште дома здравља.

Члан 95.

Дом здравља је здравствена установа у којој се обезбеђује најмање превентивна здравствена заштита за све категорије становника, хитна медицинска помоћ, општа медицина, здравствена заштита жена и деце, патронажна служба, као и лабораторијска и друга дијагностика.

У дому здравља обезбеђује се и превенција и лечење у области стоматолошке здравствене заштите, здравствена заштита запослених, односно медицина рада и физикална медицина и рехабилитација, ако обављање ове здравствене делатности није организовано у другој здравственој установи на територији за коју је основан дом здравља.

У дому здравља обезбеђује се и санитетски превоз ако та служба није организована у болници или у другој здравственој установи на територији за коју је дом здравља основан.

У дому здравља обавља се и фармацеутска здравствена делатност, у складу са овим законом.

Ако у општини постоје дом здравља и општа болница који су у државној својини, лабораторијска, радиолошка и друга дијагностика могу се организовати само у оквиру једне здравствене установе.

Члан 96.

У дому здравља, у зависности од броја становника у општини, као и њихових здравствених потреба, удаљености најближе опште болнице, од-

носно постојања других здравствених установа у општини, може се обављати и друга специјалистичко-консултативна делатност, која није у вези са болничким лечењем, у складу са Планом мреже.

Изузетно, на подручјима са специфичним потребама пружања здравствене заштите становништву, где саобраћајни и географски услови то оправдавају, у складу са Планом мреже, у дому здравља може се организовати породилиште и стационар за дијагностику и лечење акутних и хроничних болести.

Члан 97.

Ради обезбеђивања доступности здравствене заштите у дому здравља могу се организовати здравствене амбуланте и здравствене станице, у складу са Планом мреже.

У здравственој станици обавља се најмање хитна медицинска помоћ, делатност опште медицине и здравствена заштита деце.

У здравственој амбуланти обавља се најмање делатност опште медицине.

Члан 98.

Примарну здравствену заштиту у дому здравља грађани остварују преко изабраног лекара.

Изабрани лекар је:

- 1) доктор медицине или доктор медицине специјалиста за област опште медицине, односно специјалиста медицине рада;
- 2) доктор медицине специјалиста педијатрије;
- 3) доктор медицине специјалиста гинекологије;
- 4) доктор стоматологије.

Изабрани лекар обавља здравствену заштиту у тиму са здравственим радником одговарајуће школске спреме здравствене струке.

Изузетно од става 2. овог члана, изабрани лекар може бити и доктор медицине друге специјалности, под условима које пропише министар.

Члан 99.

Изабрани лекар:

- 1) организује и спроводи мере на очувању и унапређењу здравља појединаца и породице;
- 2) ради на откривању и сузбијању фактора ризика за настанак болести;
- 3) врши дијагностику и благовремено лечење пацијената;
- 4) указује хитну медицинску помоћ;
- 5) упућује пацијента у одговарајућу здравствену установу према медицинским индикацијама, односно код лекара специјалисте и усклађује мишљења и предлоге за наставак лечења пацијента;
- 6) спроводи кућно лечење, здравствену негу и палијативно збрињавање, као и лечење болесника којима није неопходно болничко лечење;
- 7) прописује лекове и медицинска средства;
- 8) спроводи здравствену заштиту из области менталног здравља;
- 9) обавља и друге послове, у складу са законом.

У поступку остваривања здравствене заштите изабрани лекар упућује пацијента на секундарни и терцијарни ниво.

Изабрани лекар на основу мишљења доктора медицине специјалисте одговарајуће гране медицине упућује пацијента на терцијарни ниво.

Изабрани лекар води потпуну медицинску документацију о здравственом стању пацијента.

Здравствена заштита преко изабраног лекара остварује се у складу са законом којим се уређује област здравственог осигурања.

Апоотека

Члан 100.

Апотека је здравствена установа у којој се обавља фармацеутска здравствена делатност на примарном нивоу.

Апотека у државној својини оснива се за територију једне или више општина, односно града, у складу са Планом мреже.

Апотеку у државној својини оснива општина, односно град.

Оснивач апотеке у државној својини која је основана за територију више општина јесте она општина у којој се налази седиште апотеке.

У апотеци се обавља фармацеутска здравствена делатност која обухвата:

- 1) промоцију здравља, односно здравствено васпитање и саветовање за очување и унапређење здравља правилном употребом лекова и одређених врста медицинских средстава;
- 2) промет на мало лекова и одређених врста медицинских средстава, а на основу планова за набавку лекова и медицинских средстава за редовне и ванредне потребе;
- 3) праћење савремених стручних и научних достигнућа у области фармакотерапије и пружање грађанима, здравственим радницима, другим здравственим установама и приватној пракси, као и другим заинтересованим субјектима, информација о лековима и одређеним врстама медицинских средстава;
- 4) давање пацијентима савета за правилну употребу лекова и одређених врста медицинских средстава, односно упутстава за њихову правилну употребу;
- 5) израду магистралних лекова;
- 6) друге послове, у складу са законом.

Члан 101.

Апотека из члана 100. овог закона може у свом саставу имати и галенску лабораторију за израду галенских лекова (у даљем тексту: овлашћена аптека), у складу са прописима којима се уређује област лекова и медицинских средстава.

Галенски лек израђен у овлашћеној апотеци може се налазити у промету на мало у тој апотеци, као и у другој апотеци која у свом саставу нема галенску лабораторију, а са којом је овлашћена аптека склопила уговор о промету на мало галенских лекова.

Апотека може организовати огранке апотеке или јединице за издавање готових лекова.

У апотеци се обавља фармацеутска здравствена делатност у складу са Добром апотекарском

праксом, односно у складу са смерницама Добре лабораторијске праксе, Добре праксе у дистрибуцији, Добре произвођачке праксе за израду галенских лекова која има елементе индустријске производње, у складу са законом којим је уређена област лекова и медицинских средстава.

Добру апотекарску праксу из става 4. овог члана прописује министар.

Апотека је дужна да на видном месту истакне име овлашћеног фармацеута, који је одговоран за целокупно руковање лековима, односно израду галенских и магистралних лекова, у складу са законом којим је уређена област лекова и медицинских средстава.

Поред промета лекова и медицинских средстава на мало, аптека може снабдевати грађане и дечијом храном, дијететским производима, одређеним врстама козметичких и других средстава за заштиту здравља, у складу са актом који доноси надлежна комора.

Завод

Члан 102.

Завод је здравствена установа која обавља здравствену делатност на примарном нивоу и спроводи здравствену заштиту појединих групација становништва, односно здравствену делатност из поједине области здравствене заштите.

Завод се оснива као:

- 1) завод за здравствену заштиту студената;
- 2) завод за здравствену заштиту радника;
- 3) завод за хитну медицинску помоћ;
- 4) завод за геронтологију;
- 5) завод за стоматологију;
- 6) завод за плућне болести и туберкулозу;
- 7) завод за кожно-венеричне болести.

Завод из става 2. овог члана може обављати и специјалистичко-консултативну делатност.

Завод у државној својини из става 2. овог члана може се основати само на територији на којој се налази седиште универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке, у складу са Планом мреже.

Завод из става 4. овог члана оснива град, осим Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова који оснива Република.

Члан 103.

Завод за здравствену заштиту студената је здравствена установа у којој се обавља здравствена заштита студената и организује превентивна и куративна здравствена заштита из области опште медицине, стоматологије, гинекологије, лабораторијске и друге дијагностике и терапије за потребе студената.

У заводу за здравствену заштиту студената може се обављати и специјалистичко-консултативна делатност, као и стационарна здравствена делатност.

Здравствена заштита студената може се обезбедити и у дому здравља, у складу са законом.

Члан 104.

Завод за здравствену заштиту радника је здравствена установа у којој се обавља здравствена заштита и очување здравља запослених у безбедној и здравој радној средини, обављањем делатности медицине рада.

У заводу за здравствену заштиту радника може се обављати и превентивна и куративна здравствена делатност из области опште медицине, стоматологије, гинекологије, као и специјалистичко-консултативна делатност.

Послодавац може за потребе својих запослених основати ординацију медицине рада, која обавља послове превентивне здравствене делатности у области медицине рада.

Министар прописује услове за оснивање и почетак рада и обављање делатности ординације медицине рада из става 3. овог члана.

Члан 105.

Завод за хитну медицинску помоћ је здравствена установа у којој се обавља хитна медицинска помоћ и санитетски превоз акутно оболелих и повређених у друге одговарајуће здравствене установе, превоз пацијената на дијализи, као и снабдевање лековима који се дају у хитним случајевима.

Члан 106.

Завод за геронтологију је здравствена установа у којој се обавља здравствена заштита старих лица и спроводи мере за очување и унапређење здравља и превенцију болести ове популационе групе, односно која обавља и делатност кућног лечења и неге, палијативног збрињавања и рехабилитације старих лица.

Члан 107.

Завод за стоматологију је здравствена установа у којој се обавља здравствена делатност из области стоматолошке здравствене заштите која обухвата превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе здравствене услуге.

У заводу за стоматологију може се обављати и специјалистичко-консултативна делатност из области стоматологије.

Члан 108.

Завод за плућне болести и туберкулозу је здравствена установа у којој се обавља специјалистичко-консултативна делатност и пружају превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе здравствене услуге из области здравствене заштите пацијената оболелих од туберкулозе и других плућних болести које се могу лечити на амбулантни начин.

Завод за плућне болести и туберкулозу у склопу превентивне здравствене заштите организује и спроводи мере за спречавање, сузбијање, рано откривање и праћење туберкулозе и других плућних болести.

Члан 109.

Завод за кожно и венеричне болести је здравствена установа у којој се обавља специјалистичко-консултативна делатност и пружају превентив-

не, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе здравствене услуге из области дерматовенерологије и микробиологије са паразитологијом.

Завод за кожне и венеричне болести у склопу превентивне здравствене делатности организује и спроводи мере за спречавање, сузбијање, рано откривање и праћење полно преносивих инфекција.

3. Здравствена делатност на секундарном нивоу

Болница (општа и специјална)

Члан 110.

Болница је здравствена установа која обавља здравствену делатност на секундарном нивоу.

Болница обавља здравствену делатност по правилу као наставак дијагностике, лечења и рехабилитације у дому здравља, односно када су због сложености и тежине обољења потребни посебни услови у погледу кадрава, опреме, смештаја и лекова.

Болница је дужна да сарађује са домом здравља и пружа му стручну помоћ у спровођењу мера примарне здравствене заштите.

Стационарна и специјалистичко-консултативна делатност болнице чине јединствену функционалну и организациону целину.

Болница организује свој рад тако да се највећи број болесника испитује и лечи у поликлиничкој служби, а стационарно лечење пружа се оболелим и повређеним лицима само када је то неопходно.

Болница може имати, односно организовати посебне организационе јединице за продужену болничку негу (геријатрија), палијативно збрињавање оболелих у терминалној фази болести, као и за лечење оболелих у току дневног рада (дневна болница).

Болница може бити општа и специјална.

Члан 111.

Општа болница пружа здравствену заштиту лицима свих узраста оболелих од разних врста болести.

Општа болница у државној својини оснива се за територију једне или више општина.

Општа болница мора имати организоване службе најмање за:

- 1) пријем и збрињавање хитних стања;
- 2) обављање специјалистичко-консултативне и стационарне здравствене делатности из интерне медицине, педијатрије, гинекологије и акушерства и опште хирургије;
- 3) лабораторијску, рендген и другу дијагностику у складу са својом делатношћу;
- 4) анестезиологију са реанимацијом;
- 5) амбуланту за рехабилитацију;
- 6) фармацеутску здравствену делатност преко болничке апотеке.

Општа болница мора обезбедити самостално или преко друге здравствене установе и:

- 1) санитетски превоз за упућивање пацијената на терцијарни ниво;
- 2) снабдевање крвљу и крвним производима;
- 3) службу за патолошку анатомију.

Општа болница може обављати и специјалистичко-консултативну делатност из других грана медицине.

Општа болница која је основана за територију више општина, као и болница у средишту округа, поред служби утврђених у ставу 3. овог члана, може обављати болничку здравствену делатност и из других грана медицине.

Члан 112.

Специјална болница пружа здравствену заштиту лицима одређених добних група, односно оболелима од одређених болести.

Специјална болница обавља специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност за област за коју је основана, лабораторијску и другу дијагностику, као и фармацеутску здравствену делатност преко болничке апотеке.

Специјална болница у складу са делатношћу коју обавља мора обезбедити самостално или преко друге здравствене установе, и:

- 1) санитетски превоз за упућивање пацијената на терцијарни ниво;
- 2) снабдевање крвљу и крвним производима;
- 3) службу за патолошку анатомију.

Члан 113.

Специјална болница која у обављању здравствене делатности користи природни фактор лечења (гас, минерална вода, пелоид и др.) дужна је да у току коришћења природног фактора прати његова лековита својства и најмање једном у три године изврши поновно испитивање његове лековитости у одговарајућој здравственој установи.

Специјална болница из става 1. овог члана може пружати и услуге из туризма, у складу са прописима који уређују област туризма.

Члан 114.

Болница чији је оснивач Република, односно аутономна покрајина дужна је да се повезује и сарађује са установама на примарном нивоу подручја за које је основана, са циљем успостављања и одржавања сврсисходног упућивања пацијената на секундарни ниво здравствене заштите и размене стручних знања и искустава.

4. Здравствена делатност на терцијарном нивоу

Клиника

Члан 115.

Клиника је здравствена установа која обавља високоспецијализовану специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност из одређене гране медицине, односно стоматологије.

Клиника обавља и образовну и научноистраживачку делатност, у складу са законом.

Клиника, у складу са делатношћу коју обавља, мора испуњавати и услове из члана 111. ст. 3. и 4. овог закона.

Клиника се може основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Клиника у државној својини у чијем седишту не постоји општа болница обавља за територију за коју је основана и одговарајућу делатност опште болнице.

Институти

Члан 116.

Институт је здравствена установа која обавља високоспецијализовану специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност, или само високоспецијализовану специјалистичко-консултативну здравствену делатност из једне или више грана медицине или стоматологије.

Институт обавља образовну и научноистраживачку делатност, у складу са законом.

Поред услова прописаних овим законом за обављање здравствене делатности, институт мора испунити и услове који су прописани законом којим се уређује област научноистраживачке делатности.

Институт, у складу са делатношћу коју обавља, мора испуњавати и услове из члана 111. ст. 3. и 4. овог закона.

Институт се може основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Институт у државној својини у чијем седишту не постоји општа болница обавља за грађане са те територије и одговарајућу делатност опште болнице.

Клиничко-болнички центар

Члан 117.

Клиничко – болнички центар је здравствена установа која обавља високоспецијализовану специјалистичко – консултативну и стационарну здравствену делатност на терцијарном нивоу из једне или више грана медицине.

Поред услова предвиђених овим законом за општу болницу, клиничко-болнички центар у гранама медицине из којих обавља високоспецијализовану здравствену делатност мора испуњавати и услове предвиђене овим законом за клинику.

Клиничко-болнички центар се може основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Клиничко-болнички центар у државној својини у чијем седишту не постоји општа болница обавља за територију за коју је основан и одговарајућу делатност опште болнице.

Клинички центар

Члан 118.

Клинички центар је здравствена установа која обједињује делатност три или више клиника, тако да чини функционалну целину, организовану и оспособљену да може успешно обављати послове и задатке који се односе на:

- 1) обављање високоспецијализоване специјалистичко-консултативне и стационарне здравствене делатности;
- 2) образовно-наставну делатност;
- 3) научноистраживачку делатност.

Клинички центар обавља специјализовану поликлиничку и болничку здравствену делатност из више грана медицине, односно области здравствене заштите.

Клинички центар може се основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Клинички центар у државној својини у чијем седишту не постоји општа болница за територију за коју је основан обавља и делатност опште болнице.

5. Здравствена делатност која се обавља на више нивоа

Завод за јавно здравље

Члан 119.

Завод за јавно здравље оснива Република а на територији аутономне покрајине – аутономна покрајина.

Завод за јавно здравље је здравствена установа која се оснива за територију више општина, односно града, као и за територију Републике, у складу са Планом мреже.

Под јавним здрављем, у смислу овог закона, подразумева се остваривање јавног интереса стварањем услова за очување здравља становништва путем организованих свеобухватних активности друштва усмерених на очување физичког и психичког здравља, односно очување животне средине, као и спречавање настанка фактора ризика за настанак болести и повреда, који се остварује применом здравствених технологија и мерама намењених промоцији здравља, превенцији болести и побољшању квалитета живота.

Члан 120.

Завод за јавно здравље:

- 1) прати, процењује и анализира здравствено стање становништва и извештава надлежне органе и јавност;
- 2) прати и проучава здравствене проблеме и ризике по здравље становништва;
- 3) предлаже елементе здравствене политике, планове и програме са мерама и активностима намењеним очувању и унапређењу здравља становништва;
- 4) врши информисање, образовање и обуку становништва за бригу о сопственом здрављу;
- 5) врши процену ефикасности, доступности и квалитета здравствене заштите;
- 6) планира развој стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника;
- 7) подстиче развој интегрисаног здравственог информационог система;
- 8) врши примењена истраживања у области јавног здравља;
- 9) сарађује и развија партнерство у друштвеној заједници на идентификацији и решавању здравствених проблема становништва;
- 10) обавља друге послове, у складу са законом.

Члан 121.

Завод за јавно здравље је здравствена установа која обавља социјално – медицинску, хигијенско

– еколошку, епидемиолошку и микробиолошку здравствену делатност.

Завод за јавно здравље врши бактериолошке, серолошке, вирусолошке, хемијске и токсиколошке прегледе и испитивања у вези са производњом и прометом животних намирница, воде, ваздуха, предмета опште употребе, као и у вези са дијагностиком заразних и незаразних болести.

Завод за јавно здравље координира, усклађује и стручно повезује рад здравствених установа из Плана мреже, за територију за коју је основан.

Завод за јавно здравље сарађује са другим здравственим установама на територији за коју је основан, као и са надлежним органима локалне самоуправе и другим установама и организацијама од значаја за унапређење јавног здравља.

Оснивач може организовати завод за јавно здравље као институт, уколико су испуњени услови прописани чланом 116. овог закона.

Завод за јавно здравље може обављати послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације ако на подручју за које је основан не постоји друга здравствена установа која обавља те послове.

Члан 122.

Завод за јавно здравље основан за територију Републике, поред послова из чл. 120. и 121. овог закона, обавља и следеће послове:

1) координира и прати стручни рад завода за јавно здравље и других здравствених установа које обављају хигијенско-епидемиолошку и социјално-медицинску делатност у Републици;

2) изучава и у сарадњи са другим здравственим установама предлаже дугорочну стратегију здравствене заштите са приоритетима и методолошки руководи њеним спровођењем, у сарадњи са факултетима медицинске струке;

3) утврђује потребне мере у елементарним и другим већим непогодама и несрећама и врши њихово спровођење у сарадњи са другим установама.

Начин и поступак, као и услови за организацију и спровођење јавног здравља уредиће се посебним законом.

Завод за трансфузију крви

Члан 123.

Завод за трансфузију крви оснива Република а на територији аутономне покрајине – аутономна покрајина.

Завод за трансфузију крви је здравствена установа која обавља послове прикупљања крви и крвне плазме за прераду, тестирање крви, обезбеђивање потреба за крвним дериватима и лековима произведеним од крви, дистрибуцију крвних деривата, дијагностичка испитивања, терапијске поступке, контролу и надзор трансфузиолошког лечења, прикупљање матичних ћелија, типизацију ткива, консултације у клиничкој медицини, као и промоцију и организацију добровољног давалаштва крви.

Завод за трансфузију крви може се основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Завод за трансфузију крви утврђује јединствену доктрину, обезбеђује њено спровођење и стручно повезивање са службама за трансфузију крви при стационарним здравственим установама.

Снабдевање крвљу и крвним дериватима обезбеђују заводи за трансфузију крви и службе за трансфузију крви при стационарним здравственим установама.

Завод за трансфузију крви у сарадњи са Црвеним крстом Србије подстиче и организује активности на омасовљавању добровољног давалаштва крви, спровођењу програма прикупљања крви, као и планирање потреба у лековима произведеним из крви.

Завод за трансфузију крви основан за територију Републике, поред послова из ст. 2, 4, 5. и 6. овог члана, обавља и друге послове у складу са законом којим се уређује област трансфузије крви.

Оснивач може организовати завод за трансфузију крви као институт, уколико су испуњени услови прописани чланом 116. овог закона.

Начин и поступак, као и услови и организација трансфузиолошке делатности, уредиће се посебним законом.

Завод за медицину рада

Члан 124.

Завод за медицину рада за територију Републике – оснива Република.

Завод за медицину рада из става 1. овог члана је здравствена установа која обавља делатност из области медицине рада, односно заштите здравља на раду, и то:

1) прати и проучава услове рада, организовања и спровођења информационог система прикупљања података и праћења епидемиолошке ситуације на територији Републике у области професионалних болести, болести у вези са радом и повредама на раду и предлаже мере за њихово спречавање и смањивање;

2) планира, организује, спроводи и евалуира мере, активности и поступке у области заштите здравља на раду, утврђује стручно-медицинске и доктринарне ставове у области медицине рада, промоцију здравља на раду и пружа стручно-методолошку помоћ у њиховом спровођењу;

3) унапређује организацију и рад здравствених установа у области заштите здравља на раду и координира њихов рад;

4) утврђује јединствену методологију и поступке у програмирању, планирању и спровођењу мера превентивне заштите радника;

5) уводи и испитује нове здравствене технологије, као и примену нових метода превенције, дијагностике, лечења и рехабилитације у области медицине рада;

6) прати савремена достигнућа у области организације медицине рада и предлаже здравствене стандарде за унапређење и развој;

7) изучава све факторе професионалних ризика и врши њихову идентификацију, квалификацију и процену;

8) врши здравствене и друге прегледе и мерења у вези са јонизирајућим и нејонизирајућим зрачењем у здравственој заштити, односно радиолошку здравствену заштиту;

9) обавља стручно-медицинске поступке и активности у вези са утврђивањем радних места, послова са повећаним ризиком, односно послова на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем;

10) предлаже и спроводи превентивне лекарске прегледе радника који раде на радним местима са повећаним ризиком;

11) предлаже и примењује критеријуме за оцену способности за управљање моторним возилима;

12) оцењује радну способност оболелих од професионалних болести, болести у вези са радом, последица повреда на раду и ван рада, врши оцену радне и опште животне способности, процењује телесно оштећење и врши друга вештачења у вези са радном способношћу запослених;

13) обавља друге послове у области заштите здравља на раду, у складу са законом.

Завод за медицину рада обавља и образовну делатност из области заштите здравља на раду.

Оснивач може организовати завод за медицину рада као институт, уколико су испуњени услови прописани чланом 116. овог закона.

Завод за судску медицину

Члан 125.

Завод за судску медицину у државној својини оснива Република.

Завод за судску медицину је здравствена установа која обавља делатност у области судске медицине, односно судско-медицинске дијагностике и експертизе, а на основу обдукција, клиничких прегледа и лабораторијске дијагностике, за потребе суда, здравствених установа, медицинских факултета и других лица.

Завод за судску медицину обухвата најмање судско-медицинску и хемијско-токсиколошку делатност, проверу успешности оперативних и других поступака и средстава лечења, као и проверу исправности постављене дијагнозе.

Завод за судску медицину може обављати и друге послове из области судске медицине.

Завод за судску медицину може се основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Оснивач може организовати завод за судску медицину као институт, уколико су испуњени услови прописани чланом 116. овог закона.

Завод за вирусологију, вакцине и серуме

Члан 126.

Завод за вирусологију, вакцине и серуме оснива Република.

Завод за вирусологију, вакцине и серуме је здравствена установа која прати и проучава, испитује, утврђује и уводи, односно спроводи стручне и научне методе превенције и дијагностике заразних болести, производи серуме, вак-

цине и друге имунобиолошке и дијагностичке препарате и средства којима се снабдевају здравствене установе на територији Републике.

Завод за вирусологију, вакцине и серуме учествује у утврђивању и спровођењу доктринарних упутстава у области превенције и дијагностике заразних болести.

Завод за вирусологију, вакцине и серуме може се основати само у седишту универзитета који у свом саставу има факултет здравствене струке.

Оснивач може организовати завод за вирусологију, вакцине и серуме као институт, уколико су испуњени услови прописани чланом 116. овог закона.

Завод за антирабичну заштиту

Члан 127.

Завод за антирабичну заштиту оснива аутономна покрајина.

Завод за антирабичну заштиту обавља здравствену делатност из области превенције и лабораторијске дијагностике беснила и других заразних болести, односно прати и проучава раширеност беснила и предлаже мере за његово сузбијање.

Завод за антирабичну заштиту врши испитивање и примену нових метода превенције и имунопрофилактике беснила, односно утврђује стручно-медицинске и доктринарне ставове из антирабичне заштите и пружа стручно-методолошку помоћ у њиховом спровођењу.

Завод за антирабичну заштиту може обављати и друге послове здравствене заштите.

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију

Члан 128.

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију у државној својини оснива Република.

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију обавља ванболничку и стационарну здравствену делатност из области психофизиолошких и говорних поремећаја, прати и проучава стање развојних поремећаја, оштећења слуха код деце и омладине и говорних поремећаја лица свих узраста, као и следе и слабовиде деце предшколског узраста.

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију истражује и открива узроке и појаве поремећаја и начин и мере њиховог раног откривања, ефикасног и квалитетног лечења, рехабилитације и спречавања инвалидности.

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију прати и спроводи стручно и научно утврђене методе дијагностике, лечења и рехабилитације, односно утврђује стручно – методолошке и доктринарне критеријуме и координира рад свих здравствених радника и здравствених сарадника који обављају ову здравствену делатност на територији Републике.

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију може обављати и друге послове здравствене заштите.

*Завод за биоциде и медицинску екологију***Члан 129.**

Завод за биоциде и медицинску екологију у државној својини оснива град.

Завод за биоциде и медицинску екологију обавља здравствену делатност из области превентивне здравствене заштите становништва од заразних болести.

Завод за биоциде и медицинску екологију спроводи мере дезинфекције, дезинсекције и дератизације у спречавању и сузбијању заразних болести у здравственим и другим установама, у складу са законом.

Завод за биоциде и медицинску екологију утврђује и прати спровођење јединствене доктрине у примени биоцида у спречавању и сузбијању заразних болести и спроводи програме медицинске екологије кроз процену ризика у примени биоцида.

Завод за биоциде и медицинску екологију може обављати и друге послове, у складу са законом.

**В. ОРГАНИ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ
И СТРУЧНИ ОРГАНИ ЗДРАВСТВЕНЕ
УСТАНОВЕ****1. Органи здравствене установе****Члан 130.**

Органи здравствене установе су: директор, управни одбор и надзорни одбор.

Здравствена установа може имати и заменика директора, који се именује и разрешава под условима, на начин и по поступку који је прописан за именовање и разрешење директора здравствене установе.

Директора, заменика директора, чланове управног одбора и надзорног одбора здравствене установе именује и разрешава оснивач.

Директора, заменика директора, чланове управног одбора и надзорног одбора завода, клинике, института и клиничког центра, односно Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, чији је оснивач Република, именује и разрешава Влада.

Директора, заменика директора, чланове управног одбора и надзорног одбора здравствених установа чији је оснивач Република, осим установа из става 4. овог члана, именује и разрешава министар.

Лица из става 3. овог члана у здравственим установама у државној својини, као и њихови сродници у правој линији без обзира на степен сродства, побочни сродници закључно са другим степеном сродства, супружници и сродници по тазбини закључно са првим степеном сродства, не смеју, директно или преко трећег физичког или правног лица, имати учешћа као власници удела, акционари, у правном лицу које обавља здравствену делатност, односно послове здравствене делатности, односно не смеју обављати ову делатност као предузетници, о чему потписују изјаву ради спречавања сукоба јавног и приватног интереса.

*Директор***Члан 131.**

Директор организује рад и руководи процесом рада, представља и заступа здравствену установу и одговоран је за законитост рада здравствене установе.

За стручно-медицински рад здравствене установе, ако директор нема високу школску спрему здравствене струке, одговоран је заменик, односно помоћник директора.

У здравственој установи која обавља образовну и научно-истраживачку делатност директор поставља помоћника за образовну и научно-истраживачку делатност.

Директор подноси управном одбору писмени тромесечни, односно шестомесечни извештај о пословању здравствене установе.

Директор присуствује седницама и учествује у раду управног одбора, без права одлучивања.

Члан 132.

За директора здравствене установе може бити именовано лице:

1) које има високу школску спрему здравствене струке или високошколску спрему друге струке са завршеном едукацијом из области здравственог менаџмента;

2) које има најмање пет година радног стажа у области здравствене заштите;

3) које испуњава и друге услове предвиђене статутом здравствене установе.

Ако за директора здравствене установе није именовано лице са високом школском спремом здравствене струке, већ лице са завршеном високом школском спремом друге струке, заменик или помоћник директора за здравствену делатност мора бити лице са високом школском спремом здравствене струке.

Директор здравствене установе именује се на основу јавног конкурса који расписује управни одбор здравствене установе.

Јавни конкурс из става 3. овог члана расписује се 60 дана пре истека мандата директора.

Управни одбор здравствене установе дужан је да у року од 30 дана од дана завршетка јавног конкурса изврши избор кандидата и предлог достави оснивачу.

На основу предлога управног одбора оснивач, у року од 15 дана од дана достављања предлога, именује директора.

Члан 133.

Директор здравствене установе именује се на период од четири године, највише два пута узастопно.

Мандат директора здравствене установе рачуна се од дана ступања на дужност.

Члан 134.

Ако управни одбор здравствене установе не изврши избор кандидата за директора здравствене установе, односно ако оснивач здравствене

установе не именује директора здравствене установе, у складу са одредбама овог закона, оснивач ће именовати вршиоца дужности директора на период од шест месеци.

Услови за избор, права, обавезе и одговорности директора здравствене установе односе се и на вршиоца дужности директора здравствене установе.

Члан 135.

Дужност директора здравствене установе престаје истеком мандата и разрешењем.

Оснивач здравствене установе разрешиће директора пре истека мандата:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако обавља функцију супротно одредбама закона;
- 3) ако нестручним, неправилним и несавесним радом проузрокује већу штету здравственој установи или тако занемарује или несавесно извршава своје обавезе да су настале или могу настати веће сметње у раду здравствене установе;
- 4) ако му надлежна комора изрекне једну од дисциплинских мера прописаних законом;
- 5) ако је налазом здравствене инспекције установљена повреда прописа и општих аката здравствене установе или неправилност рада директора;
- 6) ако наступе околности из члана 130. став 6. овог закона;
- 7) ако је против њега покренут кривични поступак за дело које га чини недостојним за обављање те функције, односно ако је правноснажном судском одлуком осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање функције директора здравствене установе;
- 8) ако ненаменски употребљава, односно ако дозволи ненаменско коришћење средстава организације здравственог осигурања, односно ако користи средства у супротности са уговором закљученим са организацијом здравственог осигурања;
- 9) ако здравствена установа стиче средства супротно овом закону, односно наплаћивањем здравствених услуга осигураним лицима супротно закону којим се уређује здравствено осигурање;
- 10) из других разлога утврђених законом или статутом здравствене установе.

Управни одбор

Члан 136.

Управни одбор здравствене установе:

- 1) доноси статут здравствене установе уз сагласност оснивача;
- 2) доноси друге опште акте установе у складу са законом;
- 3) одлучује о пословању здравствене установе;
- 4) доноси програм рада и развоја;
- 5) доноси финансијски план и годишњи обрачун здравствене установе у складу са законом;
- 6) усваја годишњи извештај о раду и пословању здравствене установе;
- 7) одлучује о коришћењу средстава здравствене установе, у складу са законом;

8) расписује јавни конкурс и спроводи поступак избора кандидата за обављање функције директора;

9) обавља и друге послове утврђене законом и статутом.

Акти из става 1. тачка 5) овог члана за део средстава које здравствене установе стичу из буџета и из средстава организације обавезног здравственог осигурања доносе се на начин и по поступку којим се уређује буџетски систем Републике.

Управни одбор одлучује ако је присутно више од половине чланова управног одбора и доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова.

Члан 137.

Управни одбор у дому здравља, апотеци, заводу и заводу за јавно здравље има пет чланова од којих су два члана из здравствене установе, а три члана су представници оснивача.

Управни одбор у болници, клиници, институту, клиничко-болничком центру и клиничком центру има седам чланова од којих су три члана из здравствене установе, а четири члана су представници оснивача.

Најмање један члан из реда запослених у управном одбору мора бити здравствени радник са високом стручном спремом.

Чланови управног одбора здравствене установе именују се на период од четири године.

Надзорни одбор

Члан 138.

Надзорни одбор здравствене установе обавља надзор над радом и пословањем здравствене установе.

Надзорни одбор одлучује ако је присутно више од половине чланова надзорног одбора и доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова.

Члан 139.

Надзорни одбор у дому здравља, апотеци, заводу и заводу за јавно здравље има три члана од којих је један члан из здравствене установе, а два члана су представници оснивача.

Надзорни одбор у болници, клиници, институту, клиничко-болничком центру и клиничком центру има пет чланова од којих су два члана из здравствене установе, а три члана су представници оснивача.

Чланови надзорног одбора здравствене установе именују се на период од четири године.

Члан 140.

У управном и надзорном одбору здравствене установе у државној својини која обавља делатност за територију више општина, општине морају бити сразмерно заступљене.

Чланове управног и надзорног одбора из здравствене установе оснивач именује на предлог стручног савета здравствене установе.

*Системи здравствене установе***Члан 141.**

Здравствена установа има статут којим се уређује: делатност, унутрашња организација, управљање, пословање, услови за именовање и разрешење директора, заменика директора, односно помоћника директора за образовни и научно-страживачки рад, као и друга питања од значаја за рад установе.

На статут здравствене установе, који доноси управни одбор, сагласност даје оснивач.

На одредбе статута здравствене установе у државној својини у делу којим се уређује област здравствене заштите, односно специјалности из којих она обавља здравствену делатност, унутрашња организација и услови за именовање и разрешење директора претходно се прибавља мишљење Министарства.

На статут клинике, института и клиничког центра, као и Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, чији је оснивач Република, сагласност даје Влада.

На статут завода, завода за јавно здравље, опште и специјалне болнице и болнице чији је оснивач Република сагласност даје Министарство.

*Унутрашња организација здравствене установе***Члан 142.**

Здравствена установа образује организационе јединице у зависности од врсте делатности, броја запослених и других прописаних услова.

Организациона јединица која је део здравствене установе може носити назив који је овим законом предвиђен за врсту здравствене установе из члана 46. став 3. тач. 2), 6) и 7) овог закона, ако та организациона јединица испуњава услове утврђене овим законом за ту врсту здравствене установе.

Министар прописује услове и начин унутрашње организације здравствених устано­ва.

У здравственој установи у државној својини успоставља се систем интерне контроле за све трансакције рачуна прихода и расхода, рачуна финансијских средстава и обавеза и рачуна финансирања, као и управљања државном имовином, организовањем посебне службе интерних контролора.

Систем интерне контроле из става 4. овог члана има за циљ да обезбеди примену закона, прописа, правила и процедуре; успешно пословање; економично, ефикасно и наменско коришћење средстава; чување средстава и улагања од губитака, укључујући и од превара, неправилности или корупције; интегритет и поузданост информација, рачуна и података.

Интерни контролори су директно одговорни директору здравствене установе, а извештај о обављању послова интерне контроле подносе управном одбору здравствене установе најмање два пута годишње.

Унутрашња организација интерне контроле и број интерних контролора у здравственој установи ближе се уређује статутом здравствене установе.

На поступак и начин вршења интерне контроле у здравственим установама у државној својини примењују се одредбе закона којим се уређује буџетски систем, као и прописа донетих за спровођење тог закона.

2. Стручни органи у здравственој установи**Члан 143.**

Стручни органи здравствене установе јесу:

- 1) стручни савет;
- 2) стручни колегијум;
- 3) етички одбор;
- 4) комисија за унапређење квалитета рада.

*Стручни савет***Члан 144.**

Стручни савет јесте саветодавно тело директора и управног одбора.

Чланови стручног савета су здравствени радници са високом школском спремом које на предлог организационе јединице здравствене установе именује директор.

У раду стручног савета учествује и главна се­стра здравствене установе.

Директор здравствене установе не може бити члан стручног савета.

Стручни савет састаје се најмање једном у 30 дана.

Члан 145.

Стручни савет:

- 1) разматра и одлучује о питањима стручног рада здравствене установе;
- 2) предлаже програм стручног рада, као и стручног развоја здравствене установе;
- 3) предлаже план стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника;
- 4) предлаже план за унапређење квалитета стручног рада у здравственој установи;
- 5) прати и организује спровођење унутрашње провере квалитета стручног рада у здравственој установи;
- 6) обавља и друге послове утврђене статутом.

Задаци и начин рада стручног савета уређују се статутом здравствене установе.

*Стручни колегијум***Члан 146.**

Стручни колегијум је стручно тело које се ради разматрања и усвајања стручних и доктринарних ставова образује у здравственим установама које у свом саставу имају клинике и институте као своје организационе јединице, односно у здравственим установама које у свом саставу имају већи број организационих јединица.

Састав и рад стручног колегијума уређује се статутом здравствене установе.

*Етички одбор***Члан 147.**

Етички одбор јесте стручно тело које прати пружање и спровођење здравствене заштите на начелима професионалне етике.

Директор здравствене установе именује етички одбор на предлог стручног савета.

Чланови етичког одбора именују се из реда запослених здравствених радника у здравственој установи и грађана са завршеним правним факултетом који живе или раде на територији за коју је здравствена установа основана.

Број чланова етичког одбора уређује се статутом здравствене установе.

Члан 148.

Задаци етичког одбора здравствене установе јесу да:

1) прати и анализира примену начела професионалне етике у обављању здравствене делатности;

2) даје сагласност за спровођење научних истраживања, медицинских огледа, као и клиничких испитивања лекова и медицинских средстава у здравственој установи, односно да прати њихово спровођење;

3) доноси одлуку и разматра стручна питања у вези са узимањем делова људског тела у медицинске и научно-наставне сврхе, у складу са законом;

4) доноси одлуку и разматра стручна питања у вези са применом мера за лечење неплодности поступцима биомедицински потпомогнутим оплођењем, у складу са законом;

5) прати и анализира етичност односа између здравствених радника и пацијената, посебно у области давања сагласности пацијента за предложену медицинску меру;

6) прати, анализира и даје мишљења о примени начела професионалне етике у превенцији, дијагностици, лечењу, рехабилитацији, истраживању, као и о увођењу нових здравствених технологија;

7) доприноси стварању навика за поштовање и примену начела професионалне етике у обављању здравствене делатности;

8) врши сталну саветодавну функцију по свим питањима у обављању здравствене заштите;

9) разматра и друга етичка питања у обављању делатности здравствене установе.

*Комисија за унапређење квалитета рада***Члан 149.**

Комисија за унапређење квалитета рада јесте стручно тело које се стара о сталном унапређењу квалитета здравствене заштите која се спроводи у здравственој установи.

Комисија за унапређење квалитета рада доноси годишњи програм провере квалитета стручног рада у здравственој установи.

Број чланова, састав и начин рада комисије за унапређење квалитета рада уређује се статутом здравствене установе.

Г. СТРУЧНА ТЕЛА НА НИВОУ РЕПУБЛИКЕ**1. Здравствени савет Србије****Члан 150.**

Образује се Здравствени савет Србије (у даљем тексту: Здравствени савет), као стручно и саветодавно тело које се стара о развоју и квалитету система здравствене заштите, организације здравствене службе и система здравственог осигурања.

*Састав Здравственог савета***Члан 151.**

Здравствени савет има 15 чланова које бира Народна скупштина, на предлог Владе, и то:

1) два истакнута стручњака из реда редовних професора медицинских факултета у Републици, који су врхунски научни радници са међународно признатим радовима или са осведоченим доприносом за унапређење и развој система здравствене заштите;

2) један истакнути стручњак из реда редовних професора стоматолошког факултета у Републици, који је врхунски научни радник са међународно признатим радовима или са осведоченим доприносом за унапређење и развој система стоматолошке здравствене заштите;

3) један истакнути стручњак из реда редовних професора фармацеутског факултета у Републици, који је врхунски научни радник са међународно признатим радовима или са осведоченим доприносом за унапређење и развој система фармацеутске здравствене заштите;

4) један представник Српске академије наука и уметности;

5) по један представник из реда чланова комора здравствених радника;

6) један представник Српског лекарског друштва;

7) један представник удружења здравствених устано̀ва;

8) два представника из реда истакнутих стручњака за област здравственог осигурања и финансирања здравствене заштите;

9) један истакнути стручњак који је врхунски научни радник са међународно признатим радовима или са осведоченим доприносом за унапређење и развој области јавног здравља.

Члан 152.

Мандат чланова Здравственог савета траје пет година.

Члан Здравственог савета не може бити лице изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу територијалне аутономије или локалне самоуправе, лице именовано у органе организација које обављају послове здравственог осигурања, односно органе здравствених устано̀ва, високошколских устано̀ва, комора здравствених радника, Српског лекарског друштва и удружења здравствених устано̀ва.

Здравствени савет бира председника из реда својих чланова.

Члан 153.

Народна скупштина може разрешити члана Здравственог савета пре истека мандата, и то:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако не испуњава своју дужност као члан Здравственог савета или својим поступцима повреди углед дужности коју обавља, а на предлог Владе;
- 3) уколико ступи на функцију из члана 152. став 2. овог закона.

Надлежност Здравственог савета

Члан 154.

Надлежност Здравственог савета јесте:

- 1) да прати развој система здравствене заштите и здравственог осигурања у Републици и њихово усклађивање са европским и међународним стандардима;
- 2) да предлаже мере за очување и унапређење здравственог стања и јачање здравственог потенцијала становништва;
- 3) да предлаже мере за равномерно остваривање здравствене заштите свих грађана у Републици, као и мере за унапређење здравствене заштите угрожених популација;
- 4) да предлаже мере за функционисање здравственог система заснованог на принципима одрживости и ефикасности;
- 5) да предлаже мере за функционисање обавезног здравственог осигурања на принципима одрживости, економичности и ефикасности, као и мере за успостављање и развој других вида здравственог осигурања;
- 6) да врши поступак процене квалитета програма континуиране едукације здравствених радника и здравствених сарадника (у даљем тексту: акредитација програма континуиране едукације), у складу са чланом 187. став 3. овог закона;
- 7) да даје мишљење на предлог плана развоја кадрова у здравству;
- 8) да даје мишљење о уписној политици на факултете и школе здравствене струке и сарађује са надлежним државним органима и другим стручним телима у предлагању мера рационалне уписне политике на факултете и школе здравствене струке;
- 9) да даје иницијативу и предлаже мере у циљу спровођења реформе у области здравствене заштите и здравственог осигурања;
- 10) да разматра и друга питања из области здравствене заштите и здравственог осигурања и пружа стручну помоћ државним органима, организацијама и установама у реализацији задатака који се односе на друштвену бригу о здрављу;
- 11) да обавља и друге послове, у складу са законом.

Рад Здравственог савета

Члан 155.

Рад Здравственог савета је јаван.

Здравствени савет може образовати посебна радна тела.

Здравствени савет доноси пословник о свом раду.

Средства за рад Здравственог савета обезбеђују се у буџету Републике.

Стручне и административно-техничке послове за потребе Здравственог савета обавља Министарство.

Здравствени савет подноси Народној скупштини извештај о свом раду најмање једанпут годишње.

2. Етички одбор Србије

Члан 156.

Етички одбор Србије је стручно тело које се стара о пружању и спровођењу здравствене заштите на нивоу Републике, на начелима професионалне етике.

Влада именује и разрешава председника и чланове Етичког одбора Србије, на предлог министра.

Мандат чланова Етичког одбора Србије траје пет година.

Етички одбор Србије има девет чланова који се бирају из реда истакнутих стручњака који имају значајне резултате у раду, као и допринос у области здравствене заштите, професионалне етике здравствених радника и хуманистичких наука.

Чланови Етичког одбора Србије не могу бити лица из члана 152. став 2. овог закона.

Етички одбор Србије доноси пословник о свом раду.

Средства за рад Етичког одбора Србије обезбеђују се у буџету Републике.

Надлежност Етичког одбора Србије

Члан 157.

Надлежност Етичког одбора Србије јесте:

- 1) да предлаже основна начела професионалне етике здравствених радника;
- 2) да прати примену начела професионалне етике здравствених радника у обављању здравствене делатности на територији Републике;
- 3) да координира рад етичких одбора у здравственим установама;
- 4) да прати спровођење научних истраживања и клиничких испитивања лекова и медицинских средстава у здравственим установама на територији Републике;
- 5) да одлучује и даје мишљења о спорним питањима која су од значаја за спровођење научних истраживања, медицинских огледа, као и клиничких испитивања лекова и медицинских средстава у здравственим установама у Републици;
- 6) да прати спровођење одлука и разматра стручна питања у вези са поступком узимања делова људског тела у медицинске и научно-наставне сврхе у здравственим установама на територији Републике, у складу са законом;
- 7) да прати спровођење одлука и разматра стручна питања у вези са применом мера за лечење неплодности поступцима биомедицински потпомогнутим оплођењем, у здравственим установама на територији Републике, у складу са законом;

8) да подноси годишњи извештај Министарству о спровођењу научних истраживања и клиничких истраживања лекова и медицинских средстава у здравственим установама на територији Републике, као и о уоченим проблемима, недостацима и примедбама на рад етичких одбора у здравственим установама;

9) да разматра и друга питања професионалне етике у спровођењу здравствене заштите.

Агенција за лекове и медицинска средства Србије дужна је да обавештава Етички одбор Србије о спровођењу клиничких испитивања лекова и медицинских средстава за које је дата дозвола за спровођење клиничких испитивања, у складу са законом којим се уређује област лекова и медицинских средстава.

Агенција за лекове и медицинска средства Србије може, пре издавања дозволе за спровођење клиничких испитивања лекова и медицинских средстава, тражити мишљење Етичког одбора Србије о поднетом захтеву за спровођење клиничког испитивања лекова и медицинских средстава, односно о свим спорним питањима која се могу јавити у току спровођења клиничких испитивања лекова и медицинских средстава.

3. Републичке стручне комисије

Члан 158.

Републичка стручна комисија образује се за једину област здравствене делатности ради усклађивања стручних предлога и ставова референтних здравствених установа, стручних удружења и комора, високошколских установа и истакнутих стручњака у области здравствене заштите.

Републичка стручна комисија утврђује стручне доктрине о очувању и унапређењу здравља, спречавању и откривању болести, лечењу и здравственој нези, рехабилитацији оболелих и повређених особа, као и о унапређењу и развоју организације здравствене службе.

Чланови републичке стручне комисије су истакнути научни и други здравствени радници који имају значајан допринос у раду и развоју одређене области медицине, стоматологије, односно фармације.

Републичку стручну комисију образује министар.

Актом о образовању републичке стручне комисије уређују се задаци, састав и начин рада републичке стручне комисије.

Мандат чланова републичке стручне комисије траје пет година.

Републичка стручна комисија доноси пословник о свом раду.

Средства за рад републичке стручне комисије обезбеђују се у буџету Републике.

Д. СТИЦАЊЕ СРЕДСТАВА ЗА РАД ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА И ПРИВАТНЕ ПРАКСЕ

Члан 159.

Здравствена установа, односно приватна пракса може стицати средства за рад од:

- 1) организације здравственог осигурања;
- 2) буџета;

3) продаје услуга и производа који су у непосредној вези са здравственом делатношћу здравствене установе;

4) обављања научноистраживачке и образовне делатности;

5) издавања у закуп слободног капацитета;

6) легата;

7) поклона;

8) завештања.

Члан 160.

Здравствена установа, односно приватна пракса, стиче средства за рад од организације здравственог осигурања закључивањем уговора о пружању здравствене заштите, у складу са законом којим се уређује здравствено осигурање.

Средства из члана 18. став 2. овог закона за спровођење здравствене заштите од општег интереса здравствена установа стиче закључивањем уговора са Министарством.

Средства из члана 13. ст. 3. и 4. овог закона за спровођење здравствене заштите од интереса за аутономну покрајину, општину, односно град, здравствена установа стиче закључивањем уговора са надлежним органом аутономне покрајине, општине, односно града.

Члан 161.

Здравствене услуге које здравствена установа, односно приватна пракса пружа на захтев послодавца на терет средстава послодавца, наплаћују се по ценама које утврди управни одбор здравствене установе, односно оснивач приватне праксе.

Здравствене услуге које здравствена установа, односно приватна пракса пружа грађанима на њихов захтев, као и здравствене услуге које нису обухваћене здравственим осигурањем, наплаћују се од грађана, по ценама које утврди управни одбор здравствене установе, односно оснивач приватне праксе.

Члан 162.

Накнаду за пружену хитну медицинску помоћ плаћа Република, аутономна покрајина, општина, односно град – оснивач здравствене установе, ако здравствена установа ову услугу није наплатила од организације за здравствено осигурање у року од 90 дана од дана испостављања фактуре.

Накнаду из става 1. овог члана за пружену хитну медицинску помоћ од стране приватне праксе плаћа Република ако оснивач приватне праксе ову услугу није наплатио од организације за здравствено осигурање у року од 90 дана од дана испостављања фактуре.

Исплатом накнаде из ст. 1. и 2. овог члана Република, аутономна покрајина, општина, односно град стиче право да од организације здравственог осигурања тражи накнаду исплаћеног.

Члан 163.

Здравствене установе и приватна пракса, ради унапређивања рада, економије пословања и остваривања других задатака и циљева од зајед-

ничког интереса, могу основати удружење здравствених установа, односно удружење приватне праксе.

Статутом удружења из става 1. овог члана уређује се унутрашња организација, састав, избор и начин одлучивања органа, финансирање и друга питања од значаја за рад удружења.

*Издавање у закуп слободних капацитета
у здравственој установи*

Члан 164.

Ради рационалног коришћења капацитета у здравственој делатности и стварања услова за потпунију и квалитетнију здравствену заштиту грађана, здравствене установе са средствима у државној својини, које су основане за остваривање законом утврђених права грађана у области здравствене заштите, уколико располажу слободним капацитетом (простор и опрема), могу издавати у закуп ове капацитете, у складу са законом.

Ако је за слободне капацитете из става 1. овог члана заинтересовано више лица која обављају здравствену делатност, капацитети ће се издати оном лицу за чијим радом постоји већа потреба и које понуди најповољније услове.

**Ђ. ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ
И ЗДРАВСТВЕНИ САРАДНИЦИ**

1. Заједничке одредбе

Члан 165.

Здравствени радници су лица која имају завршен медицински, стоматолошки, односно фармацеутски факултет, као и лица са завршеном другом школом здравствене струке, а која непосредно као професију обављају здравствену делатност у здравственим установама или приватној пракси, под условима прописаним овим законом.

Здравствени сарадник јесте лице са средњом, вишом, односно високом стручном спремом које обавља одређене послове здравствене заштите у здравственој установи, односно приватној пракси.

За вршење здравствене делатности здравствени радници, односно здравствени сарадници морају да одређене послове имају и одговарајућу специјализацију, односно ужу специјализацију, у складу са одредбама овог закона.

Члан 166.

Здравствени радник, у зависности од степена стручне спреме јесте:

1) доктор медицине, доктор стоматологије, дипломирани фармацеут и дипломирани фармацеут медицински биохемичар – са завршеним одговарајућим факултетом здравствене струке;

2) други здравствени радник – са завршеном одговарајућом високом, вишом, односно средњом школом здравствене струке.

Члан 167.

Чланство у комори је обавезно за здравствене раднике из члана 166. овог закона, који као професију обављају здравствену делатност.

Посебним законом уређује се оснивање комора, послови коморе, организација и рад коморе, као и друга питања од значаја за рад коморе.

Члан 168.

Здравствени радник може самостално пружати здравствену заштиту (у даљем тексту: самостални рад) у здравственој установи, приватној пракси или код другог послодавца који може у смислу овог закона обављати одређене послове здравствене делатности, ако је:

1) обавио приправнички стаж и положио стручни испит;

2) уписан у именик коморе;

3) добио, односно обновио одобрење за самостални рад.

Под самосталним радом, у смислу овог закона, подразумева се самостално пружање здравствене заштите без непосредног надзора другог здравственог радника.

Страни држављанин који обавља здравствену делатност у Републици, мора, поред услова прописаних у ставу 1. овог члана, знати српски језик као и други језик који је у службеној употреби, у складу са прописима о службеној употреби језика у Републици, односно мора испунити и друге услове у складу са прописима којима се уређује област запошљавања страних држављана у Републици.

Члан 169.

Здравствени радници обављају здравствену делатност у складу са важећом здравственом доктрином и у складу са кодексом професионалне етике.

За свој рад здравствени радници преузимају стручну, етичку, казнену и материјалну одговорност.

Здравствени радници са високом школском спремом из члана 166. тачка 1) овог закона дужни су да, приликом пријема дипломе о завршеном школовању, потпишу изјаву – заклетву да ће се у обављању свог позива придржавати начела утврђених у Хипократовој заклетви, као и начела професионалне етике.

Здравствени радници из члана 166. тачка 2) овог закона, односно здравствени сарадници, дужни су да приликом заснивања радног односа потпишу изјаву – заклетву да ће се у обављању свог позива придржавати начела утврђених у Хипократовој заклетви, као и начела професионалне етике.

Члан 170.

Здравствени радници и здравствени сарадници, као и друга лица запослена у здравственој установи, односно приватној пракси не смеју напустити радно место док им се не обезбеди замена и ако је њихово радно време истекло, ако би се тиме нарушило обављање здравствене делатности и угрозило здравље пацијента.

Члан 171.

Здравствени радник може одбити пружање здравствене заштите ако здравствена услуга коју

треба пружити није у складу са његовом савешћу, или међународним правилима медицинске етике (у даљем тексту: приговор савести).

Здравствени радник дужан је да о приговору савести обавести директора здравствене установе, односно непосредног руководиоца, као и оснивача приватне праксе.

Здравствена установа, односно приватна пракса дужна је да поштује истакнути приговор савести здравственог радника, као и да обезбеди пружање здравствене заштите пацијенту од стране другог здравственог радника.

Здравствени радник не може одбити пружање хитне медицинске помоћи истичући приговор савести.

Члан 172.

Права, дужности и одговорности запослених у здравственој установи, односно приватној пракси остварују се у складу са прописима о раду, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 173.

Забрањено је обављање здравствене делатности од стране лица која се у смислу овог закона не сматрају здравственим радницима и здравственим сарадницима.

2. Приправнички стаж и стручни испит здравствених радника и здравствених сарадника

Члан 174.

Даном започињања обављања приправничког стажа здравствени радник је дужан да се упише у именик коморе у којем се води посебна евиденција о члановима коморе који су приправници.

Члан 175.

Здравствени радници и здравствени сарадници не могу обављати самостални рад док не обаве приправнички стаж и положи стручни испит, у складу са овим законом.

Приправнички стаж за здравствене раднике и здравствене сараднике са високом стручном спремом траје 12 месеци, ако овим законом није другачије одређено.

Приправнички стаж за докторе медицине чије су основне студије на медицинском факултету, на основу програма надлежног органа факултета, утврђене у трајању од шест година – траје шест месеци.

Приправнички стаж за здравствене раднике и здравствене сараднике са вишом, односно средњом стручном спремом, траје шест месеци.

Члан 176.

Приправнички стаж изводи се по утврђеном програму.

Приправнички стаж је практичан рад под надзором овлашћеног здравственог радника, односно здравственог сарадника – ментора, којим се здравствени радник и здравствени сарадник оспособљава за самостални рад.

Приправнички стаж се обавља у здравственим установама и приватној пракси под непосредним

надзором здравственог радника, односно здравственог сарадника који има најмање пет година радног искуства након положеног стручног испита.

Здравствена установа, односно приватна пракса, води евиденцију, врши надзор и одговорна је за доследно спровођење програма приправничког стажа здравствених радника и здравствених сарадника.

За време трајања приправничког стажа приправник који је засновао радни однос са здравственом установом, односно приватном праксом, има право на зараду и сва друга права из радног односа, у складу са законом којим се уређује рад, односно у складу са уговором о раду.

Члан 177.

План и програм приправничког стажа, ближе услове које морају испуњавати здравствене установе и приватна пракса у којима се може обављати приправнички стаж, образац приправничке књижице, начин вођења приправничке књижице, као и друга питања од значаја за обављање приправничког стажа, прописује министар.

Министар утврђује број приправника које је здравствена установа утврђена Планом мреже дужна да прими за обављање приправничког стажа, на годишњем нивоу.

Волонтерско обављање приправничког стажа

Члан 178.

Приправнички стаж може се обављати и у облику волонтерског рада, као рад ван радног односа.

Здравствена установа, односно приватна пракса може лицу са којим закључи уговор о волонтерском раду да обезбеди накнаду за рад и друга права у складу са законом и другим општим актима.

Лице са којим је закључен уговор о волонтерском раду у складу са овим законом има права из обавезног социјалног осигурања, у складу са законом.

Стручни испит

Члан 179.

По истеку приправничког стажа здравствени радници и здравствени сарадници дужни су да положи стручни испит у року од 12 месеци од дана завршетка програма приправничког стажа, пред испитним комисијама које образује министар.

Министар прописује програм, садржину, начин и поступак полагања стручног испита, као и образац уверења о положеном стручном испиту из става 1. овог члана.

Члан 180.

Здравственим радницима и здравственим сарадницима који су приправнички стаж или део стажа обавили у иностранству, Министарство може на њихов захтев признати приправнички стаж или део стажа, под условом да програм

обављеног приправничког стажа одговара програму приправничког стажа у складу са овим законом.

3. Стручно усавршавање здравствених радника и здравствених сарадника

Члан 181.

Под стручним усавршавањем, у смислу овог закона, подразумева се стицање знања и вештина здравствених радника и здравствених сарадника, које обухвата:

- 1) специјализације и уже специјализације;
- 2) континуирану едукацију.

Трошкове стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника сноси послодавац.

Члан 182.

Здравствени радници и здравствени сарадници имају право и дужност да у току рада стално прате развој медицинске, стоматолошке, фармацеутске науке, као и других одговарајућих наука, и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређивања квалитета свог рада.

Стручно усавршавање здравствених радника је услов за добијање, односно обнављање лиценце.

Здравствена установа, односно приватна пракса дужна је да запосленом здравственом раднику и здравственом сараднику обезбеди плаћено одсуство за континуирану едукацију ради обнављања одобрења за самостални рад, у складу са законом.

План стручног усавршавања

Члан 183.

Здравствена установа, односно приватна пракса дужна је да здравственом раднику и здравственом сараднику обезбеди стручно усавршавање, у складу са овим законом, а према плану стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника у здравственој установи, односно приватној пракси.

План стручног усавршавања из става 1. овог члана доноси здравствена установа на основу плана развоја кадрова у здравству који доноси министар.

План развоја кадрова у здравству из става 2. овог члана садржи:

- 1) програм стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника;
- 2) број специјализација и ужих специјализација које се одобравају на годишњем нивоу;
- 3) критеријуме и ближе услове за одобравање специјализација и ужих специјализација;
- 4) друга питања од значаја за стручно усавршавање здравствених радника и здравствених сарадника, у складу са законом.

Специјализације и уже специјализације

Члан 184.

Здравствени радник и здравствени сарадник са високом школском спремом може се специјализовати ако има завршен приправнички стаж и

положен стручни испит и две године обављања здравствене делатности по положеном стручном испиту.

Здравствени радник и здравствени сарадник може обављати здравствену заштиту из области коју специјализира само под надзором овлашћеног здравственог радника, односно здравственог сарадника – ментора.

Здравствени радник са високом стручном спремом може се после завршене специјализације усавршавати у ужој специјалности.

Одобравање специјализација и ужих специјализација врше здравствене установе, односно приватна пракса, у складу са планом стручног усавршавања из члана 183. став 1. овог закона.

Одлуку о одобравању специјализације и уже специјализације, у складу са ставом 4. овог члана, доноси директор здравствене установе, односно оснивач приватне праксе.

Министар решењем даје сагласност на одлуку из става 5. овог члана.

Решење министра из става 6. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Члан 185.

Лицу које је завршило факултет здравствене струке, а не обавља здравствену делатност као професију у здравственој установи, односно приватној пракси и које је запослено у државном органу, органу територијалне аутономије, односно локалне самоуправе, на факултету, односно у школи здравствене струке, научноистраживачкој установи, правном лицу које обавља производњу, промет и контролу лекова и медицинских средстава, агенцији надлежној за област лекова и медицинских средстава, организацији која спроводи здравствено осигурање, установи социјалне заштите, заводу за извршавање заводских санкција, као и код послодавца који је организовао амбуланту медицине рада у складу са овим законом – министар решењем може одобрити специјализацију, односно ужу специјализацију за потребе рада код наведених послодаваца, у складу са овим законом и прописима донетим за његово спровођење.

Страном држављанину који је завршио факултет здравствене струке, а не обавља здравствену делатност као професију у Републици, министар решењем може одобрити специјализацију, односно ужу специјализацију, у складу са законом.

Члан 186.

Врсте, трајање и садржину специјализација и ужих специјализација, програме обављања специјализације, односно уже специјализације, начин обављања специјалистичког стажа и полагање специјалистичког испита, састав и рад испитних комисија, услове које морају испуњавати здравствене установе и приватна пракса за обављање специјалистичког стажа, услове и начин признавања временаведеног на раду као дела специјалистичког стажа, као и образац ин-

декса и дипломе о положеном специјалистичком испиту, односно положеном испиту из уже специјализације, прописује министар.

Министарство решењем утврђује испуњеност услова за обављање програма специјализација, односно ужих специјализација у здравственим установама и приватној пракси.

Континуирана едукација

Члан 187.

Континуирана едукација подразумева:

- 1) учешће на стручним и научним скуповима;
- 2) учешће на семинарима, курсевима и другим програмима континуиране едукације.

Врсту, програме, начин, поступак и дужину трајања континуиране едукације из става 1. овог члана, установе и удружења која могу спроводити поступак континуиране едукације, критеријуме на основу којих се врши акредитација програма континуиране едукације, као и друга питања од значаја за спровођење континуиране едукације, прописује министар.

Акредитацију програма континуиране едукације из става 2. овог члана врши Здравствени савет.

Признавање сйране школске исправе (нострификација дијломе)

Члан 188.

Здравствени радник, односно здравствени сарадник који је завршио одговарајућу школу, факултет и специјализацију у иностранству, као и здравствени радник, односно здравствени сарадник страни држављанин, могу обављати здравствену делатност као професију, ако им се призна страна школска исправа (нострификација дипломе).

Признавање стране школске исправе из става 1. овог члана врши се у складу са законом.

Добијање назива примаријуса

Члан 189.

Доктори медицине, доктори стоматологије и дипломирани фармацеути који имају најмање 12 година рада у здравственој делатности, положен специјалистички испит, стручне и научне радове, могу поднети захтев, односно бити предложени за добијање назива примаријус, као стручног признања за дугогодишњи успешни здравствени, образовни и стручни рад.

Предлог за добијање назива примаријус може поднети одговарајућа секција или подружница Српског лекарског друштва, односно Фармацеутског друштва Србије, као и надлежна комора.

Ближе услове, начин и поступак за добијање назива примаријус утврђује министар.

За здравствене раднике из става 1. овог члана са територије аутономне покрајине, приликом одлучивања о додели назива примаријус, претходно се прибавља мишљење надлежног органа аутономне покрајине.

Назив примаријус додељује министар.

4. Издавање, обнављање и одузимање одобрења за самостални рад

Члан 190.

Издавање, обнављање и одузимање одобрења за самостални рад (у даљем тексту: лиценца) здравственим радницима јесте поступак који спроводи надлежна комора ради утврђивања стручне оспособљености здравствених радника за самостални рад.

Комора издаје, обнавља или одузима лиценцу здравственом раднику.

О издатој, обновљеној или одузетој лиценци здравственом раднику решење доноси директор надлежне коморе.

Решење из става 3. овог члана коначно је у управном поступку и против њега може се покренути управни спор.

Лиценца је јавна исправа.

Трошкове издавања и обнављања лиценце утврђује надлежни орган коморе, под условима прописаним законом.

Трошкове из става 6. овог члана сноси подносилац захтева за издавање, односно обнављање лиценце.

Ближе услове за издавање, обнављање или одузимање лиценце, поступак и начин издавања, обнављања или одузимања лиценце, образац и садржај издате, обновљене или одузете лиценце, програм континуиране едукације који се спроводи ради стицања стручне оспособљености здравственог радника за самостални рад, као и друге услове потребне за издавање, обнављање или одузимање лиценце, прописује министар.

Члан 191.

Здравствени радник који не добије, односно не обнови лиценцу, под условима прописаним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, не може обављати самостални рад у здравственој установи, односно приватној пракси.

До добијања, односно обнављања лиценце, здравствени радник из става 1. овог члана пружа здравствену заштиту у здравственој установи, односно приватној пракси под надзором здравственог радника који је добио, односно обновио лиценцу код надлежне коморе, а кога одреди директор здравствене установе, односно оснивач приватне праксе.

Члан 192.

Здравствени радник коме надлежна комора није обновила лиценцу, односно коме је одузела лиценцу, под условима прописаним овим законом, дужан је да у року од осам дана од дана пријема решења достави надлежној комори раније издату лиценцу.

Члан 193.

Надлежна комора по службеној дужности води именик издатих, обновљених, односно одузетих лиценци, у складу са законом.

*Издавање лиценце***Члан 194.**

Здравственом раднику са положеним стручним испитом комора издаје лиценцу.

Захтев за издавање лиценце здравствени радник подноси надлежној комори.

О захтеву за издавање лиценце директор надлежне коморе доноси решење и издаје лиценцу.

Комора издаје лиценцу на период од седам година.

Члан 195.

Комора здравственом раднику издаје лиценцу под условом:

1) да испуњава услове из члана 166. овог закона у погледу школске спреме здравствене струке;

2) да је обавио приправнички стаж и положио стручни испит;

3) да је уписан у именик коморе;

4) да правноснажном судском одлуком није осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање здравствене делатности, односно да правноснажном судском одлуком није осуђен на казну затвора због тешког кривичног дела против здравља људи.

*Обнављање лиценце***Члан 196.**

Здравствени радник ради обнављања лиценце подноси захтев надлежној комори, 60 дана пре истека рока на који је лиценца издата.

Здравствени радник уз захтев за обнављање лиценце подноси и доказ о спроведеном поступку континуиране едукације у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, као и доказ о стручној оспособљености за наставак рада у својој струци.

Обнављање лиценце врши се сваких седам година.

*Одузимање лиценце***Члан 197.**

Комора здравственом раднику привремено одузима лиценцу:

1) ако здравствени радник не обнови лиценцу, под условима прописаним овим законом;

2) ако здравствени радник обавља делатност за коју му није издата лиценца;

3) ако здравствени радник у обављању здравствене делатности начини стручну грешку којом се нарушава, односно погоршава здравствено стање пацијента;

4) ако је здравственом раднику изречена једна од мера привремене забране самосталног рада од стране надлежног органа коморе, због теже повреде професионалне дужности и угледа члана коморе, у складу са законом и статутом коморе;

5) ако је правноснажном судском одлуком здравствени радник осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање професије здравственог радника;

6) ако у обављању здравствене делатности злоупотреби средства здравственог осигурања;

7) у другим случајевима прописаним законом.

Привремено одузимање лиценце из разлога утврђеног у ставу 1. тачка 1) овог члана може трајати до обнављања лиценце, под условима прописаним овим законом.

Привремено одузимање лиценце из разлога утврђених у ставу 1. тач. 2) до 7) овог члана може трајати од шест месеци до пет година од дана пријема решења о привременом одузимању лиценце.

Под стручном грешком, у смислу овог закона, подразумева се несавесно лечење, односно занемаривање професионалних дужности у пружању здравствене заштите, односно непридржавање или непознавање утврђених правила и професионалних вештина у пружању здравствене заштите, које доводе до нарушавања, погоршања, повреде, губитка или оштећења здравља или делова тела пацијента.

Стручна грешка из става 4. овог члана утврђује се у дисциплинском поступку пред надлежним органом коморе, односно у поступку редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада здравствених радника.

Члан 198.

Комора здравственом раднику трајно одузима лиценцу ако је здравствени радник правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора због тешког кривичног дела против здравља људи.

Здравствени радник коме је трајно одузета лиценца може обављати одређене послове здравствене делатности под надзором здравственог радника коме је издата, односно обновљена лиценца, а кога одреди директор здравствене установе, односно оснивач приватне праксе у којима здравствени радник обавља одређене послове здравствене делатности.

5. Допунски рад здравствених радника**Члан 199.**

Здравствени радник запослен у здравственој установи и приватној пракси, који ради пуно радно време, може обављати одређене послове здравствене делатности из своје струке код свог послодавца, односно код другог послодавца, ван редовног радног времена, закључивањем уговора о допунском раду са директором здравствене установе, односно оснивачем приватне праксе.

Уговор о допунском раду може се закључити:

1) за пружање здравствених услуга које нису обухваћене обавезним здравственим осигурањем у погледу садржаја, обима и стандарда, односно за здравствене услуге које се не остварују у складу са начином и поступком остваривања права из обавезног здравственог осигурања;

2) за пружање здравствених услуга које здравствена установа пружа за потребе организације обавезног здравственог осигурања, а за које не може на друкчији начин да обезбеди одговарајуће здравствене раднике;

3) за пружање здравствених услуга које здравствена установа пружа за потребе лица која нема-

ју својство осигураног лица у складу са законом којим се уређује здравствено осигурање.

Здравствени радник из става 1. овог члана, по претходно прибављеној сагласности стручног савета и директора здравствене установе, односно оснивача приватне праксе у којој је запослен, може закључити само један уговор о допунском раду са другим послодавцем.

Претходну сагласност из става 3. овог члана стручни савет и директор здравствене установе могу дати само под условом да рад здравственог радника ван редовног радног времена за који се закључује уговор о допунском раду, не утиче на организацију рада појединачних делова здравствене установе или здравствене установе у целини.

Здравствени радник који обавља послове по основу уговора о допунском раду код другог послодавца супротно одредби става 3. овог члана чини повреду радне обавезе.

Начин, поступак и услове, као и друга питања од значаја за организовање и обављање допунског рада здравствених радника у здравственој установи или приватној пракси прописује министар.

Члан 200.

Запослени здравствени радник који обавља послове по основу уговора из члана 199. овог закона може обављати те послове у укупном времену које не може бити дуже од једне трећине пуног радног времена, за одређени број пацијената, односно здравствених услуга или медицинских поступака.

Актом из члана 199. став 6. овог закона министар ће прописати који број пацијената, односно здравствених услуга или медицинских поступака здравствени радник може обављати по основу уговора из члана 199. овог закона.

Члан 201.

Уговор из члана 199. овог закона закључује се у писменом облику и садржи: врсту, начин, време трајања посла, висину и начин утврђивања накнаде за рад, обвезника уплате утврђене накнаде за пружену здравствену услугу, у складу са законом и општим актима.

Пацијент коме је пружена здравствена услуга од стране здравственог радника у складу са чланом 199. овог закона, за пружену здравствену услугу уплаћује здравственој установи утврђену накнаду, о чему здравствена установа пацијенту издаје рачун на прописаном обрасцу.

Здравствена установа у државној својини исплаћује здравственом раднику уговорену накнаду из става 1. овог члана, од накнаде коју је пацијент платио здравственој установи.

Здравствена установа у државној својини исплаћује здравственом раднику висину утврђене накнаде из средстава здравственог осигурања када се ти послови у здравственој установи обављају за потребе осигураних лица, на основу уговора о пружању здравствене заштите закљученог између здравствене установе и организа-

ције здравственог осигурања, у смислу члана 199. став 2. тачка 2) овог закона.

Здравствена установа, односно приватна пракса, води евиденцију о уговорима из члана 199. овог закона које је закључила.

Здравствена установа у финансијском плану посебно исказује и води средства која се остварују по основу пружања здравствених услуга у складу са чланом 199. овог закона.

Здравствена установа дужна је да пацијенту пружи потпуне информације о начину и поступку пружања здравствених услуга у оквиру допунског рада здравствених радника, као и да на видним местима у здравственој установи истакне обавештење о могућностима и начину пружања здравствене заштите пацијентима ван редовног радног времена здравствених радника.

Пацијент који је незадовољан пруженом здравственом услугом у складу са чланом 199. овог закона може уложити приговор заштитнику пацијентових права у здравственој установи, здравственој инспекцији, као и управном одбору здравствене установе.

Члан 202.

Здравствени радник који обавља послове по основу уговора из члана 199. овог закона има права из обавезног социјалног осигурања, у складу са законом.

Е. КВАЛИТЕТ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ, ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА СТРУЧНОГ РАДА И АКРЕДИТАЦИЈА

1. Квалитет здравствене заштите

Члан 203.

Под квалитетом здравствене заштите, у смислу овог закона, подразумевају се мере и активности којима се, у складу са савременим достигнућима медицинске, стоматолошке и фармацеутске науке и праксе, као и савременим достигнућима науке и праксе која доприноси вишем нивоу квалитета здравствених услуга које пружају здравствени сарадници, повећавају могућности повољног исхода и смањује ризик настанка нежељених последица по здравље и здравствено стање појединца и заједнице у целини.

Квалитет здравствене заштите из става 1. овог члана процењује се на основу одговарајућих показатеља који се односе на обезбеђеност становништва здравственим радницима, капацитет здравствених установа, опрему, односно који се односе на показатеље процеса и резултата рада и исхода по здравље становништва, као и на основу других показатеља на основу којих се процењује квалитет здравствене заштите.

Показатеље квалитета здравствене заштите из става 2. овог члана прописује министар.

Квалитет здравствене заштите процењује се у поступку провере квалитета стручног рада, у складу са овим законом.

2. Провера квалитета стручног рада

Члан 204.

Под провером квалитета стручног рада, у смислу овог закона, подразумева се поступак провере квалитета стручног рада здравствених установа, приватне праксе, здравствених радника и здравствених сарадника.

Члан 205.

Провера квалитета стручног рада врши се као:

- 1) унутрашња проверка квалитета стручног рада;
- 2) спољна проверка квалитета стручног рада.

Унутрашња проверка квалитета стручног рада

Члан 206.

Унутрашња проверка квалитета стручног рада спроводи се у свакој здравственој установи и приватној пракси, као и над радом здравствених радника и здравствених сарадника.

Унутрашња проверка квалитета стручног рада у здравственој установи спроводи се на основу годишњег програма провере квалитета стручног рада који утврђује комисија за унапређење квалитета стручног рада здравствене установе.

Унутрашња проверка квалитета стручног рада приватне праксе спроводи се на основу годишњег програма провере квалитета стручног рада који утврђује оснивач приватне праксе.

Члан 207.

Здравствени радници и здравствени сарадници за квалитет стручног рада одговарају стручном руководиоцу организационе јединице, односно службе.

Стручни руководилац организационе јединице, односно службе из става 1. овог члана за квалитет свог рада, као и за квалитет стручног рада организационе јединице, односно службе којом руководи, одговара директору здравствене установе, односно оснивачу приватне праксе.

Спољна проверка квалитета стручног рада

Члан 208.

Спољна проверка квалитета стручног рада може бити редовна и ванредна.

Редовну спољну проверу квалитета стручног рада организује и спроводи Министарство, на основу годишњег плана провере квалитета стручног рада који доноси министар.

Ванредну спољну проверу квалитета стручног рада спроводи Министарство на захтев грађанина, привредног друштва, установе, организације здравственог осигурања и државног органа.

Захтев из става 3. овог члана подноси се Министарству, које разматра захтев и о утврђеним чињеницама обавештава подносиоца захтева.

Здравствена установа, односно приватна пракса, као и здравствени радник, односно здравствени сарадник дужни су да сарађују са стручним надзорницима, као и да им доставе све потребне податке и другу документацију потребну за спровођење редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада.

Члан 209.

Редовну и ванредну спољну проверу квалитета стручног рада врше стручни надзорници са листе надзорника коју утврђује министар.

Надлежна комора предлаже министру листу надзорника из реда истакнутих стручњака за одређене области здравствене заштите.

За вршење редовне и ванредне провере квалитета стручног рада одређује се стручни надзорник са најмање истим степеном стручне спреме, односно научног звања које има стручни руководилац одговарајуће организационе јединице или службе над којом се спроводи надзор, односно које има здравствени радник над чијим се стручним радом врши проверка квалитета.

Надзорници са листе надзорника дужни су да савесно и стручно, а у складу са савременим научним достигнућима и кодексом професионалне етике, обављају редовну и ванредну спољну проверу квалитета стручног рада.

Надзорници са листе надзорника не могу одбити учешће у спровођењу поступка редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада.

Члан 210.

Редовну и ванредну спољну проверу квалитета стручног рада може обављати један или више надзорника у зависности од врсте и сложености, односно плана спровођења спољне провере квалитета стручног рада.

Надзорници сачињавају извештај о провери квалитета стручног рада у који се уносе уочени недостаци и пропусти у стручном раду, као и стручно мишљење о могућим последицама по здравље грађана, које у року од 15 дана од дана завршене редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада достављају министру и здравственој установи, односно приватној пракси, као и надлежној комори ако је над здравственим радником извршена проверка квалитета стручног рада.

Надзорници су у току вршења редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада дужни да дају стручне савете и предлоге за отклањање пропуста у раду здравствене установе, приватне праксе, здравственог радника, односно здравственог сарадника.

Надзорници на основу извештаја из става 2. овог члана предлажу министру мере које је неопходно предузети ради отклањања уочених недостатака у стручном раду здравствених установа, приватне праксе, здравственог радника, односно здравственог сарадника.

Здравствена установа, приватна пракса, здравствени радник, односно здравствени сарадник може поднети приговор министру на извештај надзорника из става 2. овог члана у року од три дана од дана пријема извештаја.

Члан 211.

По разматрању извештаја и предложених мера надзорника, као и поднетог приговора из члана

210. овог закона, министар доноси решење којим може:

1) привремено забранити, у потпуности или делимично, обављање одређених послова здравственој установи, односно приватној пракси;

2) привремено забранити, у потпуности или делимично, рад организационом делу здравствене установе, односно приватне праксе;

3) привремено забранити рад здравствене установе, односно приватне праксе;

4) предложити надлежној комори да здравственом раднику, под условима прописаним овим законом, одузме лиценцу.

Привремена забрана рада из става 1. тач. 1) до 3) овог члана траје док се не отклоне разлози који су довели до изрицања забране.

На основу извештаја и предложених мера надзорника из члана 210. овог закона, као и на основу предлога министра из става 1. тачка 4) овог члана, ако је утврђен пропуст у стручном раду здравственог радника или повреда начела професионалне етике, надлежна комора може одузети лиценцу за самостални рад здравственом раднику, односно изрећи једну од дисциплинских мера прописаних законом којим се уређује рад комора здравствених радника.

Члан 212.

Услове, начин, поступак, рокове и организацију спровођења унутрашње и спољне провере квалитета стручног рада, мере које се за отклањање уочених недостатака могу предузимати и друга питања од значаја за спровођење провере квалитета стручног рада здравствених установа и приватне праксе, здравствених радника и здравствених сарадника – прописује министар.

3. Акредитација

Члан 213.

Акредитација, у смислу овог закона, јесте поступак оцењивања квалитета рада здравствене установе, на основу примене оптималног нивоа утврђених стандарда рада здравствене установе у одређеној области здравствене заштите, односно грани медицине.

Агенција за акредитацију здравствених установа Србије

Члан 214.

Акредитацију из члана 213. овог закона врши Агенција за акредитацију здравствених установа Србије (у даљем тексту: Агенција), као организација која обавља стручне, регулаторне и развојне послове, коју оснива Влада у име Републике, у складу са законом којим се уређују јавне агенције.

Агенција има својство правног лица, које стиже уписом у судски регистар.

Агенција је самостална у свом раду.

Члан 215.

Као јавна овлашћења, Агенцији се поверавају следећи послови државне управе:

1) утврђивање стандарда за акредитацију здравствених установа;

2) процена квалитета пружене здравствене заштите становништву;

3) решавање у управним стварима о акредитацији здравствених установа;

4) издавање јавних исправа о акредитацији (у даљем тексту: сертификат) и вођење евиденција о издатим сертификатима.

На акт из става 1. тачка 1) овог члана сагласност даје Влада.

Поступак акредитације

Члан 216.

Акредитација је добровољна и врши се на захтев здравствене установе.

Захтев за стицање акредитације здравствена установа подноси Агенцији.

Акредитацију стиче здравствена установа за коју Агенција утврди да испуњава утврђене стандарде за одређену област здравствене заштите, односно грану медицине.

Агенција издаје сертификат о акредитацији здравствене установе, у управном поступку.

Решење о издатом сертификату из става 4. овог члана коначно је у управном поступку и против њега може се покренути управни спор.

Начин, поступак и услове за акредитацију здравствених установа прописује министар.

Члан 217.

Сертификат из члана 216. став 4. овог закона може се односити на:

1) поједину област здравствене заштите, односно грану медицине коју обавља здравствена установа;

2) целокупну делатност здравствене установе.

Сертификат се издаје на одређени период, а најдуже на период од седам година.

По истеку рока из става 2. овог члана поступак акредитације може се поновити на захтев здравствене установе.

Сертификат о акредитацији здравствене установе објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 218.

Здравствена установа која је добила акредитацију дужна је да сваку промену у вези са акредитацијом пријави Агенцији.

Сертификат о акредитацији добијен у складу са овим законом или сертификат признат од европске агенције надлежне за акредитацију здравствених установа потврђује да здравствена установа испуњава националне, односно међународно признате стандарде за пружање здравствене заштите.

Агенција се финансира из сопствених прихода.

Трошкове акредитације сноси здравствена установа која је поднела захтев за акредитацију.

Висину трошкова из става 4. овог члана који представљају приход Агенције, утврђује Агенција.

На акт из става 5. овог члана сагласност даје Влада.

IX. УТВРЂИВАЊЕ ВРЕМЕНА И УЗРОКА СМРТИ И ОБДУКЦИЈА УМРЛИХ ЛИЦА

Члан 219.

За свако умрло лице утврђује се време и узрок смрти на основу непосредног прегледа умрлог лица.

Утврђивање времена и узрока смрти може вршити само доктор медицине.

За лица умрла у здравственој установи време и узрок смрти утврђује се у здравственој установи, и о томе обавештава надлежни орган општине, односно града.

Надлежни орган општине, односно града одређује доктора медицине за стручно утврђивање времена и узрока смрти умрлих изван здравствене установе и издавање потврде о смрти.

Доктор медицине из става 4. овог члана дужан је да у року од 12 сати од примљеног позива изврши непосредан преглед умрлог и утврди време и узрок смрти.

Средства за преглед умрлих лица и стручно утврђивање времена и узрока смрти за лица умрла ван здравствене установе обезбеђују се у буџету општине, односно града.

Члан 220.

Доктор медицине који врши непосредан преглед умрлог лица ради утврђивања узрока и времена смрти, било да је смрт наступила у здравственој установи, приватној пракси или на неком другом месту, дужан је да без одлагања о смртном случају обавести надлежну организациону јединицу министарства надлежног за унутрашње послове ако:

- 1) није у могућности да утврди идентитет умрлог лица;
- 2) прегледом умрлог лица утврди повреде или на други начин посумња у насилну смрт;
- 3) на основу расположивих медицинских чињеница није могуће утврдити узрок смрти.

У случајевима из става 1. овог члана доктор медицине који врши непосредан преглед умрлог лица неће издати потврду о смрти док надлежни суд не донесе одлуку у вези са обдукцијом.

Члан 221.

Здравствена установа је дужна да обавести пунолетног члана породице о узроку и времену смрти умрлог лица, у најкраћем могућем року, као и да обезбеди том лицу непосредан приступ телу умрлог лица уз присуство доктора медицине који је непосредним прегледом утврдио време и узрок смрти.

Члан породице из става 1. овог члана може одбити непосредан приступ телу умрлог лица, о чему се сачињава писмена белешка коју потписује члан породице умрлог лица.

Члан 222.

Као посебна мера утврђивања времена и узрока смрти умрлих лица врши се обдукција.

Обдукција се обавезно врши:

- 1) на лицу умрлом у здравственој установи ако није утврђен узрок смрти;

- 2) на лицу умрлом пре истека 24 сата од почетка лечења у стационарној здравственој установи;

- 3) на новорођенчету које је умрло у здравственој установи одмах након рођења или током лечења;

- 4) на захтев доктора медицине који је лечио умрло лице;

- 5) на захтев доктора медицине одређеног за утврђивање узрока смрти од стране надлежног органа општине, односно града;

- 6) када је то од посебног значаја за заштиту здравља грађана или када то налажу епидемиолошки или санитарни разлози;

- 7) на захтев надлежног суда;

- 8) на захтев члана уже породице умрлог лица;

- 9) ако смрт наступи у току дијагностичког или терапеутског поступка.

Умрло лице сахрањује се након што је смрт утврђена, по правилу у времену од 24 до 48 сати од настанка смрти, у складу са законом.

Изузетно од става 4. овог члана, на основу посебног захтева санитарне инспекције, сахрана се може обавити и пре истека рока од 24 сата, односно после истека рока од 48 сати.

При вршењу обдукције доктор медицине који врши обдукцију може задржати органе, делове органа и друге узорке биолошког порекла, у складу са правилима струке, када је то потребно ради утврђивања узрока смрти или је то од посебног значаја за заштиту здравља грађана.

Када је у питању обдукција над лицем из става 2. тачка 3), обавезно је узимање и трајно чување узорака биолошког порекла, у складу са правилима струке.

Начин и поступак за утврђивање времена и узрока смрти умрлих лица и за обдукцију леша, као и за поступање са деловима људског тела који су хируршким захватом или на други начин одстрањени, прописује министар.

Члан 223.

Трошкове обдукције умрлог лица сноси обвезник плаћања трошкова лечења умрлог лица, ако овим законом није другачије одређено.

Трошкове обдукције умрлог лица из члана 222. став 2. тачка 5) овог закона сноси општина, односно град.

Трошкове обдукције умрлог лица из члана 222. став 2. тач. 7) и 8) овог закона сноси подносилац захтева.

X. УЗИМАЊЕ, ПРЕСАЂИВАЊЕ ОРГАНА И ДЕЛОВА ЉУДСКОГ ТЕЛА

Члан 224.

Органи, ткива и ћелије, као делови људског тела, могу се узимати и пресађивати само ако је то медицински оправдано, односно ако је то најповољнији начин лечења лица и ако су испуњени услови прописани законом.

Начин, поступак и услови за узимање и пресађивање органа, ткива и ћелија, као делова људског тела, односно начин, поступак и услови за

лечење неплодности поступцима биомедицински потпомогнутим оплођењем, утврђују се посебним законом.

XI. ПРЕУЗИМАЊЕ ТЕЛА УМРЛИХ ЛИЦА РАДИ ИЗВОЂЕЊА ПРАКТИЧНЕ НАСТАВЕ

Члан 225.

Факултети здравствене струке (у даљем тексту: факултет) могу преузимати тела, органе и ткива умрлих и идентификованих лица ради извођења практичне наставе:

1) ако је умрло лице изричито, у писменом облику, завештало своје тело у сврху извођења практичне наставе;

2) ако се ради о лицу које је умрло без породице а оно само се за живота није изричито, у писменом облику, томе противило;

3) уз сагласност породице, ако се умрло лице за живота није изричито, у писменом облику, томе противило.

Завештање у смислу става 1. тачка 1) овог члана јесте изјава о завештању тела која је оверена у суду и у којој је наведен извршилац завештања.

Члан 226.

Под породицом у смислу члана 225. овог закона подразумевају се: супружници и ванбрачни партнери, деца рођена у браку и ван брака, усвојитељи и усвојеници, старатељи и штићеници, хранитељи и хранјеници, родитељи и други крвни сродници у правој линији без обзира на степен сродства, као и крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства.

Члан 227.

Здравствена установа, завод за извршење заводских санкција, установа социјалне заштите, надлежни суд, орган надлежан за унутрашње послове, као и друге установе и организације, односно грађани који су сазнали за смрт лица које испуњава услове прописане овим законом за извођење практичне наставе на факултетима, дужни су да у року од 12 сати од смрти тог лица обавесте орган локалне самоуправе надлежан за вођење матичне евиденције умрлих лица, као и факултет, о смрти тог лица, ради преузимања тела умрлог од стране факултета.

Одлуку о преузимању тела од стране факултета доноси етички одбор факултета.

Факултет може преузети тело умрлог лица ради извођења практичне наставе из анатомије само ако постоји извештај о смрти који је потписан од стране специјалисте судске медицине – мртвозорника, и под условом да не постоје законом прописани разлози за обављање обавезне обдукције.

Члан 228.

Факултет не може да тело умрлог лица које је без породице користи у практичној настави у року од шест месеци од дана преузимања.

Факултет неће преузимати тело лица умрлог од заразне болести, као и тело на коме су насту-

пиле изражене постморталне промене које онемогућавају фиксирање (балсамовање).

Факултет је дужан да са телом умрлог лица поступа достојанствено, да га користити искључиво ради извођења практичне наставе, односно да га након завршетка наставе сахрани о сопственом трошку.

Факултет је дужан да, у границама својих могућности, поштује посебне жеље завештаоца у вези са сахраном, кремацијом, верском церемонијом и друге јасно исказане жеље завештаоца у вези са поступањем са његовим телом ради извођења практичне наставе из анатомије.

Факултет је дужан да поштује жељу завештаоца да се после процеса практичне наставе његово тело искористи за стварање остеолошког комплета (костура) који се користи у практичној настави из анатомије.

Члан 229.

Факултет може непосредно преузети тело умрлог и идентификованог лица из члана 225. став 1. тач. 1) и 3) овог закона.

Факултет преузима тело из члана 225. став 1. тачка 2) овог закона по прибављеној сагласности надлежног органа локалне самоуправе.

Надлежни орган локалне самоуправе дужан је да у најкраћем року обавести факултет о умрлом и идентификованом лицу чије се тело може користити у обављању практичне наставе на факултетима здравствене струке, под условима прописаним овим законом.

Члан 230.

Ако члан породице умрлог лица за кога се није знало у тренутку смрти, у року од шест месеци од дана преузимања тела од стране факултета, поднесе писмени захтев факултету за повраћај тела умрлог лица, факултет је дужан да тело умрлог лица врати члановима породице.

Члан 231.

Факултет је дужан да чува као професионалну тајну све податке који се односе на лице чији су органи или делови тела узети у смислу овог закона, као и другу неопходну документацију о умрлом лицу чије је тело преузето ради извођења практичне наставе.

Подаци из става 1. овог члана обухватају: презиме и име умрлог, датум рођења, место и датум смрти, узрок смрти, број из медицинске документације који се мора слагати са бројем плочице – обележивача уз тело умрлог лица, место и датум сахране.

Документација из става 1. овог члана обухвата: извештај мртвозорника, извод из матичне књиге умрлих, личну карту, здравствену легитимацију и изјаву о завештању тела.

Податке и документацију из овог члана факултет чува као трајну документацију која мора бити стављена на увид надлежним службама факултета, Министарству, министарству надлежном за послове образовања, министарству надлежном за унутрашње послове, као и надлежном органу локалне самоуправе.

Члан 232.

Практичну наставу из анатомије на телу умрлог лица обављају искључиво студенти додипломских, последипломских и специјалистичких студија на факултету, под надзором наставника и сарадника факултета.

Члан 233.

После завршеног процеса практичне наставе из анатомије, тело умрлог лица сахрањује се.

Чин сахране најављује се у виду саопштења и плаћеног огласа у средствима јавног информисања, а церемонија сахране подразумева држање почасне страже од стране наставника и студената факултета, као и одговарајућег верског обреда, ако је умрло лице то за живота захтевало.

Члан 234.

Етички одбор факултета дужан је да надзире спровођење поступка преузимања делова тела умрлих лица из чл. 225. до 233. овог закона.

XII. ТРАДИЦИОНАЛНА МЕДИЦИНА

Члан 235.

Традиционална медицина, у смислу овог закона, обухвата оне проверене стручно неоспорене традиционалне, комплементарне и алтернативне методе и поступке дијагностике, лечења и рехабилитације (у даљем тексту: традиционална медицина), који благотворно утичу или који би могли благотворно утицати на човеково здравље или његово здравствено стање и који у складу са важећом медицинском доктрином нису обухваћени здравственим услугама.

Методе и поступци традиционалне медицине из става 1. овог члана у здравственој установи или приватној пракси могу се уводити само уз сагласност Министарства.

Члан 236.

Дозвољене су само оне методе и поступци традиционалне медицине који:

- 1) не штете здрављу;
- 2) корисника-пацијента не одвраћају од употребе за њега корисних здравствених услуга;
- 3) се изводе у складу са признатим стандардима традиционалне медицине.

Методе и поступке традиционалне медицине могу обављати здравствени радници који имају дозволу за обављање метода и поступака традиционалне медицине коју издаје Министарство.

Ближе услове, начин и поступак обављања метода и поступака традиционалне медицине у здравственој установи, односно приватној пракси утврђује министар.

Министарство врши надзор над обављањем метода и поступака традиционалне медицине у здравственим установама, односно приватној пракси, у складу са овим законом.

На здравствене раднике који обављају методе и поступке традиционалне медицине примењују се одредбе овог закона о издавању, обнављању и

одузимању лиценце, као и одредбе закона којим се уређују коморе здравствених радника.

Члан 237.

За свој рад здравствени радници који обављају методе и поступке традиционалне медицине преузимају стручну, етичку, казнену и материјалну одговорност.

XIII. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТРАНАЦА

Члан 238.

Страни држављани, лица без држављанства и лица којима је признат статус избеглице или одобрен азил у складу са међународним и домаћим законодавством у Србији и Црној Гори (у даљем тексту: странци), који су стално настанили или привремено бораве у Републици, или који пролазе преко територије Републике, имају право на здравствену заштиту, у складу са овим законом, ако међународним споразумом није другачије одређено.

Лица која имају статус избеглице са територија република бивше СФРЈ остварују право на здравствену заштиту у складу са прописима којима се уређује област избеглица.

У буџету Републике обезбеђују се средства за остваривање права на здравствену заштиту из става 2. овог члана.

Странци који испуњавају услове стицања својства осигураника у складу са законом којим се уређује област обавезног здравственог осигурања остварују здравствену заштиту у складу са тим прописима.

Члан 239.

Здравствена заштита странаца пружа се на начин под којим се здравствена заштита пружа грађанима Републике.

Члан 240.

Здравствена установа и приватна пракса, као и здравствени радници, дужни су да странцу укажу хитну медицинску помоћ.

Странци сами сnose трошкове за пружену хитну медицинску помоћ, као и за друге врсте здравствених услуга које се странцу пружају на њихов захтев, ако овим законом или међународним споразумима није другачије одређено.

За коришћење здравствених услуга из става 2. овог члана странац плаћа накнаду према ценовнику здравствене установе, односно ценовнику приватне праксе.

Члан 241.

Из буџета Републике плаћа се накнада здравственим установама према ценовнику здравствених услуга који је усвојила организација обавезног здравственог осигурања за здравствене услуге које су обухваћене обавезним здравственим осигурањем, и то за здравствене услуге пружене:

- 1) странцима којима се здравствена заштита обезбеђује бесплатно на основу међународног

споразума о социјалном осигурању, ако тим споразумом није другачије одређено;

2) странцима који по позиву државних органа бораве у Републици – за време њиховог боравка, у складу са принципима реципроцитета, а не испуњавају услове за стицање својства обавезно осигураног лица у складу са законом којим се уређује област обавезног здравственог осигурања;

3) странцима којима је одобрен азил у Србији и Црној Гори, ако су материјално необезбеђени;

4) странцима оболелим од великих богиња, куге, колере, вирусне хеморагичне грознице (изузев хеморагичне грознице са бубрежним синдромом), маларије или жуте грознице, као и других заразних болести због којих се лице ставља под здравствени надзор у складу са прописима којима се уређује област заштите становништва од заразних болести;

5) странцима – члановима посаде страних бродова или пловила, оболелим од венеричних болести;

б) странцима који су жртве трговине људима.

Члан 242.

Из буџета Републике плаћа се накнада здравственим установама и приватној пракси за указану хитну медицинску помоћ странцу, ако здравствена установа или приватна пракса ту накнаду није могла наплатити од странца, због тога што он нема потребна новчана средства.

Накнада из става 1. овог члана плаћа се на основу захтева здравствене установе или приватне праксе и доказа да је здравствена услуга извршена.

Захтев за исплату накнаде из става 1. овог члана, са медицинском документацијом о пруженим здравственим услугама странцу, здравствена установа или приватна пракса доставља Министарству.

У поступку решавања по захтеву из става 3. овог члана Министарство може да изврши увид у медицинску и другу документацију о лечењу странаца, као и да затражи стручно мишљење референтне здравствене установе.

По извршеној исплати накнаде здравственој установи или приватној пракси Министарство предузима мере преко надлежних органа да од странца наплати ове трошкове у корист буџета Републике.

XIV. НАДЗОР НАД РАДОМ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА И ПРИВАТНЕ ПРАКСЕ

Члан 243.

Надзор над радом здравствених установа и приватне праксе, у смислу овог закона, врши се као надзор над законитошћу рада здравствених установа и приватне праксе и инспекцијски надзор.

Република обезбеђује вршење послова здравствене инспекције.

Надзор из става 1. овог члана врши Министарство преко здравствених инспектора и инспектора надлежних за област лекова и медицинских средстава (у даљем тексту: фармацеутски инспектор).

Здравствена инспекција

Члан 244.

Здравствени инспектор је самосталан у раду у границама овлашћења утврђених овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона и лично је одговоран за свој рад.

Здравствени инспектор је дужан да поступа савесно и непристрасно у вршењу послова надзора, односно да чува као службену тајну податке до којих дође у току вршења надзора, а посебно податке који се односе на медицинску документацију пацијената.

На вршење надзора здравственог инспектора примењују се одредбе закона којим је уређен општи управни поступак, као и закона којим је уређен рад државне управе, ако овим законом није друкчије уређено.

Члан 245.

Послове здравственог инспектора може вршити лице које има завршен медицински, стоматолошки, фармацеутски или правни факултет, положен стручни испит у складу са овим законом и стручни испит за рад у органима државне управе и најмање три године радног стажа у струци.

Здравствени инспектор има службену легитимацију којом се идентификује и коју је дужан да покаже на захтев одговорног или другог заинтересованог лица приликом вршења надзора.

Образац и садржину легитимације из става 3. овог члана прописује министар.

Члан 246.

Здравствене установе и приватна пракса дужни су да здравственом инспектору омогуће неометано обављање послова надзора, у складу са овим законом, односно да му омогуће неометан преглед простора, опреме, аката и других потребних података за обављање надзора.

Здравствени инспектор у вршењу послова надзора над здравственом установом и приватном праксом, ради спречавања могућег прикривања доказа, има право да привремено одузме предмете и изворну документацију здравствене установе и приватне праксе, уз обавезу издавања потврде о привременом одузимању предмета, односно документације.

Члан 247.

У вршењу надзора здравствени инспектор је овлашћен да:

1) прегледа опште и појединачне акте здравствене установе и приватне праксе, односно изврши увид у здравствену и другу документацију која је битна за доношење одлуке у спровођењу надзора;

2) саслуша и узме изјаве одговорног лица, односно здравственог радника и здравственог сарадника, као и других заинтересованих лица;

3) прегледа простор и опрему, односно изврши проверу услова за оснивање, почетак рада и обављање здравствене делатности, прописаних овим законом;

4) изврши увид у документацију здравствене установе и приватне праксе, на основу које се остварује здравствена заштита грађана, односно изврши непосредан увид у остваривање здравствене заштите и права пацијената у здравственој установи, односно приватној пракси;

5) изврши непосредан увид у спровођење мера изречених у складу са овим законом у поступку провере квалитета стручног рада у здравственој установи, односно приватној пракси;

6) разматра представке правних и физичких лица које се односе на рад здравствене установе и приватне праксе, односно на пружање здравствене заштите;

7) обавља друге послове надзора, у складу са законом.

Члан 248.

О извршеном инспекцијском прегледу у поступку надзора, здравствени инспектор је дужан да сачини записник који садржи налаз чињенично стања утврђеног у здравственој установи, односно приватној пракси.

Записник из става 1. овог члана здравствени инспектор доставља здравственој установи, односно приватној пракси, над којом је извршен надзор.

Здравствени инспектор на основу записника из става 2. овог члана доноси решење којим налаже мере, радње, као и рокове за извршење наложених мера здравственој установи, односно приватној пракси.

Против решења из става 3. овог члана може се изјавити жалба министру.

Решење министра из става 4. овог члана коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Ако здравствени инспектор оцени да је поступањем, односно непоступањем здравствене установе, односно приватне праксе над којом је извршен надзор, учињено кривично дело, привредни преступ или прекршај, дужан је да без одлагања поднесе надлежном органу пријаву за учињено кривично дело, привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка.

Члан 249.

У вршењу надзора здравствени инспектор има овлашћење да:

1) утврди испуњеност услова за почетак рада и обављање здравствене делатности здравствене установе, односно приватне праксе, у погледу простора, опреме, кадра и лекова прописаних овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;

2) нареди отклањање утврђених неправилности и недостатака у раду здравствене установе, односно приватне праксе, у року који не може бити краћи од 15 дана ни дужи од шест месеци од дана пријема акта којим је та мера наређена, а у хитним случајевима нареди отклањање утврђених неправилности и недостатака одмах;

3) нареди извршење прописане мере здравственој установи, односно приватној пракси, у

року који не може бити краћи од 15 дана ни дужи од три месеца од дана пријема акта којим је та мера наређена, а у хитним случајевима нареди извршење прописаних мера одмах;

4) привремено забрани обављање делатности здравственој установи, односно приватној пракси, односно обављање одређених послова у здравственој установи и приватној пракси, ако се обављају супротно одредбама овог закона и прописима донетим за спровођење овог закона, у року који не може бити краћи од 60 дана ни дужи од шест месеци од дана пријема акта којим је та мера изречена;

5) привремено забрани обављање здравствене делатности, односно одређених послова здравствене делатности, здравственом раднику или здравственом сараднику који обавља здравствену делатност супротно одредбама овог закона и прописима донетим за спровођење овог закона, у року који не може бити краћи од 30 дана ни дужи од шест месеци од дана пријема акта којим је та мера изречена;

6) привремено забрани самостални рад здравственом раднику коме је надлежна комора изрекла једну од дисциплинских мера привремене забране самосталног рада, у складу са законом којим се уређује рад комора здравствених радника;

7) привремено забрани рад здравственој установи, односно приватној пракси, ако у одређеном року утврђеном у тач. 2) и 3) овог члана није ускладила обављање здравствене делатности са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, односно ако није отклонила утврђене неправилности и недостатке у раду, односно извршила прописане мере које је изрекао здравствени инспектор;

8) привремено забрани рад здравственој установи, односно приватној пракси, у случајевима прописаним у чл. 53. и 65. овог закона;

9) забрани самостални рад здравственом раднику који није добио, односно обновио лиценцу за самостални рад, односно коме је одузета лиценца за самостални рад, под условима прописаним овим законом;

10) предложи надлежној комори одузимање лиценце здравственом раднику из разлога прописаних чланом 197. овог закона;

11) упути здравственог радника, односно здравственог сарадника, на преглед ради оцене здравствене способности у случају сумње на губитак здравствене способности за обављање здравствене делатности, односно одређених послова здравствене делатности;

12) забрани обављање здравствене делатности и предузме друге мере у складу са законом против правних и физичких лица која обављају здравствену делатност без решења о утврђивању испуњености услова за обављање здравствене делатности Министарства;

13) забрани обављање здравствене делатности и предузме друге мере у складу са законом, против физичких лица која обављају здравствену делатност, а која се у смислу овог закона не сматрају здравственим радницима;

14) предузме друге мере прописане законом.

Члан 250.

Трошкове здравствене инспекције настале у поступку по захтеву странке сноси подносилац захтева.

Министар прописује висину трошкова из става 1. овог члана.

Члан 251.

У надзору над обављањем фармацеутске здравствене делатности у апотеци или другом организационом делу здравствене установе који обавља послове фармацеутске здравствене делатности, односно болничкој апотеци, као и у апотеци основаној као приватна пракса, у складу са овим законом, заједнички учествују здравствени инспектор и фармацеутски инспектор.

У спровођењу надзора из става 1. овог члана здравствени инспектор изриче мере прописане у члану 249. тач. 1) до 5), 7), 8), 12) и 13) овог закона, на основу мишљења фармацеутског инспектора, а друге мере прописане у члану 249. овог закона здравствени инспектор изриче самостално.

Фармацеутска инспекција

Члан 252.

За почетак обављања фармацеутске здравствене делатности у апотеци као самосталној здравственој установи која у свом саставу има галенску лабораторију, као и у болничкој апотеци која израђује галенске лекове, решење о испуњености услова за израду галенских лекова доноси фармацеутски инспектор, у складу са законом којим се уређује област лекова и медицинских средстава, а за обављање делатности апотеке прописане у члану 100. овог закона, решење о испуњености услова за обављање фармацеутске здравствене делатности доноси здравствени инспектор.

Фармацеутски инспектор има овлашћење да самостално изврши инспекцијски надзор, односно да предузме и наложи прописане мере над апотеком, односно над болничком апотеком, које израђују галенске лекове, у складу са законом којим се уређује област лекова и медицинских средстава.

Члан 253.

Фармацеутски инспектор има овлашћење да самостално изврши надзор над прометом лекова на мало, односно над израдом магистралних лекова у апотеци као самосталној здравственој установи или другом организационом делу здравствене установе који обавља послове фармацеутске здравствене делатности, у болничкој апотеци, односно у апотеци основаној као приватна пракса.

У вршењу инспекцијског надзора из става 1. овог члана фармацеутски инспектор има овлашћење да:

1) прегледа опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију која се односи на израду магистралних лекова, промет на мало лекова и медицинских средстава, испитивање квалитета

лекова, као и документацију која се односи на примену смерница Добре лабораторијске праксе, Добре праксе у дистрибуцији, као и стандардних и оперативних поступака за област лекова;

2) прегледа простор и опрему, односно изврши проверу других услова за промет на мало лекова, односно израду магистралних лекова;

3) изврши непосредан увид у примену смерница Добре лабораторијске праксе и Добре праксе у дистрибуцији, под условима прописаним законом;

4) изврши непосредан увид у спровођење Добре апотекарске праксе;

5) узима узорке галенских, магистралних, односно готових лекова, као и одређене врсте медицинских средстава који се налазе у промету на мало без надокнаде и у количинама које су неопходне, ради контроле квалитета;

6) предузме друге мере и радње у вези са прометом на мало лекова, односно израдом магистралних лекова, у складу са законом.

Трошкове лабораторијске контроле узетих узорака лекова и одређених врста медицинских средстава из става 2. тачка 5) овог члана обезбеђује здравствена установа, односно приватна пракса у којој је узет узорак лека и одређене врсте медицинског средства, ради контроле квалитета.

Члан 254.

У вршењу надзора инспектор надлежан за област лекова и медицинских средстава овлашћен је да:

1) забрани израду, односно издавање магистралних лекова ако се не израђују у складу са законом;

2) забрани промет на мало галенских, односно готових лекова, уколико не испуњавају услове за стављање у промет прописане законом;

3) забрани промет на мало галенских, односно готових лекова, који не испуњавају услове у погледу квалитета прописаних законом;

4) нареди повлачење из промета на мало магистралног, галенског, односно готовог лека, односно његове серије, у случајевима предвиђеним законом;

5) нареди уништавање неисправног лека који се нађе у промету на мало;

6) предузме друге мере, у складу са законом.

Члан 255.

У поступку вршења надзора над обављањем фармацеутске здравствене делатности, у смислу овог закона, сходно се примењују одредбе чл. 244–248. и члана 250. овог закона.

XV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 256.

Новчаном казном од 200.000 до 1.000.000 динара, казниће се за прекршај здравствена установа ако:

1) пацијенту не омогући остваривање права на слободан избор доктора медицине, односно доктора стоматологије (члан 29);

2) без пристанка пацијента, односно противно његовој вољи или без пристанка законског заступника пословно неспособног пацијента, над пацијентом буду предузете медицинске мере супротно одредбама овог закона (члан 31. ст. 2. и 3. и члан 35. став 1);

3) пацијенту не омогући увид у своју медицинску документацију (члан 36. став 1);

4) родитељима, старатељу, односно законском заступнику не омогући увид у медицинску документацију када је пацијент новорођенче или малолетно лице (члан 36. став 2);

5) пре почетка медицинског огледа не осигура пацијента који је подвргнут медицинском огледу код надлежне организације за осигурање или ако над пацијентом врши медицински оглед без претходне одлуке етичког одбора здравствене установе (члан 38. ст. 7. и 9);

6) не организује рад заштитника пацијентових права или ако ускрати право на приговор пацијента здравственом раднику који руководи процесом рада, односно заштитнику пацијентових права, или ако онемогући самосталан рад заштитника пацијентових права (члан 39. ст. 1, 2. и 9);

7) у случају избијања епидемија и других већих непогода и несрећа благовремено и истинито не достави податке надлежном органу општине, града, аутономне покрајине и Републике (члан 41. став 3);

8) у року од 48 сати од дана пријема болесника на стационарно лечење, за кога надлежни доктор процени да је природа душевне болести код болесника таква да може угрозити живот болесника или живот других лица или имовину, не обести надлежни суд (члан 44. став 2);

9) обавља здравствену делатност а не испуњава услове из члана 49. овог закона;

10) започне са обављањем здравствене делатности пре добијања решења Министарства којим је утврђена испуњеност услова за обављање здравствене делатности или ако обавља здравствену делатност у супротности са наведеним решењем (члан 51);

11) користи нове здравствене технологије без дозволе Министарства за коришћење нових здравствених технологија (члан 70. став 1);

12) оглашава, односно рекламира здравствене услуге, стручно медицинске поступке и методе здравствене заштите, укључујући здравствене услуге, методе и поступке традиционалне медицине (члан 71. став 1);

13) истакне назив здравствене установе који не садржи податке о делатности која је утврђена решењем Министарства, радном времену, оснивачу и седишту здравствене установе, или ако истакне назив здравствене установе који има обележје коме се може приписати карактер оглашавања, односно рекламирања (члан 72. ст. 1. и 2);

14) не води здравствену документацију и евиденције, односно ако у прописаним роковима не доставља индивидуалне, збирне и периодичне

извештаје надлежном органу, или ако на било који начин наруши тајност података из медицинске документације пацијента, односно ако не заштити медицинску документацију од неовлашћеног приступа, копирања и злоупотребе (члан 73. ст. 1. и 3);

15) не обавести општину, односно град на чијој територији има седиште здравствена установа у приватној својини, о недељном распореду рада, почетку и завршетку радног времена (члан 75. став 3);

16) не обезбеди минимум процеса рада за време штрајка, односно ако се организује штрајк у здравственој установи која пружа хитну медицинску помоћ (члан 75. ст. 5. и 6);

17) не доставља податке о тровањима центру за контролу тровања, у складу са овим законом (члан 92. став 5);

18) организационе јединице које су саставни део здравствене установе носе назив апотека, клиника, односно институт, а не испуњавају услове утврђене овим законом за њихово образовање (члан 142. став 2);

19) не организује стручне органе у здравственој установи (члан 143);

20) стиче средства за рад супротно одредбама чл. 159. и 160. овог закона;

21) не поштује истакнути приговор савести здравственог радника, односно ако не обезбеди пружање здравствене заштите пацијенту од стране другог здравственог радника у случају истакнутог приговора савести (члан 171. став 3);

22) не створи услове и не организује обављање приправничког стажа (члан 176. став 3);

23) запосленом здравственом раднику и здравственом сараднику не обезбеди плаћено одсуство за континуирану едукацију ради обнављања одобрења за самостални рад (члан 182. став 3);

24) не обезбеди стручно усавршавање и не донесе план стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника (члан 183. ст. 1. и 2.);

25) ангажује здравственог радника запосленог у тој или у другој здравственој установи, односно приватној пракси за рад ван редовног радног времена, супротно одредбама овог закона којима је регулисано закључивање уговора о допунском раду (чл. 199–201);

26) не спроводи унутрашњу проверу квалитета стручног рада, односно ако не донесе годишњи програм провере квалитета стручног рада у здравственој установи, у складу са овим законом (члан 206);

27) не сарађује у спровођењу редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада од стране стручних надзорника, као и ако им не достави све потребне податке и другу документацију (члан 208. став 5);

28) не поступи по решењу министра којим је изречена привремена забрана рада у поступку спровођења редовне и ванредне провере квалитета стручног рада (члан 211. став 1);

29) обавља традиционалну медицину применом метода и поступака за које није добила сагласност Министарства (чл. 235–237);

30) странцу не укаже здравствену заштиту у складу са овим законом или ако му не пружи хитну медицинску помоћ (чл. 238, 239. и члан 240. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у здравственој установи новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. тач. 2) до 15), тач. 17), 18) и тач. 20) до 30) овог члана казниће се здравствени радник предузетник новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара.

Члан 257.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај здравствена установа ако:

1) омогући самостални рад здравственом раднику који не испуњава услове из члана 168. став 1. овог закона;

2) не утврди време и узрок смрти лица које је умрло у здравственој установи и о томе не обавести надлежни орган општине, односно града (члан 219. став 3);

3) не обавести пунолетног члана породице умрлог лица о узроку и времену његове смрти или ако не омогући непосредан приступ телу умрлог лица (члан 221. став 1);

4) не изврши обдукцију у складу са чланом 222. овог закона;

5) не поступи по решењу здравственог, односно фармацеутског инспектора (чл. 249. и 254).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у здравственој установи новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. тач. 1) и 5) овог члана казниће се здравствени радник предузетник новчаном казном од 300.000 до 500.000 динара.

Члан 258.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара, казниће се за прекршај здравствени радник предузетник ако:

1) оснује више од једног облика приватне праксе (члан 56. став 5);

2) обавља послове здравствене делатности а не испуњава услове прописане чланом 58. овог закона;

3) започне са обављањем одређених послова здравствене делатности пре добијања решења Министарства којим је утврђена испуњеност услова за обављање одређених послова здравствене делатности или ако обавља здравствену делатност у супротности са наведеним решењем (чл. 59. и 60);

4) не обавести Министарство, надлежни орган на чијој територији се налази седиште приватне праксе, као и надлежну комору о поновном почетку обављања здравствене делатности (члан 61. став 4);

5) не извршава дужности из члана 62. овог закона;

6) не обезбеди стално доступан санитетски превоз (члан 63. став 1);

7) странцу не укаже хитну медицинску помоћ (члан 240. став 1).

Члан 259.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара, казниће се за прекршај здравствени радник ако:

1) пацијенту не да обавештење које је потребно да би пацијент донео одлуку о пристанку или непристанку на предложену медицинску меру или ако пацијенту онемогући увид у трошкове лечења (члан 28);

2) другим лицима саопшти личне податке пацијента за које је сазнао, односно које му је пацијент у току пружања здравствене заштите саопштио (члан 30. став 2);

3) без пристанка пацијента, односно противно његовој вољи или без пристанка заступника пословно неспособног пацијента, над пацијентом буду предузете медицинске мере супротно одредбама овог закона (члан 31. став 2. и члан 35. став 1);

4) у медицинску документацију пацијента не упише податак о пристанку или одбијању пацијента на предложену медицинску меру (члан 33. став 3);

5) пацијенту не омогући увид у своју медицинску документацију или ако не води медицинску документацију у складу са законом (члан 36. ст. 1. и 3);

6) родитељима, старатељу, односно законском заступнику не омогући увид у медицинску документацију када је пацијент новорођенче или малолетно лице (члан 36. став 2);

7) у обављању фармацеутске здравствене делатности поступа у супротности са чл. 86. и 87. овог закона;

8) се не удружи у коморе здравствених радника у складу са законом (члан 167. став 1);

9) напусти радно место после истека радног времена, а да му није обезбеђена замена, чиме је нарушено обављање здравствене делатности или угрожено здравље пацијента (члан 170);

10) не пружи хитну медицинску помоћ истичући приговор савести (члан 171. став 4);

11) самостално ради у здравственој установи, односно приватној пракси а да није добио, односно обновио лиценцу, односно ако му је лиценца одузета (члан 191);

12) у року од осам дана од дана пријема решења о одузимању лиценце, исту не достави надлежној комори (члан 192);

13) обавља допунски рад у супротности са чл. 199. до 201. овог закона;

14) не сарађује са стручним надзорницима у спровођењу редовне или ванредне спољне провере квалитета стручног рада или ако не пружи све потребне податке и достави неопходну документацију за спровођење редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада (члан 208. став 5);

15) одбије учешће у спровођењу поступка редовне и ванредне спољне провере квалитета стручног рада као надзорник са листе надзорника (члан 209. став 5);

16) не изврши непосредан преглед умрлог лица и утврди време и узрок смрти у року од 12 сати од примљеног позива (члан 219. став 5);

17) без одлагања не обавести надлежну организациону јединицу министарства надлежног за унутрашње послове о смртном случају под условима прописаним у члану 220. став 1. овог закона;

18) обавља традиционалну медицину применом метода и поступака за које није добио дозволу Министарства (чл. 235–237).

За прекршај из става 1. тач. 10), 14) и 15) овог члана казниће се и здравствени сарадник новчаном казном у износу од 30.000 до 50.000 динара.

Члан 260.

Новчаном казном од 200.000 до 800.000 динара, казниће се за прекршај послодавац који је правно лице ако из својих средстава не организује и не обезбеди здравствену заштиту запослених (члан 14).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се послодавац који је предузетник новчаном казном у износу од 100.000 до 500.000 динара.

Члан 261.

Новчаном казном од 200.000 до 800.000 динара, казниће се за прекршај Агенција за лекове и медицинска средства Србије ако не обавести Етички одбор Србије о спровођењу клиничких испитивања лекова и медицинских средстава за која је дата дозвола за спровођење клиничких испитивања (члан 157. став 2).

Члан 262.

Новчаном казном од 300.000 до 800.000 динара, казниће се за прекршај факултети здравствене струке ако у преузимању тела умрлих лица ради извођења практичне наставе поступе супротно чл. 225. до 234. овог закона.

Члан 263.

Новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај заштитник пацијентових права у здравственој установи ако не доставља месечни извештај директору здравствене установе, а шестомесечни и годишњи извештај управном одбору здравствене установе и Министарству (члан 39. став 7).

XVI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 264.

Општина, град, односно аутономна покрајина преузме оснивачка права над здравственим установама чији је оснивач до 1. јануара 2007. године.

Одлуку о преузимању оснивачких права из става 1. овог члана доноси надлежни орган општине, града, односно аутономне покрајине и о томе, после уписа у регистар код надлежног органа,

на, обавештава Министарство у року од 15 дана од дана уписа.

До преузимања оснивачких права из става 1. овог члана оснивачка права над тим здравственим установама врше органи надлежни по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Од дана преузимања оснивачких права над здравственим установама општина, град, односно аутономна покрајина именовале органе здравствене установе у складу са овим законом, а обавезе оснивача у погледу финансирања здравствене установе врши Република до 1. јануара 2007. године.

На именовање органа здравствених установа из ст. 1. и 2. овог члана примењују се одредбе овог закона.

Члан 265.

Домови здравља, опште болнице и апотеке, које се у складу са овим законом оснивају као самосталне здравствене установе, а које су до дана ступања на снагу овог закона биле у саставу здравственог центра и апотекарске установе, могу организовати заједничке медицинске службе за лабораторијску, рендген и другу дијагностику, као и заједничке немедицинске службе за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове.

Члан 266.

Здравствени центар као врста здравствене установе у чијем је саставу дом здравља за чије преузимање оснивачких права локална самоуправа не може обезбедити довољна средства у буџету локалне самоуправе, може изузетно, на основу одлуке Владе, наставити са радом пет година од дана ступања на снагу овог закона.

Надлежни орган локалне самоуправе из става 1. овог члана подноси захтев за наставак рада здравственог центра као врсте здравствене установе – Министарству, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До дана преузимања оснивачких права над домом здравља који је у саставу здравственог центра из ст. 1. и 2. овог члана од стране локалне самоуправе, оснивачка права над здравственим центром врши Република, односно аутономна покрајина, у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

До преузимања оснивачких права над домом здравља и општом болницом који се налазе у саставу здравственог центра из става 1. овог члана, у складу са овим законом, у буџету Републике, односно аутономне покрајине обезбеђују се средства за вршење оснивачких права над здравственим центром.

Члан 267.

Заводи за специјализовану рехабилитацију који могу обављати здравствену делатност као специјална болница, под условима прописаним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, ускладиће своју организацију, опште и друге акте са одредбама овог закона у

року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 268.

Здравствене установе и приватна пракса ускладиће своје опште акте, организацију и рад са одредбама овог закона које се односе на врсте здравствених установа, односно врсте приватне праксе, услове за оснивање и почетак рада, као и организацију рада са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења општих аката из става 1. овог члана здравствене установе и приватна пракса примењиваће опште акте који нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 269.

Заводи за лабораторијску и другу дијагностику, као врсте здравствених установа, који су основани у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита, а који су важили до дана ступања на снагу овог закона, настављају да раде у складу са решењем о испуњености услова за обављање здравствене делатности, које је донело министарство надлежно за послове здравља.

Члан 270.

Влада ће донети План мреже у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 271.

Министар ће донети прописе за спровођење овог закона у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, а који нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 272.

Друга правна лица, осим правних лица која у свом саставу имају организовану ординацију медицине рада, а која су основала организационе јединице за обављање здравствене делатности за своје запослене, као и други облик обављања здравствене делатности, дужни су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона ускладе свој рад са одредбама овог закона.

Члан 273.

Агенција за акредитацију здравствених установа Србије почиње са радом у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка рада Агенције за акредитацију здравствених установа Србије, послове из надлежности Агенције прописане овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона врши Министарство.

Министарство почиње са обављањем послова из става 2. овог члана у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка рада Агенције за акредитацију здравствених установа Србије трошкове акредитације утврђује министар.

Члан 274.

Надлежна комора у року од шест месеци од дана почетка рада коморе почеће са издавањем, обнављањем, односно одузимањем лиценце здравственим радницима, у складу са одредбама овог закона.

Члан 275.

Министар ће именовати Етички одбор Србије у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Министар ће именовати републичке стручне комисије у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 276.

Народна скупштина изабраће чланове Здравственог савета Србије у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Народна скупштина усвојиће План развоја здравствене заштите у року од шест месеци од дана избора чланова Здравственог савета Србије.

Члан 277.

Здравствени радник запослен у здравственој установи у државној својини који ради пуно радно време може обављати одређене послове здравствене делатности из своје струке код оснивача приватне праксе, односно код оснивача здравствене установе у приватној својини, по основу уговора о допунском раду из чл. 199–202. овог закона најдуже три године од дана ступања на снагу овог закона.

Здравственом раднику из става 1. овог члана престаје радни однос у здравственој установи у државној својини ако настави да ради код оснивача приватне праксе, односно код оснивача здравствене установе у приватној својини после истека рока из става 1. овог члана.

Члан 278.

До престанка функционисања привременог правног система успостављеног на основу Резолуције 1244 Савета безбедности УН на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, над здравственим установама чији је оснивач Република, Влада има сва права и обавезе оснивача у складу са законом.

Члан 279.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 18/02), осим чл. 77а до 77е и чл. 78. до 85.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о здравственој заштити странаца у Савезној Републици Југославији („Службени лист СРЈ”, бр. 59/98 и 37/02).

Члан 280.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

УРЕДБЕ

3383

На основу члана 71. став 1. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04),
Влада доноси

УРЕДБУ

о условима испоруке електричне енергије

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом уредбом прописују се ближи услови испоруке електричне енергије, као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке електричне енергије купцима услед поремећаја у функционисању електроенергетског система или поремећаја на тржишту електричне енергије на територији Републике Србије, и то:

1) услови и начин давања одобрења за прикључење на преносни, односно дистрибутивни електроенергетски систем;

2) услови и начин прикључења привремених објеката, градилишта и објеката у пробном раду на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем;

3) мере које се предузимају у случају кратко-трајних поремећаја услед хаварија и других непредвиђених ситуација због којих је угрожена сигурност функционисања електроенергетског система, као и због непредвиђених и неопходних радова на одржавању електроенергетских објеката или неопходних радова на проширењу електроенергетског система, као и други услови и мере за снабдевање купаца електричном енергијом;

4) мере које се предузимају у случају наступања опште nestaшице електричне енергије због околности из члана 76. Закона о енергетици (у даљем тексту: Закон);

5) услови и начин обуставе испоруке електричне енергије;

6) услови и начин рационалне потрошње и штедње електричне енергије;

7) услови и начин предузимања мера и утврђивање редоследа ограничења испоруке електричне енергије, као и мере штедње и рационалне потрошње електричне енергије у случају опште nestaшице електричне енергије;

8) услови снабдевања објеката купаца којима се не може обуставити испорука електричне енергије због неизвршених обавеза за испоручену електричну енергију или у другим случајевима;

9) начин обрачуна и наплате електричне енергије;

10) начин регулисања међусобних односа између испоручиоца и купца коме се не може обуставити испорука електричне енергије;

11) начин мерења испоручене електричне енергије;

12) начин обрачуна неовлашћено преузете електричне енергије;

13) начин обавештавања купаца у случајевима из тач. 3), 4), 5), 6) и 7) овог члана.

II. УСЛОВИ И НАЧИН ДАВАЊА ОДОБРЕЊА ЗА ПРИКЉУЧЕЊЕ НА ПРЕНОСНИ, ОДНОСНО ДИСТРИБУТИВНИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМ

Члан 2.

Објекат купца или објекат произвођача електричне енергије прикључује се на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем под условима и на начин прописан Законом, овом уредбом и правилима о раду преносног односно дистрибутивног електроенергетског система, а у складу са стандардима и техничким прописима који се односе на услове прикључења и коришћења електроенергетских објеката, уређаја и постројења.

Члан 3.

Прикључење објекта на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем врши се на основу одобрења које, у складу са Законом и овом уредбом, издаје енергетски субјект на чији систем се прикључује објекат уз сагласност оператора тог система.

Члан 4.

Одобрење из члана 3. ове уредбе прибавља се и у случају повећања одобрене снаге у објекту који је већ прикључен на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем и у случају раздвајања или спајања инсталација у таквом објекту без обзира да ли се тиме повећава снага у односу на претходно одобрену снагу, као и у случају искључења из члана 28. ове уредбе.

Повећањем одобрене снаге у смислу става 1. овог члана сматра се снага изнад утврђене снаге по раније датом одобрењу.

За објекте који немају одобрену снагу, сматра се да им је одобрена снага 17,3 kW (односно 25 A) трофазно.

Члан 5.

Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем на захтев физичког или правног лица односно предузетника.

Захтев из става 1. овог члана садржи податке о:

1) власнику објекта, односно носиоцу права коришћења објекта (за физичко лице: лично име и пребивалиште, ЈМБГ, а за правно лице односно предузетника: пословно име односно назив, седиште, ПИБ, матични број, рачун и одговорно лице);

2) објекту за чије се прикључење тражи издавање одобрења за прикључење (адреса, врста, локација објекта и намена објекта);

3) укупној инсталисаној снази (уређају за мерење, називној снази – струји аутоматског осигурача), вршном оптерећењу, трошилима, напонском нивоу и врсти и начину прикључка (монофазни, трофазни);

4) намени потрошње електричне енергије;

5) времену кад се предвиђа прикључење објекта.

Поред података из става 2. овог члана захтев за издавање одобрења за прикључење објекта инсталисане снаге 43,5 kW (63 A) и више садржи и податке о:

1) укупној годишњој потрошњи електричне енергије и планираној, односно пројектованој потрошњи и снази по месецима;

2) специфичним трошилима (индукционе и електролучне пећи, мотори великих снага, котлови за грејање и сл.).

Захтев за издавање одобрења за прикључење садржи податке из овог члана за свако мерно место у објекту које се прикључује.

Члан 6.

Захтев за издавање одобрења за прикључење објекта произвођача електричне енергије на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем, поред података из члана 5. став 2. тач. 1), 2) и 5) ове уредбе, садржи и податке о:

1) укупној инсталисаној снази објекта, броју и снази генераторских јединица, генераторски напон и блок трансформатор;

2) очекиваној годишњој и месечној производњи;

3) уређајима за заштиту и мерење.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се енергетска дозвола и лиценца издатих у складу са Законом.

Члан 7.

Уз захтев за издавање одобрења за прикључење изграђеног објекта односно објекта који се први пут прикључује на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем и реконструисаног објекта који је већ прикључен на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем, у случају повећања одобрене снаге у објекту прилаже се одобрење за изградњу објекта и доказ о праву својине на објекту или праву коришћења објекта.

Члан 8.

Ако захтев за издавање одобрења за прикључење не садржи све податке из чл. 5, 6. и 7. ове уредбе, енергетски субјект на чији систем се захтева прикључење дужан је да у року од осам дана од дана пријема захтева о томе писмено обавести подносиоца захтева и да му одреди рок за достављање података који нису садржани у захтеву.

Ако подносилац захтева не поступи на начин и у року из става 1. овог члана енергетски субјект ће захтев одбацити у складу са законом којим се уређује општи управни поступак.

Члан 9.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије, дужан је да уз при-

бављену сагласност оператора преносног односно оператора дистрибутивног електроенергетског система одлучи о захтеву за издавање одобрења за прикључење у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева.

Члан 10.

Решење којим се одобрава прикључење објекта на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем (у даљем тексту: Решење), поред делова утврђених законом, садржи и:

1) податке о врсти објекта и намени потрошње;

2) одобрену снагу и вршно оптерећење (врсту уређаја за мерење, називну снагу-струју аутоматског осигурача);

3) врсту, начин и место прикључка водова, трансформаторских станица, мерних, заштитних и управљачких уређаја који служе потребама објекта који ће се снабдевати електричном енергијом, начин заштите од пренапона, напона корака и додира;

4) ознаку електроенергетског објекта на који се врши прикључење сагласно урбанистичким плановима, сачињеним у складу са прописима о планирању и изградњи;

5) рок важења одобрења за прикључење;

6) трошкове прикључка;

7) услове преноса односно дистрибуције у складу са Законом, правилима о раду и другим техничким прописима;

8) квалитет преноса и дистрибуције у складу са Законом, правилима о раду и другим техничким прописима донетим у складу са законом;

9) мерно место и начин мерења испоручене електричне енергије у складу са Законом, овом уредбом, правилима о раду и другим техничким прописима;

10) друге обавезе купаца утврђене у складу са законом.

Поред делова из става 1. овог члана, Решење може да садржи и:

1) фактор снаге у време вршног оптерећења или времену трајања вишег тарифног става код оних купаца код којих се такво мерење врши;

2) одобрену годишњу и месечну потрошњу електричне енергије и вршно оптерећење код купаца чији се објекти прикључују на високи напон (преко 1 kV).

Члан 11.

Решење се издаје са роком важења који одговара року изградње објекта односно завршетку радова наведених у захтеву за издавање одобрења за прикључење, а најдуже две године од дана доношења Решења.

На захтев подносиоца рок важења Решења може се продужити.

Захтев за продужење рока из става 1. овог члана подноси се најкасније 30 дана пре истека рока утврђеног Решењем.

Решење се доставља подносиоцу захтева, оператору преносног односно оператору дистрибу-

тивног електроенергетског система и енергетском субјекту који обавља делатност трговине електричне енергије за потребе тарифних купаца уколико је реч о тарифном купцу, у складу са законом којим се уређује општи управни поступак.

Члан 12.

Против Решења може се поднети жалба Агенцији за енергетику Републике Србије (у даљем тексту Агенција) у року од 15 дана од дана достављања Решења.

Члан 13.

Трошкове прикључка на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем сноси подносилац захтева за прикључење.

Висину трошкова из става 1. овог члана утврђује енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије у складу са методологијом за утврђивање трошкова прикључка коју доноси Агенција.

Методологијом из става 2. овог члана утврђује се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључка, а у зависности од одобрене инсталисане снаге, места прикључка, потребе за извођењем радова или потребе за уграђивањем неопходне опреме и других објективних критеријума.

Члан 14.

После издавања Решења купац и енергетски субјект који снабдева електричном енергијом објекат купца закључују уговор о продаји електричне енергије у складу са Законом, законом којим се уређују облигациони односи, овом уредбом и другим прописима донетим у складу са Законом и правилима о раду преносног, односно дистрибутивног електроенергетског система, а пре прикључења објекта на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем.

Енергетски субјект је дужан да прикључи објекат купца на преносни, односно дистрибутивни електроенергетски систем у року од 15 дана од дана закључења уговора о продаји електричне енергије, ако је купац испунио услове утврђене Решењем и ако је приложио следећу документацију:

1) употребну дозволу или потврду да инсталације објекта испуњавају прописане техничке услове којима се обезбеђује сигурност људи и имовине са доказом о извршеном испитивању инсталације у складу са прописом којим се уређују технички нормативи за електричне инсталације ниског напона издатим од стране овлашћене организације, за прикључење објекта до 1 kV;

2) употребну дозволу или доказ од надлежног органа да се иста не издаје за предметни објекат, доказ о извршеном прегледу и усклађености заштите у објекту, једнополну шему изведеног стања оверену од извођача електро montaжних радова, списак лица одговорних за руковање уређајима објекта, доказ о успостављеној радио

ВФ или јавној телефонској вези објекта са диспечерским центрима оператора преносног односно дистрибутивног система (за трафо станице напона 110 kV и више), потврду о овери и прегледу обрачунских мерних уређаја у објекту, за прикључење објекта изнад 1 kV.

Потврду из става 2. тачка 1) овог члана издаје регистровани извођач радова на обрасцу који утврђује енергетски субјект на чији се електроенергетски систем прикључује.

Овлашћена организација у смислу става 2. тачка 1) овог члана је организација која има овлашћење у складу са законом којим се уређује заштита на раду, безбедност и здравље на раду.

III. УСЛОВИ И НАЧИН ПРИКЉУЧЕЊА ПРИВРЕМЕНИХ ОБЈЕКТА, ГРАДИЛИШТА И ОБЈЕКТА У ПРОБНОМ РАДУ

Члан 15.

Привременим објектом у смислу ове уредбе сматра се објекат који се у складу са прописима којима се уређује грађевинско земљиште и изградња објекта гради на неизграђеном грађевинском земљишту, као и мањи монтажни објекти постављени на јавним површинама (киосци, летње баште, покретне тезге, покретни циркуси, рингишпили и други објекти за забаву, репортажна телевизијска кола, камп приколице, објекти на води и сл.).

Градилиштем у смислу ове уредбе сматра се простор на коме се у складу са прописима о изградњи објекта изводе припремни радови, као и простор на коме се у складу са прописима о изградњи објекта изводе радови на изградњи (грађењу) објекта.

Објекат у пробном раду је објекат за који је у складу са законом издат акт о одобравању пуштања објекта у пробни рад.

Захтев за издавање одобрења за прикључење привремених објекта и градилишта на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем подноси се енергетском субјекту на чији се електроенергетски систем захтева прикључење и садржи податке из члана 5. ове уредбе и време трајања прикључења.

Уз захтев за прикључење привремених објекта, градилишта и објекта у пробном раду прилаже се одобрење надлежног органа када је прибављање таквог одобрења прописано.

Члан 16.

Решење за прикључење привремених објекта из члана 15. ове уредбе издаје се по правилу са роком трајања прикључења до 18 месеци, а изузетно и у дужем року ако је то утврђено одлуком надлежног органа.

Рок трајања решења из става 1. овог члана може се продужити на захтев подносиоца који се подноси најкасније 30 дана пре истека рока утврђеног одобрењем за прикључење.

IV. МЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ У СЛУЧАЈУ КРАТКОТРАЈНИХ ПОРЕМЕЋАЈА УСЛЕД ХАВАРИЈА И ДРУГИХ НЕПРЕДВИЂЕНИХ СИТУАЦИЈА ЗБОГ КОЈИХ ЈЕ УГРОЖЕНА СИГУРНОСТ ФУНКЦИОНИСАЊА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ СИСТЕМА, КАО И ЗБОГ НЕПРЕДВИЂЕНИХ И НЕОПХОДНИХ РАДОВА НА ОДРЖАВАЊУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА ИЛИ НЕОПХОДНИХ РАДОВА НА ПРОШИРЕЊУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ СИСТЕМА

Члан 17.

У случају да наступи краткотрајни поремећај испоруке електричне енергије услед хаварија на производним, преносним и дистрибутивним електроенергетским објектима и постројењима и услед других непредвиђених ситуација које могу довести до прекида нормалног функционисања електроенергетског система (распад електроенергетског система), могу се предузети следеће мере:

- 1) максимално ангажовање преосталих расположивих производних капацитета;
- 2) снижавање називног напона до 5% у трансформаторима 110/X kV;
- 3) набавка електричне енергије (хаваријска помоћ) од других електроенергетских система у земљи и иностранству;
- 4) споразумна обустава односно смањење додатних испорука другим електроенергетским системима;
- 5) привремено ограничење испоруке електричне енергије свим тарифним купцима у степену који омогућује поновно успостављање равнотеже;
- 6) подешавање подфреквентне заштите у оквиру прописаних граница.

Мере из става 1. овог члана спроводе се на основу плана који доноси оператор преносног односно дистрибутивног електроенергетског система за подручје на коме обавља делатност, у сарадњи са енергетским субјектом који обавља делатност преноса односно дистрибуције електричне енергије.

Одлуку о примени мера на основу плана из става 2. овог члана доноси оператор преносног односно дистрибутивног електроенергетског система.

Члан 18.

Ограничење испоруке електричне енергије тарифним купцима на одређеном дистрибутивном подручју врши се на основу њиховог процентуалног учешћа у потрошњи електричне енергије у претходних 12 месеци.

Изузетно, у случају поремећаја равнотеже у електроенергетском систему Републике, кад нису испуњени услови за примену мера заштите из члана 17. ове уредбе, може се ограничити испорука електричне енергије квалификованим купцима електричне енергије, под условима утврђеним правилима о раду преносног односно дистрибутивног електроенергетског система.

Ограничење испоруке квалификованим купцима из става 2. овог члана не утиче на право квалификованог купца да потражује накнаду штете коју услед таквог ограничења трпи.

Члан 19.

Испоручилац може, без претходне најаве, привремено ограничити или обуставити испоруку електричне енергије купцима електричне енергије због квара на преносној или дистрибутивној електроенергетској мрежи, кварова на трансформаторским, разводним и производним постројењима, изненадних преоптерећења постројења и других непредвиђених случајева, ако квар не траје дуже од два сата.

Изузетно, испоручилац може без претходне најаве ограничити или обуставити испоруку купцима електричне енергије уколико квар траје дуже од два сата, у случајевима дејства више силе и другим непредвиђеним случајевима које испоручилац није могао предвидети или чије последице не може отклонити.

У случају привременог ограничења или обуставе испоруке електричне енергије из разлога који су наведени у ставу 2. овог члана, тарифном купцу се може привремено ограничити и обуставити испорука електричне енергије најдуже 12 сати у току 24 сата, а квалификованом купцу најдуже у трајању које је утврђено уговором о продаји електричне енергије.

Привремено ограничење или обустава испоруке електричне енергије у смислу ст. 2. и 3. овог члана не може трајати дуже од 72 сата од тренутка настанка прекида у испоруци електричне енергије.

Уколико по истеку рока из става 4. овог члана нису отклоњени разлози привременог ограничења испоруке, примењиваће се мере из члана 20. ове уредбе.

Уколико наступе околности из става 2. овог члана, испоручилац је дужан да без одлагања на погодан начин обавести купце о разлозима привременог ограничења или обуставе испоруке електричне енергије.

V. МЕРЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ У СЛУЧАЈУ НАСТУПАЊА ОПШТЕ НЕСТАШИЦЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ КАДА ЈЕ УГРОЖЕНА СИГУРНОСТ СНАБДЕВАЊА КУПАЦА ИЛИ ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ СИСТЕМА

Члан 20.

У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца електричне енергије или функционисање електроенергетског система због недоVOLне понуде на тржишту електричне енергије или наступања других ванредних околности (општа несташница) могу се предузети следеће мере:

- 1) ограничење испоруке електричне енергије тарифним купцима;
- 2) друге мере којима се обезбеђује штедна и рационална потрошња електричне енергије а нарочито: искључење свих уличних и других све-

тлећих реклама и ограничење осветљења излога на ниво сигурносних односно минималних потреба; искључење јавне расвете, улица, тргова и других објеката за 50%, односно свођење осветљења на минимални сигурносни обим; скраћење програма свих ТВ студија; ограничење испоруке електричне енергије за осветљавање спортских стадиона.

Мере из става 1. овог члана спроводе се на основу плана ограничења испоруке електричне енергије који доноси оператор преносног односно оператор дистрибутивног електроенергетског система за подручје на коме обавља делатност, у сарадњи са енергетским субјектом који обавља делатност преноса односно дистрибуције електричне енергије.

Планом из става 2. обезбеђује се:

1) равноправан положај свих тарифних купаца у погледу учесталости и времена трајања ограничења;

2) заштита потрошача из члана 32. ове уредбе.

Одлуку о примени мера из става 1. овог члана доноси Влада на предлог министарства надлежног за послове енергетике, а по претходном обавештењу оператора преносног односно оператора дистрибутивног електроенергетског система о наступању околности за примену ових мера.

У периоду примене мера ограничења испоруке електричне енергије у случају опште несташице, испоручилац електричне енергије за тарифне купце ће обезбедити:

1) сарадњу са тарифним купцима електричне енергије као и сарадњу са надлежним државним органима и органима локалне самоуправе;

2) благовремено информисање тарифних купаца електричне енергије путем средстава јавног информисања о свим мерама у вези са ограничењем испоруке електричне енергије за време опште несташице;

3) максимално могућу погонску спремност електроенергетског објеката, постројења и уређаја.

Члан 21.

Испорука електричне енергије у случају опште несташице врши се у складу са одлуком Владе о примени мера из члана 20. ове уредбе.

За тарифне купце на подручју истог преносног односно дистрибутивног електроенергетског система, као основица на коју ће се примењивати проценат ограничења испоруке електричне енергије служи просечна месечна потрошња електричне енергије свих тарифних купаца на том подручју остварена од 1. октобра до 31. марта у периоду који непосредно претходи општој несташици електричне енергије.

За тарифне купце електричне енергије који нису остварили потрошњу у периоду од 1. октобра до 31. марта у периоду који непосредно претходи општој несташици електричне енергије, основица на коју се примењује проценат умањења, одређује се на основу основице утврђене код сличних тарифних купаца електричне енергије.

Оператор преносног односно оператор дистрибутивног електроенергетског система дужан је да обавести тарифне купце о ограничењима испоруке електричне енергије односно о могућој потрошњи електричне енергије за време опште несташице.

Обавештење из става 4. овог члана даје се у средствима јавног информисања у року од три дана од дана доношења одлуке Владе о примени мера ограничења потрошње електричне енергије и штедне електричне енергије.

VI. УСЛОВИ И НАЧИН ОБУСТАВЕ ИСПОРУКЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 22.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је да купцу трајно и континуирано испоручује електричну енергију одговарајућег квалитета под условима утврђеним Законом, уговором о продаји електричне енергије и овом уредбом.

Прекиди у снабдевању који настају услед дејства уређаја за заштиту електроенергетских постројења не сматрају се прекидом континуиране испоруке електричном енергијом.

Члан 23.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је да испоручује купцима електричну енергију називног напона и називне фреквенције.

Допуштено одступање од називног напона може бити:

1) на високом напону 110, 35, 20 и 10 kV од +10% до -10%;

2) на ниском напону 230/400 V од +10% до -10%.

Изузетно, ако услед квара на електроенергетским објектима испоручиоца проузрокованог вишом силом или непредвиђеним преоптерећењем није могуће успоставити напонско стање из става 2. овог члана дозвољена су и већа одступања у ком случају је испоручилац дужан да одмах предузме мере и у најкраћем могућем року отклони квар и поновно успостави одговарајуће напонско стање.

Члан 24.

Фреквенција у мрежи испоручиоца је 50 Hz $\pm$ 0,5 Hz (херца).

Члан 25.

Купац је дужан да испоручиоцу пријави промену односно промену права коришћења, промену имена, промену пословног имена односно промену назива, промену намене потрошње електричне енергије, статусне промене и друге промене настале после закључења уговора о продаји електричне енергије у року од пет дана од дана настале промене.

Кад купац поднесе пријаву из става 1. овог члана испоручилац је дужан да изврши читавање бројила на дан пријаве промене. У случају

кад ова пријава односно одјава није поднета благовремено испоручилац је дужан да изврши читавање бројила у року од три дана од дана пријема пријаве.

Члан 26.

У случају промене власништва односно права коришћења на објекту који је већ прикључен на електроенергетски систем, нови власник односно носилац права коришћења плаћа електричну енергију од дана закључења уговора о продаји електричне енергије.

Нови власник односно носилац права коришћења који благовремено не пријави испорукиоцу промену власништва, односно права коришћења, плаћа потрошену електричну енергију од последњег читавања потрошње на мерном уређају односно од дана читавања потрошње по пријави о промени власништва претходног купца.

Претходни купац који не пријави промену власништва односно права коришћења дужан је да плати електричну енергију потрошену до дана поднете пријаве новог власника односно носиоца права коришћења.

Члан 27.

Купцу електричне енергије се може обуставити испорука електричне енергије у случајевима и под условима утврђеним Законом, овом уредбом и уговором о продаји електричне енергије.

Испорука електричне енергије купцу се може обуставити у случају када:

- 1) онемогући правилно регистравање утрошене електричне енергије;
- 2) електроенергетски објекти, постројења или уређаји не испуњавају техничке прописе;
- 3) електроенергетским објектом, постројењима или уређајима омета нормалну испоруку електричне енергије другим купцима;
- 4) преко своје инсталације без одобрења испоручиоца дозволи потрошњу електричне енергије другоме;
- 5) не сведе вршно оптерећење на уговорену меру;
- 6) ускрати или онемогући овлашћеном лицу приступ до мерних уређаја односно до инсталације и прикључака;
- 7) не поштује и не спроводи прописане мере штедње и рационалне потрошње електричне енергије;
- 8) троши електричну енергију супротно условима који су утврђени у Решењу о одобрењу прикључења;
- 9) одбије закључивање уговора о продаји електричне енергије у складу са законом;
- 10) не извршава обавезе за испоручену електричну енергију у прописаном односно уговореном року.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је да без одлагања обустави испоруку на захтев купца.

Ако се обустава врши на захтев купца из става 3. овог члана обустава може трајати најкраће једну годину, а најдуже две године.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је, у случајевима прописаним Законом да пре обуставе испоруке електричне енергије купцу достави писмену опомену о недостацима односно неправилностима због којих му се може обуставити испорука електричне енергије и да му одреди примерен рок за отклањање тих недостатака односно неправилности који не може бити краћи од 3 дана нити дужи од 30 дана од дана достављања писмене опомене.

Члан 28.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је да без одлагања исклучи објекат са преносног односно дистрибутивног електроенергетског система у случајевима:

- 1) када се електрична енергија користи без одобрења за прикључење;
- 2) када се електрична енергија користи мимо мерних уређаја;
- 3) када су објекат, уређаји или инсталације самовласно прикључени;
- 4) када објекат не испуњава услове у складу са техничким прописима и представља непосредну опасност по живот, здравље људи и имовину;
- 5) када се електрична енергија троши супротно уговору о продаји електричне енергије у погледу поузданог и тачног мерења;
- 6) када то захтева купац.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије може искључити објекат купца ако обустава електричне енергије из члана 27. ове уредбе траје дуже од годину дана, а у случају када је обустава извршена по захтеву купца, ако обустава траје годину дана од дана истека рока трајања обуставе, осим у случају када прикључак служи за резервно напајање.

Члан 29.

Ако купац електричне енергије сматра да му је испоручилац неправилно обуставио испоруку електричне енергије може уложити приговор испоручиоцу.

Испоручилац је дужан да у року од три дана од дана пријема приговора одлучи о приговору. У случају основаности приговора, испоручилац је дужан да обезбеди услове за поновно прикључење објекта купца у најкраћем могућем року, а најкасније 24 часа од момента утврђивања да је испорука електричне енергије неосновано обустављена.

Члан 30.

Када је обустава испоручене електричне енергије извршена у складу са Законом, овом уредбом, и другим актима донетим на основу закона, испоручилац је дужан да настави са испоруком електричне енергије купцу по правилу првог радног дана по престанку разлога за обуставу, а најкасније у року од три радна дана по престанку разлога за обуставу.

**VII. УСЛОВИ СНАБДЕВАЊА ОБЈЕКТА
КУПАЦА КОЈИМА СЕ НЕ МОЖЕ
ОБУСТАВИТИ ИСПОРУКА ЕЛЕКТРИЧНЕ
ЕНЕРГИЈЕ ЗБОГ НЕИЗВРШЕНИХ ОБАВЕЗА
ЗА ИСПОРУЧЕНУ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ
ИЛИ У ДРУГИМ СЛУЧАЈЕВИМА**

Члан 31.

Због неизвршених обавеза за испоручену електричну енергију не може се, супротно овој уредби, обуставити испорука електричне енергије купцима за објекте чији би прекид рада довео до непосредне опасности по живот и здравље људи и за објекте од посебног интереса за привреду и живот људи и одбрану земље.

Објектима из става 1. овог члана сматрају се:

- 1) болнице, клинике и специјалне здравствене установе (станице хитне помоћи и других хитних интервенција, стационари, заводи за трансфузију крви, узимање и прераду крви и центри за дијализу);
- 2) објекти водовода и канализације (за производњу, пречишћавање и транспорт воде, за функционисање канализације);
- 3) објекти за производњу основних прехранбених производа (централне пекаре и централне кухиње за снабдевање дечјих установа и установа социјалне заштите);
- 4) велики топлотни извори даљинског грејања;
- 5) хидрометеоролошки и сеизмолошки заводи;
- 6) рудници угља и остали рудници са јамском експлоатацијом;
- 7) одређени војни објекти (касарне, штабови, команде и сл.);
- 8) објекти радија и телевизије са националном фреквенцијом;
- 9) дечје установе већег капацитета;
- 10) објекти служби унутрашњих послова и ватрогасних станица;
- 11) телекомуникациони објекти међународног и магистралног значаја и објекти на нивоу транспортне равни од посебног интереса.

Члан 32.

Поред објеката из члана 31. ове уредбе, у случају опште nestaшице, испорука електричне енергије не може се обуставити и следећим објектима:

- 1) објекти и исправљачке станице јавног саобраћаја (аеродроми, железничке станице, трамваји, тролејбуси, станице сигнализације за јавни саобраћај и централне гараже јавног саобраћаја);
- 2) амбасадама, конзулатима, страним новинским агенцијама и резиденцијама амбасадора и конзула;
- 3) штампаријама дневних листова;
- 4) студентским ђачким домовима и старачким домовима;
- 5) претоварним капацитетима речног, железничког и другог саобраћаја;
- 6) хотелима са 4 и више звездица;
- 7) индустријским погонима наменске производње за одбрану земље;
- 8) топлим погонима, пећима за топљење, погонима петрохемије и базне хемије, градилиштима

енергетских објеката, хладњачама и пумпним станицама за одводњавање;

- 9) мерноконтролним центрима гасовода;
- 10) објектима телеграфских агенција;
- 11) објектима у којима су смештени државни органи.

У домовима здравља, млекарама и објектима за мужу крва, као и у смештајним угоститељско-туристичким објектима, у случају опште nestaшице, обустава испоруке електричне енергије не може се вршити у време потребно за несметано обављање делатности у том објекту, које споразумно утврђују снабдевач, испоручилац и купац.

У случају опште nestaшице не може се обуставити испорука електричне енергије квалификованом купцу, осим у случају када је то предвиђено уговором о продаји електричне енергије.

**VIII. НАЧИН РЕГУЛИСАЊА МЕЂУСОБНИХ
ОДНОСА ИЗМЕЂУ ИСПОРУЧИОЦА
И КУПАЦА КОМЕ СЕ НЕ МОЖЕ
ОБУСТАВИТИ ИСПОРУКА
ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ**

Члан 33.

Уговором о продаји електричне енергије одређују се средства обезбеђења плаћања (менице авалиране од стране пословне банке, гаранција банке, осигурање наплате дуга код осигуравајуће организације и други облици обезбеђења потраживања) за испоруку електричне енергије за објекте којима се не може обуставити испорука електричне енергије због неизвршених обавеза за испоручену електричну енергију.

Уговором из става 1. овог члана утврдиће се и обавеза тарифних купаца из чл. 31. и 32. ове уредбе да у случају настанка опште nestaшице електричне енергије активирају своје резервне (локалне) изворе електричне енергије ради заштите својих виталних функција.

Члан 34.

У случају да уговором о продаји електричне енергије из члана 33. ове уредбе нису одређена средства обезбеђења плаћања, а ради се о објектима тарифних купаца из члана 31. ове уредбе којима се не може обуставити испорука електричне енергије због неизвршених обавеза за испоручену електричну енергију, испоручилац ће без одлагања позвати таквог купца да у року од осам дана пружи наведена средства обезбеђења плаћања.

Ако купац не поступи на начин и у року из става 1. овог члана, испоручилац ће том купцу обуставити даљу испоруку електричне енергије.

**IX. НАЧИН ОБРАЧУНА И НАПЛАТЕ
ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ**

Члан 35.

Енергетски субјект који снабдева тарифне купце електричном енергијом обрачунава и наплаћује испоручену електричну енергију односно извршене услуге у обављању електроенергетских делатности у складу са тарифним системом.

Обрачунски период за тарифне купце из става 1. овог члана по правилу износи месец дана, а најдуже три месеца.

Енергетски субјект који снабдева квалификоване купце електричном енергијом наплаћује испоручену електричну енергију у складу са уговором о продаји електричне енергије, а извршене услуге у обављању електроенергетских делатности у складу са тарифним системом.

Члан 36.

На рачуну који се доставља купцу посебно се исказује количина испоручене електричне енергије, износ обавезе за испоручену електричну енергију, износ обавезе за извршене услуге, порези и друге новчане обавезе утврђене законом и другим прописима по основу испоручене електричне енергије и рок плаћања.

Х. УСЛОВИ И НАЧИН РАЦИОНАЛНЕ ПОТРОШЊЕ И ШТЕДЊЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 37.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије и купац електричне енергије предузимају следеће мере којима се обезбеђује рационална потрошња електричне енергије:

- 1) смањење реактивне снаге и енергије уградњом уређаја за компензацију;
- 2) пребацивање потрошње из периода већих дневних оптерећења у период мањих дневних оптерећења;
- 3) подешавање технолошког процеса тако да се оствари што равномернија потрошња и штедња електричне енергије;
- 4) усклађивање производног процеса рада и рада у сменама са оптималним могућностима испоруке електричне енергије.

Члан 38.

Ради обезбеђења штедње и рационалне потрошње електричне енергије испоручилац ће купцима давати одговарајућа упутства о најекономичнијим начинима коришћења и штедње електричне енергије.

Члан 39.

Мерила и критеријуме давања попушта и бонификација тарифним купцима утврђује својом одлуком енергетски субјект који је закључио уговор о продаји електричне енергије са тарифним купцем, у складу са Законом и овом уредбом.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у средствима јавног информисања и мора бити заснована на принципима равноправности и недискриминације тарифних купаца.

ХИ. НАЧИН ОБРАЧУНА НЕОВЛАШЋЕНО ПРЕУЗЕТЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 40.

Под неовлашћеним коришћењем електричне енергије подразумева се:

- 1) коришћење електричне енергије самовласним прикључењем објекта, инсталације или уређаја на електроенергетски систем;
- 2) коришћење електричне енергије без мерног уређаја или мимо мерног уређаја;
- 3) коришћење електричне енергије преко мерног уређаја на коме је од стране купца онемогућено правилно регистровање електричне енергије;
- 4) коришћење електричне енергије преко мерног уређаја на коме је купац оштетио пломбе испоручиоца односно овлашћене организације;
- 5) ненаменско коришћење електричне енергије које има за последицу примену повољнијег тарифног става из тарифног система за продају електричне енергије;
- 6) самовласна замена главних осигурача или уређаја за ограничење снаге – струје осигурачима односно уређајима веће називне струје од уговорене односно одобрене и других уређаја за ограничење снаге – струје;
- 7) коришћење снаге изнад одобрене односно уговорене.

Члан 41.

Неовлашћено утрошена електрична енергија обрачунава се применом одговарајућих тарифних ставова за категорију и групу потрошње за коју је електрична енергија коришћена. Обрачун неовлашћено утрошене електричне енергије врши се за активну електричну енергију и ангажовану снагу.

Обрачун неовлашћене потрошње увећава се за обавезе утврђене законом и другим прописима које је купац обавезан да плаћа заједно са електричном енергијом.

Обрачун неовлашћено утрошене електричне енергије врши се применом цена које важе на дан откривања неовлашћеног коришћења.

Члан 42.

У случају неовлашћеног коришћења електричне енергије из члана 40. став 1. тач. 1) до 4) ове уредбе, ангажована снага се утврђује множењем збира називних струја главних осигурача или збира називних струја типа и пресека проводника преко кога је неовлашћено коришћена електрична енергија, ако је електрична енергија преузимана испред главних осигурача или ако су умети осигурача неисправни са номиналним фазним напоном мреже на коју је корисник прикључен. Активна електрична енергија се добија множењем ангажоване снаге са радним часовима у месецу, и то:

- 1) за домаћинства у периоду од 1. октобра до 31. марта са четири часа дневно, односно осам часова дневно ако се грејање просторија врши електричном енергијом;
- 2) за домаћинства у периоду од 1. априла до 30. септембра са четири часа дневно;
- 3) за објекте јавне, заједничке и остале потрошње који раде у једној смени са осам часова дневно;
- 4) за објекте јавне, заједничке и остале потрошње који раде у две смене са 16 часова дневно;

5) за објекте јавне, заједничке и остале потрошње који раде у три смене са 24 часа дневно.

У случају неовлашћеног коришћења електричне енергије из става 1. тач. 1) и 2) овог члана неовлашћено утрошена електрична енергија обрачунава се применом тарифног става за умерену потрошњу (плава зона) за групу потрошача са једнотарифним мерењем без уграђеног уређаја за ограничавање снаге – струје.

У случају неовлашћеног коришћења електричне енергије из става 1. тач. 3) и 4) овог члана неовлашћено утрошена електрична енергија обрачунава се применом вишег дневног тарифног става, а у случају из тачке 5) овог члана неовлашћено утрошена електрична енергија обрачунава се у складу са временским трајањем вишег и нижег тарифног става.

У случају ненаменског коришћења електричне енергије из члана 40. тачка 5) ове уредбе, укупно утрошена електрична енергија и ангажована снага обрачунава се применом тарифног става за одговарајућу категорију потрошње за коју је електрична енергија фактички коришћена према ценама које важе на дан откривања ненаменског коришћења и то за све време за које је електрична енергија ненаменски коришћена.

У случају из става 4. овог члана купац је дужан да плати разлику између износа утврђеног на начин прописан у том ставу и износа који се добије обрачуном укупно утрошене електричне енергије применом тарифног става за уговорену намену потрошње по ценама које важе на дан откривања ненаменског коришћења.

У случају из члана 40. став 1. тачка 6) ове уредбе купцу се као неовлашћено ангажована снага обрачунава разлика између ангажоване снаге коју омогућује самовласно уграђени осигурач и уговорене односно одобрене снаге по цени која је двоструко већа од цене за уговорену снагу.

У случају из члана 40. тачка 7) ове уредбе купцу се као неовлашћено ангажована снага обрачунава разлика између ангажоване снаге и одобрене односно уговорене по цени која је двоструко већа од цене за уговорену снагу.

Неовлашћено коришћена електрична енергија из члана 40. ове уредбе обрачунава се од дана када је започето неовлашћено коришћење електричне енергије до дана када је неовлашћено коришћење откривено.

Ако не може да се утврди тачно време почетка неовлашћеног коришћења електричне енергије, неовлашћено коришћење обрачунава се на начин утврђен у овом члану а за период од годину дана.

Купац чији је објектат искључен са преносног односно дистрибутивног електроенергетског система због неовлашћеног коришћења стиче право да поднесе захтев за одобрење прикључења објекта на преносни односно дистрибутивни електроенергетски систем када уплати обрачунати износ за неовлашћено коришћење.

ХП. НАЧИН МЕРЕЊА ИСПОРУЧЕНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 43.

Мерење испоручене и преузете електричне енергије и снаге врши се одговарајућим мерним уређајима и применом прописаних мерила, и то:

1) напонским и струјним мерним трансформаторима;

2) бројилима за активну и реактивну електричну енергију;

3) помоћним уређајима (уклопним сатовима, МТК и РТК пријемницима, сумарним бројилима, регистраторима и показатељима активне и реактивне снаге, уређајима за ограничавање снаге – струје, аутоматски или топлјиви осигурач и осталим помоћним направама).

Мерни уређаји који се уграђују морају бити оверени и пломбирани од стране овлашћене организације, а њихове прикључне везе морају бити прегледане и пломбиране од стране испоручиоца, у складу са законом и другим прописима.

Овера не може бити старија од две године.

Врста примењених мерних уређаја одређује се према техничким условима и конзумним карактеристикама купаца електричне енергије.

Члан 44.

Мерни уређаји морају испуњавати прописане стандарде, техничке нормативе и норме квалитета.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије одређује врсту, тип, класу тачности, потребан број и мерни опсег уређаја, као и место и начин њиховог смештаја, у складу са овом уредбом и техничким условима за обрачуноско мерно место.

Члан 45.

У случају искључења на захтев купца, због рушења или пресељења објекта, купац има право на мерни уређај истог типа и класе без накнаде, на другом мерном месту (локацији) на подручју истог енергетског субјекта за пренос односно дистрибуцију електричне енергије за које му је издато одобрење за прикључење.

Члан 46.

Ако купац захтева замену постојећег мерног уређаја, уређајем који омогућава коришћење веће снаге или коришћења повољније тарифе, трошкове набавке тог уређаја и његове замене сноси купац електричне енергије.

Члан 47.

За купце електричне енергије на ниском напону којима се мери само активна електрична енергија, бројила електричне енергије морају бити најмање класе 2,0.

За купце електричне енергије на ниском напону који користе снагу преко 43,5 kW и којима се мери активна енергија, реактивна енергија и вршно оптерећење (директне или полуиндиректне мерне групе), бројила електричне енергије мо-

рају бити најмање класе 1,0 за све величине осим реактивне енергије за коју морају бити најмање класе 3,0.

За купце електричне енергије на високом напону (изнад 1 kV) мери се активна енергија, реактивна енергија и вршно оптерећење бројилима електричне енергије најмање класе 0,5 за све величине за потрошњу до 10 GWh/године односно најмање класе 0,2 за све величине за потрошњу преко 10 GWh/године, осим реактивне енергије за коју је најмања класа 3,0.

Класа тачности мерних трансформатора за мерење количине електричне енергије до 10 GWh/године годишње на једној мерној групи може да буде највише класе 0,5, а за мерење изнад ове количине електричне енергије најмање класе 0,2.

Мерни уређаји код купаца електричне енергије на високом напону морају поседовати могућност двосмерне комуникације.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије и купац могу споразумно утврдити, у складу са овом уредбом и техничким условима за обрачунско мерно место, додатне захтеве за мерењем.

Члан 48.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије се стара и обезбеђује редовно одржавање мерних уређаја под условима утврђеним законом.

За редован прописани циклус умеравања мерних уређаја трошкове сноси енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије има право да, ради бажарења мерног уређаја, замени мерни уређај другим одговарајућим мерним уређајем уз издавање писаног обавештења купцу електричне енергије о извршеној замени.

Члан 49.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије је дужан да без одлагања, а најкасније у року од три дана од дана са знања, обавести купца електричне енергије о свим сметњама или оштећењима на мерним уређајима уграђеним код енергетског субјекта за пренос односно дистрибуцију електричне енергије или купаца и да предузме хитне мере за њихово отклањање у року од три дана.

Купац електричне енергије је дужан да без одлагања обавести енергетског субјекта за пренос односно дистрибуцију електричне енергије о нестанку, као и о свим сметњама или оштећењима на мерним и припадајућим уређајима, најкасније у року од три дана од дана утврђеног нестанка, сметњи или оштећења уређаја.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије је дужан да одмах по пријему обавештења из става 2. овог члана, а најкасније у року од два дана предузме одговарајуће мере и обезбеди исправно мерење.

Члан 50.

На захтев купца електричне енергије енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије ће заменити главне топлыве осигураче аутоматским осигурачима називне снаге – струје коју купац електричне енергије наведе у свом захтеву или извршити замену постојећих аутоматских осигурача аутоматским осигурачима веће или мање називне снаге – струје од постојећих али у оквиру снаге одobreне Решењем.

У случају из става 1. овог члана, поновна замена главних осигурача аутоматским осигурачима не може се вршити пре истека годину дана од дана извршене замене, осим аутоматским осигурачима мање називне снаге – струје.

Члан 51.

Купац електричне енергије је дужан да омогући овлашћеним лицима енергетских субјеката за пренос односно дистрибуцију електричне енергије приступ до прикључених водова, мерних уређаја, прикључака и инсталација ради провере њихове исправности односно ради њихове замене или ради подешавања.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је да омогући купцу електричне енергије приступ до мерних уређаја ради увида у стање.

Пломбе са мерних уређаја може да скида само за то овлашћени радник енергетског субјекта за пренос односно дистрибуцију електричне енергије и о томе мора сачинити записник.

Члан 52.

Купац електричне енергије је одговоран за нестанак и оштећење мерних уређаја који су смештени у његовим просторијама, као и за последице које из тога произилазе.

Купац електричне енергије није одговоран за оштећење мерних уређаја који су смештени у његовим просторијама, а које су последица активности енергетског субјекта за пренос односно дистрибуцију електричне енергије.

Члан 53.

Редовна контрола обрачунских мерних уређаја на месту уградње на високом напону по правилу се врши једном годишње.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије и купац електричне енергије одређују споразумно време и начин редовне контроле.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије дужан је да визуелно контролише исправност мерних уређаја на ниском напону најмање једном годишње.

Енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије и купац електричне енергије могу да захтевају ванредну контролу мерних уређаја на месту мерења, која се мора извршити најкасније 10 дана по подношењу захтева.

Трошкове контроле мерења сноси страна која је захтевала контролу ако се контролом утврди да је уређај исправан.

Члан 54.

Ако се утврди да је обрачунска константа уређаја била погрешно утврђена, извршиће се накнадни обрачун по исправној константи од дана кад је обрачун вршен погрешном константом.

Исправка обрачуна врши се и у случајевима када је погрешно обрачуната вредност појединих места на бројчанику због погрешног броја целих односно децималних места.

Обрачун се врши по ценама које важе на дан откривања грешке, а најдуже за период застарелости.

Члан 55.

Ако се утврди да уређај за управљање тарифама (уклопни сат, МТК, РТК) није исправно функционисао, укупно регистрована потрошња електричне енергије у том периоду распоредиће се у истом односу остварених вредности у одговарајућем претходном периоду кад је регистрација била исправна.

Члан 56.

Ако се утврди да уређај није регистровао потрошњу у одређеном временском периоду односно да је регистровање било нетачно, енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије, снабдевач и купац електричне енергије ће споразумно извршити процену нерегистроване електричне енергије. Ако су вршена контролна мерења, споразумно се могу узети подаци добијени приликом тих мерења.

Обрачун се врши по ценама на дан утврђивања нетачности мерења.

Ако енергетски субјект за пренос односно дистрибуцију електричне енергије, снабдевач и купац електричне енергије не постигну споразум у смислу става 1. овог члана, процена енергије и снаге ће се утврдити према вредности постигнутој у истим сатима сличног временског периода за који је регистровање било исправно.

Члан 57.

Контролно мерење или измене на обрачунским мерним уређајима врше се уз присуство овлашћених лица енергетског субјекта за пренос односно дистрибуцију електричне енергије, снабдевача и купца електричне енергије.

О извршеним изменама се саставља записник који потписују све стране.

ХИИ. НАЧИН ОБАВЕШТАВАЊА КУПАЦА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 58.

Енергетски субјект за дистрибуцију електричне енергије дужан је да обавештава тарифне купце електричне енергије путем средстава јавног информисања и на други погодан начин о свим променама услова за испоруку електричне енергијом, а нарочито о:

1) ограничењима или обуставама испоруке електричне енергије у случају опште несташице;

2) ограничењу испоруке због радова на одржавању, ревизији, ремонту и проширењу електроенергетских објеката, као и због радова у вези са прикључењем нових купаца електричне енергије који су унапред планирани и најављени;

3) мерама и начину штедње и рационалне потрошње електричне енергије;

4) узроку и очекиваном трајању ограничења у испоруци електричне енергије услед дејства више силе и кварова.

Обавештења из става 1. тачка 1) овог члана садрже и податке о купцима електричне енергије којима се не врши обустава електричне енергије у складу са чланом 32. ове уредбе.

Члан 59.

Енергетски субјект за дистрибуцију електричне енергије дужан је да писмено обавести тарифног купца електричне енергије о обустави испоруке електричне енергије у случајевима утврђеним Законом и овом уредбом.

ХИВ. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 60.

Даном ступања на снагу ове уредбе престаје да важи Одлука о општим условима за испоруку електричне енергије („Службени гласник РС”, бр. 39/01 – пречишћен текст, 130/03 и 73/04).

Члан 61.

Ова уредба ступа на снагу 1. јануара 2006. године.

05 број 110-7113/2005-2

У Београду, 17. новембра 2005. године

Влада

Потпредседник,
Мирољуб Лабус, с.р.

На основу члана 165. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Србије, по сравњењу са изворним текстом Законика, даје се

ИСПРАВКА

Кривичног законика

У Кривичном законiku („Службени гласник РС”, бр. 85/05 и 88/05), врши се исправка, која гласи:

– у члану 60. став 2. тачка 5. уместо речи: „затвора” треба да стоји реч: „рада”;

– у члану 88. став 2. уместо речи: „период” треба да стоји реч: „природу”;

– у члану 217. став 4. уместо речи: „из става из става” треба да стоји реч: „из става”;

– у члану 233. став 2. уместо речи: „неовлашћено” треба да стоји реч: „неовлашћено”;

– у члану 267. уместо речи: „постојења” треба да стоји реч: „постројења”;

– у члану 340. ст. 1. и 2. уместо речи: „правоснажну” треба да стоји реч: „правноснажну”;

– у члану 369. став 2. уместо речи: „објављивање” треба да стоји реч: „објављивања”.

03 број 713-3486/04

У Београду, 30. новембра 2005. године

– Из Народне скупштине Републике Србије

По извршеном сравњењу са изворним текстом утврђено је да се у Правилнику о правосудној стражи, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 91/05, поткрала грешка, па се на основу члана 9. Закона о објављивању закона и других прописа и општих аката и о издавању „Службеног гласника Републике Србије” („Службени гласник РС”, бр. 72/91 и 22/93) даје

ИСПРАВКА

Правилника о правосудној стражи

У Правилнику о правосудној стражи („Службени гласник РС”, број 91/05) члан 7. треба да гласи:

„Члан 7.

Правосудни стражар овлашћен је да:

- утврди идентитет и разлоге доласка лица у зграду правосудног органа;
- забрани улазак у зграду правосудног органа лицу са оружјем, опасним оруђем, под дејством алкохола или других омамљивих средстава;
- забрани неовлашћеном лицу улаз у зграду правосудног органа ван радног времена, а у радно време улаз у одређене просторије;
- удаљи из зграде лице које се не придржава његове забране;
- удаљи из зграде лице које омета ред и мир;
- задржи лице затечено у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности и о томе одмах обавести орган унутрашњих послова;
- по потреби претресе лице и ствари;

– од лица које улази у зграду правосудног органа одузме предмете којима би се могла угрозити безбедност лица и имовине;

– штити од напада зграду правосудног органа, и

– другим радњама штити имовину и лица у згради правосудног органа.”

– Из Републичког секретаријата за законодавство

По извршеном сравњењу са изворним текстом утврђено је да се у Правилнику о пријављивању заразних болести и других случајева утврђених Законом о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС”, број 98/05), поткрала грешка, па се на основу члана 9. Закона о објављивању закона и других прописа и општих аката и о издавању „Службеног гласника Републике Србије” („Службени гласник РС”, бр. 72/91 и 22/93), даје

ИСПРАВКА

Правилника о пријављивању заразних болести и других случајева утврђених Законом о заштити становништва од заразних болести

У Правилнику о пријављивању заразних болести и других случајева утврђених Законом о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник РС”, број 98/05) у Обрасцу бр. 1 (Обр. бр. ДИ-07/1), у упутству на полеђини пријаве (страница 2) у ставу 1. тачка 1) уместо речи: „члану 7.” треба да стоје речи: „члану 6.”.

– Из Републичког секретаријата за законодавство

НАРЕДБЕ

3384

На основу члана 74. став 2. Закона о спољнотрговинском пословању („Службени гласник РС”, број 101/05), Министар за економске односе са иностранством издаје

НАРЕДБУ

о одређивању дана пружања услуга у спољној трговини

1. Ако дан пружања услуге у спољној трговини није одређен, односно одредив на основу уговора, даном пружања услуге у спољној трговини сматра се:

1) за извођење инвестиционих радова у иностранству – дан овере рачуна, односно привремене ситуације о извршеним инвестиционим радовима од стране страног наручиоца, а код окончане ситуације – дан овере од стране наручиоца посла, односно овлашћеног органа земље у којој су радови изведени, ако по прописима те земље окончана ситуација подлеже овери;

2) за уступање инвестиционих радова страном лицу у Републици Србији – дан овере рачуна, односно привремене ситуације о извршеним инвестиционим радовима од стране домаћег наручиоца, а код окончане ситуације – дан овере од стране домаћег наручиоца посла;

3) за послове међународног транспорта робе – дан испоруке робе примаоцу, а за послове међународног превоза путника – дан кад је извршен превоз путника.

Као доказ о извршеном превозу робе служи одговарајућа исправа, а као доказ о извршеном превозу путника – путничка карта;

4) за туристичке послове са иностранством – дан назначен у фактури о пруженој услузи страном наручиоцу;

5) за послове када се роба купује у иностранству, допрема из иностранства и извози у иностранство – дан кад је роба извозно оцарињена;

6) за активно оплемењивање робе у Републици Србији (прерада, обрада и дорада) – дан када је активно оплемењена роба извозно оцарињена;

7) за послове уговорне контроле квалитета и квантитета робе у међународном промету, услуга контроле летења и вођења страних ваздухоплова на домаћим аеродромима и коришћење уређаја за те услуге – дан издавања фактуре о извршеној услузи;

8) за заступање страних лица – дан издавања извештаја о одобравању провизије страног лица за извршени посао заступања (кредит ноте), односно дан подношења обрачуна остварене про-

визије у протеклом периоду, ако је уговором о заступању предвиђено да се провизија обрачунава збирно за одређени уговорени период;

9) за сервисне услуге пружене страним лицима – дан подношења обрачуна страном лицу о пруженој сервисној услузи;

10) за послове међународне шпедиције, међународне саобраћајно – агенцијске послове, лучке услуге, послове складишта, послове тегљења, спасавања и вађења бродова, аеродромске услуге, послове међународних сајмова и друге услуге у међународном промету – дан пружања тих услуга, наведен у фактури о пруженој услузи;

11) за прекогранични промет електричне енергије – датум месечне фактуре о пруженој услузи;

12) за услуге истраживања и пружања и коришћења информација и знања у привреди и науци, услуге извођења научноистраживачког пројекта или дела пројекта, за обуку кадрова, обављање консалтинг послова, услуге атестирања и друге услуге у спољнотрговинском промету –

дан пружања тих услуга наведен у уговору, односно одговарајућој исправи о пруженој услузи.

2. За услуге у спољнотрговинском промету које Јавно предузеће „Железнице Србије”, Јавно предузеће ПТТ саобраћаја „Србија” и предузећа ваздушног саобраћаја обрачунавају преко страних управа, као дан пружања услуга сматра се дан предвиђен у међународним уговорима и одговарајућим актима за спровођење тих уговора.

3. Домаћа лица која пружају услуге из тачке 1. ове наредбе дужне су да у фактуру, односно у одговарајућу исправу о пруженој услузи унесу и датум завршетка пружене услуге.

4. Ова наредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

П. број 180-011-00-00205/2005-07
У Београду, 30. новембра 2005. године

Министар,
др Милан Париводић, с.р

СТАТИСТИКА

3385

На основу члана 3. Закона о изменама и допунама Закона о становању („Службени гласник РС”, број 46/94), Републички завод за статистику објављује

ИНДЕКСЕ

цена на мало за новембар 2005. године

	11. 2005.	11. 2005.	11. 2005.	1-11. 2005.	1-11. 2005.	11. 2005.
	просек 2004.	10. 2005.	11. 2004.	просек 2004.	1-11. 2004.	12. 2004.

Република Србија						
– укупно	122.6	101.2	118.0	115.6	117.4	115.2

Индекси су израчунати без података за Косово и Метохију.

Директор,
др Драган Вукмировић, с.р.

3386

На основу члана 90. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије („Службени гласник Републике Србије”, број 1/90), у вези са Законом о рачуноводству и ревизији („Службени лист СРЈ”, број 71/02), а сходно члану 44. тач. 1. до 3. и тачка 5. Уредбе о процењивању билансних позиција, састављању и достављању финансијских извештаја за 2003. годину („Службени гласник Републике Србије”, број 124/03),

Републички завод за статистику утврђује

КОЕФИЦИЈЕНТЕ

раста цена у Републици Србији

1. Месечни коефицијент раста цена на мало у новембру 2005. године у односу на октобар 2005. године је 0,012.

2. Коефицијент раста цена на мало од почетка 2005. године до краја новембра 2005. године је 0,152.

3. Коефицијент просечног месечног раста цена на мало од почетка 2005. године до краја новембра 2005. је 0,01295.

4. Коефицијент раста цена на мало у новембру 2005. у односу на исти месец 2004. године је 0,180.

Директор,
др Драган Вукмировић, с.р.

3387

На основу члана 21. став 1. Закона о статистичким истраживањима („Службени гласник Републике Србије”, број 83/92), а у вези са чланом 19. тачка 2. Општег колективног уговора („Службени гласник Републике Србије”, број 22/97),

Републички завод за статистику објављује

ИНДЕКСЕ

трошкова живота за новембар 2005. године

	11. 2005.	11. 2005.	11. 2005.	1-11. 2005.	1-11. 2005.	11. 2005.
	просек 2004.	10. 2005.	11. 2004.	просек 2004.	1-11. 2004.	12. 2004.

Република Србија						
– укупно	122.4	101.3	116.6	115.4	116.5	115.2

Индекси су израчунати без података за Косово и Метохију.

Директор,
др Драган Вукмировић, с.р.

АГЕНЦИЈЕ

У складу са чланом 40ђ став 1. Закона о изменама и допунама Закона о акцизама („Службени гласник Републике Србије”, број 46/05),

Агенција за дуван објављује малопродајне цене дуванских прерађевина, које важе од датума објављивања у „Службеном гласнику РС”

МАЛОПРОДАЈНЕ ЦЕНЕ

Ред. бр.	Произвођач/увозник	Врста дуванске прерађевине	Марка дуванске прерађевине	Паковање	Малопродајна цена (у динарима)	
					по јед. мере	по паковању
1	2	3	4	5	6	7
1.	МОНУС	цигарета	„FAST”, тврдо паковање	20 комада	38	38
2.	МОНУС	цигарета	„FAST”, меко паковање	20 комада	30	30

Ове малопродајне цене објавити у „Службеном гласнику РС”.

Директор,
Владан Беговић, с.р.

У складу са чланом 40ђ став 1. Закона о изменама и допунама Закона о акцизама („Службени гласник Републике Србије”, број 46/05),

Агенција за дуван објављује малопродајне цене дуванских прерађевина, које важе од датума објављивања у „Службеном гласнику РС”

МАЛОПРОДАЈНЕ ЦЕНЕ

Ред. бр.	Произвођач/увозник	Врста дуванске прерађевине	Марка дуванске прерађевине	Паковање	Малопродајна цена (у динарима)	
					по јед. мере	по паковању
1	2	3	4	5	6	7
1.	БАТ, Београд	цигарете	Cartier Vendome Lights	20 ком.	160	160
2.	БАТ, Београд	цигарете	Rothmans International	20 ком.	150	150
3.	БАТ, Београд	цигарете	Dunhill International	20 ком.	150	150
4.	БАТ, Београд	цигарете	Dunhill KSB	20 ком.	130	130

Ове малопродајне цене објавити у „Службеном гласнику РС”.

Директор,
Владан Беговић, с.р.

КОЛЕКТИВНИ УГОВОРИ

На основу чл. 247. и 248. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије” број 24/2005) и Посебног гранског колективног уговора за Електропривреду Србије („Службени гласник Републике Србије”, број 87/2002),

Основна организација синдиката „Георад” ДОО Дрмно и директор Предузећа „Георад” ДОО Дрмно, (у даљем тексту: уговорне стране), закључују

КОЛЕКТИВНИ УГОВОР

**Предузећа за геолошка истраживања,
водопривредне радове и пројектовање
„Георад” ДОО Костолац**

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим колективним уговором уређују се права и обавезе и одговорности запослених из радног односа у Предузећу „Георад” ДОО Костолац (у даљем тексту: предузеће) и међусобни односи уговорних страна.

На права обавезе и одговорности запослених која нису уређена овим колективним уговором, примењују се одговарајуће одредбе закона, у складу са потврђеним међународним конвенцијама, општи колективни уговор и други прописи и одговарајућа акта предузећа.

ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 2.

Предузеће је дужно да обавести синдикат о акту као и о свим изменама и допунама овог акта, којим се утврђује врста посла, стручна спрема и други посебни услови за рад на тим пословима.

Потреба за заснивањем радног односа у предузећу може се оглашавати путем јавног огласа или расписивањем интерног огласа.

У огласу морају бити назначени услови као и радна места за која се потражују извршиоци.

Пре заснивања радног односа са новим запосленим, предузеће је у обавези да распише интерни оглас, односно сагледа могућност интерног распоређивања запослених.

Члан 3.

Радни однос у предузећу заснива се уговором о раду на одређено и неодређено време.

Уговор о раду закључује директор предузећа и запослени.

Запослени је дужан да приликом заснивања радног односа, послодаву достави све неопходне исправе којима доказује испуњеност услова за рад.

Запослени је дужан да обавести послодавца, пре закључивања уговора о раду, о свом здравственом стању или другим околностима које битно утичу на могућност обављања послова за које заснива радни однос или могу да угрозе живот и здравље других лица, лекарским уверењем о здравственој способности.

Члан 4.

Уговором о раду може да се уговори и пробни рад, који може да траје најдуже пет а не мање од три месеца. Пробни рад улази у време прописано за приправнички стаж.

Члан 5.

Синдикат има право увида у све закључене уговоре о раду и све анексе уговора о раду.

Члан 6.

Послодавац може да закључи уговор о раду са лицем које први пут заснива радни однос, у својству приправника.

Приправнички стаж траје за запослене са:

- средњом стручном спремом – шест месеци,
- вишом стручном спремом – девет месеци,
- високом стручном спремом – годину дана.

УПУЋИВАЊЕ НА ДРУГЕ ПОСЛОВЕ

Члан 7.

Послодавац може запосленог упутити на друге послове у току рада, који одговарају стручној спреми запосленог одређене врсте занимања, знању и способностима, ако то захтевају потребе процеса и организације рада у предузећу, у случајевима:

- када је у процесу рада потребно обезбедити успешније и ефикасније обављање послова,
- када дође до промене у организацији и технологији рада (усавршавање постојеће или увођење нове технологије рада),
- када престане потреба за обављањем послова које је запослени до тада обављао,
- када се трајније смањи обим посла, или усваја нови програм,
- када се привремено повећа обим других послова неопходних за функционисање предузећа,
- када се актом из члана предвиде нови послови,
- када запослени то захтева, ако се тиме задовољавају потребе процеса рада и
- замене одсутног запосленог,
- када запослени има смањене способности због професионалног обољење или опасности по настанак инвалидитета

Запосленом из става 1. овог члана, алинеје 4. и 7, не може се умањивати коефицијент са предходног посла.

Члан 8.

Уз понуду за закључивање анакса уговора о раду, послодавац је дужан да запосленом у писаном облику достави разлоге за понуду, рок у коме запослени треба да се изјасни о понуди и правне последице које могу наступити одбијањем понуде.

Члан 9.

Послодавац је дужан да у акту из члана 2, утврди радна места на која се може распоредити

запослени са смањеним или измењеним радним способностима (запослени – инвалид рада) према преосталој радној способности.

Запосленом код кога је у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању утврђено да постоји опасност од настанка инвалидности на одређеним пословима, послодавац је дужан да обезбеди обављање другог одговарајућег посла.

РАДНО ВРЕМЕ

Члан 10.

Радна недеља траје пет радних дана а радни дан по правилу траје осам часова.

Послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку радног времена. На радним местима где процес рада то дозвољава, радно време је једнократно. На радним местима где процес рада траје непрекидно или је потребно да се одређени посао заврши у одређеном року, рад се организује у сменама или турнусима.

Послодавац је у обавези да радно време на радним местима управљања кранским постројењима, пресамма, машинама за ручно и аутоматско заваривање усклади са Законом о заштити на раду и раду на радним местима са отежаним условима рада и обезбеди остваривање пуног фонда часова рада према Закону о раду и додатне мере заштите.

Члан 11.

Запослени је дужан да ради прековремено на основу писменог налога Послодавца у складу са потребама посла, или усменог налога с тим да је Послодавац дужан да запосленом достави писмени налог у року од три дана.

Запослени није дужан да ради прековремено само у случајевима ако закон и акти предузећа прописују за радна места са посебним условима рада краће радно време.

Послодавац може да захтева од запосленог рад дужи од редовног радног времена у смислу одредби Закона о раду, а време проведено на прековременом раду улази у редовни радни стаж радника.

Послодавац је дужан да запосленом достави решење за прековремени рад и налог за обављање послова на службеном путу као прековременом раду радника.

Решење из става 2. овог члана Послодавац није дужан да достави у случају више силе када одређени посао мора да се заврши у року, а чије одлагање би имало штетне последице.

Члан 12.

Послодавац не може увести обавезу прековременог рада ако:

1) за ноћни прековремени рад није обезбедио запосленом превоз од места становања до места рада и назад, осим ако је обезбеђен редован превоз који омогућава благовремени превоз запосленог;

2) пре почетка и за време обављања прековременог рада не обезбеди неопходна средства заштите на раду;

3) ако такав рад по налазу здравственог органа може погоршати здравствено стање запосленом.

Члан 13.

За прековремени рад запослени остварује право на увећану зараду, у складу са законом и овим колективним уговором.

Прековремени рад не може да траје дуже од шест часова у току 48 часова.

Члан 14.

Послодавац је у обавези да обавештава синдикат о прековременим часовима оствареним у предузећу, о пословима и разлозима који су условили потребу за прековременим радом, као и о извршеним организационо-кадровским променама у циљу смањења прековременог рада.

Члан 15.

Послодавац је у обавези да унапреди организацију рада у предузећу, тако да:

1) не дозволи физичку и психичку преоптерећеност запослених којима је одређен прековремени рад;

2) терет, сложеност, обим и хитност послова равномерно распореди на све запослене, на истим или сличним пословима унутар организационе целине.

ОДМОР И ОДСУСТВА

Дневни и недељни одмор

Члан 16.

Радно време утврђује послодавац дефинисаним уговором о раду али је обавезан да запосленом обезбеди дневни, недељни и годишњи одмор који се дефинише овим колективним уговором.

Запослени има право на одмор у току дневног рада, дневни одмор у трајању од 30 минута, који не може да се користи на почетку и на крају радног времена.

Радници у халама и на машинама аутоматског процеса, машина са великом буком и концентрацијом гасног, електро-магнетног и хемијског зрачења имају право на плаћену петнаестоминутну паузу у другој половини радног времена.

Запослени који ради дуже од 4, а краће од 6 часова дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

Запослени који ради још четири часа после пуног радног времена, има право на одмор у току рада у трајању од додатних 30 минута, који се урачунава у радно време.

Члан 17.

Одлуку о распореду коришћења одмора у току дневног рада доноси послодавац

Радник има право на недељни одмор који износи 48 сати непрекидно или два пута по 24 часа у току седмице.

Годишњи одмор

Члан 18.

Запослени који први пут заснива радни однос или има прекид радног односа дужи од 30 рад-

них дана, стиче право да користи годишњи одмор после шест месеци непрекидног рада.

Под непрекидним радом подразумева се време проведено на раду, као и време одсуствовања са рада уз накнаду: боловања, плаћеног одсуства, породичног одсуства и одсуства ради неге детета и сл.

Члан 19.

Запосленом који има годину дана рада обезбеђује се коришћење годишњег одмора у трајању од најмање 20 радних дана, увећаног према критеријумима:

- 1) по основу сложености послова, и то:
 - за послове КВ радника – 2 радна дана;
 - за послове са средњом стручном спремом – 3 радна дана;
 - за послове ВС и ВКВ радника – 4 радна дана;
 - за послове са високом стручном спремом – 5 радних дана

- 2) по основу услова рада и то:
 - за послове са отежаним условима рада (тежак и напоран рад, рад на високој или ниској температури, рад под дејством штетних зрачења, рад у просторијама загађеним хемиским дејствима, рад на висини) на којима није уведено скраћено радно време, ноћни рад, запослени који болује од професионалне болести или тешког хроничног обољења на основу налаза лекара специјалисте, послови дактилографа, рад на копир апаратима и рад за рачунаром – 3 радна дана;
 - за послове на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем или на којима је скраћено радно време – 5 радних дана;

- 3) по основу радног искуства:
 - до 10 година радног искуства – 1 радни дан;
 - од 10 до 20 година радног искуства – 2 радна дана и
 - од 20 до 30 година радног искуства 3 радна дана;

- 4) инвалиду рада или војном инвалиду – 3 радна дана;

- 5) родитељу са једним или више деце до 14 година старости – 2 радна дана.

Запослени са навршених 30 година пензијског стажа или навршених 55 година живота и запослена жена са навршених 25 година пензијског стажа или са навршених 50 година живота, као и запослени млађи од 18 година живота, има право на годишњи одмор у трајању од 30 радних дана.

Годишњи одмор се утврђује сабирањем дана по свим основама које има радник.

Члан 20.

Решење о годишњем одмору поред наведеног укупног броја радних дана годишњег одмора садржи и изричито наведени број дана годишњег одмора по сваком од правних основа из члана 19. овог колективног уговора.

Члан 21.

Распоред коришћења годишњег одмора утврђује послодавац планом коришћења годишњег одмора.

План коришћења годишњег одмора уважава потребе процеса рада и потребе запосленог и може се мењати у зависности од тих потреба.

На основу утврђеног распореда коришћења годишњег одмора, запосленом се издаје решење о коришћењу годишњег одмора, најмање 15 дана пре почетка коришћења годишњег одмора.

Члан 22.

Ако кривицом послодаваца запослени не искористи годишњи одмор, има право на накнаду штете у висини накнаде зараде коју би остварио да је користио годишњи одмор, увећану за 50%.

Послодавац је у обавези да 30 дана пре истека права на коришћење годишњег одмора из предходне године обавести запосленог о неискоришћеном праву или да понуди споразумну надокнаду у висини накнаде зараде коју би остварио да је користио годишњи одмор.

Послодавац може споразумно са радником да утврди неискоришћене дане годишњег одмора као зарађене дане са правом коришћења у наредној календарској години.

Члан 23.

Запослени који у току године остварује право на одлазак у пензију има право на цео годишњи одмор који му припада.

Запослени коме је послодавац раскинуо уговор о раду има право коришћења годишњег одмора пре истека отказног рока.

Запослени који је проглашен технолошким вишком има право на коришћење годишњег одмора у трајању колико му припада за текућу календарску годину.

Члан 24.

Пре раскида уговора о раду послодавац је дужан да запосленом омогући коришћење годишњег одмора сразмерно времену проведеном на раду у тој календарској години.

Плаћено одсуство

Члан 25.

Запослени има право на плаћено одсуство у току календарске године у случају:

- 1) склапања брака – 5 радних дана,
- 2) склапања брака свог детета – 3 радних дана,
- 3) порођаја супруге – 5 радних дана,
- 4) рођења унучета – 3 радна дана,
- 5) смрти брачног друга, деце или родитеља – 5 радних дана,
- 6) теже болести брачног друга, деце или родитеља – 3 радна дана,
- 7) смрти других чланова породице – 2 радна дана,
- 8) добровољног давања крви – 3 радна дана,
- 9) добровољног давања ткива – 4 радна дана,
- 10) одласка на одслужење војног рока – 5 радних дана,
- 11) заштите и отклањања штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарном непогодом – 3 радна дана,
- 12) селидбе свог домаћинства у месту пребивалишта – 3 радна дана, а ван места пребивалишта – 4 радна дана,

13) учествовања на радно производним такмичењима које организује синдикат – 3 радна дана,

14) упућивања на опоравак, у циљу превенције радне инвалидности запослених који раде на пословима са повећаним ризиком – 5 радних дана,

15) систематског и годишњег прегледа за професионална лица за које је Закон о саобраћају предвидео обавезу – 2 радна дана,

16) контроле тестирањем по одредбама Закона о саобраћају – 2 радна дана,

17) превенције инвалидности или рехабилитације, по писменој препоруци – упуту здравствене установе, ако трошкове сноси предузеће или синдикат, за време на које је упућен,

18) упућивање на рехабилитацију по писменој препоруци здравствене установе, ако трошкове сноси предузеће или надлежна организација синдиката – за време на које је упућен.

Члан 26.

Запосленом се може омогућити да користи плаћено одсуство са рада у трајању дужем од пет радних дана у следећим случајевима:

1) остварених резултата по основу иновације, рационализације или других облика стваралаштва у тој календарској години – 7 радних дана;

2) учествовањима на сусретима запослених које организује предузеће или синдикат, за време док такмичења, односно сусрети трају, али не дуже од 10 радних дана;

3) полагања стручног испита или припреме дипломског испита на високим или вишим школама – 10 радних дана;

4) полагање правосудног испита – 20 радних дана;

5) полагање сваког испита на постдипломским студијама – 5 радних дана;

6) припрема и одбрана магистарске или докторске дисертације – 30 радних дана;

7) стручног усавршавања везаног за потребе послова које запослени обавља – док усавршавања траје;

8) присуствовање образовним семинарима и курсевима и сл., ако трошкове сноси послодавац или синдикат до 30 дана.

Чланом уже породице сматрају се брачни друг (у брачној-ванбрачној заједници), деца, браћа и сестре, родитељи, усвојоци, стараоци и лица која живе у заједничком породичном домаћинству.

Лицем које живи у заједничком породичном домаћинству са запосленим сматрају се сродници између којих постоји обавеза издржавања, а живе у заједничком породичном домаћинству са запосленим.

Право на плаћено одсуство из става 1. овог члана тач. 4. до 7. запослени може користити само ако одговарајући испит полаже први пут.

Члан 27.

Запосленом се на његов захтев може одобрити коришћење неплаћеног одсуства у случајевима:

- 1) неговања болесног члана уже породице;
- 2) школовања и стручног усавршавања;

3) учествовања у раду научних, стручних, спортских и других организација;

4) обављања послова у вези решавања стамбених питања, изградње куће или стана или реставрације или реновирања истог;

5) других оправданих разлога, по процени Послодавца.

Неплаћено одсуство може се одобрити ако се тиме не омета редовно обављање процеса рада у предузећу.

Неплаћено одсуство из става 1. овог члана може трајати најдуже годину дана.

За време неплаћеног одсуства запосленом мирују права и обавезе.

Члан 28.

Образовање и стручно усавршавање

Послодавац је дужан да у складу са променама у процесу рада, законској регулативи делатности, организује усавршавање и стручно оспособљавање запослених.

Послодавац је дужан да о свом трошку изврши атестирање квалификација запослених ако их запослени није имао и од њега није захтевано приликом пријема у радни однос.

У случају организационих, техничких, економских или власничких промена, послодавац је дужан да обезбеди потребна средства за стручно усавршавање, квалификацију и преквалификацију запослених, као и запослених за чијим је радом престала потреба због ових промена, а ради упућивања на рад код другог послодавца, самог рада алтернативним пословима у кућној режији.

У случају да запослени одбије или прекине образовање дужан је да трошкове надокнади послодавцу, осим у случајевима више силе, болести или трајне инвалидности и неспособности за обављање тог посла или одустајања од алтернативне запослености када се ради о раднику у вишју запослених.

РЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ ПОТРЕБА

Члан 29.

Споразумом између синдиката и послодавца образовање се посебан фонд за решавање стамбених потреба запослених, чија се средства превасходно користе за обезбеђивање учешћа запосленог у решавању стамбених потреба (кредита за стан или градњу и реновирање стамбеног простора), у складу са прописима.

ПРАВА ЗАПОСЛЕНОГ У СЛУЧАЈУ ОТКАЗА УГОВОРА О РАДУ

Члан 30.

О одговорности запосленог одлучује послодавац

Запослени се у писаној форми упозорава на постојање разлога за отказ уговора о раду, због непоштовања радне дисциплине и повреде рад-

них обавеза. Запосленом се може отказати уговор о раду, уколико запослени настави да крши радну дисциплину и чини повреду радних обавеза, због којих је упозорен.

Запослени има право да се у писаној форми, изјасни о наводима из упозорења за отказ уговора о раду из става 1. овог члана, у року од пет дана од дана пријема упозорења.

ЗАШТИТА НА РАДУ

Радна места са посебним условима рада

Члан 31.

Радна места на којима постоје повећане опасности од повреда и здравствених оштећења, чија се штетна деловања не могу у потпуности отклонити мерама заштите на раду, сматрају се послови са посебним условима рада.

Члан 32.

Запослени распоређен на одређено радно место са посебним условима рада мора испуњавати следеће услове:

- да поседује здравствене способности за то радно место,
- да поседује одговарајућу стручну спрему,
- да има посебан документ о извршеној обуци и провери знања за рад на том радном месту,
- да није млађи од 18 година.

Члан 33.

Код послодавца, на основу закључка и стручне анализе радних места са посебним условима рада, утврђују се радна места са посебним условима рада и услови које мора да испуњава запослени који се распоређује на ова радна места.

Сва радна места на којима се захтева посебна обука, здравствена способност, физичка способност и психофизичка посебност, психолошка посебност и посебне мере заштите као и радна места која подразумевају транспорт и складиштење опасних материја (експлозивних, запаљивих, отровних и материјала са већим штетним зрачењем) за које закон прописује посебне мере, сматрају се радним местима са посебним условима рада.

Послодавац је у обавези да приликом систематизовања радних места, посебно нагласи радна места са посебним условима рада.

Радници распоређени на таква радна места остварују права која им следују у обављању ових послова прописана законом и овим колективним уговором.

Посебни видови заштите на раду

Члан 34.

За утврђена радна места са посебним условима рада, а на основу предлога посебних видова заштите на раду из стручне анализе, послодавац је у обавези да примени посебне видове заштите на раду у складу са законом и овим колективним уговором.

Све посебне мере послодавац је у обавези да пропише Правилником о заштити на раду.

Одговорности у обезбеђивању и спровођењу заштите на раду

Послодавац

Члан 35.

Послодавац је одговоран за спровођење и унапређивање заштите на раду.

Послодавац је дужан да Правилником о заштити на раду утврди:

- обим, начин и рокове прегледа и испитивања оруђа за рад, електричних инсталација, моторних возила, прикључних возила, радних машина, дизалица, радионичких дизалица и компресора, бензинских пумпи, посуда под притиском, машина за обраду метала, компјутера и пратеће опреме, аутоматских машина, поступак њиховог одржавања у исправном стању и вођење евиценција о одржавању;
- начин спровођења и примене мера заштите на раду, утврђених актом предузећа и овим колективним уговором,
- начин оспособљавања запослених који обављају послове заштите на раду,
- програм о оспособљавању запослених за безбедан рад;
- случајеве и начин провере запослених под утицајем алкохола или других средстава зависности;
- заштиту личних података запослених, начин чувања, заштите и употребе као и овлашћена лица за прикупљање и чување са дефиницијом врсте података које прикупља.

Руководилац јојона, руководица службе и руководица одељења

Члан 36.

Запослени који организује и непосредно руководи процесом рада (руководилац сектора, руководица службе и руководица одељења) у складу са Правилником о раду, сваки у свом делокругу, одговорни су за спровођење заштите на раду, а нарочито:

- да се запослени распоређује на радно место на коме су спроведене мере заштите на раду;
- да се запосленом поверавају задаци који неће имати штетне последице на његово здравствено стање и безбедност;
- да приступ зонама где постоји опасност имају само запослени којима су дата одговарајућа упутства и за које је оспособљен;
- да се на радним местима са посебним условима рада распоређује запослени за кога је, на прописан начин, утврђено да испуњава посебне услове рада, односно да се запосленом који посебне услове не испуњава забрани даљи рад на радном месту са посебним условима рада;
- да се запосленом може дати на употребу оруђа за рад, средства и опрема личне заштите и опасне материје, само ако је обезбеђења прописана документација по закону;
- да се запосленом може дати на употребу оруђа за рад и инсталације само ако је претходно утврђена њихова исправност, на начин и по поступку прописаном законом;

– да запослени може да ради само у радној средини где су хемијске и физичке штетности у дозвољеним границама;

– да се средства рада, односно и опрема личне заштите искључе из употребе, ако су неисправна и ако због насталих промена угрожавају живот или здравље запослених;

– да се средства рада, односно средства и опрема личне заштите, користе према њиховој намени и да их употребљавају само запослени којима су поверена;

– да се за време рада не користи алкохол или друга средства зависности, да запослени који је под утицајем алкохола или других средстава зависности буде удаљен са рада и да не пуши на местима где то није дозвољено;

– да при распоређивању запосленог на радно место упозна запосленог са опасностима, штетностима и мерама заштите на раду;

– да се забрани рад запосленом који се не придржава прописаних мета заштите на раду и упутстава и који не користи средства и опрему личне заштите или одбија да поступи по упутству за безбедан рад;

– да забрани рад запосленом који није оспособљен за безбедан рад;

– да забрани запосленом који се није подвргао лекарском прегледу или је лекарским прегледом утврђено да не испуњава услове у погледу здравствене способности,

– руководилац сектора, руководилац службе и руководилац одељења је дужан да предузима и друге прописане мере заштите на раду у складу са Законом о заштити на раду и актима предузећа.

Референт заштите на раду

Члан 37.

Стручне послове заштите на раду у предузећу обавља референт заштите на раду.

Референт заштите на раду мора да има најмање вишу стручну спрему – VI степен, смера заштите на раду или вишу стручну спрему – VI степен, техничке струке.

Референт заштите на раду је дужан да свакодневно обилази радна места и проверава да ли су обезбеђене мере заштите на раду које се одnose на:

– употребу исправних оруђа за рад са обавезним упутством за безбедан рад и њихово одржавање,

– периодичне прегледе и испитивања прописаних оруђа за рад, електричних инсталација, моторних возила, прикључних возила, машина и опреме за које је предвиђен атест и могућности дневне промене стања и средстава опреме личне заштите, као и периодична испитивања, хемијских, физичких и биолошких штетности, осветљености и микроклиме у радним и помоћним просторијама,

– распоређивање запослених на радним местима са посебним условима рада, као и у складу са лекарским извештајима о здравственом стању,

– обезбеђивање исправних средстава и опреме личне заштите и њихово коришћење и одржавање на прописан начин,

– обуставу рада када утврди непосредну опасност по живот и здравље запослених или забрану коришћења неисправног оруђа за рад, средстава и опреме личне заштите и обавештава о обустави рада руководиоца службе и сектора, као и послодавац,

– оспособљавање запослених за безбедан рад,

– примену прописаних мера за побољшање услова рада на радном месту са повећаним ризицима,

– спровођење и примену других мера заштите на раду које су предвиђене актом предузећа.

Средства заштите на раду и заштитна на раду

Члан 38.

Средства заштите утврђују се Правилником о заштити на раду за свако радно место, сходно прописаним условима за рад и мерама заштите на раду, законским обавезама и сходно прописаним мерама за делатност.

Директор је дужан да донесе нормативе употребе заштитних средстава у складу са гаранцијама и квалитетом опреме и средстава. Нормативе може да усклађује у ситуацијама када дође до промена атеста и гаранција.

Послодавац је у обавези да формира одбор заштите на раду коју чине три представника које директор именује и три представника које именује синдикат предузећа.

Одбор се стара, контролише спровођење мера заштите и поштовање важећих норматива и Правилника о заштити на раду.

НАЧИН РЕШАВАЊА ВИШКА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 39.

Програм организационих, економских и технолошких промена у предузећу, чије спровођење има за последицу престанак потребе за одређеним бројем запослених усваја Управни одбор на предлог директора, уз предходно прибављено мишљење синдиката.

Синдикат је дужан да достави своје мишљење на предлог програма из предходног става, у року од 15 дана од његовог пријема.

Програм из става 1. овог члана садржи:

– разлоге настанка организационих, економских, и технолошких промена у предузећу;

– будућу организацију предузећа са одговарајућим актом о систематизацији потребних послова;

– економске ефекте на предузеће и запослене, и

– параметре на основу којих је утврђен вишак запослених на свим хијерархијским нивоима.

Члан 40.

У циљу смањења броја запослених, који ће евентуално бити проглашени за вишак запослених Послодавац је дужан да у року од седам дана након усвајања програма из члана 41. овог колективног уговора, спроведе следеће мере:

– донесе одлуку о забрани пријема нових запослених;

– донесе одлуку о забрани коришћења преко-временог рада, осим у ванредним ситуацијама;

– донесе одлуку о расписивању интерних огласа за попуњавање непопуњених – упражњених послова;

– донесе одлуку о обавези отказа уговора о раду запосленима који су испунили законске услове за пензију, 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања;

– донесе одлуку о смањењу броја руководећих послова сразмерно исказаном вишку запослених у одговарајућим организационим деловима.

Мере из става 1. овог члана биће на снази за све време спровођења програма из члана 42. овог колективног уговора.

Послодавац може понудити запосленом у вишку алтернативни начин запослености и самозапошљавања у формирању породичних или ортачких занатских радњи, пољопривредног добра, уз обезбеђење отпремнине као учешћа за кредит, давања гаранција, вишка радног простора, утврђивања годишњих уговора о кооперацији.

Члан 41.

Запосленом коме није преостало више од пет године до испуњења услова за стицање права на пензију, може се утврдити престанак радног односа са отказним роком од једне године, уз припадајућу отпремнину.

Запослени из става 1. овог члана, има право на месечну новчану накнаду у висини његове просечне месечне зараде остварене у задња три месеца који предходе месецу у коме му престаје радни однос и новчану накнаду, коју остварује код Завода за тржиште рада, у периоду до испуњења једног од услова за стицање права на пензију.

Члан 42.

У циљу обезбеђења радног ангажовања у предузећу, или на други начин у складу са законом, запослени има право на:

1) премештај на друге послове у предузећу у складу са новим актом о систематизацији послова и његовим стручним и радним способностима,

2) преквалификацију или доквалификацију у складу са потребама процеса рада на терет послодавца, ради обезбеђивања рада на пословима за које се на тај начин стручно оспособио.

Члан 43.

Пре доношења одлуке о престанку потребе за радом одређеног броја запослених у предузећу, запосленима ће се понудити споразумни раскид радног односа по принципу добровољности, уз одговарајуће стимулативне отпремнине.

Члан 44.

Једнократна стимулативна новчана накнада (отпремнина) исплаћује се запосленом који се пријави за споразумни раскид радног односа уз сагласност Послодавца.

Запосленом који се изјасни за алтернативни програм запошљавања стимулативна отпремнина може се исплатити и као учешће за кредит ради набавке машине, опреме или објекта за рад, што споразумно утврђују Послодавац и запослени.

Члан 45.

Једнократна стимулативна новчана накнада се исплаћује запосленом који је проглашен технолошким вишком, а исти се пријави за споразумни раскид уговора о раду, а обрачунава се тако што се предвиђена једнократна новчана накнада из члана 50. овог колективног уговора увећа за 50%, са плаћеним порезом и других обавеза на терет послодавца.

Даном исплате новчаног износа обрачунатог у складу са ставом 1. овог члана, престаје радни однос запосленом, раскидом (отказом) уговора о раду.

Члан 46.

У колико послодавац одбије захтев запосленог за споразумни раскид уговора о раду, запослени не може бити проглашен вишком запослених у наредних пет година, нити може бити премештен на послове са нижим коефицијентом.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ВИШКА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 47.

Одређивање запослених за чијим је радом престала потреба врши се применом метода бодовања основних критеријума за сваког запосленог, и то:

- дужина радног стажа – до 30 бодова,
- резултати рада – до 10 бодова,
- социјално и имовно стање запосленог и број издржаваних лица или неспособних за самостално старање и издржавање – до 20 бодова,
- одговарајућа стручна спрема – до 20 бодова,
- здравствено стање – до 10 бодова,
- рад на радном месту са посебним условима рада – до 10 бодова.

Методологију за разраду критеријума из става 1. овог члана, доноси Управни одбор уз сагласност синдиката. Надзор над спровођењем методологије врши посебна Комисија коју образује послодавац и синдикат.

Члан 48.

Запослени који је проглашен вишком запослених има право приговора Комисији за праћење примене методологије из члана 47. овог колективног уговора, уколико сматра да је оштећен, у року од осам дана од дана објављивања списка запослених који су проглашени вишком запослених.

Приговор из става 1. овог члана задржава извршење одлуке о проглашењу запосленог за вишак, до доношења коначне одлуке од стране Комисије.

Комисија за праћење примене методологије из става 1. овог члана броји укупно 7 чланова, од којих по три именују Послодавац и Синдикат, а седмог члана одређују споразумно изван предузећа.

ЗАШТИЋЕНЕ КАТЕГОРИЈЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 49.

Следеће категорије запослених не могу бити проглашене за вишак запослених, без њихове сагласности:

- самохрани родитељ, усвојилац или стараоц малолетног детета или детета на редовном школовању чији је једини издржавалац;

– запослени који има обавезу издржавања детета са тешком психофизичком ометеношћу, или које је неспособно за привређивање;

– мајке са децом до 7 година живота;

– инвалиди рада и ратни војни инвалиди;

– запослени са најмање 25, односно запослена са најмање 20 година стажа осигурања;

– један од чланова уже породице запосленог који је изгубио живот на радном месту или усред ратних дејстава;

– један од супружника, ако су обоје запослени у предузећу.

ПРАВА ЗАПОСЛЕНИХ КОЈИ СУ ПРОГЛАШЕНИ ЗА ВИШАК

Члан 50.

Запосленом за чијим радом је престала потреба, Послодавац исплаћује једнократну новчану накнаду у висини одређеног броја месечне зараде, коју би запослени остварио у месецу у коме му престаје радни однос, обрачунате за 174 радна часа и важеће цене рада, и то:

- од 5 година стажа осигурања – 15 зарада;
- од 5 до 15 година стажа осигурања – 24 зараде;
- од 15 до 20 година стажа осигурања – 30 зарада;
- од 20 до 25 година стажа осигурања – 35 зарада;
- преко 25 година стажа осигурања – 40 зарада.

Даном исплате једнократне новчане накнаде из става 1. овог члана, престаје радни однос запосленом, раскидом (отказом) уговора о раду.

Обавезе за порезе и доприносе овако исплаћену једнократну новчану накнаду преузима Послодавац.

Отпремнина се мора исплатити запосленом два дана пре истека рока отказа уговора о раду. У случају неисплате уговор се не може отказати.

Члан 51.

Запослени коме је због престанка потребе за његовим радом престао радни однос, има право првенства у односу на друге кандидате након расписивања огласа за попуно упражњених радних места, или нових послова у предузећу, у року од две године од момента раскида уговора о раду за оне до 5 година стажа и 3 године за остале, уколико испуњава потребне услове.

Члан 52.

Запосленом не може престати радни однос мимо његове воље у року од пет година од момента приватизације, односно продаје привредног друштва.

ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ДРУГА ПРИМАЊА

Члан 53.

Запослени има право на одговарајућу зараду, у складу са законом, овим колективним уговором и уговором о раду.

Зарада се састоји од:

1. зараде коју је запослени остварио за обављени рад и време проведено на раду;

2. увећане зараде;

3. накнаде зараде за време одсуствовања са рада, у складу са законом и овим колективним уговором.

Запослени има право и на друга примања у складу са законом и овим колективним уговором.

Под зарадом за обављени рад и време проведено на раду не подразумевају се надокнаде за:

1. за долазак и одлазак са посла у висини превозне карте,
2. за проведено време на службеном путу у земљи и иностранству,
3. за исхрану и смештај за рад на терену,
4. за исхрану у току рада,
5. за регрес за коришћење годишњег одмора.

Члан 54.

Зарада за обављени рад и време проведено на раду утврђује се на основу:

1. основне зараде;
2. остварених резултата рада и услова рада.

Основна зарада

Основна зарада запосленог утврђује се на основу:

- 1) вредности радног часа;
- 2) коефицијента посла;
- 3) месечног фонда остварених часова рада;
- 4) дела зараде за радни учинак.

Члан 55.

Вредност радног часа утврђује се истовремено са доношењем плана пословања предузећа, који се доноси најкасније до 31. децембра текуће године за наредну календарску годину, при чему се могу утврдити различите вредности радног часа за поједине периоде. Вредност радног часа се утврђује за предузеће 15 дана након потписивања овог колективног уговора ако пре тога није утврђивана цена радног часа у предузећу већ преузета од оснивача.

Вредност радног часа код првог уговарања не може бити мања од преузете вредности радног часа од оснивача.

Вредност радног часа из става 1. овог члана споразумно утврђују уговорне стране.

Ако се у току календарске године битно промене околности и претпоставке на основу којих је утврђена вредност радног часа из става 1. овог члана, уговорне стране се могу споразумети о промени вредности радног часа.

До постизања договора око вредности радног часа примењује се износ радног часа не мањи од пренетог права оснивача, односно ПКУ за ЕПС у првој години утврђивања вредности и најмање у висини 0,5% од задње познате месечне зараде у привреди Републике Србије.

Вредност радног часа се коригује у току године полазећи од следећег:

1. остварени и планирани финансијско-пословни резултати по обрачунским периодима од значаја је код одређивања и усклађивања вредности радног часа,

2. учешће зарада у трошковима пословања,
3. раст трошкова живота и цена на мало су битни параметри који утичу на адекватно одређивање радног часа,

4. раст инфлације им предвиђања кретања инфлације за период за који се цена рада уговара.

Резултати пословања утврђују се полазећи од:
– оствареног обима производње и услуга у односу на обим предвиђен годишњим, односно периодичним планом;

– оствареног укупног прихода, расхода и доходка;

– остварене реализације (услуга) на годишњем и месечном нивоу где за месечну зараду са дажбинама одвојити не мање од 25%. У случају да је реализација већа од потребне за плату са дажбинама, остатак реализације пренети за наредни период.

Учешће масе средстава за исплату зараде у односу на реализацију и резултате пословања за одређени период где би вредност радног часа била изнад уговорене, одређује директор предузећа.

Члан 56.

Коефицијенти послова утврђују се на основу реперних радних места и на основу критеријума.

Критеријуми утврђивања коефицијента посла сагледавају се на основу сложености, одговорности, услова рада и стручне спреме, која је услов за обављање одређеног посла.

Коефицијенти посла из става 1. овог члана утврђују споразумно уговорне стране и саставни су део овог уговора.

Коефицијенти послова уговорне стране обавезно усклађују приликом промене систематизације послова, укидања или отварања нових послова.

Члан 57.

Радно место чистача пословних просторија је радно место из прве групе послова и „носи” јединичну сложеност.

Члан 58.

Зарада директора се уређује међусобним уговором о уређивању права, одговорности и обавеза са представником оснивача или са органом управљања у предузећу.

Члан 59.

Основна зарада из члана 55. став 2. овог колективног уговора може се, уговором о раду, утврдити у већем износу.

Основна зарада, у смислу става 1. овог члана, уговара се на основу следећих критеријума, и то:

1. квалитета и тачности у испуњавању радних задатака;
2. радне дисциплине;
3. одговорности према раду и средствима за рад;
4. степена стручне спреме, односно стручне оспособљености запосленог за послове на којима ради;
5. радног искуства, а посебно дужина рада у предузећу;
6. других критеријума од значаја за процену радног доприноса запосленог.

Остварени резултати рада

Члан 60.

Основ за утврђивање зараде запосленог је и радни учинак запосленог који се састоји из радног учинка предузећа (остварење плана производње) и индивидуалног радног учинка.

Члан 61.

Зарада запослених може бити већа или мања по основу остварења плана производње од (–10 %) до (+15 %). За сваких 2 % подбачаја плана производње зарада запослених се умањује за 2 % с тим што умањење зараде може бити највише до 10%. За сваки проценат пребачаја плана производње зарада запослених се увећава за 2,5 % стим што увећање зараде може бити највише до 15 %.

Члан 62.

Зарада запосленог може бити већа или мања по основу оствареног радног учинка запосленог.

Радни учинак запосленог утврђује се на основу техничких норматива за резултате рада који се могу егзактно мерити, или на основу оцене резултата рада.

Послодавац је у обавези да сачини нормативе за свако радно место и достави раднику као анекс уговора о раду.

На основу оцене резултата рада, основна зарада запосленог који оствари радни учинак значајно изнад стандардног, може се увећати до 30%, а основна зарада запосленог који оствари радни учинак значајно испод стандардног може се умањити до 10%.

Сматра се да је запослени остварио значајно већи радни учинак од оствареног, ако:

1. оствари значајно већи обим радних задатака од планираних;
2. обави послове значајно изнад стандардног квалитета;
3. обави послове значајно пре рока, тачно и квалитетно;
4. оствари значајно повољније резултате од стандардних на превентивној заштити и квалитетном одржавању погонске спремности постројења, возила и машина;
5. оствари значајно повољније резултате од стандардних у отклањању кварова и хаварија на постројењима и уређајима;
6. уз редовно обављање својих послова, у значајном обиму, обави послове које други запослени није могао у року и квалитетно да изврши;
7. успешно обави послове у ванредним околностима или условима, по ванредном позиву, или радном налогу;
8. у обављању послова оствари значајне уштеде у материјалним трошковима;
9. по основу доприноса тимском раду;
10. по основу иновирања и рационалних решења ван стандардних и технички затечених;
11. по основу ванредног напора у ванредним околностима;
12. по основу оподизања репутације предузећа приликом остваривања јавних награда, државних и друштвених организација.

Сматра се да је запослени остварио значајно мањи радни учинак од стандардног, ако:

1. током месеца оствари значајно мањи обим послова од планираних, односно потребних;
2. поверене послове не обави квалитетно, односно ако их обави са квалитетом који је значајно испод стандардног за ту врсту послова у предузећу или их обави нетачно;
3. значајан део послова не обави у року;
4. значајно подбацује планиране стандарде и нормативе трошкова,
5. ако на штету предузећа остварује корист за кориснике услуга чинећи материјалне трошкове изнад планираних;

Члан 63.

Оцену резултата рада запосленог у писаној форми даје директор предузећа или лице које он овласти, на образложен предлог непосредног руководиоца организационе јединице у којој запослени обавља послове, односно другог руководиоца, у случају да запослени обавља послове по налогу тог руководиоца, а у складу са утврђеним нормативима.

Члан 64.

Директор је дужан да запосленом обезбеди део зараде по основу добити остварене по периодичном и годишњем обрачуна.

Основ за успостављање обавеза послодаваца и права запослених је остварена добит, или реално процењена очекивана добит.

Члан 65.

Зараду из очекиване добити по годишњем обрачуна исплатити у виду „тринаесте зараде” која не може бити нижа од 90% зараде исплаћене за месец новембар текуће године, а исплата се врши до краја децембра текуће године. Уколико се не може исплатити посебно „тринаеста зарада” онда исту укључити заједно са исплатом редовне зараде, а најкасније са исплатом децембарске зараде.

Уколико маса очекиване добити није довољна за масу зараде из става 1. овог члана, онда исплатити зараду из очекиване добити пре завршног рачуна у висини не мањој од 30% од очекиване добити.

Учешће запосленог у расподели зараде из добити утврђује се сразмерно учешћу његове зараде за период јануар–новембар текуће године у маси исплаћених зарада свих запослених за исти период.

Учешће запосленог рачуна се само на бази његове остварене зараде по основу ефективног рада, а не и на исплаћене накнаде зарада, за дане када запослени није био на послу, дакле није доприносио пословању Предузећа.

Накнада трошкова исхране и регреса

Члан 66.

Запослени има право на надокнаду трошкова за исхрану у току рада коју послодавац исплаћује одвојено од основне зараде и зараде са увећањима по основу редовног рада и резултата рада.

Послодавац је обавезан да исплаћује надокнаду топлог obroка у току месеца за који је предвиђена.

Надокнада је у јединственом износу за све запослене и износи не мање од 35 % од просечне зараде у привреди Републике Србије.

Износ надокнаде утврђује Синдикат и Послодавац на дан уговарања цене рада за текући период.

Трошкови исхране исплаћују се уз исплату зараде запосленог за редовни рад.

Запослени има право надокнаде на име регреса за коришћење годишњег одмора у износу од најмање једне просечне зараде у привреди Републике Србије у месецу који предходи месецу исплате.

Послодавац је у обавези да исплати регрес у току године, а најкасније до месеца у коме радник почиње да користи годишњи одмор.

Синдикат и Послодавац могу се споразумети о начину и времену исплате, али не крајем од месеца који предходи месецу коришћења годишњег одмора запосленог.

Послодавац не може укинути ова права нити се запослени одређи овог права.

Увећана зарада

Члан 67.

Основна зарада запосленог увећава се 0,5% за сваку пуну годину рада оствареног у радном износу увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећањем трајањем.

Основица за обрачун и исплату увећања зараде из става 1. овог члана је основна зарада запосленог из чл. 55. и 60. овог колективног уговора.

Члан 68.

Основна зарада запосленог увећава се за:

1. рад на државне и верске празнике – за 150 %;
2. рад дужи од пуног радног времена (прековремен рад) – за 45%;
3. рад ноћу (између 22,00 и 06,00 часова наредног дана) – за 45%;
4. рад у смени – за 26%;
5. рад недељом – за 15%;
6. за сваку годину проведenu на раду 0,5%.

Ако се истовремено стекну услови за увећање зараде запосленог по више основа утврђених у ставу 1. овог члана, проценат увећања зараде једнак је збиру процената по сваком од наведених основа за увећање зараде запосленог.

Основица за обрачун и исплату увећања зараде из ст. 1. и 2. овог члана је основна зарада запосленог увећана за износ из члана 69. овог колективног уговора.

Послодавац је дужан да на увећање зарада из става 2. уплаћује и доприноси за додатни рад чиме ово време проведено у раду постаје саставни део пензионог основа радника.

За дежурство ван радног времена (кућно дежурство) које одреди директор предузећа решењем, ако то захтева технолошки процес рада, запосленом се увећава зарада у износу вредности 4 часа његовог ефективног рада за текући месец, за свака 24 часа кућног дежурства.

Интервентни послови**Члан 69.**

За обављање интервентних послова у специфичним и изузетно отежаним околностима које су од посебног значаја за одржавање погонске спремности постројења које посебним актом одређује директор, додатак на зараду износи:

- за време проведено на интервентном послу за сваки сат ефективног рада двоструки износ зараде коју је запослени остварио по сату ефективног рада за тај месец,
- сменском раднику који по одобрењу претпостављеног обави послове одржавања на постројењу којим рукује и тиме предупреди започињање интервентног посла радника одржавања, припада увећање зараде из става 2 овог члана,
- под интервентним пословима подразумевају се сви послови на одржавању рударских постројења који се не могу планирати, послови на локализацији кварова, послови на промени уклопног стања изазвани поремећајима у систему и послови који се предузимају ради елиминисања могућих штетних последица за рударска постројења и објеката.

Рад под специфичним и изузетно отежаним околностима**Члан 70.**

За ефективан рад у натпросечно отежаним условима рада зарада запосленог се увећава за сваки сат проведен на раду у тим условима у износу од:

Рад на отвореном

- када је температура нижа од -5 и виша од 35 степени С° сваки час ефективног рада се плаћа увећан за 100%;
- Зарада запосленог се увећава за 100% за сваки час ефективног рада на следећим пословима:
 - за рад са постројењима на коме су настале такве промене чији рад одступа или је на граници са датим инструкцијским вредностима, али не подлеже искључењу постројења већ за последицу има појачану психофизичку активност особља укљученог у руковање или одржавање постројења,
 - за ефективан рад у коморама пумпи црпне станице,
 - за ефективан рад на одржавању фекалне станице,
 - за ефективан рад са минералном вуном, азбестом и другим канцерогеним материјалима,
 - за ефективан рад у условима смањене видљивости због магле, прашине и дима,
 - за ефективан рад на киши и снегу,
 - за ефективан рад у директном контакту са хемикалијама опасним по здравље,
 - за ефективан рад на хидрауличној и хидромеханичкој опреми,
 - за ефективан рад у галеријама, темељима, испустима, тунелима, цевоводима, сифонима и спиралама, угашеним котловима и базама баге-ра термоенергетске и рударске опреме,

- за ефективан рад у подземним објектима рударских објеката и опреме,
- за рад на статорским намотајима генератора (замена штапова),
- за рад на замени хаварисаних трафо постројења,
- за рад на замени полова ротора,
- за ефективан рад на понтонској пумпној станици,
- за ефективан рад на одлеђивању цевовода и пунтних станица
- за ефективан рад на терену, постављање у рад пумпи са опремом, на одводњавању и бушењу у зимским условима – снег, лед и јаких ветрова,
- за ефективан рад на отклањању хаварија у бунарима (пумпе, цевоводи и сл.),
- за ефективан рад на спашавању бушотина и прибора у бушотинама (заглаве и сл.),
- за ефективан рад на спашавању бунара и бушећег прибора у бунарима,
- за ефективан рад на бушењу бунара преко 150 m,
- за рад на санацији клизишта (ручева) на косинама и радних етажа и одлагалишта копова.

Рад на висини

- за рад на висини од 5–15 метара зарада вреди 100%,
- за рад на висини изнад 15 метара зарада вреди 150%.

Не сматра се радом на висини рад на фиксној платформи са чврстом оградом.

Зарада приправника**Члан 71.**

Зарада приправника износи 80% основне зараде утврђене за послове за које се приправник оспособљава.

Накнада зараде**Члан 72.**

Запосленом припада накнада зараде за време одсуствовања са рада у висини зараде коју би остварио да ради, у случајевима:

1. коришћења годишњег одмора;
2. коришћења плаћеног одсуства;
3. одсуствовања са рада у дане државног и верског празника који су нерадни, у складу са законом;
4. присуствовања седницама државних органа, органа управе и локалне самоуправе, органа привредне коморе, органа управљања у предузећу, органа синдиката и савеза синдиката у својству члана и сусретима радника електропривреде Србије;
5. стручног оспособљавања и усавршавања ради потреба процеса рада;
6. прекида рада до кога је дошло наредбом надлежног државног органа, односно предузећа због необезбеђивања безбедности и заштите здравља на раду која је услов даљег обављања рада без угрожавања живота и здравља запослених и других лица;
7. за време војне вежбе и одазивања на позив војних и других државних органа, ако то законом није друкчије одређено.

Зарада коју би запослени остварио на радном месту на које је распоређен утврђује се на основу зараде запосленог или просечне зараде групе запослених који раде на истим или сличним пословима у месецу за који се исплаћује накнада, с тим што се у ту зараду обавезно рачуна и увећање зараде по основу дужине рада у радном односу (минули рад).

Ако кривицом послодавца запослени не користи годишњи одмор, има право на накнаду штете у висини накнаде зараде коју би остварио да је користио годишњи одмор.

Члан 73.

Запослени има право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада због привремене неспособности за рад до 30 дана, и то:

1. у висини 65% зараде коју би остварио у месецу у којем је наступила привремена спреченост за рад, која не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом, ако је она проузрокована болешћу или повредом ван рада;

2. у висини 100% зараде коју би остварио у месецу у којем је наступила привремена спреченост за рад, која не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом, ако је она проузрокована професионалном болешћу или повредом на раду.

За породичко одсуство, боловање преко 30 дана и друге накнаде у вези неге детета, обрачун и исплата накнада врши се у предузећу, по извршеној контроли обрачуна од стране Завода.

Члан 74.

Запослени има право на накнаду зараде у висини 45% зараде коју би остварио да ради за време прекида рада до којег је дошло без кривице запосленог, најдуже 45 радних дана у календарској години.

Члан 75.

Запослени има право на накнаду зараде у висини 80 % зараде коју би остварио да ради у месецу за који се врши исплата накнаде, у следећим случајевима:

1. за време чекања за премештај на друге послове, на преквалификацију или доквалификацију, односно на остваривање права по основу престанка потребе за радом запосленог;

2. за време преквалификације или доквалификације на основу прописа о пензијско-инвалидском осигурању;

3. за време чекања на премештај на одговарајуће послове после обављене преквалификације или доквалификације, на основу прописа о пензијско-инвалидском осигурању.

Члан 76.

Основицу за обрачун накнада зарада у смислу чл. 71. до 75. овог колективног уговора, чини основна зарада из чл. 55. и 66. овог колективног уговора, са увећањима из чл. 67. и 68. став 1. тач. 3) до 5) овог колективног уговора.

Члан 77.

Зараде запосленима се исплаћују у једном делу, најкасније до 15. у месецу за претходни месец.

Уколико објективне околности то услове, зарада запосленима може се исплатити у два дела, с тим да се први део мора исплатити до 15. у месецу за претходни месец у износу не мањем од 50% од зараде исплаћене у претходном месецу, други део до 30. за претходни месец.

Не може се затражити одговорност против запосленог на пословима обрачуна ако је исти омогућио увид о висини зарада запослених Синдикату.

Друга примања

Члан 78.

Запослени има право на отпремнину при престанку радног односа у случају остваривања права на пензију у складу са законом, односно престанка радног односа независно од његове воље у случају губитка радне способности, у висини од три зараде које би запослени остварио за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Отпремнина из става 1. овог члана не може бити нижа од 3 просечне зараде по запосленом исплаћене у предузећу, односно на нивоу Републике, за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, ако је то за запосленог повољније.

Члан 79.

Запослени има право на дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак) у висини 3% просечне зараде по запосленом исплаћене у претходном месецу у Републици.

Радом на терену сматра се рад од стране предузећа организован на пословима основне делатности „Георад” доо, Дрмно изван места становања и седишта предузећа са организованим или неорганизованим смештајем, на пружању услуга са дислокацијом моторних возила, прикључних и радних машина са привременим боравиштем предузећа.

Теренски додатак се међусобно искључује са дневницом за службено путовање.

Обрачун трошкова рада на терену исти је као и код обрачуна трошкова на име накнада дневница за исхрану за службено путовање.

Запосленом, ако је на терену обезбеђен смештај и исхрана, припада теренски додатак, а ако му нису обезбеђени смештај и исхрана припадају му теренски додатак и накнада у висини трошкова смештаја и исхране.

Уколико се трошкови исхране исплаћују у новцу онда је начин обрачуна исти као код дневница за исхрану за службено путовање.

Дневнице за исхрану на службеном путу регулише се на основу прописа.

Члан 80.

Запослени има право на јубиларну награду за непрекидан рад у предузећу, и то за:

1. 10 година радног стажа – у висини од 0,75 просечне бруто месечне зараде исплаћене у предузећу у претходна три месеца који претходе месецу исплате јубиларне награде;

2. 20 година радног стажа – у висини од 1,5 просечне бруто месечне зараде исплаћене у предузећу у претходна три месеца који претходе месецу исплате јубиларне награде;

3. 30 година радног стажа – у висини од две просечне бруто месечне зараде исплаћене у предузећу у претходна три месеца који претходе месецу исплате јубиларне награде.

Право и стаж за основицу награде преузима се и од претходно организованог предузећа у саставу Комбината Костолац и ЈППК и ЈПТЕ Костолац до издвајања, тако да је то јединствен стаж у предузећу, без обзира да ли је у време пре издвајања обављао послове из основне делатности садашњег предузећа.

Јубиларне награде се исплаћују на Дан предузећа.

Члан 81.

У случају смрти запосленог или члана његове уже породице, предузеће је дужно да обезбеди:

1. помоћ породици, односно запосленом – у висини трошкова погребних услуга (погребна опрема, превоз, штампање плаката) према приложеним рачунима ;

2. једнократну новчану помоћ – у висини 100% просечне месечне зараде по запосленом у предузећу остварене у периоду од почетка године до месеца који претходи месецу настанка смртног случаја.

У случају смрти запосленог која је наступила као последица несреће на послу или професионалног обољења, предузеће обезбеђује једнократну помоћ породици у висини троструке месечне зараде остварене у периоду од почетка године до месеца који претходи месецу у којем се врши исплата помоћи.

Чланом уже породице у смислу овог члана, сматрају се брачни друг и деца запосленог.

У случају смрти запосленог као последице повреде на раду или професионалног обољења, предузеће преузима обавезу да стипендира децу запосленог за време док су на редовном школовању.

Висина стипендије из става 4. овог члана утврђује се за:

1. осмогодишње школовање – у висини 40% просечне зараде исплаћене у привреди Републике Србије у месецу који претходи месецу исплате стипендије;

2. средње образовање – у висини 55% просечне зараде исплаћене у привреди Републике Србије у месецу који претходи месецу исплате стипендије;

3. више и високо образовање – у висини 70% просечне зараде исплаћене у привреди Републике Србије у месецу који претходи месецу исплате стипендије.

У случају смрти запосленог као последице повреде на раду или професионалног обољења, предузеће у складу са потребама процеса рада, даје приоритет при заснивању радног односа у предузећу, његовој деци или брачном другу.

Члан 82.

За стипендирање остале деце утврђује се:

1. осмогодишње школовање – у висини 30% просечне зараде исплаћене у привреди Републике Србије у месецу који претходи месецу исплате стипендије;

2. средње образовање – у висини 45% просечне зараде исплаћене у привреди Републике Србије у месецу који претходи месецу исплате стипендије;

3. више и високо образовање – у висини 55% просечне зараде исплаћене у привреди Републике Србије у месецу који претходи месецу исплате стипендије.

Члан 83.

Запосленом, односно његовој породици, одобрава се солидарна помоћ у следећим случајевима:

– дуже и теже болести запосленог или члана уже породице,

– здравствене рехабилитације запосленог или члана уже породице,

– наступа теже инвалидности запосленог или члана уже породице,

– елементарне непогоде,

– у другим случајевима за које директор оцени да су основани.

Одлуку о висини солидарне помоћи доноси директор.

Члан 84.

Директор је дужан да размотри иницијативу Синдиката за одобравање зајма запосленима ради набавке огрева, зимнице и уџбеника и да достави одговор у року од 15 дана од њеног достављања у писаном облику.

Зајам у смислу става 1. овог члана, директор може да одобри под следећим условима:

– износ одобреног зајма не може бити већи од двоструке зараде по запосленом у привреди Републике према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике,

– исплата зајма у текућем месецу не може се вршити пре исплате зараде за претходни месец,

– враћање зајма се врши из нето зараде запосленог најдуже у шест месечних рата, почев од исплате зараде у наредном месецу,

– нови зајам се не може одобрити док се у потпуности не врати раније одобрени зајам.

Члан 85.

Предузеће је дужно да, под једнаким условима, колективно осигура запослене за случај смрти или трајног инвалидитета од повреде на раду.

Предузеће је дужно да запосленом обезбеди и уплати допунско здравствено и пензионо осигурање у складу са актима који ће се донети на нивоу ЕПС-а.

Члан 86.

Услови и начин остваривања награде по основу иновације, рационализације и других видова стваралаштва уређују се уговором или правилником између предузећа и запосленог.

Члан 87.

Уз исплату месечне зараде запосленима, предузеће обезбеђује средства за превенцију радне инвалидности и рехабилитацију запослених у износу од 0,22 % средстава исплаћених на име зараде.

Средства из става 1. овог члана уплаћују се на рачун организације синдиката у предузећу.

Предузеће издваја 0,25% средстава исплаћених на име зарада у Фонду солидарности и уплаћује их Синдикату.

Накнада трошкова

Члан 88.

Запослени има право на накнаду повећаних трошкова који су у функцији извршења послова, а који имају карактер пословних расхода.

Ако није на други начин обезбеђено подмирење повећаних трошкова из става 1. овог члана, предузеће је дужно да запосленом обезбеди:

1. накнаду трошкова превоза у јавном саобраћају ради одласка на рад и повратка са рада – у висини цене превозне карте, а не мање од вредности општинске превозне карте;

2. накнаду за исхрану за време службеног пута у земљи у висини 3 % просечне зараде исплаћене у предузећу у претходном месецу. У случају да је овако утврђен износ накнаде за исхрану за време службеног пута у земљи већи од неопорезивог износа ове накнаде, накнада за исхрану за време службеног пута у земљи исплаћује се у висини неопорезивог износа;

3. накнаду трошкова смештаја за време службеног пута у земљи према приложеном рачуну, највише до износа цене за ноћење у хотелу А или Б категорије, као и накнаду трошкова превоза на службеном путовању који се признају у целини према приложеном рачуну;

4. накнаду трошкова за време службеног пута у иностранство под условима, на начин и у висини од 80% утврђеној посебним прописима којима се уређује службени пут у иностранство лица запослених у државним органима.

Члан 89.

Запосленом се за време службеног путовања признаје цела дневница за исхрану за сваких 24 часа проведених на службеном путовању, као и за остатак времена од преко 12 часова, ако је службено путовање трајало више од 1.

Запосленом се признаје 25% дневнице за једнократно путовање проведено на службеном путу, ако је трајало преко 3 часа а до 8 часова, као и остатак времена проведеног на службеном путовању које је трајало више дана, ако остатак времена износи више од 24 часова.

Запосленом се признаје пола дневнице за једнократно путовање проведено на службеном путу, ако је трајало преко 8 часова а до 12 часова, као и за остатак времена проведеног на службеном путовању које је трајало више дана, ако остатак времена износи више од 8 до 12 часова.

Ако службено путовање траје дуже од 12 до 24 часа и ако радник није за време истог користио преноћиште, нити је провео 3 часа и више од 3

часа у времену од 22 до 06 часова, има право на целу дневницу умањену за 30%.

Запосленом који се упућује на службено путовање, издаје се налог за службено путовање од стране задуженог запосленог у општем сектору, у коме се уноси дан поласка на службено путовање, радни задатак за службено путовање, као и начин путовања. Путни налог се заводи и региструје у књигу службених путовања и оверава од стране директора предузећа или овлашћеног лица од стране директора. Путним налогом се у најкраћим цртама прецизирају начин и услови обављања послова као и време потребно за завршетак тих послова а службеним путовањем и запослени се према истом мора придржавати на службеном путу.

Време проведено на службеном путу дуже од дефинисаног у налогу се не може признати за обрачун дневница, осим ако није у питању квар на моторном возилу или додатни захтев наручиоца услуга који је уговором предвиђен.

Члан 90.

Запослени упућен на службено путовање, дужан је, да по повратку са службеног путовања најдаље у року од 48 часова, поднесе надлежној служби (ликвидатури) обрачун путних трошкова.

Обрачун путних трошкова садржи: путни налог (оверен од надлежног лица), путни извештај о пословима обављеним за време службеног путовања, (дневница са преноћиштем, трошкови превоза, телефонски трошкови и други трошкови који се могу доказати) осим издатака за презентацију који се правдају посебно.

Запосленом се не може издати следећи путни налог (о чему благајна води рачуна) док се не поднесе путни обрачун, по путном налогу по коме је већ узео аконтацију.

Уколико запослени не поступа по путном налогу, погрешно уписује време због штимовања дневница, мења маршруту из неоправданих разлога, изазива кварове намерно на возилу, прави непотребне застоје, поднесе рачуне који нису веродостојни стварном стању и сл. биће суочен са поступком испитивања одговорности запосленог.

Члан 91.

За време службеног путовања у земљи и иностранству запослени има право на накнаду стварних трошкова превоза, превозног средства које је користио и које му је у путном налогу било наведено да може да користи, уз обавезно прилагање рачуна – карте о превозу.

Поред износа цене карти признаје се и перонска карта – жетон као и плаћена цена превоза пртљага (ако је запослени носио прибор за рад) уз обавезно прилагање плаћене карте (маркице и сл.).

Члан 92.

Запослени који по налогу предузећа, у циљу обављања посла, користи сопствени аутомобил у службене сврхе, када предузеће није у ситуацији да му обезбеди аутомобил, има право на накнаду у висини од 40% цене горива за сваки пређени километар.

ЕВИДЕНЦИЈЕ И ИСПЛАТА ЗАРАДА

Члан 93.

У току пословне године запосленима се исплаћује аконтација зарада месечно и по периодичном обрачуна.

Члан 94.

Предаја радних листа и остале документације за обрачун зарада за протекли месец доставља се до 5. у наредном месецу. У случају недостављања радне документације на време, обрачунава се само основна зарада.

Члан 95.

Обрачун зараде запослених по свим основима врши референт обрачуна зарада, на основу докумената (радна листа, решења, одлуке, поентажа, извештаја службе плана и анализе и сл.) на којима је евидентиран допринос запослених у раду у току месеца. Вредност извршених послова изражени су у часовима рада и процентима остварења који се кроз обрачун своде у новчане износе.

Обрачун зараде може се вршити само на основу правно, формално и суштински исправних докумената прописаних и усвојених у предузећу, као правило понашања у раду.

Члан 96.

При свакој исплати зараде, запосленом се издаје у писаном облику обрачун зараде по свим основама и мерилима по којима запослени остварује своју зараду.

Обрачун зарада треба да садржи:

Износ остварених ефеката (норми) рада, изражен у одговарајућим јединицама по којима се мери учинак сваког запосленог.

Вредност изражена у новцу по основама по којима се обрачунава аконтација зараде.

Укупан износ остварене зараде запосленог по свим основима, и то:

- по ефекту (норма рада)
- у режији
- накнада
- увећања

Зарада

Порези и доприноси

Нето зарада

Обуставе из зарада

Стварни износ који запослени прима, било непосредно на благајни, било преко банке, односно поште.

Члан 97.

Привремени обрачун (аконтација) се утврђује на основу остварених часова рада.

Члан 98.

Обрачунавање зараде за сваког појединачног запосленог, врши референт обрачуна зарада, који је и одговоран за правилност и тачност обрачуна, а на основу:

– решења о распоређивању запосленог на радно место на основама и мерилима по којима запослени остварују зараду (на основу коефицијентата, у новчаном износу, за рад у норми, режији, осталим накнадама, и сл.) прегледа по коме одговарајуће службе у предузећу мере ефекте (норме) рада запосленог, колико је запослени остварио коефицијент, јединица мере, часове рада, проценат извршења и сл.;

– извештаја о времену проведеном на раду у току обрачунског периода (ако је рад у режији) или се рад мери часовима присуства на раду и полазним (стартним) основама;

– других исправа на основу којих се утврђује радни допринос запосленог.

Члан 99.

Зарада може бити предмет извршења, највише до две трећине, за све обуставе укључујући и обуставе по основу издржавања.

Члан 100.

Захтев за заштиту својих права на зараду и остала лична примања, запослени подноси директору у року од 15 дана од дана кад је примио зараду.

Начин решавања спорова и заштите појединачних права запослених

Члан 101.

Синдикат или радник који је у спору са послодавцем образује арбитражну комисију од три члана, по једног на предлог страна у спору и једног независног, ван предузећа, ради решавања спорова насталих између директора предузећа и запосленог.

Арбитражно веће у року од 15 дана доноси мишљење и предлог за мирно решење спора.

За време трајања арбитраже не могу се предузимати решења нити изазивати последице од стране учесника спора.

УСЛОВИ ЗА РАД СИНДИКАТА

Члан 102.

Синдикату се обавезно достављају позиви са материјалима за све седнице Управног одбора предузећа, најкасније пет дана пре одржавања седнице.

Један представник запослених, кога именује одбор синдиката, члан је Управног одбора.

Представник синдиката има право учешћа на свим седницама органа и комисијама предузећа на којима се одлучује о питањима везаним за социјални и материјални статус запослених.

Члан 103.

Послодавац је дужан да, на захтев синдиката, обавештава синдикат о питањима из своје надлежности која су од битног значаја за социјални и материјални положај запослених, а нарочито:

- шестомесечном пријему и одливу радне снаге у предузећу,

- шестомесечном и годишњем извештају о стању заштите на раду у предузећу,
- предлогу плана пословања предузећа за сваку годину,
- исплаћеним просечним зарадама у предузећу,
- извештајима о пословању предузећа, полугодишњи и годишњи, као и о учешћу зарада и трошкова рада у укупним трошковима пословања.

Синдикату се уручују позиви са материјалима ради присуствовања седницама на којима се разматрају његова мишљења, предлози, иницијативе и захтеви, као и на којима се одлучује о појединачним правима и обавезама.

Члан 104.

Послодавац је дужан да обезбеди следеће услове за рад Синдиката, без накнаде трошкова:

- коришћење одговарајуће просторије за редован рад и састанке синдиката,
- стручну, административну и техничку помоћ,
- обрачун и наплату чланарине и осталих средстава према програму рада Синдиката.

Послодавац је дужан да Синдикату омогући да током године у радно време организује састанке синдиката са запосленима (зборове), који на годишњем нивоу не могу трајати дуже од 12 сати, под условом да се тиме не ремети процес рада.

Члан 105.

Председник Синдиката, док је на синдикалној функцији, не обавља послове свог радног места.

Председнику Синдиката за време трајања мандата зарада се увећава за 20% а члановима одбора Синдиката 10%.

За време преговора о закључивању, односно изменама или допунама колективног уговора, представници организације Синдиката која је потписник колективног уговора и представници предузећа, имају право на увећан број плаћених часова рада за 50%.

Члан 106.

Послодавац је дужан да члановима одбора синдиката и члановима Скупштине Синдиката омогући присуствовање свим седницама главног одбора Синдиката и Скупштине.

Представницима Синдиката омогућава се одсуство са рада ради оспособљавања на течајевима, семинарима и курсевима на основу позива.

Члан 107.

Послодавац је дужан да обезбеди део средстава за рад Синдиката, а на основу годишњег плана рада и финансијског плана достављеног од стране Синдиката и финансијских могућности предузећа, а најмање у висини 0,3% масе средстава исплаћене на име нето зараде, стим што 0,2% ових средстава, припада организацији Синдиката „Георад”, а 0,1% централи Синдиката ЕПС-а, уз исплату месечне зараде запослених.

Члан 108.

Председник Синдиката и чланови одбора, за време обављања функције и три године након

престанка функције, ако поступају у складу са законом, не могу се распоредити на друге послове и код другог послодавца, нити се може утврдити престанак потребе за њиховим радом или се на други начин могу ставити у неповољнији положај.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 109.

Измене и допуне овог колективног уговора врше се на начин и по поступку за његово закључивање.

Овај колективни уговор се закључује на период од четири године.

Ако се једна страна не изјасни, сматраће се да је колективни уговор престао да важи на основу Закона о раду, члан 263. Колективни уговор важи наредних шест месеци од дана престанка важења.

Предлог за измену и допуну може дати свака уговорна страна.

Предлог за измену и допуну подноси се другој уговорној страни у писменом облику.

Друга уговорна страна је дужна да се у року од 15 дана од дана подношења предлога из става 2. овог члана, изјасни о предлогу.

Ако се друга уговорна страна не изјасни у року из става 4. овог члана, сматраће се да је прихватила предлог за измену и допуну овог колективног уговора.

На основу прихваћеног предлога, уговорне стране закључују колективни уговор о изменама и допунама овог колективног уговора.

Члан 110.

Свака уговорна страна може отказати овај колективни уговор у случају наступања околности које се нису могле унапред предвидети и мењају суштину односа и које онемогућавају његову примену.

Отказ овог колективног уговора писмено се најављује другој уговорној страни 90 дана пре отказа у смислу става 1. овог члана.

Овај колективни уговор се примењује до закључивања новог колективног уговора.

Члан 111.

Аутентично тумачење овог колективног уговора дају уговорне стране на предлог комисије састављене од по три представника уговорних страна.

Члан 112.

Овај колективни уговор ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли предузећа.

Потписници

Синдикат,

Зоран Обрадовић, с.р.

Директор,

Марко Драгићевић, с.р.

ПРИВРЕДНА ДРУШТВА

На основу чл. 237, 238. и 241. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, број 125/04) и одредбе Статута АД пристаниште „Потисје” Сента, тачке 5.2.1. Уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције бр. ОV-II-3912/2004 од 18. новембра 2004. године код Општинског суда у Новом Саду,

Скупштина акционара, на седници одржаној 31. новембра 2005. године, доноси

ОДЛУКУ

о повећању основног капитала друштва – докапитализација

Члан 1.

У циљу испуњења услова из тачке 5.2.1. Уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције бр. ОV-II-3912/2004 од 18. новембра 2004. године, закључен између Републичке агенције за приватизацију из Београда и Томислава Војнић Пурчара из Суботице, Трг жртава фашизма бр. 8, ЈМБГ: 2004969820032, као представника Конзорцијума АД пристаниште „Потисје” Сента, овом одлуком врши се повећање основног капитала – докапитализација.

Члан 2.

Вредност основног капитала акционарског друштва према решењу о верификацији процене вредности основног и укупног капитала коју је донела Агенција за приватизацију Републике Србије износи 134.294.000,00 динара са стањем на дан 31. децембра 2002. године.

Члан 3.

Основни капитал из члана 2. ове одлуке је у власништву Конзорцијума у висини од 89.146.000,00 динара, односно 66,381% друштвеног капитала.

Део капитала од 5,17% приватизован је по ранијим прописима, издавањем и продајом акција серије „А” у износу од 6.943.000,00 динара.

Друштвени капитал од 24,232% подељен је без накнаде радницима и бившим радницима друштва, издавањем акција серије „Б” у износу од 32.542.800,00 динара.

Део друштвеног капитала од 4,216%, који је остао од 30%, у поступку приватизације, пренет је Акцијском фонду, што износи 5.662.000,00 динара.

Члан 4.

Повећање основног капитала у виду докапитализације, врши се у износу од најмање 17.574.000,00 динара, са којим износом је Конзорцијум у обавези да инвестира у друштву према Уговору о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције.

Уколико мањински акционари желе сачувати постојећу пропорцију у управљању, могу такође сопственим средствима да приступе докапитализацији.

У случају из става 2. овог члана износ из става 1. овог члана се повећава са износом од 7.531.000,00 динара, односно укупно повећање капитала је 25.105.000,00 динара.

Инвестирање из става 1. овог члана могуће је у основна средства.

Члан 5.

Повећање основног капитала, врши се дистрибуцијом акција без јавне понуде следеће емисије – серија „Ц”.

Издавање акција за повећање капитала, регулише се посебном одлуком Скупштине друштва.

Члан 6.

На основу уписаних и уплаћених акција, повећава се основни капитал друштва, односно капитал акционара, у износу који буду уплатили или вредност ствари које унесу.

Члан 7.

Ова одлука ступа на снагу у року од осам дана од дана објављивања на огласној табли друштва.

Ова одлука ће се објавити у „Службеном гласнику РС”.

Председник Скупштине,
Маринко Бокић, с.р.

На основу члана 44. Закона о приватизацији и Одлуке Скупштине предузећа ДП „Imexplet” донете на седници 18. новембра 2005. године,

Директор предузећа упућује

ЈАВНИ ПОЗИВ

за упис акција без накнаде

ДП „Imexplet”, Београд, Сарајевска 48, матични број: 07037562.

Укупан износ књиговодствене вредности друштвеног капитала на дан 31. децембра 2004. године износи 14.324.000,00 динара.

Делатност: трговина на велико текстилом.

Број запослених: 8.

Номинална вредност једне акције која се емитије износи 1.000,00 динара, а емитије се укупно 14.320 акција.

Купац стиче 10.024 акције што представља највише 70% друштвеног капитала.

Запослени могу стећи највише 30% укупног друштвеног капитала што представља 4.296 акција.

Право на стицање акција без накнаде имају држављани Републике Србије који су запослени или су раније били запослени у предузећу, и то без накнаде чија је укупна номинална вредност 200 EUR, у динарској противвредности, за сваку пуну годину радног стажа у предузећу.

Право на стицање акција може се остварити највише за 35 година радног стажа.

Приликом уписа акција запослени, као уписници бесплатних акција прилажу доказ о држављанству Републике Србије, радном стажу у предузећу и фотокопију личне карте.

Рок за упис акција почиње да тече од 24. новембра до 8. децембра 2005. године од 10 до 14 часова.

Акције су обичне и гласе на име.

Директор,
Слободан Настасијевић, с.р.

Изворни закони и пројиси

20%
попуст

Шифра: 101428

ЗАКОН
О ВЛАДИПредговор
проф. др Зоран Лончар

ЗАКОН О ВЛАДИ

Предговор:
проф. др Зоран Лончар
14 x 20 cm, стр. 42,
броширан повез, тирница
ISBN 86-7549-429-9

Цена: 205,20 din.
Цена са попустом:
165,00 din.

ЗАКОН О ДРЖАВНОЈ
УПРАВИ

Предговор: доц. др Зоран Лончар
14 x 20 cm, стр. 54,
броширан повез,
тирница
ISBN 86-7549-429-7
Цена: 205,20 din.
Цена са попустом:
165,00 din.

ЗАКОН О
ДРЖАВНОЈ УПРАВИ

Шифра: 101429

ЗАКОН О
ДРЖАВНИМ
СЛУЖБЕНИЦИМАПредговор
проф. др Зоран ЛончарЗАКОН О ДРЖАВНИМ
СЛУЖБЕНИЦИМА

Предговор: доц. др Зоран Лончар
14 x 20 cm, стр. 98,
броширан повез, тирница
ISBN 86-7549-430-0

Цена: 237,60 din.
Цена са попустом:
190,00 din.

Књиге се могу купити у књижарима „Службени Гласник“
ул. Кнеза Милоша 16, Београд, Шел. 011/334-64-55 и у зали СПЕНС, Субјеске 2, Нови Сад, Шел. 021/48-82-409

НАРУЧБЕНИЦА

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ / НАЗИВ ПРЕДУЗЕЋА						
УЛИЦА И БРОЈ				ТЕЛЕФОН		
МЕСТО						
НАРУЧУЈЕМ КЊИГУ ПОД ШИФРОМ						
БРОЈ ПРИМЕРАКА						
УКУПАН ИЗНОС СА ПОШТАРИНОМ		ДИНАРА		УПЛАЋЕНО ДАНА		2005. ГОДИНЕ
Код достављања књига поштом наведене цене се увећавају по примерку књиге за 41,50 динара на име поштанских трошкова				М.П.		ПОТПИС

Издавач ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

Београд, Краља Милутина 27

Директор и главни и одговорни уредник **Бранко Глигорић**

Уредник **Желько Ђорац**; уредник ЗИП-а **Драган Кабадајић**; технички уредници **Игор Ђорђевић** и **Синиша Орсић**
 Телефони: (Редакција 3065-762 и 3065-763); (Претплата 323-30-37); (Продаја и огласи 334-64-55 и 323-32-61, факс 323-05-80)

(ПИБ: SR100002782)

(МАТИЧНИ БРОЈ: 07453710)

(ТЕКУЋИ РАЧУН: 160-14944-58)

Штампа: Штампарија „Борба“